

БЕРЕЗУЦЬКИЙ В.В.

**ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР
ЩОДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»**

2009

Вступ

Законодавство України з питань охорони праці складається з низки законів та підзаконних актів, основним з яких є закон «Про охорону праці». Як і усі інші закони України, закон «Про охорону праці» є законодавчим документом, який націлено на реалізацію положень Конституції України, що торкаються питань забезпечення життя та здоров'я людини при виконанні дій на виробництві, з метою отримання грошей, які здатні забезпечити відповідний рівень життя. Людина мусить працювати щоб існувати самої та підвищувати могутність держави, а держава повинна зробити все необхідне щоб захистити людини у процесі праці. Ці основні підходи покладено при регулюванні співвідношень у державі. Але з часом змінюються умови праці та змінюється свідомість робітників, змінюються форми власності у державі та змінилась уся світова спільнота. Це все знайшло своє відображення у змінах до закону України «Про охорону праці» починаючи із 1992 року і до теперішнього часу. Якщо подивитися на картку до закону України «Про охорону праці», де знайшли своє відображення усі зміни та доповнення, то можна побачити, що практично щорічно щось корегувалось та щось доповнювалось. З одного боку це добре, бо означається динамізм розвитку держави, та зміни відношень між працівниками та роботодавцями на виробництві, але з іншого боку це означає, що підприємці та працівники повинні постійно переглядати свої відношення та відстежувати зміни, які можуть впливати на їх працю, здоров'є та життя. Це складна справа і тому, необхідно роботи якись кроки щоб допомогти їм у цьому. Цей коментар, також спрямован на допомогу усім працівникам та роботодавцям з засвоювання закону «Про охорону праці» із усіма змінами, які мали місце на цей час.

Картка документа. Верховна Рада України; Закон від 14.10.1992 № 2694-XII

Про охорону праці. "On Labor Protection". Стан документа: Чинний

Системний номер: 2694-12. Редакція від 16.09.2008 на підставі 345-17

Історія документа

14.10.1992 – Прийняття закону «Про охорону праці»	01.01.2005 - Редакція на підставі 2285-15
	31.03.2005 - Редакція на підставі 2505-15
24.11.1992 - Введення в дію на підставі 2695-12	13.12.2005 - Редакція на підставі 3108-15
05.06.1996 - Редакція на підставі 196/96-вр	01.01.2008 - Редакція на підставі 1026-16
01.01.2000 - Редакція на підставі 783-14	16.09.2008 - Редакція на підставі 345-17
17.12.2002 - Нова редакція на підставі 229-15	
01.01.2004 - Редакція на підставі 1331-15, 1344-15	

У картки навіть наведено планові зміни у законі - 01.01.2010 - Редакція на підставі 1454-17.

Перший коментар до закону «Про охорону праці» було зроблено колективом авторів під керівництвом С.П. Ткачука у 1997 році. Далі були варіанти спрощених коментарів. Цій коментар є спробою зробити пояснення до деяких нових доповнень та змін щодо статей закону, які мали місце за термін із 1992 по 2009 рік.

Перший закон України «Про охорону праці» було прийнято на основі наступних документів:

Про порядок введення в дію Закону України "Про охорону праці"

Верховна Рада України; Закон від 18.09.1991 № 1560-XII

Про інвестиційну діяльність

Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X

Кодекс України про адміністративні правопорушення ...популярний

Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X

Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 - 330) ...популярний

Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII

Кодекс законів про працю України.

Як що порівняти із переліком документів, який супроводжує зміни та доповнення що відбулись до 2009 року, то він налічує 325 посилань. Тому при наданні коментарів до закону необхідно більше уваги приділити нормативам та документам на які іде посилення у законі та їх дієвість у теперішній час.

Скільки зараз підприємств в Україні? Відповісти на це питання може тільки єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) – це автоматизована система збирання, накопичення та опрацювання даних про юридичних осіб всіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання, відокремлені підрозділи юридичних осіб, що знаходяться на території України, а також відокремлені підрозділи юридичних осіб України, що знаходяться за її межами. Суб'єкти ЄДРПОУ – це юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб всіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання, що знаходяться на території України та провадять свою діяльність на підставі її законодавства. ЄДРПОУ є важливим компонентом інфраструктури державної статистики України. Ведення реєстру здійснюється органами державної статистики з 1993 року відповідно до Закону України «Про державну статистику». З набуттям чинності Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" ведення ЄДРПОУ здійснюється відповідно до Положення про ЄДРПОУ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.2005 р. № 499.

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за галузями економіки та організаційно правовими формами господарювання станом на 1 липня 2009 року

<i>У тому числі за секціями КВЕД</i>	<i>Усього</i>	<i>1240776</i>
<i>Сільське господарство, мисливство, лісове господарство</i>		<i>85735</i>
<i>Рибальство, рибництво</i>		<i>1997</i>
<i>Добувна промисловість</i>		<i>4862</i>
<i>Переробна промисловість</i>		<i>114315</i>

Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	5610
Будівництво	90252
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	309913
Діяльність готелів та ресторанів	22156
Діяльність транспорту та зв'язку	39796
Фінансова діяльність	18652
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	162930
Державне управління	51586
Освіта	44316
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	31446
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	164736

Охорона праці в Україні є складовою міжнародної ситуації, яку відстежують Міжнародні організації, у тому числі Міжнародна організація праці (МОП).

За даними експертів МОП на 2,8 мільярдів працездатного населення у світі щороку припадає 2,2 мільйона нещасних випадків зі смертельним наслідком, пов'язаних з роботою. У середньому від травматизму на роботі щодня гине 5000 осіб. У цілому число нещасних випадків на робочому місці становить близько 270 мільйонів. Кількість захворювань, викликаних несприятливими умовами праці, досягає 160 мільйонів випадків. З 30 000 мільярдів доларів світового валового продукту 4 % становлять втрати валового внутрішнього продукту, пов'язані з нещасними випадками на виробництві. У країнах, що розвиваються, більшість нещасних випадків і професійних захворювань, пов'язаних з роботою, спостерігаються в основних галузях промисловості, таких як сільське господарство, рибальство, заготівля і транспортування лісу, в гірничій промисловості та будівництві. Низький рівень грамотності й погане навчання безпечним методам роботи призводять до високої смертності від пожеж і впливу шкідливих речовин, уражаючи, в тому числі, й тих, хто працює в неофіційному секторі. Втрати світового ВВП через смерті та хвороби працівників у 20 разів більші, ніж вся офіційна допомога на розвиток, надана країнам, що розвиваються.

Від впливу шкідливих речовин щороку гине 440 000 працівників. Один лише азбест забирає близько 100 000 життів. Щороку на роботі гине 22 000 дітей. У цілому, на частку кардіологічних захворювань і захворювань опорно-рухової системи припадає половина витрат, пов'язаних із захворюваннями, отриманими на роботі.

Всесвітні конгреси з охорони праці на виробництві проводяться з періодичністю раз на 3 роки. Їх організаторами є Міжнародна організація праці (МОП) і Міжнародна асоціація соціального забезпечення (МАСЗ). Практична ж організаційна робота з проведення конгресів лягає на зацікавлені національні організації. Організаторами XVII Всесвітнього конгресу з охорони праці на виробництві, крім МОП і МАСЗ, є Національна рада з охорони праці США (НСОТ), що сформувала національний оргкомітет, до якого увійшли Міністерство праці США, Національний інститут охорони праці США, Державний департамент управління охороною праці на виробництві, Адміністрація з охорони праці в гірничо-металургійній промисловості та Бюро з міжнародних трудових відносин.

До порядку денного Конгресу було включено такі питання: вплив глобалізації – можливості та ризики; управління охороною праці; виклики мінливому світові праці; попередження травматизму -

єдиний вихід у світі, що змінився. Організатори Конгресу підкреслювали, що поряд із зазначеними питаннями особливу увагу буде приділено шляхам і методам зміцнення соціального партнерства між урядами, організаціями підприємців і трудящих, неурядовими організаціям і професіоналами у сфері охорони праці з метою поліпшення ситуації в умовах глобалізації, що підсилюється, у світі. У рамках Конгресу було заплановано й проведено фестиваль фільмів з охорони праці та виставка плакатів з безпеки й гігієни праці на виробництві. На Конгресі було укладено й підписано Всесвітню декларацію з охорони праці (глобальний промисловий документ із питань охорони праці на виробництві), яка включає такі пункти:

1. "Особиста безпека" як людська цінність піднімається над географічними, політичними, цивільними, етнічними, релігійними, професійними, віковими та тендерними розбіжностями. Особиста безпека є універсальною складовою, яку варто підтримувати особливими організаційними методами й міжособистісними стосунками.
2. Кожна людина й організація мають право та моральне зобов'язання прагнути до поліпшення умов життя і праці своїх співтовариств та об'єднань. Вони можуть домогтися поліпшення якості власного життя і життя всіх тих, хто бере участь у великих соціальних проектах (професійних, місцевих, регіональних, національних, географічних), спрямованих на поліпшення умов та охорони праці.
3. Поліпшення умов праці на виробництві й удома є тією заповітною метою, яку варто визначити, розробити й домагатися досягнення, незважаючи на розходження можливостей і підходів.
4. Глобальний характер охорони праці на виробництві та вдома свідчить про необхідність широкого співробітництва всіх галузей промисловості.
5. Організації, які підписали цю Декларацію через своїх відповідальних представників, обіцяють доповісти про результати проробленої роботи, проблеми та успіхи на XVIII Всесвітньому конгресі з охорони праці 2008 року.

Верховна Рада України; Закон від 14.10.1992 № 2694-XII. Документ 2694-12, поточна редакція від 16.09.2008 на підставі 345-17, чинний. (Остання подія - Редакція відбудеться 01.01.2010 на підставі 1454-17)

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 49, ст.668)

{ Введено в дію Постановою ВР N 2695-XII (2695-12) від 14.10.92, ВВР, 1992, N 49, ст.669 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 196/96-ВР від 15.05.96, ВВР, 1996, N 31, ст. 145; N 783-XIV (783-14) від 30.06.99, ВВР, 1999; N 34, ст.274 - редакція набирає чинності одночасно з набранням чинності Законом про Державний бюджет України на 2000 рік }

{ В редакції Закону N 229-IV (229-15) від 21.11.2002, ВВР, 2003, N 2, ст.10 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами N 1331-IV (1331-15) від 25.11.2003, ВВР, 2004, N 14, ст.205 ; N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250; N 2285-IV (2285-15) від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162; N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19, ст.267 ; N 3108-IV (3108-15) від 17.11.2005, ВВР, 2006, N 1, ст.18; N 1026-V (1026-16) від 16.05.2007, ВВР, 2007, N 34, ст.444 ; N 345-VI (345-17) від 02.09.2008, ВВР, 2008, N 42-43, ст.293 }

Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, регулює за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Основні конституційні права людини та гарантії їх дотримання на виробництві прописані у наведених нижче статтях Конституції України.

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави(Ст. 3 Конституції України).

У статті 24 Конституції України наведено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Стаття 43 Конституції України стверджує, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан. Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом. Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпе-

чних для їхнього здоров'я роботах забороняється. Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення. Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

У статті 44 Конституції України, стверджується, що ті, хто працює, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів. Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.

Кожен, хто працює, має право на відпочинок. Про це іде мова у статті 45 Конституції України. Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час. Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. (Стаття 46 Конституції України).

Стаття 49 Конституції України проголошує, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. (Офіційне тлумачення положення частини третьої статті 49 див. в Рішенні Конституційного Суду N 10-рп/2002 (в010р710-02) від 29.05.2002) Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Кожному громадянину України гарантується право знати свої права і обов'язки. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є не чинними. (Стаття 57 Конституції України).

Конституція України наголошує у статті 60 - ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність.

Президент України є главою держави і виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина (Стаття 102 Конституції України).

Прокуратура України становить єдину систему, на яку покладаються: 1) підтримання державного обвинувачення в суді; 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом; 3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; 4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян; 5) нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. (Стаття 121 Конституції України. Статтю 121 доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 2222-IV (2222-15) від 08.12.2004

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

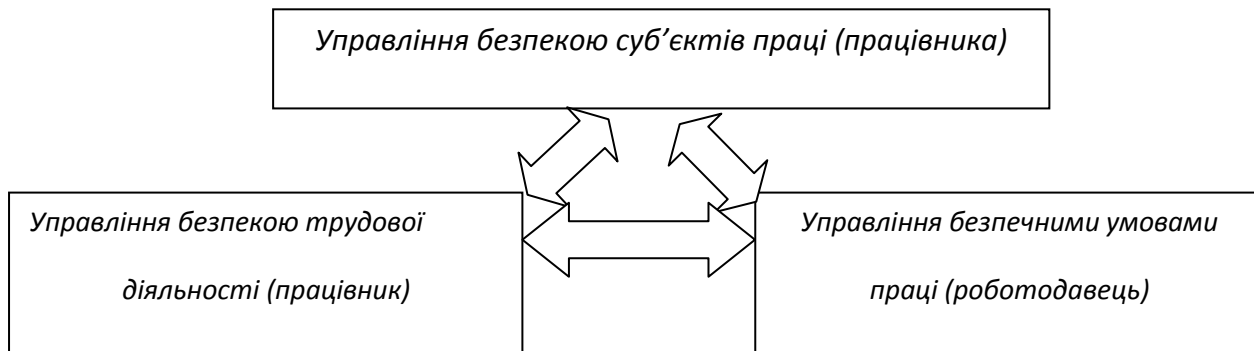
Стаття 1. Визначення понять і термінів

Охорона праці - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

Роботодавець - власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю.

Працівник - особа, яка працює на підприємстві, в організації, установі та виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором (контрактом).

*Стаття 1 закону України «Про охорону праці», у порівнянні із законом 1992 року, щодо визначення **охорони праці** практично не змінилась, окрім запису останніх рядків – було «.. у процесі праці.», а стало – «у процесі трудової діяльності». Суттєвим стало введення визначень роботодавця та працівника. Тобто, на законодавчому рівні необхідно було визначити рівень відповідальності та права двох сторін процесу праці. Після того, як в Україні було введено « інститут» власників, які мали можливість використовувати найману працю, а самі при цьому знаходились за кордоном, та практично зняли з себе відповідальність за те що відбувається на підприємстві, це питання набуло важливості та було вирішено і офіційно набуло чинності починаючи із 2002 року. У новій редакції закону 2002 року вже використовується термін роботодавець. Також у цей же час з'являється тлумачення терміну працівник. Відношення між працівником та роботодавцем можна представити у вигляді ергомічної системи, яка націлена на створення безпечних умов праці.*

Основні посадові обов'язки усіх категорій учасників трудового процесу, прописані у нормативних актах НПАОП України та посадових інструкціях з охорони праці.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на всіх юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, та на всіх працюючих.

На теперішній час в Україні велика чисельність підприємств, установ, організацій, які мають різні форми власності та які налічують від одного до тисячі і більше працівників. У одному випадку держава, є власником і використовує найману працю в іншому власником є людина або де кілька людей. Власником може бути громадянин України та або іншої країни світу. Всі ці відношення регулює законодавство України у тому числі і закон «Про охорону працю» та його дія поширюється на усі підприємства та всіх працівників.

Стаття 3. Законодавство про охорону праці

Законодавство про охорону праці складається з цього Закону, **Кодексу законів про працю України (322-08), Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності"** та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про охорону праці, застосовуються норми міжнародного договору.

*По перше необхідно розглянути та зазначити, що **Кодекс законів про працю України**, за термін що розглядається (з 1991 року), також набув суттєвих змін.*

Необхідно враховувати особливості регулювання праці деяких категорій працівників. Особливості регулювання праці осіб, які працюють у районах з особливими природними географічними і геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я, тимчасових і сезонних працівників, а також працівників, які працюють у фізичних осіб за трудовими договорами, додаткові (крім передбачених у статтях 37 і 41 цього Кодексу) підстави для припинення трудового договору деяких категорій працівників за певних умов (порушення встановлених правил прийняття на роботу та ін.) встановлюються законодавством. (Стаття 7. Кодекс законів про працю України із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27.05.88 р. № 5938-XI; законами України від 15.12.93 р. № 3694-XII, від 24.12.99 р. № 1356-XIV) ().

Трудові відносини громадян України, які працюють за її межами, а також трудові відносини іноземних громадян, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях України, регулюються законодавством держави, в якій здійснене працевлаштування (наймання) працівника, та міжнародними договорами України. (Стаття 8. Кодекс законів про працю України. У редакції законів України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР, від 08.06.2000 р. № 1807-III)

Якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, в яких бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що їх містить законодавство України про працю, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди. (Стаття 8¹. Кодекс законів про працю України. Доповнено статтею 8¹ згідно із Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII)

Умови договорів про працю, які погіршують становище працівників порівняно з законодавством України про працю, є недійсними. (Стаття 9. Кодекс законів про працю України із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27.05.88 р. № 5938-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; Законом України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР)

Відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі: появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння; відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання, інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони; в інших випадках, передбачених законодавством. (Стаття 46. Кодекс законів про працю України у редакції Закону України від 19.01.95 р. № 6/95-ВР)

Відповідно до глави XVII Кодексу законів про працю України в Україні здійснюється загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення (Глава із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 29.07.81 р. № 2240-X, від 24.01.83 р. № 4617-X; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; законами України від 15.12.93 р. № 3694-XII, від 05.07.95 р. № 263/95-ВР; у редакції Закону України від 6.01.2003 р. № 429-IV). Особи, які працюють за трудовим договором (контрактом) на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання або у фізичної особи, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню. (Стаття 253. Кодекс законів про працю України).

Основними джерелами коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування є внески власників підприємств, установ, організацій або уповноважених ними органів чи фізичної особи, працівників. Бюджетні та інші джерела коштів, необхідні для здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування, передбачаються відповідними законами з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування. (Стаття 254. Кодекс законів про працю України).

Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням працівникам, а в деяких випадках і членам їх сімей, умови їх надання та розміри визначаються законами України з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування, іншими нормативно-правовими актами, які містять норми щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування. (Стаття 255. Кодекс законів про працю України).

Відповідно до статті 260 КЗПП України Державний нагляд за дотриманням законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці здійснюють:

Державний комітет України по нагляду за охороною праці;

Державний комітет України з ядерної та радіаційної безпеки;

органи державного пожежного нагляду управління пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України;

органи та заклади санітарно-епідеміологічної служби Міністерства охорони здоров'я України.

(Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 29.07.81 р. № 2240-X, від 30.12.81 р. № 2957-X; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Закон України «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 17 січня 2002 року № 2980-III, від 3 квітня 2003 року № 660-IV, від 20 грудня 2005 року № 3235-IV, від 19 грудня 2006 року № 489-V) продовжує вимоги КЗОП України відносно страхування. У статті 1 цього закону, встановлено відповідно до 67 класів професійного ризику виробництва страхові тарифи (у відсотках до фактичних витрат на оплату праці найманих працівників) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності (далі - страхування від нещасного випадку).

Підсобно-допоміжні виробництва (підрозділи) підприємств, які займаються незалежно від спеціалізації підприємства іншими видами виробничої діяльності та перебувають на самостійному балансі і є у зв'язку з цим самостійними обліковими одиницями, при визначенні розмірів страхових внесків відносяться до галузей економіки, яким відповідає їх діяльність. (Стаття 3 закону України про страхування від нещасних випадків на виробництві).

Для бюджетних установ та об'єднань громадян страхові тарифи встановлюються в розмірі 0,2 відсотка від сум фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, що включають витрати на виплату основної та додаткової заробітної плати, на інші заохочувальні і компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України "Про оплату праці", які підлягають обкладенню прибутковим податком з громадян. (стаття 4 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 17.01.2002 р. № 2980-III, від 03.04.2003 р. № 660-IV).

Для підприємств і організацій, створених громадськими організаціями інвалідів, страхові тарифи встановлюються в розмірі 50 відсотків страхових тарифів, передбачених статтями 1 і 2 цього Закону.

До таких підприємств і організацій належать підприємства і організації, майно яких є власністю громадських організацій інвалідів, де чисельність інвалідів серед працівників становить не менш як 50 відсотків, а частка створюваного інвалідами фонду оплати праці перевищує 25 відсотків.

Для фізичної особи, яка використовує найману працю інвалідів, фонд на оплату праці яких перевищує 25 відсотків, страхові тарифи встановлюються в розмірі 50 відсотків страхових тарифів, передбачених статтями 1 і 2 цього Закону. Стаття 5.

Добровільно застрахована фізична особа сплачує внесок до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі - Фонд) у розмірі однієї мінімальної заробітної плати, а якщо ця особа є інвалідом, - у розмірі 0,5 мінімальної заробітної плати, встановленої на день сплати страхового внеску, в розрахунку на календарний рік. (стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.04.2003 р. № 660-IV)

Фонд сплачує страхові виплати та надає соціальні послуги працівникам (членам їх сімей), які потерпіли на виробництві до 1 квітня 2001 року, з того часу, коли відповідні підприємства передали в установленому порядку Фонду документи, що підтверджують право цих працівників (членів їх сімей) на такі страхові виплати та соціальні послуги, або коли таке право встановлено в судовому порядку.

Потерпілі, документи яких не передані до Фонду, продовжують отримувати належні виплати та соціальні послуги від свого роботодавця, Пенсійного фонду України та Фонду соціального страхування України. При цьому кошти, виплачені потерпілому страхувальником, зараховуються Фондом у рахунок його страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, а між страховиками з інших видів страхування і Фондом в подальшому відбуваються відповідні розрахунки.

Нормативна база України з охорони праці складається:

Закони України (10 ел.)

Укази Президента України (2 ел.)

Постанови та розпорядження КМУ (9 ел.)

Накази (21 ел.)

Закони України

Дата	Назва
05.04.07	Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності
06.09.05	Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності
22.12.04	Закон України "Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення"
20.11.02	Закон України "Про охорону праці"
17.01.01	Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки"
31.05.00	Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності"
05.10.99	Гірничий Закон України
22.09.99	Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку ..."
01.10.96	Закон України "Про звернення громадян"
16.12.93	Закон України "Про пожежну безпеку"

Укази Президента України

Дата	Назва
-------------	--------------

18.08.08 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 травня 2008 року

18.08.06 Указ Президента України «Про День охорони праці»

Постанови та розпорядження КМУ

Дата	Назва
06.05.09	Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері промислової безпеки та охорони праці і визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)
06.02.08	Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків»
13.03.07	Про затвердження Порядку надання у 2007 році спеціальних дозволів на користування надрами
22.11.06	Про затвердження Положення про Державний комітет з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду
13.08.06	Про перетворення Державного департаменту промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду
24.08.04	Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві
25.03.04	Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки
25.11.03	Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності
14.10.03	Про затвердження Порядку видачі дозволів Державним комітетом з нагляду за охороною праці та його територіальними органами
Накази	
Дата Назва	
16.03.09	Про затвердження Зведеного плану розроблення нормативно-правових актів з охорони праці на 2009 рік
17.08.08	Перелік вибухових матеріалів промислового призначення, допущених до постійного виробництва і ...
25.06.08	Про встановлення відомчих заохочувальних відзнак Держгірпромнагляду
28.02.08	Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці
19.02.08	Про затвердження Зведеного плану розроблення нормативно-правових актів з охорони праці на 2008 рік
29.01.08	Положення про порядок підготовки та подання на державну реєстрацію нормативно-правових актів
21.01.08	Методичні вказівки по здійсненню державного нагляду за використанням газу в побуті
16.01.08	Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці
25.12.07	Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки, ...
19.12.07	Про затвердження Регламенту Держгірпромнагляду
08.11.07	Рекомендації щодо взаємодії територіальних управлінь Держгірпромнагляду з органами місцевого...
03.09.07	Вимоги до спеціалізованих та експертних організацій, передбачених постановою КМУ від 26.05.2004 №687

04.06.07 687	<i>Реєстр уповноважених організацій, передбачених постановою КМУ від 26.05.2004 № 687</i>
04.05.07	<i>Порядок організації та проведення особистого прийому громадян у Держгірпромнагляді</i>
21.03.07	<i>Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці</i>
21.03.07	<i>Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства</i>
07.02.07	<i>Зведений план розробки (перегляду) нормативно-правових актів з охорони праці на 2007 рік (з змінами)</i>
05.07.06	<i>Рекомендації щодо побудови системи управління охороною праці на виробництві</i>
07.12.05	<i>Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці</i>
11.07.04	<i>Порядок побудови, викладу та оформлення нормативно-правових актів з охорони праці</i>
30.03.94	<i>Про єдину державну систему показників обліку умов і безпеки праці</i>

Стаття 4. Державна політика в галузі охорони праці

Державна політика в галузі охорони праці визначається відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) Верховною Радою України і спрямована на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

Державна політика в галузі охорони праці базується на принципах:

пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці;

підвищення рівня промислової безпеки шляхом забезпечення суцільного технічного контролю за станом виробництв, технологій та продукції, а також сприяння підприємствам у створенні безпечних та нешкідливих умов праці;

комплексного розв'язання завдань охорони праці на основі загальнодержавної, галузевих, регіональних програм з цього питання та з урахуванням інших напрямів економічної і соціальної політики, досягнень в галузі науки і техніки та охорони довкілля;

соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності;

адаптації трудових процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я та психологічного стану;

використання економічних методів управління охороною праці, участі держави у фінансуванні заходів щодо охорони праці, залучення добровільних внесків та інших надходжень на ці цілі, отримання яких не суперечить законодавству;

інформування населення, проведення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці;

забезпечення координації діяльності органів державної влади, установ, організацій, об'єднань громадян, що розв'язують проблеми охорони здоров'я, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між роботодавцями та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях;

використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення умов і підвищення безпеки праці на основі міжнародного співробітництва.

Як що порівняти усі попередні статті закону «Про охорону праці» із 4 статтею, то можна зрозуміти що вона є висновком, який витікає із існуючого законодавства та нормативів України з менеджменту охороною працею на підприємстві. Ця стаття є концепцію розвитку питань охорони праці на теперішній час та перспективу. Тому, можна оцінити пріоритетність питань, які держава вирішує та планує вирішувати з охорони праці робітників. Першим, як вимагає того Конституція України, наголошується та ідуть питання пріоритетності життя і здоров'я працівників, а також відповідальність роботодавця за безпечність умов праці. Останнім за пріоритетом є використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення безпеки працюючих. На мій погляд, у теперішніх умовах, необхідно деякі напрями державної діяльності, що знаходяться у при кінці цієї 4 статті закону, пересунути ближче до пріоритетів. Наприклад використання світового досвіду не завадило б при вирішенні питань безпеки на вугільних шахтах, тому що такого рівня травматизму та загибелі шахтарів немає у Європі, у багатьох країнах про загибель на шахтах вже багато років не згадують, а у нас у країні щомісячно. Видано новий з а к о н У к р а ї н и - Про підвищення престижності шахтарської праці (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, N 42-43, ст.293), може це перший крок у цьому напрямку (закон наведено у додатку).

Друге, що також необхідно переглянути на пріоритетність, це навчання та професійна підготовка. У 2008 року у переліку спеціальностей МОН України з'явилась спеціальність охорона праці, але минує 5-6 років поки з'являться на підприємствах перші фахівці із базовою освітою з охорони праці, а до цього це буде все, як і було і результат мабуть буде такий же. Із 1991 року держава Україна не випускає і ніколи не випускала фахівців за спеціальністю охорона праці. Є відповідні відділи на усіх підприємствах але працюють в них інженери, які не мають фахової підготовки. Може це також пояснює те становище із травматизмом та загибеллю працівників на виробництві.

Усі інші напрями що наведені у статті 4 закону «Про охорону праці» також важливі, але не треба багато казати про пріоритетність життя робітників, використання різних за-

собів та іншого, насамперед треба все робити для їх реалізації та готувати вчити як це робити тих хто буде цим безпосередньо займатись.

Розділ II

ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 5. Права на охорону праці під час укладання трудового договору

Умови трудового договору не можуть містити положень, що суперечать законам та іншим нормативно-правовим актам з охорони праці.

Під час укладання трудового договору роботодавець повинен проінформувати працівника під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

Працівнику не може пропонуватися робота, яка за медичним висновком протипоказана йому за станом здоров'я. До виконання робіт підвищеної небезпеки та тих, що потребують професійного добору, допускаються особи за наявності висновку психофізіологічної експертизи.

Усі працівники згідно із законом підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Права на охорону праці під час укладання трудового договору, прописані у Кодексі законів про працю України - Стаття 9. Недійсність умов договорів про працю, які погіршують становище працівників КЗПП України. Як що хтось із роботодавців не зрозумів, то необхідно пояснити, що це стаття на 100 відсотків, дозволяє будь кому з робітників, при відповідних негативних стосунках із адміністрацією або в інших випадках, звертатись до суду із вимогами компенсувати втрачене здоров'я, тому що умови праці у робочій зоні на підприємстві не відповідають санітарним нормам мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6-042-99, гігієнічним нормативам ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002 або ГОСТ 12.1.005-88. Питання дуже складне для підприємців, бо як вони можуть зараз відповідати, коли в літку температура перевищує припустимі, не кажучи про оптимальні, а в взимку навпаки – менше припустимих, тому що в Україні криза і ми на усьому економимо.

Зараз дуже поширена праця на виробництві із використанням ПЕОМ. Дуже не часто користувачі ПЕОМ задумуються над тим, які небезпеки таять у собі ці невеликі на вид, але

дуже нам необхідні в діяльності електронні пристрої. Чи колись хто не будь замислився над тим, а чи можна йому працювати із ПЕОМ? Чи дозволяє стан його здоров'я? Чи згоден він тратити частину свого здоров'я? А саме: підвищена зорова напруга, психологічне перевантаження, тривале незмінне положення тіла в процесі роботи, іонізація повітря в робочій зоні, електромагнітне випромінювання, статична електрика, монотонний і дискретний шуми. До цих негативних факторів додаються ще дуже серйозні вимоги до метеорологічних показників робочої зони, що висувають вимоги по забезпеченню робочого місця користувачів системою вентиляції, у якої є свої мінуси і плюси, установка кондиціонерів, також вимагає уважного підходу до їх обслуговування і вибору типу кондиціонування. Не менш серйозні вимоги висуваються до організації освітлення і ергономічних показників умов праці і т.п. Чи всі робочі місця користувачів відповідають цим вимогам? Далеко не усі. А як ці питання вирішуються у навчальних закладах, де наше молоде покоління годинами проводить час біля екранів моніторів і не уявляє собі, наскільки серйозними можуть бути для них наслідки? Регулярна робота з комп'ютером, без застосування необхідних мір захисту, викликає захворювання: органів зору і серцево-судинної системи в 60% користувачів; шлунково-кишкового тракту в 40% користувачів; шкіри і різні пухлини (у тому числі мозку) у 10%. Звертає на себе увага також і те, що в найбільш розвинутих країнах, таких як США, уже діагностують захворювання назви, що мають, «синдрому стресу оператора дисплея». Режим роботи з комп'ютерами є багато в чому визначальним. У місті відкрилося багато комп'ютерних клубів і відділів, де студенти годинами проводять біля екрана монітора. Усе вище сказане свідчить про те, що комп'ютери і процес роботи з ними, необхідно удосконалювати. Не можна забувати про те, що усе, що створюється людиною, створюється для його потреб і покликано служити людині приносячи йому користь, а не шкоду.

Стаття 6. Права працівників на охорону праці під час роботи

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам законодавства.

Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля. Він зобов'язаний негайно повідомити про це безпосереднього керівника або роботодавця. Факт наявності такої ситуації за необхідності підтверджується спеціалістами з охорони праці підприємства за участю представника профспілки, членом якої він є, або уповноваженої працівниками особи з питань охорони праці (якщо професійна

спілка на підприємстві не створювалася), а також страхового експерта з охорони праці.

За період простою з причин, передбачених частиною другою цієї статті, які виникли не з вини працівника, за ним зберігається середній заробіток.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці, не додержується умов колективного договору з цих питань.

У цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Працівника, який за станом здоров'я відповідно до медичного висновку потребує надання легшої роботи, роботодавець повинен перевести за згодою працівника на таку роботу на термін, зазначений у медичному висновку, і у разі потреби встановити скорочений робочий день та організувати проведення навчання працівника з набуття іншої професії відповідно до законодавства.

На час зупинення експлуатації підприємства, цеху, дільниці, окремого виробництва або устаткування органом державного нагляду за охороною праці чи службою охорони праці за працівником зберігаються місце роботи, а також середній заробіток.

Це дуже сучасна стаття, яка перекликається із попередньою 5 статтею. Різниця в тому що, у цій статті показано механізм, як працівник може за наявності шкідливих факторів на робочому місці не виходити на роботу, а потім вимагати звільнення із виплатою тримісячного заробітку.

Стаття 7. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

Працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, безоплатно забезпечуються лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою, мають право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі та інші пільги і компенсації, що надаються в порядку, визначеному законодавством.

У разі роз'язного характеру роботи працівникові виплачується грошова компенсація на придбання лікувально-профілактичного харчування, молока або

рівноцінних йому харчових продуктів на умовах, передбачених колективним договором.

Роботодавець може за свої кошти додатково встановлювати за колективним договором (угодою, трудовим договором) працівникові пільги і компенсації, не передбачені законодавством.

Протягом дії укладеного з працівником трудового договору роботодавець повинен, не пізніше як за 2 місяці, письмово інформувати працівника про зміни виробничих умов та розмірів пільг і компенсацій, з урахуванням тих, що надаються йому додатково.

Рівень шкідливості та необхідність компенсації визначається фахівцями на умовах атестації робочих за гігієнічними нормативами.

ПЕРЕЛІК РОБІТ З ПІДВИЩЕНОЮ НЕБЕЗПЕКОЮ НПАОП 0.00-8.24-05

- 1. Електрозварювальні, газополум'яні, наплавочні і паяльні роботи. Контроль за зварювальними з'єднаннями.*
- 2. Роботи в охоронних зонах ліній електропередач.*
- 3. Роботи на кабельних лініях і діючих електроустановках.*
- 4. Роботи в зонах дії струму високої частоти, іонізуючого випромінювання, електростатичного та електромагнітного полів, а також роботи із застосуванням лазерів, дозиметрів.*
- 5. Роботи на повітряних лініях зв'язку, які перетинають лінії електропередач, контактні проводи.*
- 6. Електропрогрів бетону та електророзморожування ґрунтів.*
- 7. Обслуговування, ремонт та наладка обладнання для плазменно-дугової зварки, різання, напилювання, нанесення покриттів та іншого електрозварювального устаткування.*
- 8. Роботи в термічних цехах та дільницях на електротермічних установках підвищеної та високої частоти.*
- 9. Виготовлення, випробування, транспортування, зберігання та використання промислових вибухових матеріалів та їх знешкодження.*
- 10. Роботи з надзвичайно займистими, легкозаймистими, займистими та вибухонебезпечними речовинами.*
- 11. Роботи, пов'язані з технічним обслуговуванням вибухонебезпечних виробництв, цехів, дільниць, об'єктів, засобів пожежної сигналізації та систем автоматичного пожежогасіння. Пожежно-технічне обстеження будинків та висотних споруд. Виїзд особового складу підрозділів пожежної охорони по тривозі.*
- 12. Транспортування балонів, контейнерів, ємностей із стисненими, зрідженими, отруйними, вибухонебезпечними та інертними газами, їх заповнення та ремонт.*
- 13. Обслуговування агрегатів і котлів, працюючих на газі і рідкому паливі.*
- 14. Роботи з профілактики і технічного обслуговування газового господарства.*
- 15. Виконання газонебезпечних робіт.*

16. *Роботи по технічному обслуговуванню і експлуатації компресорних та газорегуляторних станцій, лінійних частин магістральних газопроводів.*
17. *Монтаж і експлуатація засобів електрохімічного захисту підземних газопроводів від корозії.*
18. *Роботи, пов'язані з будівництвом, обслуговуванням і ремонтом газопроводів, газорозподільних пунктів, які використовують природні, нафтові, штучні, змішані і зріджені вуглеводневі гази.*
19. *Роботи по монтажу та зварюванню підземних та зовнішніх газопроводів, газифікації об'єктів, а також по нанесенню протикорозійного ізоляційного покриття.*
20. *Підключення до діючого газопроводу новозмонтажених газопроводів.*
21. *Обслуговування та ремонт газоперекачувальних агрегатів.*
22. *Освоєння і глушіння газових та нафтових свердловин.*
23. *Промислово-геофізичні дослідження свердловин.*
24. *Ліквідація відкритих газових та нафтових фонтанів.*
25. *Роботи по видобутку та переробці нафти, газу і конденсату в нафтогазопереробній та хімічній промисловості.*
26. *Роботи по ліквідації нафтогазоводопроявлень в процесі буріння свердловин.*
27. *Роботи, пов'язані з обслуговуванням, експлуатацією та ремонтом компресорних та холодильних установок, працюючих на вибухонебезпечних та токсичних газах.*
28. *Роботи, пов'язані з підготовкою залізничних цистерн, контейнерів, балонів та інших ємностей до зливу-наливу вибухонебезпечних, токсичних та займистих рідин.*
29. *Роботи, пов'язані з монтажем, експлуатацією та ремонтом магістральних нафтопроводів, нафтопродуктопроводів, аміакопроводів і технологічних трубопроводів.*
30. *Роботи в охоронних зонах діючих магістральних газопроводів та комунікацій газових промислів.*
31. *Роботи по виробництву, зберіганню, використанню та транспортуванню речовин, які відносяться до I та II класу небезпеки.*
32. *Злив, очистка, нейтралізація резервуарів, тари та інших ємностей з-під нафтопродуктів, кислот, лугів та інших шкідливих речовин, в тому числі радіоактивних.*
33. *Роботи по монтажу та ремонту обладнання в насосних та компресорних станціях на нафтогазовидобувних та нафтогазопереробних підприємствах.*
34. *Монтаж, ремонт, реконструкція, наладка, експлуатація, введення в експлуатацію та виведення з експлуатації, здійснення інспекційного контролю обладнання, що містить радіонуклідні джерела.*
35. *Експлуатація циклотронів, бетатронів, лінійних прискорювачів та інших прискорювальних установок.*
36. *Роботи з отруйними, шкідливими, токсичними та радіоактивними речовинами.*
37. *Роботи по дезактивації, дезинсекції, дератизації та дезінфекції приміщень.*
38. *Роботи з використанням інертних газів.*
39. *Роботи, пов'язані з виробництвом скла та скловиробів.*
40. *Виготовлення та застосування скловати, шлаковати, азбесту, мастик на бітумній основі, перхлорвінілових і бакелітових матеріалів.*
41. *Нанесення лако-фарбувальних покриттів, ґрунтовок та шпакльовок на основі нітрофарб, полімерних композицій (поліхлорвінілових, епоксидних тощо).*

42. *Обробка деревини та інших речовин антисептичними та вогнезахисними сумішами і речовинами.*

43. *Виготовлення виробів та деталей із пластмас, гуми на пресах, вулканізаторах, виливних та черв'ячних машинах, таблетмашинах, каландрах та вальцях.*

44. *Підготовка до знешкодження і обезжирювання установок і деталей чотирьоххлористим вуглецем.*

45. *Вулканізаційні роботи.*

46. *Обслуговування і ремонт акумуляторних батарей.*

47. *Роботи, пов'язані з виробництвом, зберіганням, транспортуванням та застосуванням агрохімікатів, пестицидів, гербіцидів.*

48. *Гасіння вапна.*

49. *Обслуговування генераторних ацетиленових установок.*

50. *Гальванічні роботи, чистка вентиляційних каналів та повітропроводів.*

51. *Роботи по виробництву феросплавів, агломерату, чавуну, сталі, прокату, труб, вогнетривів, коксу та хімічних продуктів коксування, ртуті, нікелю, цинку, свинцю, олова, кадмію, індію, алюмінію, силуміну, магнію, титану, кристалічного кремнію, сірки, сірчаної, соляної, азотної і ортофосфорної кислот, ціаністих солей та розчинів, порошків, лігатур та інших сполук рідкоземельних металів, наплавочних порошків і прутків, твердих сплавів і тугоплавкого дроту, напівпровідників, пилувугільного палива. Обслуговування устаткування по їх виробництву.*

52. *Плавильні, заливочні роботи і роботи по термообробці лиття.*

53. *Роботи з окислюючими речовинами.*

54. *Комплекс робіт щодо виробництва, переробки, розподілу, зберігання і застосування продуктів розділення повітря, водню, хлору, аміаку, природного та супровідних металургійному та хімічному виробництву газів.*

55. *Обслуговування станів гарячої і холодної прокатки, турбоформовочних станів та пічного зварювання труб.*

56. *Роботи, пов'язані з відпалюванням сталі, сплавів і відливок.*

57. *Гранулювання доменного шлаку.*

58. *Роботи, пов'язані з вибиванням відливок, титанової губки із застосуванням відбійних молотків.*

59. *Робота з піскоструминними апаратами.*

60. *Нанесення бетону, ізоляційних і обмуровочних матеріалів методом набризкування і напилення.*

61. *Управління, завантаження та обслуговування дробарних, сортувальних, фасувально-пакувальних, просівальних, змішувальних формувальних, затиральних, фільтрувальних, намотувальних, варочних, плавильних, сепараторних, очисних, обрізних, бурових, в'язальних, полірувальних механізмів.*

62. *Обслуговування вальцювальних, штампувальних, вузлов'язальних і навивальних верстатів та автоматів.*

63. *Випробування та обслуговування парових і водогрійних котлів, економайзерів, паропроводів, трубопроводів гарячої води, пароперегрівників, теплообмінників, тепломеханічного устаткування, посудин, що працюють під тиском.*

64. *Підземні роботи на шахтах та рудниках.*

65. *Підземна геологорозвідка.*

66. Сейсморозвідка.
67. Геолого-маркшейдерські роботи.
68. Аварійно-рятувальні роботи, гасіння пожеж, боротьба з повінню.
69. Дегазаційні роботи.
70. Технічне обслуговування, експлуатація та ремонт підйомних установок, стволів, компресорних станцій.
71. Утворення і експлуатація відвалів гірничих порід.
72. Обслуговування лампових, лампової апаратури аерогазового контролю і сейсмопрогнозу.
73. Проведення розкривних робіт, виїмка і навантаження корисних копалин при відкритих гірничих роботах.
74. Виколювання, звалення, розпилювання і обробка блоків природного каменю, переміщення і навантаження їх в транспортні засоби.
75. Обкладання та скріплення укосів, бортів, уступів кар'єрів.
76. Підземні та відкриті гірничі роботи при будівництві, реконструкції і ремонті метрополітенів, підземних споруд спеціального призначення.
77. Роботи на метрополітені в службі руху, рухомого складу, колії, топливних споруд, сигналізації та зв'язку.
78. Розмивання порід з використанням гідромоніторів та інших засобів гідромеханізації.
79. Прокладка, обслуговування та ремонт пульпопроводів.
80. Зведення і нарощування дамб гідротехнічних споруд і гідровідвалів.
81. Експлуатація та ремонт водозбірних споруд.
82. Штучне заморожування ґрунтів та водопониження.
83. Монтаж, демонтаж, експлуатація, ремонт і переміщення насосних і землесосних установок, драг і земснарядів.
84. Утворення і експлуатація перевантажувальних пунктів кар'єрів.
85. Забивання свай.
86. Цементация та хімічне закріплення ґрунтів та фундаментів.
87. Укладка великогабаритних труб у траншеї.
88. Роботи в колодязях, шурфах, траншеях, котлованах, бункерах, камерах і колекторах.
89. Земляні роботи, що виконуються в зоні розташування підземних комунікацій, під водою та на глибині більше 2 метрів.
90. Продавлювання тунельних конструкцій під будинками, спорудами, магістралями і водоймищами.
91. Роботи у замкнених просторах (ємностях, боксах, трубопроводах).
92. Водозазні роботи.
93. Роботи по обслуговуванню барокамер.
94. Роботи верхолазні та на висоті.
95. Роботи з підйомних і підвісних колисок і рихтувань на висоті.
96. Монтаж та демонтаж конструкцій і обладнання за допомогою вертольотів.
97. Монтаж та демонтаж будинків, споруд, а також відновлення та зміцнення їх аварійних частин.
98. Обстеження димарів, вентиляційних каналів і дахів при капітальному ремонті будинків та споруд.

99. Роботи по ремонту, фарбуванню, очистці від снігу та пилу дахів будівель при відсутності огорож.
100. Робота на конструкціях мостових, баштових та козлових кранів.
101. Вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин і механізмів.
102. Транспортування негабаритних та важких вантажів на під'їзних коліях будівельних майданчиків.
103. Монтаж, експлуатація і демонтаж бурових вишок.
104. Монтаж, наладка, технічне обслуговування, експлуатація, ремонт і демонтаж вантажопідіймальних машин і механізмів, ліфтів, конвеєрів, підвісного канатного гідравлічного транспорту, технологічного і верстатного обладнання, електроустановок та ліній електропередач.
105. Монтаж, демонтаж та обслуговування компресорного, холодильного обладнання, пресів-розширювачів, ковальсько-пресового устаткування.
106. Монтаж, демонтаж і накачування шин автотранспортних засобів.
107. Обслуговування і ремонт елементів підвіски автомобілів, гідропідійомників на автомобілях-самоскидах та самоскидних причепах, їх зняття і установка.
108. Ремонт паливної апаратури двигунів внутрішнього згорання.
109. Управління тракторами і самохідним технологічним устаткуванням.
110. Малярні роботи у відсіках та резервуарах морських та річкових суден, а також очистка та фарбування суден у доках та на причалах.
111. Монтаж і демонтаж головних та допоміжних механізмів в машинному відділенні морських та річкових суден.
112. Роботи, що безпосередньо виконуються при обслуговуванні залізничного транспорту, електротранспорту, рухомого складу.
113. Обслуговування механічних та автоматичних ліній.
114. Роботи на копіювальних та розмножувальних машинах.
115. Обслуговування верстатів по обробці деревини і металів.
116. Роботи на цукрових заводах по обслуговуванню центрифуг і транспортерів.
117. Проведення робіт в склосах, призначених для різної сільськогосподарської продукції, в вагонах зерновозах.
118. Роботи по обслуговуванню і ремонту аспіраційних та пневмотранспортних систем на підприємствах по зберіганню і переробці зерна.
119. Роботи по розвантаженню, складанню і зберіганню зернових та олійних культур, висівок, макухи і жротів насипом і в затареному вигляді.
120. Роботи по оксидації обезводнених мастил при виробництві оліфи і лаків.
121. Роботи по обслуговуванню бугаїв-плідників, кнурів і жеребців.
122. Лісосічні роботи, трелювання, транспортування та сплав лісу.
123. Лісогосподарські і лісозаготівельні роботи, які виконуються на територіях, забруднених (5-10 кі/квадр. км) цезієм 134, 137.
124. Роботи по ліквідації лісових пожеж.
125. Спорудження і обслуговування крижаних і поромних переправ, доріг, бродів.
126. Буксирувальні роботи всіх видів на морському та річковому транспорті.
127. Гідрометричні, гідрологічні і гідрохімічні роботи: на великих і середніх річках у період повені; рейдові виїзди на безмоторних човнах на озерах і водоймищах; роботи на річках і каналах, пов'язані з використанням човнових переправ, роботи і спостереження з льоду у пері-

од нестійкого льодоставу; гідрографічні обстеження водних об'єктів у важкодосяжних і небезпечних районах.

128. Снігомірні, сніголавинні, гляціологічні і скельові роботи: маршрутні снігозйомки у горах; сніголавинні і гляціологічні роботи у важкодосяжних високогірних районах у період максимальної скельової та лавинної активності.

129. Робота вогневих обслуг з протиградовими виробами, пороховими зарядами і пусковими установками метеоракет, транспортування протиградових виробів та метеоракет на вогневі і стартові позиції.

130. Роботи із застосуванням піротехнічного інструменту.

131. Пожежно-технічне обстеження об'єктів з підвищеною пожежною, вибуховою та радіаційною небезпекою.

132. Робота у випробувальних пожежних лабораторіях, на пожежних полігонах, на смугах психологічної підготовки пожежних та в теплодімокамерах.

133. Робота особового складу пожежних підрозділів на колінчатих підіймачах та на автомеханічних дробинах.

134. Виконання робіт на пожежах по знеструмленню електричних мереж, перекриттю заслінок на нафтогазопроводах, в резервуарних парках автобаз.

135. Гасіння пожеж в трюмах морських та річкових суден.

136. Монтаж, ремонт і профілактичне обслуговування засобів охоронної сигналізації.

137. Скелелазні роботи.

На підприємствах на основі Переліку, з урахуванням специфіки виробництва, роботодавцем розробляються і затверджуються відповідний перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці.

Стаття 8. Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами

На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівникам видаються безоплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби. Працівники, які залучаються до разових робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварій, стихійного лиха тощо, що не передбачені трудовим договором, повинні бути забезпечені зазначеними засобами.

Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці та колективного договору.

У разі передчасного зношення цих засобів не з вини працівника роботодавець зобов'язаний замінити їх за свій рахунок. У разі придбання працівником спецодягу, інших засобів індивідуального захисту, мийних та знешкоджувальних засобів за свої кошти роботодавець зобов'язаний компенсувати всі витрати на умовах, передбачених колективним договором.

Згідно з колективним договором роботодавець може додатково, понад встановлені норми, видавати працівникові певні засоби індивідуального захисту, якщо фактичні умови праці цього працівника вимагають їх застосування.

На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту. Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний організувати комплектування та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативних актів про охорону праці. (Стаття 163. Видача спеціального одягу та інших засобів індивідуального захисту. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Видача замість спеціального одягу і спеціального взуття матеріалів для їх виготовлення або грошових сум для їх придбання не дозволяється. Власник або уповноважений ним орган повинен компенсувати працівникові витрати на придбання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, якщо встановлені нормами строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти. У разі дострокового зносу цих засобів не з вини працівника власник або уповноважений ним орган зобов'язаний замінити їх за свій рахунок. (Стаття 164. Компенсаційні виплати за невиданий спеціальний одяг і спеціальне взуття. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

На роботах, зв'язаних з забрудненням, видається безплатно за встановленими нормами мило. На роботах, де можливий вплив на шкіру шкідливо діючих речовин, видаються безплатно за встановленими нормами змиваючі та знешкоджуючі засоби. (Стаття 165. Видача мила та знешкоджуючих засобів. Кодекс законів про працю.)

На роботах з шкідливими умовами праці працівникам видаються безплатно за встановленими нормами молоко або інші рівноцінні харчові продукти. На роботах з особливо шкідливими умовами праці надається безплатно за встановленими нормами лікувально-профілактичне харчування. (Стаття 166. Видача молока і лікувально-профілактичного харчування. Кодекс законів про працю)

Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний безплатно постачати працівників гарячих цехів і виробничих ділянок газованою солоною водою. Цехи і виробничі ділянки, де організовується постачання газованою солоною водою, визначаються органами санітарного нагляду за погодженням з власником або уповноваженим ним органом. (Стаття 167. Забезпечення працівників гарячих цехів газованою солоною водою. Кодекс законів про працю.)

Працівникам, що працюють в холодну пору року на відкритому повітрі або в закритих неопалюваних приміщеннях, вантажникам та деяким іншим категоріям працівників у випадках, передбачених законодавством, надаються спеціальні перерви для обігрівання і відпочинку, які включаються у робочий час. Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний обладну-

вати приміщення для обігрівання і відпочинку працівників (Стаття 168. Перерви в роботі для обігрівання і відпочинку. Кодекс законів про працю.)

Стаття 9. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті

Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" (1105-14).

Роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати потерпілим та членам їх сімей додаткові виплати відповідно до колективного чи трудового договору.

За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігаються місце роботи (посада) та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності. У разі неможливості виконання потерпілим попередньої роботи проводяться його навчання і перекваліфікація, а також працевлаштування відповідно до медичних рекомендацій.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і в пільгових розмірах у порядку, встановленому законом. (Частина четверта статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3108-IV (3108-15) від 17.11.2005).

Власник або уповноважений ним орган повинен проводити розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України. (Стаття 171. Обов'язки власника або уповноваженого ним органу щодо розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X, від 19.05.89 р. № 7543-XI; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Шкода, заподіяна працівникам каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків, відшкодовується у встановленому законодавством порядку. (Стаття 173. Відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників. Кодекс законів про працю. У редакції законів України від 15.12.93 р. № 3694-XII, від 16.01.2003 р. № 429-IV)

Стаття 10. Охорона праці жінок

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт, пов'язаних з санітарним та побутовим обслуговуванням), а також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм підіймання і переміщення важких речей, що затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я.

Праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітню дитину, регулюється законодавством.

Кількість працюючих жінок на підприємствах становить велику кількість, але не всі роботодавці дотримуються вимог глави XII - Праця жінок КЗПП України.

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню). Забороняється також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми. Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, а також граничні норми підіймання і переміщення важких речей жінками затверджуються Міністерством охорони здоров'я України за погодженням із Державним комітетом України по нагляду за охороною праці. (Стаття 174. Роботи, на яких забороняється застосування праці жінок. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Залучення жінок до робіт у нічний час не допускається, за винятком тих галузей народного господарства, де це викликається особливою необхідністю і дозволяється як тимчасовий захід. Перелік цих галузей і видів робіт із зазначенням максимальних термінів застосування праці жінок у нічний час затверджується Кабінетом Міністрів України. Зазначені у частині першій цієї статті обмеження не поширюються на жінок, які працюють на підприємствах, де зайняті лише члени однієї сім'ї. (Стаття 175. Обмеження праці жінок на роботах у нічний час. Кодекс законів про працю. Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Не допускається залучення до робіт у нічний час, до надурочних робіт і робіт у вихідні дні і направлення у відрядження вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років. (Стаття 176. Заборона залучення вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років, до нічних, надурочних робіт, робіт у вихідні дні і направлення їх у відрядження. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII)

Жінки, що мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, не можуть залучатись до надурочних робіт або направлятись у відрядження без їх згоди. (Стаття 177. Обмеження залучення жінок, що мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, до надурочних робіт і направлення їх у відрядження. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII)

Вагітним жінкам відповідно до медичного висновку знижуються норми виробітку, норми обслуговування або вони переводяться на іншу роботу, яка є легшою і виключає вплив несприятливих виробничих факторів, із збереженням середнього заробітку за попередньою роботою. До вирішення питання про надання вагітній жінці відповідно до медичного висновку іншої роботи, яка є легшою і виключає вплив несприятливих виробничих факторів, вона підлягає звільненню від роботи із збереженням середнього заробітку за всі пропущені внаслідок цього робочі дні за рахунок підприємства, установи, організації. Жінки, які мають дітей віком до трьох років, в разі неможливості виконання попередньої роботи переводяться на іншу роботу із збереженням середнього заробітку за попередньою роботою до досягнення дитиною віку трьох років. Якщо заробіток осіб, зазначених у частинах першій і третій цієї статті, на легшій роботі є вищим, ніж той, який вони одержували до переведення, їм виплачується фактичний заробіток. (Стаття 178. Переведення на легшу роботу вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Кодекс законів про працю. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; Законом України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР)

На підставі медичного висновку жінкам надається оплачувана відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами тривалістю 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів - 70) календарних днів після пологів, починаючи з дня пологів. Тривалість відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами обчислюється сумарно і становить 126 календарних днів (140 календарних днів - у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів). Вона надається жінкам повністю незалежно від кількості днів, фактично використаних до пологів. За бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з виплатою за ці періоди допомоги відповідно до законодавства. Підприємства, установи та організації за рахунок власних коштів можуть надавати жінкам частково оплачувану відпустку та відпустку без збереження заробітної плати для догляду за дитиною більшої тривалості. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею віку трьох років не надається, якщо дитина перебуває на державному утриманні. У разі, якщо дитина потребує домашнього догляду, жінці в обов'язковому порядку надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку.

Відпустки для догляду за дитиною, передбачені частинами третьою, четвертою та шостою цієї статті, можуть бути використані повністю або частинами також батьком

дитини, бабою, дідом чи іншими родичами, які фактично доглядають за дитиною. За бажанням жінки або осіб, зазначених у частині сьомій цієї статті, у період перебування їх у відпустці для догляду за дитиною вони можуть працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. При цьому за ними зберігається право на одержання допомоги в період відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. (Стаття 179. Відпустки у зв'язку з вагітністю, пологами і для догляду за дитиною. Кодекс законів про працю. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X, від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; законами України від 18.09.98 р. № 117-XIV, від 16.01.2003 р. № 429-IV)

У разі надання жінкам відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за заявою жінки приєднати до неї щорічні основну і додаткову відпустки незалежно від тривалості її роботи на даному підприємстві, в установі, організації в поточному робочому році. (Стаття 180. Приєднання щорічної відпустки до відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 18.09.98 р. № 117-XIV).

Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустка без збереження заробітної плати (частини третя та шоста статті 179 цього Кодексу) надаються за заявою жінки або осіб, зазначених у частині сьомій статті 179 цього Кодексу, повністю або частково в межах встановленого періоду та оформляються наказом (розпорядженням) власника або уповноваженого ним органу. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відпустка без збереження заробітної плати (частини третя та шоста статті 179 цього Кодексу) зараховуються як до загального, так і до безперервного стажу роботи і до стажу роботи за спеціальністю. Час відпусток, зазначених у цій статті, до стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку, не зараховується. (Стаття 181. Порядок надання відпустки для догляду за дитиною і зарахування її до стажу роботи. Кодекс законів про працю. У редакції Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X; Закону Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; Закону України від 18.09.98 р. № 117-XIV)

Жінкам, які усиновили новонароджених дітей безпосередньо з пологового будинку, надається відпустка з дня усиновлення тривалістю 56 календарних днів (70 календарних днів - при усиновленні двох і більше дітей) з виплатою державної допомоги у встановленому порядку. Жінкам, які усиновили дитину, надаються відпустки для догляду за нею на умовах і в порядку, встановлених статтями 179 і 181 цього Кодексу. (Стаття 182. Відпустки жінкам, які усиновили дітей. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X, від 21.12.83 р. № 6237-X; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; у редакції Закону України від 18.09.98 р. № 117-XIV)

Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину, одинокій матері, батьку, який виховує дитину без матері (у тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла дитину під опіку, надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 7 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 цього Кодексу). За наявності декількох підстав для надання цієї відпустки її загальна тривалість не може перевищувати 14 календарних днів.

Зазначена у частині першій цієї статті відпустка надається понад щорічні відпустки, передбачені статтями 75 і 76 цього Кодексу, а також понад щорічні відпустки, встановлені іншими законами та нормативно-правовими актами, і переноситься на інший період або продовжується у порядку, визначеному статтею 80 цього Кодексу. (Стаття 182¹. Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей. Кодекс законів про працю. Доповнено статтею 182¹ згідно із Законом України від 18.09.98 р. № 117-XIV; із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 06.02.2003 р. № 490-IV, від 22.10.2004 р. № 2128-IV)

Жінкам, що мають дітей віком до півтора року, надаються, крім загальної перерви для відпочинку і харчування, додаткові перерви для годування дитини. Ці перерви надаються не рідше ніж через три години тривалістю не менше тридцяти хвилин кожна. При наявності двох і більше грудних дітей тривалість перерви встановлюється не менше години. Строки і порядок надання перерв устанавлюються власником або уповноваженим ним органом за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) підприємства, установи, організації і з врахуванням бажання матері. Перерви для годування дитини включаються в робочий час і оплачуються за середнім заробітком. (Стаття 183. Перерви для годування дитини. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X, від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом України від 10.07.2003 р. № 1096-IV)

Забороняється відмовляти жінкам у прийнятті на роботу і знижувати їм заробітну плату з мотивів, пов'язаних з вагітністю або наявністю дітей віком до трьох років, а одиноким матерям - за наявністю дитини віком до чотирнадцяти років або дитини-інваліда. При відмові у прийнятті на роботу зазначеним категоріям жінок власник або уповноважений ним орган зобов'язані повідомляти їм причини відмови у письмовій формі. Відмова у прийнятті на роботу може бути оскаржено у судовому порядку. Звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (до шести років - частина шоста статті 179), одиноких матерів при наявності дитини віком до чотирнадцяти років або дитини-інваліда з ініціативи власника або уповноваженого ним органу не допускається, крім випадків повної ліквідації підприємства, установи, організації, коли допускається звільнення з обов'язковим працевлаштуванням. Обов'язкове працевлаштування зазначених жінок здійснюється також у випадках їх звільнення після закінчення строкового трудового договору. На період працевлаштування за ними зберігається середня заробітна плата, але не більше трьох місяців з дня закінчення строкового трудового договору. (Стаття 184. Гарантії при прийнятті на роботу і заборона звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей. Кодекс законів про працю. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 30.10.87 р. № 4841-XI; Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; Законом України від 24.12.99 р. № 1356-XIV)

Власник або уповноважений ним орган повинен у разі необхідності видавати вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, путівки до санаторіїв та будинків відпочинку безкоштовно або на пільгових умовах, а також подавати їм матеріальну допомогу. (Стаття 185. Надання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до чотирнадцяти років, путівок до санаторіїв та будинків відпочинку і подання їм матеріальної допомоги. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-X; у редакції Закону Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII)

На підприємствах і в організаціях з широким застосуванням жіночої праці організуються дитячі ясла, дитячі садки, кімнати для годування грудних дітей, а також кімнати особистої гігієни жінок. (Стаття 186. Обслуговування матері на підприємствах, в організаціях. Кодекс законів про працю.)

Гарантії, встановлені статтями 56, 176, 177, частинами третьою - восьмою статті 179, статтями 181, 182, 182-1, 184, 185, 186 цього Кодексу, поширюються також на батьків, які виховують дітей без матері (в тому числі в разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також на опікунів (піклувальників). (Стаття 186¹. Гарантії особам, які виховують малолітніх дітей без матері. Кодекс законів про працю. Доповнено статтею 186¹ згідно із Законом Української РСР від 20.03.91 р. № 871-XII; у редакції Закону України від 18.09.98 р. № 117-XIV)

Стаття 11. Охорона праці неповнолітніх

Не допускається залучення неповнолітніх до праці на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, до нічних, надурочних робіт та робіт у вихідні дні, а також до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм підіймання і переміщення важких речей, що затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я.

Неповнолітні приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду.

Порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професій, пов'язаних з важкими роботами і роботами із шкідливими або небезпечними умовами праці, визначається положенням, яке затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Вік, з якого допускається прийняття на роботу, тривалість робочого часу, відпусток та деякі інші умови праці неповнолітніх визначаються законом.

У теперішній час багато молоді залучається до трудової діяльності на підприємствах але дотримання вимог охорони праці цієї категорії працівників завжди викликав труднощі у роботодавців, а тому вони часто порушуються. На законодавчому рівні ці питання регулюються відповідно Кодексу законів про працю України, щодо глави XIII - Праця молоді.

Неповнолітні, тобто особи, що не досягли вісімнадцяти років, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством

України. (Стаття 187. Права неповнолітніх у трудових правовідносинах. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР)

Забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років на важких роботах і на роботах з шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах. Забороняється також залучати осіб молодше вісімнадцяти років до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми. Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також граничні норми підіймання і переміщення важких речей особами молодше вісімнадцяти років затверджуються Міністерством охорони здоров'я України за погодженням із Державним комітетом України по нагляду за охороною праці. (Стаття 190. Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ.)

Забороняється залучати працівників молодше вісімнадцяти років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні. (Стаття 192. Заборона залучати працівників молодше вісімнадцяти років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Працездатній молоді - громадянам України віком від 15 до 28 років після закінчення або припинення навчання у загальноосвітніх, професійних навчально-виховних і вищих навчальних закладах, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби надається перше робоче місце на строк не менше двох років. Молодим спеціалістам - випускникам державних навчальних закладів, потреба в яких раніше була заявлена підприємствами, установами, організаціями, надається робота за фахом на період не менше трьох років у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. (Стаття 197. Надання молоді першого робочого місця. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР)

Звільнення працівників молодше вісімнадцяти років з ініціативи власника або уповноваженого ним органу допускається, крім додержання загального порядку звільнення, тільки за згодою районної (міської) служби у справах дітей. При цьому звільнення з підстав, зазначених в пунктах 1, 2 і 6 статті 40 цього Кодексу, провадиться лише у виняткових випадках і не допускається без працевлаштування. (Стаття 198. Обмеження звільнення працівників молодше вісімнадцяти років. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.02.2007 р. № 609-V)

Батьки, усиновителі і піклувальник неповнолітнього, а також державні органи та службові особи, на яких покладено нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, мають право вимагати розірвання трудового договору з неповнолітнім, у тому числі й строкового, коли продовження його чинності загрожує здоров'ю неповнолітнього або порушує його законні інтереси. (Стаття 199. Розірвання трудового договору з неповнолітнім на вимогу його батьків або інших осіб. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.01.95 р. № 6/95-ВР)

Стаття 12. Охорона праці інвалідів

Підприємства, які використовують працю інвалідів, зобов'язані створювати для них умови праці з урахуванням рекомендацій медико-соціальної експертної комісії та індивідуальних програм реабілітації, вживати додаткових заходів безпеки праці, які відповідають специфічним особливостям цієї категорії працівників.

У випадках, передбачених законодавством, роботодавець зобов'язаний організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій.

Залучення інвалідів до надурочних робіт і робіт у нічний час можливе лише за їх згодою та за умови, що це не суперечить рекомендаціям медико-соціальної експертної комісії. (Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1331-IV (1331-15) від 25.11.2003)

У випадках, передбачених законодавством, на власника або уповноважений ним орган покладається обов'язок організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій, встановити на їх прохання неповний робочий день або неповний робочий тиждень та створити пільгові умови праці. Залучення інвалідів до надурочних робіт та робіт у нічний час без їх згоди не допускається (статті 55, 63). (Відповідно до статті 172 - Застосування праці інвалідів, Кодексу законів про працю України. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 13. Управління охороною праці та обов'язки

роботодавця

Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, а саме:

створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання;

розробляє за участю сторін колективного договору і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

забезпечує виконання необхідних профілактичних заходів відповідно до обставин, що змінюються;

впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці тощо;

забезпечує належне утримання будівель і споруд, виробничого обладнання та устаткування, моніторинг за їх технічним станом;

забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;

організовує проведення аудиту охорони праці, лабораторних досліджень умов праці, оцінку технічного стану виробничого обладнання та устаткування, атестацій робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці в порядку і строки, що визначаються законодавством, та за їх підсумками вживає заходів до усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів;

розробляє і затверджує положення, інструкції, інші акти з охорони праці, що діють у межах підприємства (далі - акти підприємства), та встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці, забезпечує безоплатно працівників нормативно-правовими актами та актами підприємства з охорони праці;

здійснює контроль за додержанням працівником технологічних процесів, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використанням засобів колективного та індивідуального захисту, виконанням робіт відповідно до вимог з охорони праці;

організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці;

вживає термінових заходів для допомоги потерпілим, залучає за необхідності професійні аварійно-рятувальні формування у разі виникнення на підприємстві аварій та нещасних випадків.

Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Відповідно до Кодексу законів про працю Стаття 153 - Створення безпечних і нешкідливих умов праці - На всіх підприємствах, в установах, організаціях створюються безпечні і нешкідливі умови праці. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці покладається на власника або уповноважений ним орган. Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці. Власник або уповноважений ним орган повинен впроваджувати сучасні засоби техніки безпеки, які запобігають виробничому травматизмові, і забезпечувати санітарно-гігієнічні умови, що запобігають виникненню професійних захворювань працівників. Власник або уповноважений ним орган не вправі вимагати від працівника виконання роботи, поєднаної з явною небезпекою для життя, а також в умовах, що не відповідають законодавству про охорону праці. Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або людей, які його оточують, і навколишнього середовища. У разі неможливості повного усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я умов праці власник або уповноважений ним орган зобов'язаний повідомити про це орган державного нагляду за охороною праці, який може дати тимчасову згоду на роботу в таких умовах. На власника або уповноважений ним орган покладається систематичне проведення інструктажу (навчання) працівників з питань охорони праці, протипожежної охорони. Трудові колективи обговорюють і схвалюють комплексні плани поліпшення умов, охорони праці та санітарно-оздоровчих заходів і контролюють виконання цих планів. (Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27.02.85 р. № 8474-Х; Законом України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Глава IV РОБОЧИЙ ЧАС Кодексу законів про працю повністю присвячено питанням організації безпечних умов праці працівника та встановлення нормативних вимог до робочого часу. Стаття 50. Норма тривалості робочого часу. Стаття 51. Скорочена тривалість робочого часу. Стаття 52. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень та тривалість щоденної роботи. Стаття 53. Тривалість роботи напередодні святкових і неробочих і вихідних днів. Стаття 54. Тривалість роботи в нічний час. Стаття 55. Заборона роботи в нічний час. Стаття 56. Неповний робочий час. Стаття 57. Початок і закінчення роботи. Стаття 58. Робота змінами. Стаття 59. Перерви між змінами. Стаття 60. Поділ робочого дня на частини. Стаття 61. Підсумований облік робочого часу. Стаття 62. Обмеження надурочних робіт. Стаття 63. Заборона залучення до надурочних робіт. Стаття 64. Необхідність одержання дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації для проведення надурочних робіт. Стаття 65. Графічні норми застосування надурочних робіт.

Науково-технічна революція це прогрес суспільства, але не можна допускати того, щоб прогрес цей був «однобоким», тому що це вже не можна назвати прогресом. На при вели-

кий жаль виробники продукції не додержуються вимог законів України, у тому числі «Про підприємства в Україні», де у статті 31 п.2 вказано, що підприємство зобов'язане забезпечувати безпеку виробництва, санітарно-гігієнічні норми і вимоги щодо захисту здоров'я його працівників, населення і споживачів продукції; у випадках, передбачених законодавством, підприємство зобов'язане сплачувати штрафи відповідним місцевим Радам народних депутатів. За порушення санітарно-гігієнічних правил і норм у відповідності з діючим на Україні Кодексом про адміністративні правопорушення Стаття 42 – керівники підприємств та інші відповідні особи можуть бути оштрафовані від шести до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів.

Головою Держгірпромнагляду С. Сторчаком затверджено 7 лютого 2008 р рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці розроблені з метою сприяння суб'єкту господарювання щодо досягнення рівня охорони праці на виробництві, що відповідає мінімальних вимогам до забезпечення безпечних та здорових умов праці найманих працівників, які встановлені законодавчими та іншими нормативно-правовими актами з охорони праці. Ці рекомендації поширюються на всі підприємства, установи, організації на яких використовується наймана праця, незалежно від форми власності та виду діяльності. Система управління охороною праці (СУОП) створюється суб'єктом господарювання і має передбачати підготовку, прийняття та реалізацію завдань щодо здійснення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та працездатності найманих працівників у процесі їх трудової діяльності. З використанням цих рекомендацій суб'єкт господарювання має можливість розробити відповідне положення з урахуванням виду діяльності та специфіки виробництва, яке встановлює засади функціонування системи управління охороною праці, що може бути складовою частиною загальної системи управління організацією. Вимоги положення мають бути обов'язковими для виконання всіма найманими працівниками. Суб'єкт господарювання, який реалізує у своїй діяльності систему управління якістю, в основу якої покладено процесний підхід, при побудові СУОП може використати основні принципи цього підходу. При створенні СУОП та її впровадженні потрібно керуватися законодавством України та іншими нормативно-правовими актами про охорону праці. Підготовку управлінських рішень щодо функціонування СУОП на виробництві забезпечує служба охорони праці або особа, що в порядку сумісництва виконує функції служби охорони праці.

Система управління охороною праці (СУОП) - частина загальної системи управління організацією, яка сприяє запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням на виробництві, а також небезпеки для третіх осіб, що виникають у процесі господарювання, і включає в себе комплекс взаємопов'язаних заходів на виконання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці.

Аудит охорони праці (далі – аудит) - це документально оформлене системне обстеження і аналіз стану умов та безпеки праці з метою визначення їх відповідності критеріям, встановленим законодавчими та нормативно-правовими актами з охорони праці.

СУОП організовується таким чином, щоб здійснювалось адекватне та постійне управління з урахуванням усіх факторів, що впливають на стан охорони праці, і орієнтується на проведення запобіжних дій, що унеможливають виникнення небезпечних ситуацій, але при цьому, у випадку їх виникнення, вона повинна своєчасно реагувати на них та усувати їх.

У Положенні про СУОП (або у Настанові з якості), а також у посадових інструкціях та інструкціях з охорони праці визначаються загальні й конкретні обов'язки кожного працівника, його повноваження у сфері охорони праці.

В організаційних заходах, що забезпечують функціонування СУОП, необхідно передбачити можливість впливу громадських об'єднань працівників підприємства (комісії з питань охорони праці, уповноважених найманими працівниками, профспілок тощо). СУОП має містити документально оформлену методику управління конфігурацією системи, яка описує порядок дій керівництва при виникненні необхідності змін у структурі та взаємозв'язків між її ланками. Управління конфігурацією охоплює визначення структури, облік стану та перевірку ефективності її роботи.

Для розробки і впровадження СУОП бажано створити координаційну раду за участі вищого керівництва, представників служби охорони праці, профспілок або осіб, уповноважених найманими працівниками.

При створенні СУОП необхідно:

визначити закони та інші нормативно-правові акти, що містять вимоги щодо охорони праці та які розповсюджуються на діяльність організації;

виявляти небезпечні та шкідливі виробничі фактори та відповідні ризики, що можуть виникнути при здійсненні виробничої діяльності;

визначити політику керівництва в сфері охорони праці;

визначити завдання в сфері охорони праці та встановити пріоритети;

розробити організаційну схему та програму для реалізації політики та досягнення її завдань.

Структура, завдання СУОП, порядок взаємодії структурних підрозділів з питань охорони праці, періодичність і порядок внутрішніх перевірок, відповідальність керівників служб та підрозділів, а також працівників мають бути викладені в Положенні про СУОП підприємства, затвердженому наказом або розпорядженням, або в Настанові з якості, якщо на підприємстві функціонує система якості.

СУОП повинна передбачати:

планування заходів з охорони праці;

контроль виконання поточного та оперативних планів;

можливість здійснення корегувальних та попереджувальних дій;

можливість адаптації до обставин, що змінилися;

можливість інтеграції в загальну систему управління.

Структура положення про СУОП визначається з урахуванням конкретних умов праці в організації. Розділи, що мають ознаки окремих процесів, можуть бути викладені як система документів (наприклад, стандартів організації), оформлена додатком до основного положення. Впровадження СУОП здійснюється за наказом або розпорядженням вищого керівництва. У додатку наведено повний текст рекомендацій.

Необхідно зазначити відповідальність роботодавців за складання інструкцій з охорони праці відповідно НПАОП 0.00-4.15-98 Положення про розробку інструкцій з охорони праці яке введено наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року N 9 та зареєстровано у Міністерстві юстиції України 7 квітня 1998 р за N 226/2666. Положення наведено у додатку.

Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці - це правила, стандарти, норми, положення, інструкції та інші документи, яким надано чинність правових норм, обов'язкових для виконання. Опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування чинних державних міжгалузевих та галузевих нормативних актів про охорону праці проводяться органами державного нагляду за охороною праці за участю інших державних органів і професійних спілок у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Стандарти, технічні умови та інші нормативно-технічні документи на засоби праці і технологічні процеси повинні включати вимоги щодо охорони праці і погоджуватися з органами державного нагляду за охороною праці. У разі відсутності в нормативних актах про охорону праці вимог, які необхідно виконати для забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на певних роботах, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний вжити погоджених з органами державного нагляду за охороною праці заходів, що забезпечать безпеку працівників. (Стаття 157. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 29.07.81 р. № 2240-X, від 24.01.83 р. № 4617-X; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний вживати заходів щодо полегшення і оздоровлення умов праці працівників шляхом впровадження прогресивних технологій, досягнень науки і техніки, засобів механізації та автоматизації виробництва, вимог ергономіки, позитивного досвіду з охорони праці, зниження та усунення запиленості та загазованості повітря у виробничих приміщеннях, зниження інтенсивності шуму, вібрації, випромінювань тощо. (Стаття 158. Обов'язок власника або уповноваженого ним органу щодо полегшення і оздоровлення умов праці працівників. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Стаття 14. Обов'язки працівника щодо додержання вимог

нормативно-правових актів з охорони праці

Працівник зобов'язаний:

дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;

знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведіння з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Працівники зобов'язані працювати чесно і сумлінно, своєчасно і точно виконувати розпорядження власника або уповноваженого ним органу, додержувати трудової і технологічної дисципліни, вимог нормативних актів про охорону праці, дбайливо ставитися до майна власника, з яким укладено трудовий договір. (Глава X ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА. Кодекс законів про працю. У редакції Закону України від 05.07.95 р. № 263/95-ВР).

Працівник зобов'язаний:

знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

додержувати зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації;

проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди;

співробітничати з власником або уповноваженим ним органом у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю або людей, які його оточують, і навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншу посадову особу. (Стаття 159. Обов'язок працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 29.07.81 р. № 2240-Х, від 24.01.83 р. № 4617-Х; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Постійний контроль за додержанням працівниками вимог нормативних актів про охорону праці покладається на власника або уповноважений ним орган. Трудові колективи через обраних ними уповноважених, професійні спілки в особі своїх виборних органів і представників контролюють додержання всіма працівниками нормативних актів про охорону праці на підприємствах, в установах, організаціях. (Стаття 160. Контроль за додержанням вимог нормативних актів про охорону праці. Кодекс законів про працю. Із доповненнями, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27.02.85 р. № 8474-Х; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Стаття 15. Служба охорони праці на підприємстві

На підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб роботодавець створює службу охорони праці відповідно до типового положення, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань нагляду за охороною праці.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 50 осіб функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають відповідну підготовку.

Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо роботодавцю.

Керівники та спеціалісти служби охорони праці за своєю посадою і заробітною платою прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб.

Спеціалісти служби охорони праці у разі виявлення порушень охорони праці мають право:

видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці;

вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли передбачених законодавством медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимог нормативно-правових актів з охорони праці;

зупиняти роботу виробництва, дільниці, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих;

надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці.

Припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише роботодавець.

Ліквідація служби охорони праці допускається тільки у разі ліквідації підприємства чи припинення використання найманої праці фізичною особою.

Служба охорони праці на підприємстві працює відповідно до Типового положення про службу охорони праці НПАОП 0.00-4.21.-04. Служба охорони праці створюється роботодавцем для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці. Типове положення про службу охорони праці наведено у додатку.

Стаття 16. Комісія з питань охорони праці підприємства

На підприємстві з метою забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за рішенням трудового колективу може створюватися комісія з питань охорони праці.

Комісія складається з представників роботодавця та професійної спілки, а також уповноваженої найманими працівниками особи, спеціалістів з безпеки, гігієни праці та інших служб підприємства відповідно до типового положення, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Рішення комісії мають рекомендаційний характер.

Комісія на підприємстві діє відповідно до ТИПОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОМІСІЮ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВА яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 4 квітня 2007 р. за N 311/13578.

Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства (далі - Типове положення) поширюється на підприємства, установи, організації (далі - підприємства) будь-якої форми власності та виду діяльності та визначає основні завдання, права та організацію діяльності Комісії з питань охорони праці підприємства (далі - Комісія), яка може бути створена за рішенням трудового колективу відповідно до статті 16 Закону України "Про охорону праці".

Комісія є постійно діючим консультативно-дорадчим органом. Метою створення Комісії на підприємстві є забезпечення пропорційної участі працівників у вирішенні будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Рішення про доцільність створення Комісії, її кількісний та персональний склад приймається трудовим колективом на загальних зборах (конференції) за поданням роботодавця і професійної спілки.

На підставі цього Типового положення за участі представників кожної сторони розробляється Положення про комісію з питань охорони праці підприємства, яке затверджується ухвалою загальних зборів (конференції) трудового колективу. Комісія формується на засадах рівного представництва осіб від роботодавця (спеціалісти з безпеки, гігієни праці та інших служб підприємства) та професійної спілки, а у разі її відсутності - уповноважених найманими працівниками осіб.

Комісія у своїй діяльності керується Кодексом законів про працю України, Законами України "Про охорону праці", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату

працездатності", нормативно-правовими актами з охорони праці та цим Типовим положенням.

Комісія діє на принципах взаємної поваги, довіри, рівноправності, відповідальності сторін за виконання ухвалених рішень і досягнутих домовленостей та обов'язкового дотримання вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці.

Основними завданнями Комісії є:

захист законних прав та інтересів працівників у галузі охорони праці;

підготовка на основі аналізу стану безпеки та умов праці на виробництві рекомендацій роботодавцю та працівникам щодо профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань, практичної реалізації принципів державної політики в галузі охорони праці на підприємстві;

узгодження через двосторонні консультації позицій сторін у вирішенні практичних питань у галузі охорони праці для забезпечення поєднання інтересів роботодавця та трудового колективу, кожного працівника, запобігання конфліктним ситуаціям на підприємстві;

розробка пропозицій про включення до колективного договору найбільш важливих питань з охорони праці, визначення достатніх асигнувань на встановлення нормативів і підвищення існуючого рівня охорони праці та ефективний контроль за цільовим витрачанням цих коштів.

Комісія має право:

звертатись до роботодавця, трудового колективу, профспілкового комітету або іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу, відповідних служб підприємства з пропозиціями щодо регулювання відносин у сфері охорони праці;

створювати робочі групи з числа членів Комісії для розробки узгоджених рішень з питань охорони праці із залученням спеціалістів різних служб підприємства, фахівців експертних організацій, служб охорони праці органів виконавчої влади, страхових експертів, технічних інспекторів праці профспілок (на договірних засадах між роботодавцем та відповідною організацією);

одержувати від працівників, керівників структурних підрозділів і служб підприємства та профспілкового комітету інформацію та мати доступ до документації, що є необхідною для виконання завдань, передбачених цим Типовим положенням;

здійснювати контроль за дотриманням вимог законодавства з охорони праці безпосередньо на робочих місцях, забезпеченням працівників засобами колективного та індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами, лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою та використанням санітарно-побутових приміщень тощо;

ознайомлюватися з будь-якими матеріалами з охорони праці, аналізувати стан умов і безпеки праці на підприємстві, виконання відповідних програм і колективних договорів;

вільного доступу на всі ділянки підприємства і обговорення з працівниками питань охорони праці.

Комісію очолює голова, який обирається загальними зборами (конференцією) трудового колективу. На засіданні Комісії обирається заступник голови та секретар Комісії. Не допускається обрати головою Комісії роботодавця. На посаду секретаря може бути обраний працівник служби охорони праці. Члени Комісії виконують свої обов'язки на громадських засадах. У разі залучення до окремих перевірок вони можуть увільнитись від основної роботи на передбачений колективним договором строк із збереженням за ними середнього заробітку.

Комісія здійснює свою діяльність на основі планів, що розробляються на певний період (квартал, півріччя, рік) і затверджуються головою Комісії. Комісія проводить засідання в міру необхідності, але не рідше одного разу на квартал. Засідання Комісії вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше половини її членів. Якщо під час голосування кількість голосів "за" та "проти" однакова, голова Комісії має право вирішального голосу.

Рішення Комісії оформлюється протоколом і має рекомендаційний характер. У випадку незгоди роботодавця з рішенням Комісії він повинен надати протягом 5 днів з дня одержання зазначеного рішення письмове аргументоване пояснення. Комісія раз на рік звітує про виконану роботу на загальних зборах (конференції) трудового колективу.

Загальні збори (конференція) трудового колективу мають право вносити зміни до складу Комісії. Розпустити Комісію у випадку визнання її діяльності незадовільною та провести нові вибори.

Стаття 17. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій

Роботодавець зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування та організувати проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року. За результатами періодичних медичних оглядів у разі потреби роботодавець повинен забезпечити проведення відповідних оздоровчих заходів. Медичні огляди проводяться відповідними закладами охорони здоров'я, працівники яких несуть відповідальність згідно із законодавством за відповідність медичного висновку фактичному стану здоров'я працівника. Порядок проведення медичних оглядів визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

Роботодавець має право в установленому законом порядку притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного

огляду, до дисциплінарної відповідальності, а також зобов'язаний відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок позачерговий медичний огляд працівників:

за заявою працівника, якщо він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці;

за своєю ініціативою, якщо стан здоров'я працівника не дозволяє йому виконувати свої трудові обов'язки.

За час проходження медичного огляду за працівниками зберігаються місце роботи (посада) і середній заробіток.

У додатку наведено вимоги щодо проведення медичних оглядів працівників за певними категоріями праці.

Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року. (Стаття 169. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Кодекс законів про працю.)

Перелік професій, працівники яких підлягають медичному оглядові, термін і порядок його проведення встановлюються Міністерством охорони здоров'я України за погодженням із Державним комітетом України по нагляду за охороною праці. (Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 27.05.88 р. № 5938-XI; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-XII)

Працівників, які потребують за станом здоров'я надання легшої роботи, власник або уповноважений ним орган повинен перевести, за їх згодою, на таку роботу у відповідності з медичним висновком тимчасово або без обмеження строку. При переведенні за станом здоров'я на легшу нижче оплачувану роботу за працівниками зберігається попередній середній заробіток протягом двох тижнів з дня переведення, а у випадках, передбачених законодавством України, попередній середній заробіток зберігається на весь час виконання нижче оплачуваної роботи або надається матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. (Стаття 170. Переведення на легшу роботу. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно із законами України від 15.12.93 р. № 3694-XII, від 16.01.2003 р. № 429-IV)

Стаття 18. Навчання з питань охорони праці

Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж, навчання з питань охорони праці, з

надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні щороку проходити за рахунок роботодавця спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

Перелік робіт з підвищеною небезпекою затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Посадові особи, діяльність яких пов'язана з організацією безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, проходять навчання, а також перевірку знань з питань охорони праці за участю профспілок.

Порядок проведення навчання та перевірки знань посадових осіб з питань охорони праці визначається типовим положенням, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці.

У разі виявлення у працівників, у тому числі посадових осіб, незадовільних знань з питань охорони праці, вони повинні у місячний строк пройти повторне навчання і перевірку знань.

Вивчення основ охорони праці, а також підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва відповідних об'єктів економіки забезпечуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти та науки в усіх навчальних закладах за програмами, погодженими із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

*Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці організовується відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці - **НПАОП 0.00–4.12.05**. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників у процесі трудової діяльності, а також учнів, курсантів, слухачів та студентів навчальних закладів під час трудового і професійного навчання. Типове положення спрямоване на реалізацію в Україні системи безперервного*

навчання з питань охорони праці посадових осіб та інших працівників, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварій. Координацію і методичний супровід суб'єктів господарської діяльності, які проводять навчання працівників з питань охорони праці, здійснює Головний навчально-методичний центр Держнаглядохоронпраці та навчальні підрозділи експертно-технічних центрів Держнаглядохоронпраці.

Вивчення основ охорони праці в навчальних закладах, а саме: предмета "охорона праці" (професійно-технічні навчальні заклади), навчальних дисциплін "основи охорони праці" (вищі навчальні заклади) та "охорона праці в галузі" (вищі навчальні заклади), проводиться за типовими навчальними планами і програмами з цього предмета і навчальних дисциплін, які затверджуються спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки за погодженням із спеціально вповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці. Окремі питання (розділи) з охорони праці мають передбачатися у навчальних програмах загальнотехнічних і спеціальних дисциплін.

Вивчення нормативних дисциплін з охорони праці в усіх вищих навчальних закладах здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти від 02.12.98 № 420 "Про вдосконалення навчання з охорони праці й безпеки життєдіяльності у вищих закладах освіти України", зареєстрованого Міністерством юстиції України 03.02.99 за № 59/3352.

Зміст та обсяг предмета "охорона праці" для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, визначаються типовим навчальним планом і типовою навчальною програмою з предмета "охорона праці", що затверджуються спеціально вповноваженим органом центральної виконавчої влади в галузі освіти і науки та погоджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

При цьому теоретична частина предмета "охорона праці" вивчається обсягом не менше 30 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації - не менше 15 годин. Специфічні питання охорони праці для конкретних професій мають вивчатися в курсах спеціальних та загальнотехнічних дисциплін - з метою поєднання технологічної підготовки з підготовкою з охорони праці, а робочі навчальні програми цих дисциплін повинні включати відповідні питання безпеки праці.

Теоретична частина предмета "охорона праці" під час професійної підготовки працівників для виконання робіт, які не належать до переліку робіт з підвищеною небезпекою, вивчається в обсязі не менше 10 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації - не менше 8 годин.

Обсяг годин предмету "охорона праці" не може зменшуватись під час розробки робочих навчальних планів і програм.

При підготовці в професійно-технічних навчальних закладах працівників за професіями, пов'язаними з роботами підвищеної небезпеки, навчання проводиться з урахуванням вимог Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з роботами із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці України від 15.12.2003 № 244 та зареєстрованого Міністерством юстиції України 30.12.2003 за № 1257/8578.

На підприємствах на основі Типового положення, з урахуванням специфіки виробництва та вимог нормативно-правових актів з охорони праці, розробляються і затверджуються відповідні положення підприємств про навчання з питань охорони праці, а також формуються плани-графіки проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, з якими мають бути ознайомлені працівники.

Організацію навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників, у тому числі під час професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації на підприємстві здійснюють працівники служби кадрів або інші спеціалісти, яким роботодавцем доручена організація цієї роботи.

Навчання з питань охорони праці в частині організації навчального процесу (формування навчальних груп, розробка навчально-тематичних планів та програм, форм навчальної документації та порядок їх ведення тощо) здійснюється відповідно до вимог законодавства та нормативно-правових актів у галузі освіти.

Навчання з питань охорони праці може проводитись як традиційними методами, так і з використанням сучасних видів навчання - модульного, дистанційного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання: аудіовізуальних, комп'ютерних навчально-контрольних систем, комп'ютерних тренажерів.

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною безпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Особи, які суміщують професії, проходять навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці як з їхніх основних професій, так і з професій за сумісництвом.

Перед перевіркою знань з питань охорони праці на підприємстві для працівників організується навчання: лекції, семінари та консультації.

Перевірка знань працівників з питань охорони праці проводиться за нормативно-правовими актами з охорони праці, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

Перевірка знань працівників з питань охорони праці на підприємстві здійснюється комісією з перевірки знань з питань охорони праці (далі - комісія) підприємства, склад якої затверджується наказом керівника. Головою комісії призначається керівник підприємства або його заступник, до службових обов'язків яких входить організація роботи з охорони праці, а в разі потреби створення комісій в окремих структурних підрозділах їх очолюють керівник відповідного підрозділу чи його заступник.

До складу комісії підприємства входять спеціалісти служби охорони праці, представники юридичної, виробничих, технічних служб, представник профспілки або вповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці. До складу комісії підприємства можуть залучатися страхові експерти з охорони праці відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та викладачі охорони праці, які проводили навчання.

Участь представника спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального управління у складі комісії обов'язкова

лише під час первинної перевірки знань з питань охорони праці в працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

Усі члени комісії у порядку, установленому Типовим положенням, повинні пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці.

Перелік питань для перевірки знань з охорони праці працівників, з урахуванням специфіки виробництва, складається членами комісії та затверджується роботодавцем.

Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників є тестування, залік або іспит. Тестування проводиться комісією за допомогою технічних засобів (автоекзаменатори, модульні тести тощо), залік або іспит - за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування.

Результат перевірки знань з питань охорони праці з робіт, визначених Переліком робіт з підвищеною небезпекою, а також там, де є потреба у професійному доборі, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15, до виконання яких допускається працівник, оформлюється протоколом засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці.

Особам, які під час перевірки знань з охорони праці виявили задовільні результати, видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці (додаток 2). При цьому в протоколі та посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці та з безпечного виконання конкретних видів робіт, в обов'язку яких працівник пройшов перевірку знань.

Працівникам, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці на своєму підприємстві, видача посвідчень є обов'язковою лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівники протягом одного місяця повинні пройти повторне навчання і повторну перевірку знань.

Не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з питань охорони праці.

Організаційне забезпечення роботи комісії (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань з питань охорони праці) покладається на суб'єкт господарської діяльності, яким проводилось навчання з питань охорони праці. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці не менше 5 років.

Відповідальність за організацію і здійснення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці покладається на роботодавця.

Наказ про затвердження переліку посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, та порядку їх організації і типового положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України наведено у переліку.

Стаття 19. Фінансування охорони праці

Фінансування охорони праці здійснюється роботодавцем.

Фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих та регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, інших державних програм, спрямованих на запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, передбачається, поряд з іншими джерелами фінансування, визначеними законодавством, у державному і місцевих бюджетах. (Дію частини другої статті 19 зупинено на 2005 рік в частині виділення видатків на охорону праці окремим рядком згідно із Законом N 2285-IV (2285-15) від 23.12.2004; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005)

Для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які використовують найману працю, витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від суми реалізованої продукції.

(Дію частини четвертої статті 19 зупинено на 2004 рік згідно із Законом N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003) На підприємствах, що утримуються за рахунок бюджету, витрати на охорону праці передбачаються в державному або місцевих бюджетах і становлять не менше 0,2 відсотка від фонду оплати праці.

Суми витрат з охорони праці, що належать до валових витрат юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, визначаються згідно з переліком заходів та засобів з охорони праці, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Власник або уповноважений ним орган розробляє за участю професійних спілок і реалізує комплексні заходи щодо охорони праці відповідно до Закону України "Про охорону праці". План заходів щодо охорони праці включається до колективного договору. (Стаття 161. Заходи щодо охорони праці. Кодекс законів про працю. Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-Х; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Для проведення заходів по охороні праці виділяються у встановленому порядку кошти і необхідні матеріали. Витрачати ці кошти і матеріали на інші цілі забороняється. Порядок використання зазначених коштів і матеріалів визначається в колективних договорах. Трудові колективи контролюють використання коштів, призначених на охорону праці. (Стаття 162. Кошти на заходи по охороні праці. Кодекс законів про працю. Із змінами і доповненнями, внесеними згідно з указами Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-Х, від 27.02.85 р. № 8474-Х; Законом України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Стаття 20. Регулювання охорони праці у колективному договорі,

угоді

У колективному договорі, угоді сторони передбачають забезпечення працівникам соціальних гарантій у галузі охорони праці на рівні, не нижчому за передбачений законодавством, їх обов'язки, а також комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійного захворювання, аваріям і пожежам, визначають обсяги та джерела фінансування зазначених заходів.

Колективний договір укладається на основі чинного законодавства, прийнятих сторонами зобов'язань з метою регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин і узгодження інтересів трудящих, власників та уповноважених ними органів. (Стаття 10. Колективний договір. КЗПП). Колективний договір укладається на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності і господарювання, які використовують найману працю і мають права юридичної особи. Колективний договір може укладатися в структурних підрозділах підприємства, установи, організації в межах компетенції цих підрозділів. (Стаття 11. Сфера укладення колективних договорів. КЗПП.) Зміст колективного договору визначається сторонами в межах їх компетенції. У колективному договорі встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, зокрема:

зміни в організації виробництва і праці;

забезпечення продуктивної зайнятості;

нормування і оплати праці, встановлення форм, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій та ін.);

встановлення гарантій, компенсацій, пільг;

участі трудового колективу у формуванні, розподілі і використанні прибутку підприємства, установи, організації (якщо це передбачено статутом);

режиму роботи, тривалості робочого часу і відпочинку;

умов і охорони праці;

забезпечення житлово-побутового, культурного, медичного обслуговування, організації оздоровлення і відпочинку працівників;

гарантій діяльності профспілкової чи інших представницьких організацій трудящих;

умов регулювання фондів оплати праці та встановлення міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці.

Колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантій, соціально-побутові пільги. (Із доповненнями, внесеними згідно із Законом України від 23.01.97 р. № 20/97-ВР). (Стаття 13. Зміст колективного договору. КЗПП).

Стаття 21. Додержання вимог щодо охорони праці під час проектування, будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва

Увага! Із 1 січня 2010 набуває своєї дії нова редакція 21 статті, яку наведено у додатку!

Виробничі будівлі, споруди, машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, що вводяться в дію після будівництва (виготовлення) або реконструкції, капітального ремонту тощо, та технологічні процеси повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Проектування виробничих об'єктів, розроблення нових технологій, засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту працюючих повинні провадитися з урахуванням вимог щодо охорони праці. Не допускається будівництво, реконструкція, технічне переоснащення тощо виробничих об'єктів, інженерних інфраструктур об'єктів соціально-культурного призначення, виготовлення і впровадження нових для даного підприємства технологій і зазначених засобів без попередньої експертизи робочого проекту або робочої документації на їх відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці.

Фінансування цих робіт може провадитися лише після одержання позитивних результатів експертизи. Державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва здійснюється згідно із статтями 8 та 15 Закону України "Про інвестиційну діяльність" (1560-12) { Частина друга статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1026-V (1026-16) від 16.05.2007 }

Роботодавець повинен одержати дозвіл на початок роботи та види робіт підприємства, діяльність якого пов'язана з виконанням робіт та експлуатацією об'єктів, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Перелік видів робіт, об'єктів, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки визначається Кабінетом Міністрів України.

Експертиза проектів, реєстрація, огляди, випробування тощо виробничих об'єктів, інженерних інфраструктур об'єктів соціально-культурного призначення, прийняття їх в експлуатацію провадяться у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

У разі коли роботодавець не одержав зазначеного дозволу, місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці, вживає заходів до скасування державної реєстрації цього підприємства у встановленому законом порядку за умови, якщо протягом місяця від часу виявлення вказаних недоліків роботодавець не провів належних заходів з їх усунення.

Технологічні процеси, машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, хімічні речовини і їх сполуки та інша небезпечна продукція, придбані за кордоном, допускаються в експлуатацію (до застосування) лише за умови проведення експертизи на відповідність їх нормативно-правовим актам з охорони праці, що чинні на території України.

Прийняття в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів проводиться за участю представників професійних спілок.

Не допускається застосування у виробництві шкідливих речовин у разі відсутності їх гігієнічної регламентації та державної реєстрації.

Проектування виробничих об'єктів, розробка нових технологій, засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту працюючих повинні провадитися з урахуванням вимог щодо охорони праці. Виробничі будівлі, споруди, устаткування, транспортні засоби, що вводяться в дію після будівництва або реконструкції, технологічні процеси повинні відповідати нормативним актам про охорону праці. (Стаття 154. Додержання вимог щодо охорони праці при проектуванні, будівництві КЗПП. (виготовленні) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва У редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Жодне підприємство, цех, дільниця, виробництво не можуть бути прийняті і введені в експлуатацію, якщо на них не створено безпечних і нешкідливих умов праці. Введення в експлуатацію нових і реконструйованих об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення без дозволу органів державного нагляду за охороною праці забороняється. Власник, який створив нове підприємство, зобов'язаний одержати від органів державного нагляду за охороною праці дозвіл на початок його роботи. (Стаття 155. Заборона введення в експлуатацію підприємств, які не відповідають вимогам охорони праці. КЗПП. Із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 24.01.83 р. № 4617-Х; у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Виготовлення і передача у виробництво зразків нових машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, а також впровадження нових технологій без дозволу органів державного нагляду за охороною праці забороняється. (Стаття 156. Заборона передачі у виробництво зразків нових машин та інших засобів виробництва, впровадження нових технологій, що не відповідають вимогам охорони праці. КЗПП. У редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ)

Дуже багато зараз робочих які, на яких використовують ПЕОМ. Чомусь вважається що достатньо придбати ПЕОМ, підключити його і можна працювати. Не зважаючи на те де його встановлено, що за умови праці, хто за ним буде працювати та інше. Як правило, перевірка відповідності вимогам нормативам, щодо використання ПЕОМ, показує невідповідність санітарним та іншим показникам робочої зони. Приміщення не відповідають за необхідною площиною на одне робоче місце (6 м²), освітлення природне не відповідає нормативам, тому що площа вікон замала та інше. Зараз цей показник відповідності нормативам, став дуже необхідним при атестації комп'ютерних класів. Багато невідповідності до вимог гігієнічним нормативам ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002, ДБН В.2.5-28-2006 – природне і штучне освітлення та НПАОП 0.00-1.31-99 – правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Наведемо де які вимоги із НПАОП 0.00-1.31-99 до освітлення при використанні ПЕОМ:

1. Як джерело світла при штучному освітленні повинні застосовуватися, як правило, люмінесцентні лампи типу ЛБ. При обладнанні відбивного освітлення у виробничих та адміністративно-громадських приміщеннях можуть застосовуватися метало галогенові лампи потужністю до 250 Вт. Допускається у світильниках місцевого освітлення застосовувати лампи розжарювання.
2. Яскравість світильників загального освітлення в зоні кутів випромінювання від 50° до 90° відносно вертикалі в подовжній і поперечній площинах повинна складати не більше 200 кд/м^2 , а захисний кут світильників повинен бути не більшим за 40° .
3. Коефіцієнт запасу (Кз) відповідно до СНиП 11-4-79 для освітлювальної установки загального освітлення слід приймати рівним 1.4. (зараз вже необхідно використовувати ДБН В.2.5-28-2006 – природне і штучне освітлення)
4. Коефіцієнт пульсації повинен не перевищувати 5% і забезпечуватися застосуванням газорозрядних ламп у світильниках загального і місцевого освітлення.
5. При відсутності світильників з ВЧ ПРА лампи багатолампових світильників або розташовані поруч світильники загального освітлення необхідно підключати до різних фаз трифазної мережі.
6. Рівень освітленості на робочому столі в зоні розташування документів має бути в межах 300-500 лк. У разі неможливості забезпечити даний рівень освітленості забезпечити даний рівень освітленості системою загального освітлення допускається застосування світильників місцевого освітлення, але при цьому не повинно бути відблисків на поверхні та збільшення освітленості екрану більше ніж 300 лк.
7. Світильники місцевого освітлення повинні мати напівпрозорий відбивач світла з захисним кутом не меншим за 40° .
8. Необхідно передбачити обмеження прямої блискості від джерела природного та штучного освітлення, при цьому яскравість поверхонь, що світяться (вікна, джерела штучного світла) і перебувають у полі зору, повинна бути не більшою за 200 кд/м^2 .
9. Необхідно обмежувати відбиту блискість шляхом правильного вибору типів світильників та розміщення робочих місць відносно джерел природного та штучного освітлення. При цьому яскравість відблисків на екрані відеотерміналу на повинна перевищувати 40 кд/м^2 , яскравість стелі при застосуванні системи відбивного освітлення не повинна перевищувати 200 кд/м^2 .
10. Необхідно передбачити нерівномірність розподілу яскравості в полі зору осіб, що працюють з відео терміналом, при цьому відношення значень яскравості робочих поверхонь не повинно перевищувати 3:1, а робочих поверхонь і навколишніх предметів (стіни, обладнання) – 5:1.
11. Необхідно використовувати систему вимикачів, що дозволяє регулювати інтенсивність штучного освітлення залежно від інтенсивності природного, а також дозволяє освітлювати тільки потрібні для роботи зони приміщення.
12. Для забезпечення нормованих значень освітлення в приміщеннях з відео терміналами ЕОМ загально та персонального користування необхідно очищати віконне скло та світильники не рідше ніж 2 рази на рік, та своєчасно проводити заміну ламп, що перегоріли.

Виходячи із того, що багато людей у сучасних умовах працюють із використанням ПЕОМ, то необхідно враховувати відповідність приміщень та умов праці.

Стаття 22. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій

Роботодавець повинен організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій відповідно до положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з всеукраїнськими об'єднаннями профспілок.

За підсумками розслідування нещасного випадку, професійного захворювання або аварії роботодавець складає акт за встановленою формою, один примірник якого він зобов'язаний видати потерпілому або іншій заінтересованій особі не пізніше трьох днів з моменту закінчення розслідування.

У разі відмови роботодавця скласти акт про нещасний випадок чи незгоди потерпілого з його змістом питання вирішуються посадовою особою органу державного нагляду за охороною праці, рішення якої є обов'язковим для роботодавця.

Рішення посадової особи органу державного нагляду за охороною праці може бути оскаржене у судовому порядку.

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві виконується відповідно до НПАОП 0.00–6.02–04, який наведено у додатку. Порядок визначає процедуру проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, що сталися на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду економічної діяльності або в їх філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах чи у фізичних осіб - підприємців, які відповідно до законодавства використовують найману працю (далі - підприємство), а також тих, що сталися з особами, які забезпечують себе роботою самостійно, за умови добровільної сплати ними внесків на державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (далі - особи, які забезпечують себе роботою самостійно). Дія цього Порядку поширюється на: власників підприємств або уповноважені ними органи (далі - роботодавці); осіб, у тому числі іноземців та осіб без громадянства, які відповідно до законодавства уклали з роботодавцем трудовий договір (контракт) або фактично були допущені до роботи в інтересах підприємства (далі - працівники), а також на осіб, які забезпечують себе роботою самостійно.

Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань, що сталися з працівниками, які перебували у відрядженні за кордоном, проводиться згідно з цим Порядком, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України. Згідно з цим Порядком проводиться розслідування та ведеться облік нещасних випадків, професійних захворювань, що сталися з особами, які відповідно до законодавства про працю працюють за трудовим договором (контрактом) у військових частинах (підрозділах) або на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Міноборони, МВС, Держспецзв'язку, Мінтранззв'язку, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Адміністрації Держприкордонслужби, Державного департаменту з питань виконання покарань, МНС.

Дія цього Порядку не поширюється на військовослужбовців та інших осіб, які проходять військову службу в зазначених частинах чи на підприємствах згідно із статутами військової служби.

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, стажистами, клінічними ординаторами, аспірантами, докторантами під час навчально-виховного процесу, у тому числі під час виробничого навчання, практики на виділеній ділянці підприємства під керівництвом уповноважених представників навчального закладу,

визначається МОН за погодженням з Держнаглядом праці, відповідним профспілковим органом і виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань (далі - Фонд).

Проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з працівниками під час прямування на роботу чи з роботи пішки, на громадському, власному або іншому транспортному засобі, що не належить підприємству і не використовувався в інтересах підприємства, здійснюється згідно з Порядком розслідування та обліку нещасних випадків невикробничого характеру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2001 р. № 270.

Стаття 23. Інформація та звітність про стан охорони праці

Роботодавець зобов'язаний інформувати працівників або осіб, уповноважених на здійснення громадського контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів з охорони праці, та Фонд соціального страхування від нещасних випадків про стан охорони праці, причину аварій, нещасних випадків і професійних захворювань і про заходи, яких вжито для їх усунення та для забезпечення на підприємстві умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог.

Працівникам та/або їхнім представникам забезпечується доступ до інформації та документів, що містять результати атестації робочих місць, заплановані роботодавцем профілактичні заходи, результати розслідування, обліку та аналізу нещасних випадків і професійних захворювань і звіти з цих питань, а також до повідомлень, подань та приписів органів державного управління і державного нагляду за охороною праці.

Органи державного управління охороною праці у встановленому порядку інформують населення України, працівників про реалізацію державної політики з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих чи регіональних програм з цих питань, про рівень і причини аварійності, виробничого травматизму і професійних захворювань, про виконання своїх рішень щодо охорони життя та здоров'я працівників.

На державному рівні ведеться єдина державна статистична звітність з питань охорони праці, форма якої погоджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці, професійними спілками та Фондом соціального страхування від нещасних випадків.

Одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя. Україна має власну історію розвитку базових засад інформаційного суспільства: діяльність всесвітньо відомої школи кібернетики; формування на початку

90-х років минулого століття концепції та програми інформатизації; створення різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій (далі - ІКТ) і загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем різного рівня та призначення. За цей час сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято ряд нормативно-правових актів, які, зокрема, регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації. Україна готує і має значну кількість висококваліфікованих фахівців з ІКТ, математики, кібернетики; у країні постійно зростає та поновлюється парк комп'ютерної техніки, сучасних систем та засобів телекомунікації, зв'язку; високою є ступінь інформатизації банківської сфери. Ці та інші передумови дають підстави вважати, що вітчизняний ринок ІКТ перебуває у стані активного становлення та за певних умов може стати фундаментом розвитку інформаційного суспільства в Україні. Разом з тим ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України, оскільки:

відсутня координація зусиль державного і приватного секторів економіки з метою ефективного використання наявних ресурсів;

ефективність використання фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію, впровадження ІКТ у соціально-економічну сферу, зокрема в сільське господарство, є низькою;

наявне відставання у впровадженні технологій електронного бізнесу, електронних бірж та аукціонів, електронних депозитаріїв, використанні безготівкових розрахунків за товари і послуги тощо;

рівень інформатизації окремих галузей економіки, деяких регіонів держави є низьким;

розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери недостатній;

створення інфраструктури для надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним і фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет відбувається повільно;

рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності населення є недостатнім, впровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних ІКТ - повільним;

рівень інформаційної представленості України в Інтернет-просторі є низьким, а присутність україномовних інформаційних ресурсів - недостатньою;

рівень державної підтримки виробництва засобів інформатизації, програмних засобів та впровадження ІКТ є недостатнім, що не забезпечує всіх потреб економіки і суспільного життя;

спостерігаються нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення "інформаційної нерівності" між окремими регіонами, галузями економіки та різними верствами населення;

не вирішуються у повному обсязі питання захисту авторських прав на комп'ютерні програми, відсутні системні державні рішення, спрямовані на створення національних інноваційних структур (центрів, технополісів і технопарків) з розробки конкурентоспроможного програмного забезпечення.

Водночас склалися такі передумови, які вимагають прискореного розвитку інформаційного суспільства в Україні. Насамперед це пов'язано із соціально-економічною нерівністю, яка виникає між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються, внаслідок суттєвої різниці в темпах зростання обсягів та номенклатури товарів і послуг, які виробляються та надаються за допомогою ІКТ. Така нерівність нега-

тивно впливає на конкурентоспроможність країн і життєвий рівень людей. Виконання масштабного, багатогранного завдання потребує гармонійного поєднання зусиль держави, суспільства, профспілок, бізнесу та громадян щодо впровадження відповідних Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки.

Усі ці засади викладено у законі України Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки, який наведено у додатку.

Стаття 24. Добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці

З метою об'єднання зусиль найманих працівників, учених, спеціалістів з охорони праці та окремих громадян для поліпшення охорони праці, захисту працівників від виробничого травматизму і професійних захворювань можуть створюватись асоціації, товариства, фонди та інші добровільні об'єднання громадян, що діють відповідно до закону.

У додатку наведено Положення про Громадську раду при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду. Саме вона виконує позначену у законі функцію добровільного об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці. Громадська рада при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду є консультативно-дорадчим органом, який утворюється при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (далі – Держгірпромнагляд) для координації заходів із забезпечення консультацій з громадськістю щодо формування та реалізації державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення. У своїй діяльності Громадська рада керується Конституцією України, законами України, Указами Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Держгірпромнагляду та Положенням про Громадську раду. Рішення Громадської ради спрямовуються на формування та реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, охорони надр. Зокрема здійснення комплексного управління у сфері промислової безпеки та охорони праці, додержання законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, а також сприяння створенню на підприємствах всіх форм власності безпечних і нешкідливих умов праці, вихованню у громадян України свідомого ставлення до вимог правил безпеки на виробництві, формуванню позитивного іміджу Держгірпромнагляду. Діяльність Громадської ради ґрунтується на принципах гласності, відкритості, рівності та добровільності.

Розділ IV

СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 25. Економічне стимулювання охорони праці

До працівників можуть застосовуватися будь-які заохочення за активну участь та ініціативу у здійсненні заходів щодо підвищення рівня безпеки та поліпшення умов праці. Види заохочень визначаються колективним договором, угодою.

При розрахунку розміру страхового внеску для кожного підприємства Фондом соціального страхування від нещасних випадків, за умови досягнення належного стану охорони праці і зниження рівня або відсутності травматизму і професійної захворюваності внаслідок здійснення роботодавцем відповідних профілактичних заходів, може бути встановлено знижку до нього або надбавку до розміру страхового внеску за високий рівень травматизму і професійної захворюваності та неналежний стан охорони праці.

Розрахунок розміру страхового внеску із застосуванням знижок та надбавок для кожного підприємства, передбачених частиною другою цієї статті, проводиться відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Стаття 26. Відшкодування юридичним, фізичним особам і

державі збитків, завданих порушенням вимог з

охорони праці

Роботодавець зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані порушенням вимог з охорони праці іншим юридичним, фізичним особам і державі, на загальних підставах, передбачених законом.

Роботодавець відшкодовує витрати на проведення робіт з рятування потерпілих під час аварії та ліквідації її наслідків, на розслідування і проведення експертизи причин аварії, нещасного випадку або професійного захворювання, на складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці осіб, які проходять обстеження щодо наявності професійного захворювання, а також інші витрати, передбачені законодавством.

Розділ V

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 27. Документи, що належать до нормативно-правових актів з охорони праці

Нормативно-правові акти з охорони праці - це правила, норми, регламенти, положення, стандарти, інструкції та інші документи, обов'язкові для виконання.

Відповідно до Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці документи класифіковано згідно з ДК 009-96. Документи в реєстрі представлені у форматі PDF. Це стандарт для документів у електронному вигляді. У цьому форматі зберігаються шрифти, форматування, кольори та зображення, які були використані у вихідному документі. Електронний коментар офіційний сайт <http://www.dnop.kiev.ua/> Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляд).

23. Коксохімічна і нафтопереробна промисловість (1 ел.)

11. Видобування вуглеводнів (1 ел.)

62.0. Авіаційний транспорт (1 ел.)

0.00. Декілька видів економічної діяльності (45 ел.)

01.2. Тваринництво (3 ел.)

02.0. Лісове господарство (1 ел.)

05. Рибне господарство (5 ел.)

10.0. Видобування вугілля і торфу (22 ел.)

14.0. Видобування нерудних корисних копалин (1 ел.)

15. Харчова промисловість (1 ел.)

17. Текстильна промисловість (6 ел.)

18. Виробництво готового одягу та хутра (1 ел.)

19. Виробництво шкіри та шкіряного взуття (4 ел.)

20.0. Деревообробна промисловість (2 ел.)

24.0. Хімічне виробництво (4 ел.)

22. Видавнича справа (1 ел.)

25. Гумова та пластмасова промисловість (1 ел.)

26. Виробництво неметалевих мінеральних виробів (3 ел.)

27. Металургія (7 ел.)

28. Оброблення металу (3 ел.)

29.0. Виробництво машин та устаткування (2 ел.)

31. Виробництво електричних машин і апаратури (3 ел.)
32. Виробництво устаткування для радіо, телебачення та зв'язку (1 ел.)
35. Виробництво транспортного устаткування (2 ел.)
- 45.2. Будівництво (1 ел.)
60. Наземний транспорт (4 ел.)
63. Додаткові транспортні послуги та допоміжні операції (9 ел.)
- 80.0. Освіта (1 ел.)
92. Сфера відпочинку, розваг, культури та спорту (2 ел.)

Нормативно-правові акти, адаптовані до вимог Європейського Союзу

Перелік актів ЄС, які регулюють правовідносини у сфері охорони праці

Законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність у сфері адаптації

Нормативно-правові акти, адаптовані до вимог Європейського Союзу

1. Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин. Затверджено наказом Держнаглядохоронпраці 10.02.99 № 21; зареєстровано в Мінюсті України 17.06.99 за № 382/3675 (Директива 90/270/ЄЕС).
2. Правила охорони праці під час виконання робіт на борту риболовних суден. Затверджено наказом Держгірпромнагляду 27.12.2006 № 26, зареєстровано в Мінюсті України 29.01.2007 за № 74/13341 (Директива 93/103/ЄС).

Перелік актів ЄС, які регулюють правовідносини у сфері охорони праці

- 98/37/ЄС Про зрівняння приписів щодо машин Введена замість директиви 89/392/ЄЕС, зміненої директивами 91/368/ЄЕС, 93/44/ЄЕС і 93/68/ЄЕС.
- 95/16/ЄС Про зрівняння приписів щодо ліфтів.
- 84/532/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо будівельного устаткування. Загальні вимоги.
- 74/150/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо оцінки відповідності колісних тракторів для сільського і лісового господарства Вимоги до окремих вузлів і деталей – в 25 додаткових директивах.
- 73/361/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо визначення відповідності і маркування тросів, ланцюгів і гачків. Зміни – 76/434/ЄЕС.
- Електричне устаткування**
- 73/23/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо електричних засобів виробництва, призначених для застосування в певних межах напруги Зміни в 93/68/ЄЕС і 98/65/ЄС.
- 94/9/ЄС Про зрівняння приписів щодо приладів і захисних систем, призначених для роботи у вибухонебезпечному середовищі.
- 84/539/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо електроприладів медичного і ветеринарного призначення.
- 89/336/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо електромагнітної сумісності Зміни: 92/31/ЄЕС і 93/68/ЄЕС.
- Устаткування, що працює під тиском**
- 97/23/ЄС Про зрівняння приписів щодо устаткування, яке працює під тиском.
- 76/767/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо загальних вимог до посудин, що працюють під тиском, і їх випробування (конкретизація – в директивах 84/525/ЄЕС; 84/526/ЄЕС; 84/527/ЄЕС). Зміни в 97/23/ЄЕС.

87/404/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо простих посудин, що працюють під тиском. Зміни в 90/488/ЄЕС.

75/324/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо посудин для аерозолів.

Інші види продукції виробничого призначення

90/396/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо пристроїв, що працюють на газоподібному паливі. Зміни в 93/68/ЄЕС..

89/686/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо засобів індивідуального захисту. Зміни в 93/68/ЄЕС, 93/95/ЄЕС, 96/58/ЄС.

89/106/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо будівельної продукції Зміни в 93/68/ЄЕС.

93/42/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо медичної продукції.

90/385/ЄЕС Про активні медичні пристрої, що імплантуються Зміни в 93/68/ЄЕС.

91/263/ЄЕС Про обладнання телекомунікаційних систем зв'язку і штучні супутники Землі. Доповнення – 93/97/ЄЕС.

94/25/ЄС Про вимоги до прогулянкових суден.

90/384/ЄЕС Про вимоги до неавтоматичних зважувальних пристроїв.

93/15/ЄЕС Про організацію продажу і нагляду за вибуховими речовинами цивільного призначення.

2001/95/ЄС Про загальну безпечність продукції (обов'язки виробника і постачальника).

Рівень шуму устаткування

77/311/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо граничного рівня шуму колісних тракторів.

79/113/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо граничного рівня шуму будівельного устаткування. Зміни в 81/1051/ЄЕС, 85/405/ЄЕС.

84/534/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо граничного рівня шуму баштових кранів. Зміни в 87/405/ЄЕС.

84/538/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо граничного рівня шуму газонокосарок. Зміни в 88/180/ЄЕС, 88/181/ЄЕС, 87/252/ЄЕС.

86/662/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо граничного рівня шуму екскаваторів, бульдозерів, навантажувачів. Зміни в 89/514/ЄЕС, 95/27/ЄЕС.

Небезпечні речовини

67/548/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо класифікації, пакування і маркування небезпечних речовин. Зміни і доповнення в 40 додаткових директивах.

78/631/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо класифікації, пакування і маркування засобів боротьби з шкідниками. Зміни в 81/187/ЄЕС і 84/291/ЄЕС.

80/876/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо мінеральних добрив на основі нітрату амонію з високим вмістом азоту. Зміни в 87/94/ЄЕС, 88/126/ЄЕС, 97/63/ЄС.

88/379/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо класифікації, пакування і маркування небезпечних сумішей. Зміни і доповнення в 9 додаткових директивах.

76/769/ЄЕС Про зрівняння приписів щодо обмеження застосування окремих небезпечних речовин і сумішей. Зміни і доповнення в 20 додаткових директивах.

Транспортування небезпечних вантажів

94/55/ЄЕС Про автомобільний транспорт небезпечних вантажів. Зміни 96/86/ЄС.

96/49/ЄС Про транспортування небезпечних вантажів залізницею. Зміни 96/87/ЄС.

93/75/ЄЕС Про вимоги до суден, що транспортують небезпечні вантажі Зміни в 96/39/ЄС, 97/34/ЄС.

Мінімальні вимоги щодо охорони праці на робочому місці

89/391/ЄЕС Про здійснення заходів щодо поліпшення безпеки і охорони здоров'я працівників під час роботи Рамкова директива.

89/654/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я в робочих зонах.

89/655/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я при використанні засобів праці працівниками під час роботи. Зміни і доповнення в 95/63/ЄС.

89656/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я при користуванні засобами індивідуального захисту.

90/269/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я при ручному маніпулюванні вантажами, яке створює, зокрема небезпеку для поперекового відділу хребта працюючих.

90/270/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я при роботі перед екранами дисплеїв.

90/394/ЄЕС Про захист працівників від канцерогенів під час роботи. Зміни в 97/42/ЄС.

90/679/ЄЕС Про захист працівників від шкідливої дії біологічних робочих матеріалів. Зміни в 93/88/ЄС; 95/30/ЄС; 97/59/ЄС; 97/65/ЄС.

92/57/ЄЕС Про безпеку і охорону здоров'я працівників на тимчасових і таких, що змінюють своє місце, будівельних майданчиках.

92/58/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо позначень, необхідних для безпеки і/або охорони здоров'я працівників на робочих місцях.

92/85/ЄЕС Про заходи для поліпшення безпеки і охорони здоров'я вагітних працівниць, породіль і матерів – годувальниць на робочому місці.

92/91/ЄЕС Про мінімальні приписи для поліпшення безпеки і охорони здоров'я працівників підприємств, на яких корисні копалини видобуваються через свердловини.

92/104/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо поліпшення безпеки і охорони здоров'я працівників на підземних і відкритих гірничодобувних підприємствах.

93/103/ЄС Про мінімальні приписи щодо безпеки і охорони здоров'я при роботі на борту риболовних суден.

98/24/ЄС Про захист працівників від шкідливого впливу хімічних факторів на робочому місці.

Інші директиви з питань захисту від небезпечних впливів на робочому місці

86/188/ЄЕС Про захист працівників від шуму на робочому місці. Зміни в 98/24/ЄС.

91/322/ЄЕС Граничні концентрації окремих хімічних речовин.

96/94/ЄС Захист від хімічних, фізичних та біологічних впливів.

Інші директиви про охорону праці на робочому місці

96/82/ЄС Про запобігання небезпеці значних аварій, пов'язаних з небезпечними речовинами.

91/383/ЄЕС Про додаткові заходи щодо заохочення поліпшення безпеки і охорони здоров'я працівників які знаходяться у трудових відносинах фіксованої тривалості або у тимчасових трудових відносинах.

92/29/ЄЕС Про мінімальні приписи щодо безпеки і захисту здоров'я з метою кращого медичного обслуговування на суднах.

93/104/ЄС Про певні аспекти організації робочого часу.

94/33/ЄС Про захист молоді на роботі.

Законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність у сфері адаптації

1. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу, затверджена Указом Президента України від 11 червня 1998 року № 615.

2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 року, ратифікована Законом України від 10.11.1994 р. № 237/94-ВР (набрала чинності 01.03.1998 р.).

3. Указ Президента України від 24 лютого 1998 року № 148 „Про забезпечення виконання Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) і вдосконалення і вдосконалення механізму співробітництва з Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом)“.

4. Указ Президента України від 9 лютого 1999 року № 145 „Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади“.

5. Розпорядження Президента України від 27.06.99 р. № 151/99-рп „Про перелік центральних органів виконавчої влади, відповідальних за здійснення завдань, визначених Стратегією інтеграції України до ЄС”.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 1998 р. № 852 „Про запровадження механізму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 листопада 1998 р. №1773 „Про затвердження Положення про Міжвідомчу координаційну раду з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 1999 р. № 1236 „Про порядок опрацювання проєктів актів Кабінету Міністрів України, а також проєктів законів України і актів Президента України, що подаються Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України і Президентів України, з урахуванням основних положень законодавства Європейського Союзу”.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 1999 р. № 1353 „Про Центр перекладів актів європейського права”.
10. Концепція адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 р. № 1496 та інші нормативно-правові акти.
11. Рішення Міжвідомчої координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС, що носять обов’язковий характер для центральних органів виконавчої влади, та відповідні нормативні акти, затверджені цими рішеннями.
12. Програма інтеграції України до Європейського Союзу. Схвалено Указом Президента України від 14.09.2000 р. № 1072/2000.
13. Орієнтовний перелік нормативних актів ЄС, до яких має бути адаптоване законодавство України протягом 2002-2004 років. Затверджено рішенням шостого засідання Міжвідомчої координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
14. Концепція Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Схвалено Законом України від 21.11.03 № 228-IV.
15. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Затверджено Законом України від 18.03.04 № 1629-IV.
16. Положення про Центр європейського та порівняльного права. Затверджено наказом Мінюсту України від 28.10.04 № 126/5, зареєстровано в Мінюсті України 28.10.04 за № 1385/9984.
17. Положення про Державний департамент з питань адаптації Законодавства. Затверджено постановою КМУ від 24.12.04 № 1742.
18. Про затвердження заходів щодо виконання у 2005 році Плану дій Україна – ЄС. Розпорядження КМУ від 22.04.05 № 117-р.
19. Про впорядкування процесу здійснення експертизи проєктів законів України та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis communautaire*. Наказ Мінюсту України від 28.04.05 № 42/5, зареєстровано в Мінюсті України 28.04.05 за № 451/10731.
20. Про внесення змін до Міністерства юстиції України від 28.04.05 № 42/5. Наказ Мінюсту України від 8.06.05 № 57/5, зареєстровано в Мінюсті України 8.06.05 за № 643/10923.
21. Про затвердження Порядку перекладів актів *acquis communautaire* на українську мову. Наказ Мінюсту України від 8.06.05 № 56/5, зареєстровано в Мінюсті України 8.06.05 за № 642/10922.

Стаття 28. Опрацювання, прийняття та скасування

нормативно-правових актів з охорони праці

Опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування чинних нормативно-правових актів з охорони праці провадяться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці за участю професійних спілок і Фонду соціального страхування від нещасних випадків та за погодженням з органами державного нагляду за охороною праці.

Санітарні правила та норми затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я.

Нормативно-правові акти з охорони праці переглядаються в міру впровадження досягнень науки і техніки, що сприяють поліпшенню безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, але не рідше одного разу на десять років.

Стандарти, технічні умови та інші документи на засоби праці і технологічні процеси повинні включати вимоги щодо охорони праці і погоджуватися з органами державного нагляду за охороною праці.

Реєстр уповноважених організацій наведено у додатку.

Стаття 29. Тимчасове припинення чинності нормативно-правових

актів з охорони праці

У разі неможливості повного усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я умов праці роботодавець зобов'язаний повідомити про це відповідний орган державного нагляду за охороною праці. Він може звернутися до зазначеного органу з клопотанням про встановлення необхідного строку для виконання заходів щодо приведення умов праці на конкретному виробництві чи робочому місці до нормативних вимог.

Відповідний орган державного нагляду за охороною праці розглядає клопотання роботодавця, проводить у разі потреби експертизу запланованих заходів, визначає їх достатність і за наявності підстав може, як виняток, прийняти рішення про встановлення іншого строку застосування вимог нормативних актів з охорони праці.

Роботодавець зобов'язаний невідкладно повідомити заінтересованих працівників про рішення зазначеного органу державного нагляду за охороною праці.

Стаття 30. Поширення дії нормативно-правових актів з охорони праці на сферу трудового і професійного навчання

Нормативно-правові акти з охорони праці є обов'язковими для виконання у виробничих майстернях, лабораторіях, цехах, на дільницях та в інших місцях трудового і професійного навчання, облаштованих у будь-яких навчальних закладах.

Організація охорони праці на зазначених об'єктах, а також порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентами під час трудового та професійного навчання у навчальних закладах визначаються центральним органом виконавчої влади в галузі освіти та науки за погодженням з відповідним профспілковим органом.

До учнів і студентів, які проходять трудове і професійне навчання (виробничу практику) на підприємствах під керівництвом їх персоналу, застосовується законодавство про охорону праці у такому ж порядку, що й до працівників підприємства.

Розділ VI

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 31. Органи державного управління охороною праці

Державне управління охороною праці здійснюють:

Кабінет Міністрів України;

спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці;

міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Стаття 32. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі

охорони праці

Кабінет Міністрів України:

забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

подає на затвердження Верховною Радою України загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

спрямовує і координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади щодо створення безпечних і здорових умов праці та нагляду за охороною праці;

встановлює єдину державну статистичну звітність з питань охорони праці.

З метою координації діяльності органів державного управління охороною праці створюється Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення, яку очолює віце-прем'єр-міністр України.

Стаття 33. Повноваження міністерств та інших центральних

органів виконавчої влади в галузі охорони праці

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади:

проводять єдину науково-технічну політику в галузі охорони праці;

розробляють і реалізують галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за участю профспілок;

здійснюють методичне керівництво діяльністю підприємств галузі з охорони праці;

укладають з відповідними галузевими профспілками угоди з питань поліпшення умов і безпеки праці;

беруть участь в опрацюванні та перегляді нормативно-правових актів з охорони праці;

організують навчання і перевірку знань з питань охорони праці;

створюють у разі потреби аварійно-рятувальні служби, здійснюють керівництво їх діяльністю, забезпечують виконання інших вимог законодавства, що регулює відносини у сфері рятувальної

справи;

здійснюють відомчий контроль за станом охорони праці на підприємствах галузі.

Для координації, вдосконалення роботи з охорони праці і контролю за цією роботою в міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади створюються структурні підрозділи з охорони праці.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань праці та соціальної політики забезпечує проведення державної експертизи умов праці із залученням служб санітарного епідеміологічного нагляду спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я, визначає порядок та здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць щодо їх відповідності нормативно-правовим актам з охорони праці.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці:

здійснює комплексне управління охороною праці на державному рівні, реалізує державну політику в цій галузі та здійснює контроль за виконанням функцій державного управління охороною праці міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування;

розробляє за участю міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Фонду соціального страхування від нещасних випадків, всеукраїнських об'єднань роботодавців та профспілок загальнодержавну програму поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює її виконання;

здійснює нормотворчу діяльність, розробляє та затверджує правила, норми, положення, інструкції та інші нормативно-правові акти з охорони праці або зміни до них;

координує роботу міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, інших суб'єктів підприємницької діяльності в галузі безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

одержує безоплатно від міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів статистики, підприємств, інших суб'єктів підприємницької діяльності відомості та інформацію, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

бере участь у міжнародному співробітництві та в організації виконання міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, вивчає, узагальнює і поширює світовий досвід з цих питань, опрацьовує та подає у встановленому порядку пропозиції щодо удосконалення і поступового наближення чинного законодавства про охорону праці до відповідних міжнародних та європейських норм.

Рішення, прийняті спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці в межах його компетенції, є обов'язковими для виконання всіма міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами, які відповідно до законодавства використовують найману працю.

Стаття 34. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим та місцевих державних адміністрацій в галузі охорони праці

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації у межах відповідних територій:

забезпечують виконання законів та реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

формують за участю представників профспілок, Фонду соціального страхування від нещасних випадків і забезпечують виконання цільових регіональних програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, а також заходів з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

забезпечують соціальний захист найманих працівників, зокрема зайнятих на роботах з шкідливими та небезпечними умовами праці, вживають заходів до проведення атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці;

вносять пропозиції щодо створення регіональних (комунальних) аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності;

здійснюють контроль за додержанням суб'єктами підприємницької діяльності нормативно-правових актів про охорону праці.

Для виконання зазначених функцій у складі Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій створюються структурні підрозділи з охорони праці, що діють згідно з типовим положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України, а також на громадських засадах - ради з питань безпечної життєдіяльності населення.

Стаття 35. Повноваження органів місцевого самоврядування в

галузі охорони праці

Органи місцевого самоврядування у межах своєї компетенції:

затверджують цільові регіональні програми поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, а також заходи з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

приймають рішення щодо створення комунальних аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності.

Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують належне утримання, ефективну і безпечну експлуатацію об'єктів житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, додержання вимог щодо охорони праці працівників, зайнятих на цих об'єктах.

Для виконання функцій, зазначених у частині другій цієї статті, сільська, селищна, міська рада створює у складі свого виконавчого органу відповідний підрозділ або призначає спеціаліста з охорони праці.

Стаття 36. Повноваження об'єднань підприємств у галузі охорони праці

Повноваження в галузі охорони праці асоціацій, корпорацій, концернів та інших об'єднань визначаються їх статутами або договорами між підприємствами, які утворили об'єднання. Для виконання делегованих об'єднанням функцій в їх апаратах створюються служби охорони праці.

Стаття 37. Організація наукових досліджень з проблем охорони праці

Фундаментальні та прикладні наукові дослідження з проблем охорони праці, ідентифікації професійної небезпечності організуються в межах загальнодержавної та інших програм з цих питань і проводяться науково-дослідними інститутами, проектно-конструкторськими установами та організаціями, вищими навчальними закладами та фахівцями.

Розділ VII

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 38. Органи державного нагляду за охороною праці

Державний нагляд за додержанням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці здійснюють:

спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці;

спеціально уповноважений державний орган з питань радіаційної безпеки;

спеціально уповноважений державний орган з питань пожежної безпеки;

спеціально уповноважений державний орган з питань гігієни праці.

Органи державного нагляду за охороною праці не залежать від будь-яких господарських органів, суб'єктів підприємництва, об'єднань громадян, політичних формувань, місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, їм не підзвітні і не підконтрольні.

Діяльність органів державного нагляду за охороною праці регулюється цим Законом, законами України "Про використання ядерної енергії і радіаційну безпеку" (39/95-ВР), "Про пожежну безпеку" (3745-12), "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" (4004-12), іншими нормативно-правовими актами та положеннями про ці органи, що затверджуються Президентом України або Кабінетом Міністрів України.

Стаття 39. Права і відповідальність посадових осіб спеціально

уповноваженого центрального органу виконавчої

влади з нагляду за охороною праці

Посадові особи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці мають право:

безперешкодно відвідувати підконтрольні підприємства (об'єкти), виробництва фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, та здійснювати в присутності роботодавця або його представника перевірку дотримання законодавства з питань, віднесених до їх компетенції;

одержувати від роботодавця і посадових осіб письмові чи усні пояснення, висновки експертних обстежень, аудитів, матеріали та інформацію з відповідних питань, звіти про рівень і стан профілактичної роботи, причини порушень законодавства та вжиті заходи щодо їх усунення;

видавати в установленому порядку роботодавцям, керівникам та іншим посадовим особам юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям та органам місцевого самоврядування обов'язкові для виконання приписи (розпорядження) про усунення порушень і недоліків в галузі охорони праці, охорони надр, безпечної експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки;

забороняти, зупиняти, припиняти, обмежувати експлуатацію підприємств, окремих виробництв, цехів, ділянок, робочих місць, будівель, споруд, приміщень, випуск та експлуатацію машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів праці, виконання певних робіт, застосування нових небезпечних речовин, реалізацію продукції, а також скасовувати або припиняти дію виданих ними дозволів і ліцензій до усунення порушень, які створюють загрозу життю працюючих;

притягати до адміністративної відповідальності працівників, винних у порушенні законодавства про охорону праці;

надсилати роботодавцям подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді, передавати матеріали органам прокуратури для притягнення цих осіб до відповідальності згідно із законом.

Рішення посадових осіб спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці за необхідності обґрунтовуються результатами роботи та висновками експертно-технічних центрів, дослідних, випробувальних лабораторій та інших підрозділів (груп) технічної підтримки, що функціонують у складі органів державного нагляду за охороною праці відповідно до завдань інспекційної служби або створюються і діють згідно із законодавством як незалежні експертні організації. Наукова підтримка наглядової діяльності здійснюється відповідними науково-дослідними установами.

Посадові особи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці є державними службовцями, і на них поширюється дія Закону України "Про державну службу" (3723-12). Вони несуть відповідальність згідно із законом за виконання покладених на них обов'язків. Посадові особи спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці мають право носити формений одяг, зразки якого затверджуються Кабінетом Міністрів України.

**Стаття 40. Соціальний захист посадових осіб спеціально
уповноваженого центрального органу виконавчої
влади з нагляду за охороною праці**

Посадовим особам спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці держава гарантує соціальний захист.

Працівники правоохоронних органів надають допомогу посадовим особам органів державного нагляду у виконанні ними службових обов'язків та вживають заходів щодо припинення незаконних дій осіб, які перешкоджають виконувати ці обов'язки, вдаються до погроз, шантажу, нанесення тілесних ушкоджень посадовим особам органів державного нагляду або членам їх сімей, завдають шкоди їх майну.

За особами, які звільнені з посад в органах державного нагляду за віком або через хворобу чи каліцтво, а також за членами сім'ї або утриманцями загиблої під час виконання службових обов'язків посадової особи зберігається право на пільги згідно з законодавством.

Пенсійне забезпечення посадових осіб органів державного нагляду здійснюється згідно з законодавством за рахунок держави.

**Стаття 41. Громадський контроль за додержанням законодавства
про охорону праці**

Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників.

Професійні спілки здійснюють громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих та санітарно-побутових умов, забезпеченням працівників спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального та колективного захисту. У разі загрози життю або здоров'ю працівників професійні спілки мають право вимагати від роботодавця негайного припинення робіт на робочих місцях, виробничих ді-

льницях, у цехах та інших структурних підрозділах або на підприємствах чи виробництвах фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, в цілому на період, необхідний для усунення загрози життю або здоров'ю працівників.

Професійні спілки також мають право на проведення незалежної експертизи умов праці, а також об'єктів виробничого призначення, що проектується, будуються чи експлуатуються, на відповідність їх нормативно-правовим актам про охорону праці, брати участь у розслідуванні причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві та надавати свої висновки про них, вносити роботодавцям, державним органам управління і нагляду подання з питань охорони праці та одержувати від них аргументовану відповідь.

У разі відсутності професійної спілки на підприємстві громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснює уповноважена найманими працівниками особа.

Надати право технічній інспекції профспілок галузевого рівня, що здійснює контроль за дотриманням умов праці та техніки безпеки працівників, зазначених у статті 1 Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці", зупиняти ведення робіт на підприємстві у разі грубих порушень правил техніки безпеки та охорони праці. { Статтю 41 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 345-VI (345-17) від 02.09.2008 }

Стаття 42. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці

Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право безперешкодно перевіряти на підприємствах виконання вимог щодо охорони праці і вносити обов'язкові для розгляду роботодавцем пропозиції про усунення виявлених порушень нормативно-правових актів з безпеки і гігієни праці.

Для виконання цих обов'язків роботодавець за свій рахунок організовує навчання, забезпечує необхідними засобами і звільняє уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці від роботи на передбачений колективним договором строк із збереженням за ними середнього заробітку.

Не можуть бути ущемлені будь-які законні інтереси працівників у зв'язку з виконанням ними обов'язків уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці. Їх звільнення або притягнення до дисциплінарної чи матеріальної відповідальності здійснюється лише за згодою найманих працівників у порядку, визначеному колективним договором.

Якщо уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці вважають, що профілактичні заходи, вжиті роботодавцем, є недостатніми, вони можуть звернутися за допомогою до органу державного нагляду за охороною праці. Вони також мають право брати участь і вносити відповідні пропозиції під час інспекційних перевірок підприємств чи виробництв фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, цими органами.

Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці діють відповідно до типового положення, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань праці та соціальної політики.

Розділ VIII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 43. Штрафні санкції до юридичних та фізичних осіб, які

відповідно до законодавства використовують найману

працю, посадових осіб та працівників

За порушення законодавства про охорону праці, невиконання розпоряджень посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці юридичні та фізичні особи, які відповідно до законодавства використовують найману працю, притягаються органами державного нагляду за охороною праці до сплати штрафу у порядку, встановленому законом.

Максимальний розмір штрафу не може перевищувати п'яти відсотків місячного фонду заробітної плати юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

Несплата юридичними чи фізичними особами, які відповідно до законодавства використовують найману працю, штрафу тягне за собою нарахування на суму штрафу пені у розмірі двох відсотків за кожний день прострочення.

Застосування штрафних санкцій до посадових осіб і працівників за порушення законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці здійснюється відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10). Особи, на яких накладено штраф, вносять його в касу підприємства за місцем роботи.

Рішення про стягнення штрафу може бути оскаржено в місячний строк у судовому порядку.

Кошти від застосування штрафних санкцій до юридичних чи фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, посадових осіб і працівників, визначених цією статтею, зараховуються до Державного бюджету України.

Стаття 44. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони

праці

За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом.

Розділ IX

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім частини четвертої статті 19, яка набирає чинності з 1 січня 2003 року.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з часу набрання чинності цим Законом:

внести до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

Л.КРАВЧУК

м. Київ, 14 жовтня 1992 року

№ 2694-ХІІ

Додаток

Документ 2695-12, редакція від 14.10.1992

ПОСТАНОВА

ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України

"Про охорону праці"

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 49, ст. 669)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Ввести в дію Закон України "Про охорону праці" (2694-12) з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

прийняти рішення Уряду України, що впливають із Закону України "Про охорону праці";

до 15 грудня 1992 року подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із вказаним Законом;

до 1 квітня 1993 року привести рішення Уряду України у відповідність із Законом України "Про охорону праці" і забезпечити перегляд та скасування міністерствами та іншими органами державної виконавчої влади України їх нормативних актів, у тому числі інструкцій та положень, що суперечать цьому Закону;

забезпечити органи державного нагляду за охороною праці службовими приміщеннями, транспортом, комп'ютерною і обчислювальною технікою, іншими матеріально-технічними ресурсами для забезпечення їх діяльності;

до 1 січня 1994 року внести Верховній Раді України пропозиції щодо удосконалення структури органів державного нагляду за охороною праці.

3. Зберегти до 1 січня 1994 року за діючими технічними інспекціями праці профспілок функції державного нагляду за охороною праці в галузях, де він ще не здійснюється Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

4. Надати Державному комітету України по нагляду за охороною праці право роз'яснення вимог Закону України "Про охорону праці", обов'язкових для всіх громадян, підприємств, установ і організацій.

Голова Верховної Ради України

І.ПЛЮЩ

м. Київ, 14 жовтня 1992 року

N 2695-XII

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни і доповнення до законодавчих

актів України стосовно накладення штрафу за

порушення вимог щодо охорони праці

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 31, ст. 145)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Частину третю статті 307 Кодексу України про адміністративні правопорушення (80732-10) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до N 51, ст.1122; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 49, ст.431) викласти в такій редакції:

"Штраф, накладений за вчинення адміністративного правопорушення, вноситься порушником в установу Ощадного банку України, за винятком штрафу, що стягується на місці вчинення правопорушення, якщо інше не встановлено законодавством України".

2. Частину шосту статті 21 Закону України "Про охорону праці" (2694-12) (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., N 49, ст.668) доповнити реченням такого змісту: "Працівники, на яких накладено штраф, вносять його в касу підприємства за місцем роботи".

3. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 15 травня 1996 року

N 196/96-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 12 Закону України

"Про охорону праці"

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 14, ст.205)

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. У частині третій статті 12 Закону України "Про охорону праці" (2694-12) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 2, ст. 10) слова "не допускається" замінити словами "можливе лише за їх згодою та за умови, що це не суперечить рекомендаціям медико-соціальної експертної комісії".

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 25 листопада 2003 року

N 1331-IV

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до статей 21 та 33

Закону України "Про охорону праці"

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести до Закону України "Про охорону праці" (2694-12) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 2, ст. 10; 2007 р., N 34, ст. 444) такі зміни:

1. Частину третю статті 21 замінити п'ятьма частинами такого змісту:

"Роботодавець повинен одержати дозвіл на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі - дозвіл). Центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці та його територіальні органи видають дозволи на безоплатній основі, на підставі висновків за результатами експертизи, проведеної експертно-технічними центрами, науково-дослідними інститутами, дослідними, випробувальними лабораторіями та іншими підрозділами (групами) технічної підтримки, що функціонують у складі органів державного нагляду за охороною праці відповідно до завдань інспекційної служби або створюються і діють як незалежні експертні організації. Переліки видів робіт, машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки, початок проведення або експлуатація (застосування) яких потребує отримання дозволу, а також граничні розміри тарифів на проведення експертизи незалежними експертними організаціями, результати якої є підставою для видачі дозволів, визначає Кабінет Міністрів України.

Центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці протягом 10 робочих днів з дня надходження заяви на одержання дозволу та необхідних документів приймає рішення про видачу дозволу або про відмову в його видачі із зазначенням підстав, визначених цією статтею.

Центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці приймає рішення про відмову у видачі дозволу в разі:

неподання роботодавцем необхідних документів та (або) їх оформлення з порушенням встановлених вимог;

подання недостовірних відомостей або висновку за результатами експертизи, який затверджено чи складено більш як за рік до дня подання заяви;

встановлення згідно з висновком за результатами експертизи невідповідності об'єкта експертизи вимогам законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці.

Дозвіл може бути анульовано наказом органу, який його видав (про що роботодавець повідомляється у письмовій формі), у разі:

подання роботодавцем або уповноваженою ним особою заяви про анулювання дозволу;

припинення діяльності роботодавця;

виявлення у поданих роботодавцем документах недостовірних відомостей щодо виконання робіт підвищеної небезпеки або експлуатації (застосування) устаткування підвищеної небезпеки, на які видано дозвіл;

видачі посадовими особами центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального органу припису про повторне порушення вимог законодавства про охорону праці під час виконання робіт підвищеної небезпеки або експлуатації (застосування) устаткування підвищеної небезпеки, на які видано дозвіл;

виникнення аварії, вибуху, пожежі, нещасного випадку, якщо в акті розслідування такої події зазначено, що однією з її причин є недодержання вимог законодавства про охорону праці під час вико-

нання робіт підвищеної небезпеки або експлуатації (застосування) устаткування підвищеної небезпеки, на які видано дозвіл;

створення перешкод під час проведення посадовими особами центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці або його територіального органу перевірок додержання вимог законодавства про охорону праці під час виконання робіт підвищеної небезпеки або експлуатації (застосування) устаткування підвищеної небезпеки, на які видано дозвіл.

Центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці оприлюднює інформацію про всі видані та анульовані дозволи у засобах масової інформації".

У зв'язку з цим частини четверту - восьму вважати відповідно частинами восьмою - дванадцятою.

2. Частину четверту статті 33 після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

"видає дозволи на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки".

У зв'язку з цим абзац сьомий вважати абзацом восьмим.

3. У тексті Закону (2694-12) слова "спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади" у всіх відмінках замінити словами "центральний орган виконавчої влади" у відповідному відмінку.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2010 року.

2. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 4 червня 2009 року

N 1454-VI

Документ 345-17, редакція від 02.09.2008, чинний

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про підвищення престижності шахтарської праці

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, N 42-43,

ст.293)

Цей Закон спрямований на підвищення престижності шахтарської праці, надання додаткових гарантій у виплаті та підвищенні заробітної плати і розв'язанні соціально-побутових проблем шахтарів.

Стаття 1. Сфера застосування Закону

Дія цього Закону поширюється на працівників, що видобувають вугілля, залізну руду, руди кольорових і рідкісних металів, марганцеві та уранові руди, працівників шахтобудівних підприємств, які зайняті на підземних роботах повний робочий день (далі - шахтарі), та членів їх сімей.

Стаття 2. Створення умов для високопродуктивної та безпечної праці

1. Держава сприяє розвитку вугільної і гірничодобувної промисловості та створює умови для високопродуктивної і безпечної праці на основі механізації та впровадження новітніх технологій у виробничі процеси.

2. Центральні органи виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у вугільній і гірничодобувній промисловості затверджують для кожного вугледобувного та гірничодобувного підприємства програму модернізації, технічного переоснащення виробництва та безпеки праці.

Стаття 3. Умови оплати праці

Тарифна сітка (схема посадових окладів) шахтарів формується на основі тарифної ставки робітника першого розряду, яка перевищує законодавчо встановлений рівень мінімальної заробітної плати на величину не менш як на 30 відсотків, з урахуванням поступового переведення всіх шахтарів на погодинну оплату праці та досягнення середньоєвропейського рівня зарплати шахтарів.

Стаття 4. Особливості оподаткування доходів шахтарів

Ставка податку з доходів шахтарів становить 10 відсотків від заробітної плати та інших доходів, що отримують за місцем основної роботи працівники, зайняті повний робочий день на підземних роботах.

Стаття 5. Особливості здобуття освіти шахтарями та їх дітьми

Шахтарі, що мають стаж підземної роботи не менш як три роки, діти, батьки яких мають стаж підземної роботи не менш як 15 років, діти шахтарів, які загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві, шахтарів-інвалідів I та II групи зараховуються поза конкурсом за особистим вибором спеціальності до державних і комунальних вищих та професійно-технічних навчальних закладів України для навчання за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів з наданням місць у гуртожитках на час навчання та гарантованою виплатою за рахунок коштів державного бюджету стипендії в розмірі прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб.

Зазначені особи після закінчення навчання працевлаштовуються відповідно до договору, укладеного між відповідним органом виконавчої влади, керівником навчального закладу та випускником. Форму договору та порядок його укладання затверджує Кабінет Міністрів України.

Стаття 6. Забезпечення житлом шахтарів та членів їх сімей

1. Шахтарі, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, мають право на одержання за рахунок підприємства позики у розмірі, визначеному колективним договором, для житлового будівництва або придбання квартир чи індивідуальних житлових будинків.

Шахтарі - молоді спеціалісти, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, мають право на позачергове одержання зазначеної позики згідно з колективним договором.

Шахтарі, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, також мають право на одержання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, земельної ділянки для будівництва індивідуальних житлових будинків.

2. Членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві та які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, надається житло за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Для цілей цього Закону під членами сім'ї шахтаря слід розуміти дружину (чоловіка) та дітей віком до 18 років, а тих, що навчаються за денною формою навчання, - віком до 23 років, непрацездатних батьків шахтаря, яких відповідно до закону зобов'язаний утримувати такий працівник, повнолітніх непрацездатних дітей шахтаря, зокрема дітей, які мають інвалідність.

Стаття 7. Надання державної соціальної підтримки сім'ям шахтарів, що постраждали на виробництві

1. Членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві, до пенсії у зв'язку із втратою годувальника на кожного непрацездатного члена сім'ї встановлюється доплата в розмірі прожиткового мінімуму, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність, за рахунок коштів державного бюджету в порядку (862-2008-п), визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Центральні органи виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у вугільній і гірничодобувній промисловості разом з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, профспілковими організаціями розробляють в межах визначених законодавством повноважень соціальні програми підтримки сім'ї кожного шахтаря, що постраждав на виробництві.

Фінансування соціальних програм здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, коштів підприємств та інших не заборонених законодавством джерел.

3. Додаткові заходи щодо соціальної підтримки та захисту сімей загиблих шахтарів і розмір компенсаційних виплат визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 8. Особливості пенсійного забезпечення

Мінімальний розмір пенсії шахтарям, які відпрацювали на підземних роботах не менш як 15 років для чоловіків та 7,5 років для жінок за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників (36-2003-п), затвердженим Кабінетом Міністрів України, встановлюється незалежно від місця останньої роботи, у розмірі 80 відсотків середньої заробітної плати шахтаря, але не менш як три розміри прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність. Для обчислення розміру пенсій за

віком за кожний повний рік стажу роботи на підземних роботах до страхового стажу додатково зараховується по одному року.

Стаття 9. Оздоровлення працівників

Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності щорічно виділяти по 50 санаторно-курортних путівок на кожні 1000 працівників, які працюють на підземних роботах.

Стаття 10. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Дія частини першої статті 7 і статті 8 цього Закону поширюється також на пенсіонерів, пенсія яким була призначена до набрання чинності цим Законом.

Фінансування додаткових витрат на виплату підвищеного розміру пенсії відповідно до статті 8 цього Закону здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

3. Закони України та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, до приведення їх у відповідність із цим Законом діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Внести зміни до таких законів України:

1) статтю 40 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" (1045-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 45, ст. 397) доповнити частиною другою такого змісту:

"Надати право технічній інспекції профспілок галузевого рівня, що здійснює контроль за дотриманням умов праці та техніки безпеки працівників, зазначених у статті 1 Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці", зупиняти ведення робіт на підприємстві у разі грубих порушень правил техніки безпеки та охорони праці";

2) частину восьму статті 43 Гірничого закону України (1127-14) (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., N 50, ст. 433) викласти в такій редакції:

"Особи, які мають право на безоплатне отримання вугілля на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення, отримують компенсацію за оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла, що виплачується за рахунок субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам";

3) статтю 7 Закону України "Про державні нагороди України" (1549-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., N 21, ст. 162; 2003 р., N 24, ст. 157; 2006 р., N 26, ст. 215; 2008 р., N 24, ст. 231) доповнити абзацом такого змісту: "орден "За доблесну шахтарську працю" I, II, III ступеня";

4) статтю 41 Закону України "Про охорону праці" (2694-12) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 2, ст. 10) доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"Надати право технічній інспекції профспілок галузевого рівня, що здійснює контроль за дотриманням умов праці та техніки безпеки працівників, зазначених у статті 1 Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці", зупиняти ведення робіт на підприємстві у разі грубих порушень правил техніки безпеки та охорони праці";

5) абзац п'ятий підпункту 4.3.15 пункту 4.3 статті 4 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб" (889-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 37, ст. 308) викласти в такій редакції:

"При виплаті грошової компенсації вартості такого вугілля та вугільних брикетів її сума не включається до складу загального оподаткованого доходу платника податку";

6) у Законі України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (1058-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., NN 49-51, ст. 376; 2005 р., N 6, ст. 141, NN 17-19, ст. 267; 2007 р., N 2, ст. 16):

у статті 24: частину першу доповнити абзацом четвертим такого змісту:

"Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до страхового стажу для призначення пенсії за віком, а також до страхового стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах";

частину третю доповнити абзацом десятим такого змісту:

"За кожний повний рік стажу роботи на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і особливо важкими умовами праці за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників (36-2003-п), затвердженим Кабінетом Міністрів України, зайнятість на яких давала та дає право на пенсію на пільгових умовах, до страхового стажу додатково зараховується по одному року";

у частині четвертій:

абзац перший доповнити словами "крім випадків, передбачених цим Законом";

абзац другий виключити;

частину першу статті 28 доповнити абзацом третім такого змісту:

"Мінімальний розмір пенсії шахтарям, які відпрацювали на підземних роботах не менш як 15 років для чоловіків та 7,5 років для жінок за списком N 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників (36-2003-п), затвердженим Кабінетом Міністрів України, встановлюється незалежно від місця останньої роботи, у розмірі 80 відсотків середньої заробітної плати шахтаря, але не менш як три розміри прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність";

пункт 14 розділу XV "Прикінцеві положення" викласти в такій редакції:

"14. Установити, що гірничі підприємства зобов'язані сплачувати страхові внески, нараховані за відповідний базовий звітний період, не пізніш як через 28 календарних днів з дня закінчення цього періоду".

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 2 вересня 2008 року

N 345-VI

Затверджено

Голова Держгірпромнагляду

С. Сторчак

7 лютого 2008 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо побудови, впровадження та удосконалення

системи управління охороною праці

1. Загальні положення

1.1. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці (далі – Рекомендації) розроблені з метою сприяння суб'єкту господарювання щодо досягнення рівня охорони праці на виробництві, що відповідає мінімальних вимогам до забезпечення безпечних та здорових умов праці найманих працівників, які встановлені законодавчими та іншими нормативно-правовими актами з охорони праці.

Ці Рекомендації поширюються на всі підприємства, установи, організації (далі – організація) на яких використовується наймана праця, незалежно від форми власності та виду діяльності.

1.2. Система управління охороною праці (далі – СУОП) створюється суб'єктом господарювання і має передбачати підготовку, прийняття та реалізацію завдань щодо здійснення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та працездатності найманих працівників у процесі їх трудової діяльності.

1.3. З використанням цих Рекомендацій суб'єкт господарювання має можливість розробити відповідне положення з урахуванням виду діяльності та специфіки виробництва, яке встановлює засади функціонування системи управління охороною праці, що може бути складовою частиною загальної системи управління організацією. Вимоги положення мають бути обов'язковими для виконання всіма найманими працівниками.

1.4. Суб'єкт господарювання, який реалізує у своїй діяльності систему управління якістю, в основу якої покладено процесний підхід, при побудові СУОП може використати основні принципи цього підходу, викладені у додатку 1.

1.5. При створенні СУОП та її впровадженні потрібно керуватися законодавством України та іншими нормативно-правовими актами про охорону праці.

1.6. Підготовку управлінських рішень щодо функціонування СУОП на виробництві забезпечує служба охорони праці або особа, що в порядку сумісництва виконує функції служби охорони праці.

2. Терміни та визначення

Система управління охороною праці (СУОП) - частина загальної системи управління організацією, яка сприяє запобіганню нещасним випадкам та професійним захворюванням на виробництві, а також безпеки для третіх осіб, що виникають у процесі господарювання, і включає в себе комплекс взаємопов'язаних заходів на виконання вимог законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці.

Аудит охорони праці (далі – аудит) - це документально оформлене системне обстеження і аналіз стану умов та безпеки праці з метою визначення їх відповідності критеріям, встановленим законодавчими та нормативно-правовими актами з охорони праці.

3. Порядок розробки і впровадження СУОП

СУОП організовується таким чином, щоб здійснювалось адекватне та постійне управління з урахуванням усіх факторів, що впливають на стан охорони праці, і орієнтується на проведення запобіжних дій, що унеможливають виникнення небезпечних ситуацій, але при цьому, у випадку їх виникнення, вона повинна своєчасно реагувати на них та усувати їх.

У Положенні про СУОП (або у Настанові з якості), а також у посадових інструкціях та інструкціях з охорони праці визначаються загальні й конкретні обов'язки кожного працівника, його повноваження у сфері охорони праці.

В організаційних заходах, що забезпечують функціонування СУОП, необхідно передбачити можливість впливу громадських об'єднань працівників підприємства (комісії з питань охорони праці, уповноважених найманими працівниками, профспілок тощо).

СУОП має містити документально оформлену методичку управління конфігурацією системи, яка описує порядок дій керівництва при виникненні необхідності змін у структурі та взаємозв'язків між її ланками. Управління конфігурацією охоплює визначення структури, облік стану та перевірку ефективності її роботи.

Для розробки і впровадження СУОП бажано створити координаційну раду за участі вищого керівництва, представників служби охорони праці, профспілок або осіб, уповноважених найманими працівниками.

При створенні СУОП необхідно:

визначити закони та інші нормативно-правові акти, що містять вимоги щодо охорони праці та які розповсюджуються на діяльність організації;

виявляти небезпечні та шкідливі виробничі фактори та відповідні ризики, що можуть виникнути при здійсненні виробничої діяльності;

визначити політику керівництва в сфері охорони праці;

визначити завдання в сфері охорони праці та встановити пріоритети;

розробити організаційну схему та програму для реалізації політики та досягнення її завдань.

Структура, завдання СУОП, порядок взаємодії структурних підрозділів з питань охорони праці, періодичність і порядок внутрішніх перевірок, відповідальність керівників служб та підрозділів, а також працівників мають бути викладені в Положенні про СУОП підприємства, затвердженому наказом або розпорядженням, або в Настанові з якості, якщо на підприємстві функціонує система якості.

СУОП повинна передбачати:

планування заходів з охорони праці;

контроль виконання поточного та оперативних планів;

можливість здійснення корегувальних та попереджувальних дій;

можливість адаптації до обставин, що змінилися;

можливість інтеграції в загальну систему управління.

Структура положення про СУОП визначається з урахуванням викладеної у п. 4 примірної структури та конкретних умов праці в організації.

Розділи, що мають ознаки окремих процесів, можуть бути викладені як система документів (наприклад, стандартів організації), оформлена додатком до основного положення.

Впровадження СУОП здійснюється за наказом або розпорядженням вищого керівництва.

Алгоритм запровадження СУОП наведено в додатку 2.

4. Примірна структура положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів

Положення про СУОП може містити наступні розділи та підрозділи.

4.1. Основні принципи політики у сфері охорони праці

Суб'єкт господарювання визначає і документально оформлює політику керівництва у сфері охорони праці. Ця політика має бути органічно поєднана з усіма елементами діяльності організації. Формування політики здійснюється на основі комплексної оцінки рівня небезпеки виробничих об'єктів організації, яка проводиться шляхом виявлення всіх небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для кожного об'єкта, їх оцінки та аналізу можливих варіантів і зменшення ризику виникнення небезпечної ситуації. Політика у сфері охорони праці повинна бути документально оформлена, доведена до усіх працівників та підлягати періодичному розгляду та можливому корегуванню у зв'язку із змінами у виробничому процесі.

Політика у сфері охорони праці повинна:

визначати загальні завдання з покращання охорони праці;

відповідати характеру та масштабу ризиків, що можуть виникнути на виробництві;

включати в себе зобов'язання керівництва щодо постійного поліпшення охорони праці, сприяння формуванню громадських органів, забезпечення соціального партнерства, інформування працівників щодо умов праці та існуючих виробничих ризиках.

Безпосередня відповідальність керівництва за охорону життя і здоров'я працюючих в організації визначена Законом України "Про охорону праці" та нормативно-правовими актами з охорони праці.

4.2. Планування та фінансування заходів з охорони праці

Планування заходів передбачає визначення умов праці та реалізацію основних напрямків роботи з поліпшення охорони праці; визначення потреби у новій техніці, технології, інженерно-технічних засобах безпеки та санітарно-побутовому обслуговуванні на підставі внутрішнього та зовнішнього аудиту охорони праці, аналізу причин нещасних випадків та професійних захворювань.

Необхідно передбачити визначення і своєчасне корегування переліку факторів, що впливають на безпечність праці. При плануванні завдань в сфері охорони праці ці фактори повинні матися на увазі.

Основні напрямки перспективного планування - складання комплексних планів поліпшення стану охорони праці, які повинні бути складовою частиною економічного і соціального розвитку організації: поточного (річного) плану заходів з охорони праці, що включаються до колективного договору; оперативних (квартального, місячного) планів по цехах, відділах та дільницях (рішення, накази, заходи з розслідування нещасних випадків, приписи органів державного нагляду за охороною праці тощо). Суб'єкт господарювання забезпечує розробку, фінансування і реалізацію заходів, спрямованих на доведення умов та безпеки праці до вимог, викладених у колективному договорі, але не нижчих за нормативні.

У розділі наводиться комплексний план заходів з охорони праці.

4.3. Обов'язки та відповідальність

Для ефективного функціонування СУОП необхідно визначити обов'язки, відповідальність та повноваження керівників служб та підрозділів а також працівників щодо охорони праці при розробці, впровадженні і удосконаленні СУОП. Обов'язки та повноваження персоналу, що керує, виконує та перевіряє різні види діяльності, які впливають на ризики виникнення небезпечних ситуацій, пов'язані з діяльністю організації, устаткуванням і робочими процесами, повинні бути визначені, задокументовані і доведені до відома працівників для сприяння управлінню в сфері охорони праці.

4.3.1. Служба охорони праці

Суб'єкт господарювання повинен розробити Положення про службу охорони праці, що має відповідати Типовому положенню про службу охорони праці (НПАОП 0.00-4.35-04), затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 15.11.2004 № 255, зареєстрованому в Мін'юсті України 01.12.2004 за № 1526/10125.

4.3.2. Комісії та громадські органи

Основні завдання і повноваження комісії з питань охорони праці мають відповідати Типовому положенню про комісію з питань охорони праці підприємства (НПАОП 0.00-4.09-07), затвердженому наказом Держгірпромнагляду № 55 від 21.03.2007, зареєстрованому Мін'юстом 04.04.2007 за № 311/13578, а компетенція уповноважених найманими працівниками – Типовому положенню про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.11-07), затвердженому наказом Держгірпромнагляду № 56 від 21.03.2007, зареєстрованому в Мін'юсті 06.04.2007 за № 316/13583.

4.4. Управління документацією

4.4.1. Використання законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці

У розділі визначаються особи, відповідальні за вчасне отримання, облік, актуалізацію і поширення законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці.

Необхідно документально визначити порядок їх використання у виробничій діяльності і в нормативних актах організації.

4.4.2. Управління внутрішніми нормативними актами

Внутрішні нормативні акти з охорони праці опрацьовуються в організації, затверджуються її керівником і спрямовуються на побудову чіткої системи управління охороною праці та створення безпечних і здорових умов праці, що регламентується Порядком опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що чинні на підприємстві (НПАОП 0.00-6.03-93), затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці України від 21.12.1993 № 132, зареєстрованим у Мін'юсті України 07.02.1994 за № 20/229.

Має бути визначено компетенцію і порядок дій працівників щодо:

розробки внутрішніх нормативних актів;

поширення актів, збору та аналізу пропозицій і зауважень працівників стосовно ефективного їх впровадження;

внесення змін, якщо це визнано доцільним.

4.5. Компетентність та підготовка

4.5.1. Професійний відбір

Визначається коло працівників, які виконують важкі роботи, роботи зі шкідливими чи небезпечними умовами праці, а також такі, де є потреба у професійному доборі. Працівники цих категорій повинні проходити попередній (під час прийняття на роботу) та періодичні (протягом трудової діяльності) медичні огляди. Перелік шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язковий попередній (періодичні) медичний огляд працівників, Перелік загальних медичних протипоказань до роботи із шкідливими та небезпечними факторами виробничого середовища і трудового процесу, Перелік робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників, наведено у Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженому наказом МОЗ від 21.05.2007 № 246, зареєстрованим в Мін'юсті 23.07.2007 за № 846/14113. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі (ДНАОП 0.03-8.06-94), затверджено наказом МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.94 № 263/121, зареєстрованим у Мін'юсті України 28.07.94 за № 176/385. Перелік важких робіт і робіт зі шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх (ДНАОП 0.03-8.07-94), затверджено наказом МОЗ України від 31.03.94 № 46, зареєстрованим у Мін'юсті України 28.07.94 за № 176/385. Перелік важких робіт зі шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці

жінок (ДНАОП 0.03-8.08-93), затверджено наказом МОЗ України від 29.12.93 № 256, зареєстрованим у Мін'юсті України 30.03.94 за № 51/260.

4.5.2. Навчання з питань охорони праці та система інструктажів

Обов'язкові вимоги до проведення навчання з питань охорони праці викладено в статті 18 Закону України "Про охорону праці", а також у Типовому положенні про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05), затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15, зареєстрованому в Мін'юсті України 15.02.2005 за № 231/10511. Порядок проведення і види інструктажів також викладено в зазначеному Типовому положенні.

У Положенні про СУОП регламентується порядок дій, компетенція відповідальних осіб при організації і проведенні навчання, своєчасна актуалізація навчальних програм та інструкцій.

4.6. Моніторинг виконання та оцінка результативності

4.6.1. Поточні перевірки, огляди окремих підрозділів і організації в цілому

Система контролю залежно від обсягів виробництва та чисельності працюючих може передбачати внутрішній аудит, оперативний контроль керівників робіт та інших посадових осіб, контроль з боку служби охорони праці, а також громадський контроль.

При проведенні внутрішнього аудиту визначаються і документуються повноваження та способи дій при вирішенні таких завдань:

визначення учасників груп, що проводять огляд організації або її окремих підрозділів;

встановлення періодичності оглядів;

визначення випадків, коли є потреба у позачерговому огляді;

встановлення основних моментів, яким потрібно приділяти особливу увагу при проведенні огляду, можливо, складання опитувального листа; складання протоколів оглядів з визначенням термінів усунення зауважень;

розробка плану заходів щодо усунення виявлених недоліків;

організація співучасті працівників у роботі груп.

Для документування огляду організації доцільно скласти плани огляду, порядок проведення огляду, а також відповідні протоколи.

В організаціях, щодо яких це регламентовано нормативно-правовими актами з охорони праці, впроваджується 3-ступенева система контролю.

Для проведення незалежного (зовнішнього) аудиту охорони праці доцільно залучати сторонні компетентні організації.

Згідно ст.13 Закону України "Про охорону праці", проведення аудиту охорони праці є обов'язковим.

4.6.2. Засідання координаційної ради

Основним завданням координаційної ради є обговорення заходів щодо розробки, впровадження та удосконалення СУОП, узгодження позицій керівництва та працівників, сприяння покращанню умов праці, визначення найбільш ефективних способів інформування працівників.

Документальне оформлення роботи координаційної ради має враховувати повноваження та способи дій кожного з її членів при:

складанні і перевірці дотримання графіка засідань;

координації проведення засідань;

визначенні тем засідань;

складанні та розповсюдженні протоколів засідань;

впровадженні заходів за результатами засідання і після поширення інформації.

4.7. Організація інформаційної роботи

Має бути визначено, яким чином інформація про заходи з безпечного виконання робіт досягне конкретного працівника і як буде організовано ефективний зворотний зв'язок працівників з керівництвом для

поліпшення стану охорони праці. Необхідно розробити процедури роботи зі зверненнями працівників і повідомлення про результати їх розгляду.

4.7.1. Наради і збори

Наради і збори мають проводитись в усіх підрозділах організації. Ініціатива проведення нарад належить вищому керівництву та керівництву підрозділів, а зборів – профспілкам або уповноваженим найманими працівниками.

На нарадах і зборах поширюється інформація щодо стану охорони праці, результатів ідентифікації ризиків виникнення небезпечних ситуацій, обговорюються впроваджені заходи з охорони праці та такі, що плануються.

Облік та аналіз рішень та пропозицій за результатами проведення нарад та зборів покладаються на службу охорони праці.

4.8. Управління ресурсами

4.8.1. Безпечність виробничих приміщень, засобів виробництва, технологічних процесів

Порядок забезпечення безаварійної експлуатації будівель і споруд, організації служби доглядача та системи планово-попереджувальних ремонтів викладено у нормативних документах з питань обстежень, паспортизації, безпечної та надійної експлуатації виробничих будівель і споруд згідно з вимогами Положення про безпечну та надійну експлуатацію виробничих будівель і споруд, затвердженого спільним наказом Держбуду України та Держнаглядохоронпраці України від 27.11.97 за № 32/288, зареєстрованого у Мін'юсті України 06.07.98 за № 424/2864.

Вимоги до обладнання та технологічних процесів встановлено у нормативно-правових та нормативних документах, які регламентують безпечність виробничого обладнання та його використання (правилах, стандартах, технічних умовах, технологічних регламентах тощо). Має бути задокументовано такий порядок організації праці, який найбільш оптимально забезпечить виконання вказаних нормативів.

4.8.2. Організація робочого місця

Робочі місця мають відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів з охорони праці, які розповсюджуються на діяльність організації. Нормативні акти організації, в яких конкретизуються ці вимоги, повинні враховувати специфіку діяльності підприємства, наявність на робочих місцях небезпечних та шкідливих факторів, які ще не усунуто і передбачати відповідні заходи з охорони праці.

Мають бути визначені можливі наслідки впливу цих факторів на здоров'я працівника та встановлені пільги та компенсації відповідно до законодавства і колективного договору.

Ефективним заходом для правильної організації робочих місць є атестація робочих місць за умовами праці, яка проводиться згідно з Порядком проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 442 від 01.08.92.

4.8.3. Організація робочого часу

Для забезпечення охорони здоров'я та безпеки працюючих необхідна відповідна організація режиму їх праці та відпочинку.

При цьому повинні враховуватися вимоги Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів щодо робочого часу та відпочинку, оплачуваних перерв для проведення профілактичних та лікувально-оздоровчих процедур.

Має бути регламентовано робочий час, час відпочинку, перерви, роботи у нічний час і позмінної роботи.

4.8.4. Засоби індивідуального захисту

У розділі визначається перелік тих професій, працівники яких мають бути забезпечені засобами індивідуального захисту (далі - ЗІЗ), а також перелік необхідних ЗІЗ. Інструктаж працівників щодо використання ЗІЗ повинен бути викладений в інструкціях з охорони праці згідно з Положенням про розробку інструкцій з охорони праці (НПАОП 0.00-4.15-98), затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.98 № 9, зареєстрованим у Мін'юсті України 07.04.98 за № 226/2666.

Питання щодо забезпечення працівників ЗІЗ регламентується Положенням про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту

(НПАОП 0.00-4.26-96), затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 29.10.1996 № 170, зареєстрованим у Мін'юсті України 18.11.96 за № 667/1692.

Норми видачі ЗІЗ встановлено нормативно-правовими актами з охорони праці, затвердженими у встановленому порядку.

4.8.5. Заміна засобів виробництва

При плануванні закупівлі обладнання, використання якого практично не змінює технологічний процес, потрібно впевнитися, що це обладнання є безпечним під час використання. У розділі викладаються організаційні та технічні заходи щодо цього.

4.8.6. Заміна матеріалів, що застосовуються

Змістом розділу є порядок визначення ступеня шкідливості нового матеріалу та шляхи зменшення її впливу на працівників.

4.8.7. Зміни в організації праці

Викладаються всі аспекти необхідних заходів щодо безпечних і здорових умов праці на етапі проектування нового технологічного процесу або нових засобів виробництва, що суттєво впливають на організацію праці.

4.8.8. Організація безпечного ведення робіт у разі залучення сторонніх суб'єктів господарювання

У разі залучення сторонніх суб'єктів господарювання передбачаються заходи безпеки як для працівників замовника, так і для працівників підрядника, а також відповідальності сторін за безпечне виконання робіт. Ці заходи мають бути врегульовані у договорі на виконання робіт.

4.8.9. Вимоги безпеки при введенні в експлуатацію, поточній експлуатації, виведенні з експлуатації виробничого обладнання.

При введенні в експлуатацію нового обладнання, інших засобів виробництва і матеріалів керівництвом підприємства враховуються всі заходи з попередження нещасних випадків і зниження ризику для здоров'я працюючих.

Для виконання наведених завдань необхідно:

перевірити, чи надав виробник або постачальник усі необхідні документи, що стосуються безпечності обладнання;

перевірити, чи має підприємство, що проводить монтаж і наладку обладнання, відповідні дозволи і ліцензії;

визначити, яким чином у контракті з монтажною організацією вирішені питання охорони праці щодо працівників монтажною організацією, а також працівників підприємств, на яких може виникнути небезпека під час проведення монтажних робіт;

якщо монтаж здійснюється власними силами, чи вжито всіх необхідних заходів щодо безпечного виконання робіт;

одержати необхідні дозволи на введення об'єкта в експлуатацію;

врахувати заходи безпеки при введенні об'єкта в експлуатацію.

Поточна експлуатація обладнання у встановленому режимі звичайно регламентована відповідними документами фірми-виготовлювача, а для деяких видів обладнання підвищеної небезпеки ще й відповідними нормативно-правовими актами. Тому процедури та інструкції, що стосуються поточної експлуатації, повинні відобразити зміст вказаних документів.

Будь-яке порушення встановленого технологічного процесу становить підвищену небезпеку для працюючих, тобто нестандартну ситуацію. Якщо такі порушення можуть призвести до небезпеки для великої кількості працівників, їх необхідно розглядати у Плані локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Обов'язок суб'єкта господарювання попередити можливі аварійні ситуації та вжити необхідних заходів для ліквідації наслідків аварій визначено у статті 13 Закону України "Про охорону праці". Цю вимогу впроваджено Порядком розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.04 № 1112

(НПАОП 0.00-6.02-04), згідно з яким суб'єкт господарювання зобов'язаний аналізувати причини аварій та розробляти відповідні запобіжні заходи. В кожній організації, аварія в якій може призвести до руйнування будинків, споруд, технологічного устаткування, ураження людей, негативного впливу на довкілля, потрібно розробити план попередження та ліквідації аварій.

Конкретні вимоги до змісту і порядку побудови розділу викладено в Положенні щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій (НПАОП 0.00-4.33-99), затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 17.06.99 № 112, зареєстрованим у Мін'юсті 30.06.99 за № 424/3717.

Мають бути передбачені, задокументовані і доведені до працівників заходи з охорони праці під час виведення обладнання з експлуатації. Потрібно визначити конкретних виконавців робіт, їх компетенцію, необхідні заходи безпеки.

Необхідно визначити організаційні заходи для забезпечення безпеки працівників організації, що не здійснюють у роботах з виведення об'єктів з експлуатації.

Має бути врахована можливість роботи сторонніх організацій (наприклад, монтажних або транспортних), що може становити небезпеку для працівників.

4.9. Аналіз і попередження можливих загроз життю і здоров'ю працюючих

4.9.1. Аналіз ефективності СУОП

Керівництво організації повинно регулярно проводити аналіз ефективності функціонування СУОП. При цьому поводиться оцінка відповідності загальної стратегії системи, яку викладено в розділі 4.1., існуючим потребам; визначається доцільність змін в структурі системи, прогнозуються наступні заходи щодо удосконалення СУОП.

Частота та масштаб періодичних аналізів ефективності СУОП керівництвом визначаються у відповідності з умовами діяльності організації.

Аналіз ефективності СУОП повинен враховувати:

результати розслідування нещасних випадків на виробництві, випадки погіршення здоров'я і виникнення професійних захворювань та причини виникнення небезпечних ситуацій;
додаткові внутрішні та зовнішні фактори, а також зміни, включаючи організаційні, що можуть вплинути на стан охорони праці.

Висновки аналізу мають бути документально зафіксовані і доведені до відома осіб, відповідальних за конкретний елемент системи, а також до працівників та їх представників.

4.9.2. Аналіз та зменшення ризиків виникнення небезпечних ситуацій

В організації потрібно регулярно визначити загрози для працюючих та проводити відповідні профілактичні заходи щодо їх запобігання. Для цього необхідно вибрати і обґрунтувати метод оцінки загроз. У цьому розділі необхідно відобразити послідовність дій при аналізі можливих загроз, а саме:

врахування робочих місць і видів діяльності, які можуть становити потенційну небезпеку;
встановлення існуючих загроз, що діють на робочих місцях або ланках виробництва, та оцінка ефективності вже проведених захисних заходів;

оцінка ступеня ризику виникнення небезпечної ситуації;

розробка і впровадження подальших заходів щодо зменшення ризиків, якщо це потрібно;

залучення для вирішення цих питань необхідних фахівців, можливо, спеціалізованих організацій, що можуть надати необхідні консультації;

консультації з представниками працівників щодо охорони праці;

визначення шляхів повідомлення працівників про необхідні заходи і їх можливої реакції на них.

Достатньо простий та ефективний алгоритм виявлення, оцінки та зменшення ризиків виникнення небезпечних ситуацій на виробництві наведено у додатку 3. Оцінку професійного ризику на робочих місцях можна проводити і за іншими методиками, наприклад, за методикою, наведеною у Британському стандарті BS 8800.

Документувати дії по зменшенню ризиків рекомендується за допомогою карти оцінки ризиків (додаток 4).

На підприємствах, де застосовуються небезпечні речовини, необхідно провести ідентифікацію об'єктів підвищеної небезпеки, а за необхідності подальше декларування їх безпеки. Порядок ідентифікації та декларування регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 11.09.2002 № 956 „Про ідентифікацію та декларування об'єктів підвищеної небезпеки” (НПАОП 0.00-6.21-02 та НПАОП 0.00-6.22-02).

4.10. Попереджувальні та коригувальні заходи

Потрібно встановити і підтримувати в подальшому порядок здійснення попереджувальних та коригувальних дій, необхідність яких впливає з результатів моніторингу функціонування та аналізу результативності СУОП.

Будь-яка виявлена неадекватність встановлених заходів з охорони праці повинна мати своїм наслідком відповідні попереджувальні та корегувальні дії.

Планування, виконання та результат попереджувальних та корегувальних дій підлягають документуванню та аналізу.

4.11. Мотиваційне регулювання

Керівництво повинно докладати зусиль до підвищення свідомості працівників щодо дотримання безпечного ведення робіт та поліпшення стану виробничого середовища.

Ініціативні дії персоналу щодо здійснення заходів з підвищення рівня безпеки на робочих місцях повинні мати моральне та матеріальне стимулювання, що враховуватиме прагнення працівника до безпечних дій та створення передумов для безпечної праці.

Доцільно розробити та впровадити порядок стимулювання активного сприяння працівників вирішенню питань охорони праці.

Фінансування цього заходу може бути передбачено в колективному договорі.

4.12. Удосконалення СУОП

СУОП, що розроблена та впроваджена, потребує постійного удосконалення. Висновки за результатами аналізу ефективності СУОП повинні бути задокументовані і офіційно доведені до відома осіб, відповідальних за конкретний елемент (елементи) управління охороною праці для реалізації відповідних заходів. Зміни політики у сфері охорони праці, результати аналізу функціонування СУОП повинні мати своїм наслідком розробку заходів по удосконаленню системи в цілому або окремих її ланок згідно розробленої методики управління конфігурацією.

Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

Наказ Міністерства охорони здоров'я України

від 21 травня 2007 року N 246

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

23 липня 2007 р. за N 846/14113

Відповідно до статті 17 Закону України "Про охорону праці", керуючись Положенням про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 02.11.2006 N 1542, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій, що додається.
2. Заступнику директора Департаменту організації та розвитку медичної допомоги населенню Ждановій М. П. та директору Департаменту державного санітарно-епідеміологічного нагляду Пономаренку А. М., Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам головних управлінь та управлінь охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:
 - визначити перелік закладів охорони здоров'я для проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій та один раз в три роки проводити його перегляд;
 - оперативну інформацію про хід виконання наказу та Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій надавати щорічно МОЗ України до 1 березня за встановленою формою.
3. Заступнику директора Департаменту організації та розвитку медичної допомоги населенню Ждановій М. П. та директору Департаменту державного санітарно-епідеміологічного нагляду Пономаренку А. М., Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам головних управлінь та управлінь охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, керівникам закладів охорони здоров'я, підпорядкованих МОЗ України, та іншим центральним органам виконавчої влади, головному державному санітарному лікарю Автономної Республіки Крим, головним державним санітарним лікарям областей, міст Києва і Севастополя, на водному, залізничному, повітряному транспорті, об'єктів з особливим режимом роботи, директорам науково-дослідних інститутів гігієнічного профілю МОЗ та АМН України, ректорам вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти МОЗ України:
 - узяти до керівництва та виконання затверджений цим наказом Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій;
 - забезпечити організацію навчання лікарів сучасним методам проведення медичних оглядів.
4. Департаментам організації та розвитку медичної допомоги населенню (Жданова М. П.) та державного санітарно-епідеміологічного нагляду (Пономаренко А. М.) разом з Інститутом медицини праці Академії медичних наук України, спеціалізованими лікувально-профілактичними закладами, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань, організувати навчання голів комісій з проведення медичних оглядів працівників, а також лікарів-терапевтів з питань сучасних методів проведення медичних оглядів.
5. Департаменту державного санітарно-епідеміологічного нагляду (Пономаренко А. М.) подати в установленому порядку на державну реєстрацію цей наказ до Міністерства юстиції України.
6. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 N 45 "Про затвердження Положення про порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.06.94 за N 136/345 (із змінами).
7. Визнати такими, що не застосовуються на території України, додатки 1 і 2 до наказу Міністерства охорони здоров'я СРСР від 29 вересня 1989 року N 555 "О совершенствовании системы медицинских осмотров трудящихся и водителей индивидуальных транспортных средств" (із змінами).
8. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Міністра охорони здоров'я України, головного державного санітарного лікаря України Бережного С. П.

Міністр

Ю. О. Гайдаєв

ПОГОДЖЕНО:

**Перший заступник Міністра
вугільної промисловості України**

Ю. Є. Зюков

**Заступник Міністра з питань
надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи**

В. П. Бут

**В. о. заступника Міністра
палива та енергетики України**

Ю. Я. Іоффе

**Перший заступник Міністра
промислової політики України**

Д. В. Колесніков

**Перший заступник Голови
Державного комітету України
з промислової безпеки, охорони
праці та гірничого нагляду**

Г. М. Суслов

**Заступник голови Федерації
профспілок України**

С. Я. Українець

**Директор виконавчої дирекції
Фонду соціального страхування від
нещасних випадків на виробництві
та професійних захворювань України**

Ю. Є. Мельніков

**Заступник Міністра праці та
соціальної політики України**

М. О. Солдатенко

Голова Державного комітету

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства охорони здоров'я України

від 21 травня 2007 р. N 246

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України

23 липня 2007 р. за N 846/14113

ПОРЯДОК

ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ ПРАЦІВНИКІВ ПЕВНИХ КАТЕГОРІЙ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій (далі - Порядок), розроблений на виконання статті 17 Закону України "Про охорону праці", визначає процедуру проведення попереднього (під час прийняття на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічному обов'язковому медичному огляді осіб віком до 21 року.

1.2. Порядок призначений для: працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, та осіб віком до 21 року підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, виду економічної діяльності та їх філій, інших відокремлених підрозділів; фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які відповідно до законодавства використовують найману працю (далі - роботодавці); осіб, які забезпечують себе роботою самостійно; закладів державної санітарно-епідеміологічної служби; лікувально-профілактичних закладів, військово-лікарських та відповідних комісій міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, які здійснюють медичні огляди працівників, спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань, кафедр та курсів професійних захворювань вищих медичних навчальних закладів III - IV рівнів акредитації (далі - ЛПЗ); робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі - робочі органи виконавчої дирекції Фонду).

1.3. Обов'язкові попередній (під час прийняття на роботу) і періодичні (протягом трудової діяльності) медичні огляди проводяться для працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, та щорічно для осіб віком до 21 року.

1.4. Попередній медичний огляд проводиться під час прийняття на роботу з метою:

- визначення стану здоров'я працівника і реєстрації вихідних об'єктивних показників здоров'я та можливості виконання без погіршення стану здоров'я професійних обов'язків в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу;

- виявлення професійних захворювань (отруєнь), що виникли раніше при роботі на попередніх виробництвах, та попередження виробничо зумовлених і професійних захворювань (отруєнь).

1.5. Періодичні медичні огляди проводяться з метою:

- своєчасного виявлення ранніх ознак гострих і хронічних професійних захворювань (отруєнь), загальних та виробничо зумовлених захворювань у працівників;

- забезпечення динамічного спостереження за станом здоров'я працівників в умовах дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів і трудового процесу;

- вирішення питання щодо можливості працівника продовжувати роботу в умовах дії конкретних шкідливих та небезпечних виробничих факторів і трудового процесу;

- розробки індивідуальних та групових лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів працівникам, що віднесені за результатами медичного огляду до групи ризику;

- проведення відповідних оздоровчих заходів.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО ТА ПЕРІОДИЧНИХ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ ПРАЦІВНИКІВ

2.1. Попередній (періодичні) медичний огляд працівників проводиться лікувально-профілактичними закладами, що визначаються відповідними наказами Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, головних управлінь та управлінь охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а також міністерств та інших центральних органів виконавчої влади (Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерств-

ва транспорту та зв'язку України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Державного департаменту з питань виконання покарань, Державного комітету ядерного регулювання України тощо) за погодженням з МОЗ України, а також спеціалізованими ЛПЗ, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань, перелік яких затверджено наказом МОЗ України від 25.03.2003 N 133, зареєстрованим в Мін'юсті 10.04.2003 за N 283/7604, вищими медичними навчальними закладами III - IV рівнів акредитації, які мають кафедри та курси професійних захворювань.

2.2. Заклади державної санітарно-епідеміологічної служби щорічно за заявкою роботодавця (його представника), за участю представника первинної профспілкової організації або уповноваженої працівниками особи визначають категорії працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду та до 1 грудня складають Акт визначення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду за формою, зазначеною у додатку 1.

2.3. На підставі Акта визначення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду, роботодавець складає протягом місяця у чотирьох примірниках поіменні списки працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам, за формою, зазначеною у додатку 2, на паперовому та електронному носіях, узгоджує їх у санітарно-епідеміологічній станції. Один примірник списку залишається на підприємстві (у відповідальній за організацію медогляду посадової особи), другий - надсилається до ЛПЗ, третій - до закладу державної санітарно-епідеміологічної служби, четвертий - до робочого органу виконавчої дирекції Фонду.

2.4. Для проведення попереднього (періодичних) медичного огляду працівників роботодавець повинен укласти або вчасно поновити договір з ЛПЗ та надати йому список працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду.

Під час прийняття на роботу в разі переведення на іншу важку роботу, роботу із шкідливими чи небезпечними умовами праці роботодавець повинен видати направлення на обов'язковий попередній медичний огляд працівника (далі - направлення) за формою, зазначеною у додатку 3.

2.5. Роботодавець за рахунок власних коштів забезпечує організацію проведення медичних оглядів, витрати на поглиблене медичне обстеження працівника з підозрою на професійні та виробничо зумовлені захворювання та їх медичну реабілітацію, диспансеризацію працівників груп ризику розвитку професійних захворювань.

2.6. Періодичність проведення медичних оглядів, фах лікарів, які беруть участь у їх проведенні, перелік необхідних лабораторних, функціональних та інших досліджень, медичні протипоказання допуску до виконання робіт, пов'язані із впливом виробничих факторів, визначені в Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язковий попередній (періодичні) медичний огляд працівників, наведеному в додатку 4, та Переліку робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників, наведеному в додатку 5.

2.7. Періодичність проведення медичних оглядів у ЛПЗ може змінюватися закладом державної санітарно-епідемічної служби, виходячи з конкретної санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації, але не рідше одного разу на два роки.

2.8. Проведення попереднього (періодичних) медичного огляду здійснюється комісією з проведення медичних оглядів ЛПЗ (далі - Комісія). Комісію очолює заступник головного лікаря або уповноважена головним лікарем особа, який має підготовку з професійної патології.

Комісія має право доповнювати види та обсяги необхідних обстежень і досліджень з урахуванням специфіки дії виробничих факторів і медичних протипоказань.

До складу Комісії входять обов'язково терапевт, лікарі, які пройшли підготовку з профпатології. При відсутності окремих лікарів до проведення медичних оглядів залучаються на договірній основі спеціалісти з інших ЛПЗ. Комісія забезпечує проведення необхідних лабораторних, функціональних та інших досліджень.

2.9. На підставі списку працівників, які підлягають періодичним медоглядам, ЛПЗ складає план-графік їх проведення, погоджує його з роботодавцем і закладом державної санітарно-епідеміологічної служби.

У плані-графіку вказуються строки проведення медоглядів, лабораторні, функціональні та інші дослідження та лікарі, залучені до їх проведення. Медогляд лікарями проводиться тільки за наявності результатів зазначених досліджень.

2.10. Для проходження медичного огляду працівник пред'являє до Комісії паспорт або інший документ, що посвідчує його особу, та Медичну карту амбулаторного хворого, при попередньому медогляді пред'являє направлення, видане роботодавцем за встановленою формою.

2.11. Працівники, для яких є обов'язковим первинний і періодичний профілактичні наркологічні огляди, повинні надати Комісії сертифікат про проходження профілактичного наркологічного огляду відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.11.97 N 1238 "Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення" (із змінами).

2.12. Працівники, для яких є обов'язковими попередній та періодичні психіатричні огляди, повинні надати Комісії, що проводить медичний огляд, довідку про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду відповідно до Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 N 1465 (із змінами).

2.13. Працівники, зайняті на роботах, що потребують професійного добору, повинні надати Комісії, яка проводить медичний огляд, висновок психофізіологічної експертизи.

2.14. Працівники транспортних засобів проходять попередні (періодичні) медичні огляди як працівники, зайняті на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці, з урахуванням специфіки діяльності, шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу,

окрім тих, які підлягають оглядам відповідно до наказу МОЗ та МВС України від 05.06.2000 N 124/345 "Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів", зареєстрованого в Мін'юсті 18.07.2000 за N 435/4656.

2.15. Окремі лабораторні, функціональні та інші дослідження, які проводились під час перебування працівника в стаціонарі або в період звернення працівника за медичною допомогою, можуть ураховуватись при проведенні медоглядів, але не більше ніж за 3 місяці до проведення медогляду.

При вирішенні питання про придатність до роботи конкретного працівника при попередньому (під час прийняття на роботу) медогляді Комісія керується медичними протипоказаннями, визначеними в Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язковий попередній (періодичні) медичний огляд працівників, Переліку робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників, Переліку загальних медичних протипоказань до роботи із шкідливими та небезпечними факторами виробничого середовища і трудового процесу, наведеному в додатку 6.

Питання придатності до роботи в кожному окремому випадку вирішується індивідуально з урахуванням особливостей функціонального стану організму (характеру, ступеня прояву патологічного процесу, наявності хронічних захворювань), умов праці та результатів додаткових методів обстеження.

Кожен лікар, який бере участь в обстеженні пацієнта, дає висновок щодо стану здоров'я працівника, підтверджує його особистим підписом та особистою печаткою, бере участь в остаточному обговоренні придатності обстежуваної особи до роботи в обраній професії та в разі необхідності визначає лікувально-оздоровчі заходи.

2.16. Результати попереднього (періодичних) медичного огляду працівників і висновок Комісії про стан здоров'я заносяться до Картки працівника, який підлягає попередньому (періодичним) медичному огляду (далі - Картка працівника) за формою, зазначеною у додатку 7, і до Медичної картки амбулаторного хворого (форма 025/о, затверджена наказом МОЗ України від 27.12.99 N 302 "Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в поліклініках (амбулаторіях)", та передаються до єдиної комп'ютерної бази даних району, міста, області, держави (у разі її наявності).

У Картці працівника зазначаються скарги працівника на стан здоров'я, анамнез, результати медичного огляду, лабораторних, функціональних та інших досліджень, діагноз, висновок про професійну придатність працівника працювати за своєю професією.

Картка працівника містить конфіденційну інформацію, зберігається у медичного працівника або, за його відсутності, у відділі кадрів на підприємстві (за останнім місцем роботи) протягом трудової діяльності працівника, надається Комісії під час проведення медичних оглядів.

На підставі Картки працівника Комісією видається працівнику медична довідка про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду працівника за формою, зазначеною у додатку 8.

У разі зміни місця роботи Картка працівника разом з трудовою книжкою видається працівнику під підпис для пред'явлення на новому місці роботи. Кожна сторінка Картки працівника завіряється печаткою відділу кадрів підприємства.

Копія Картки працівника зберігається на підприємстві (за основним місцем роботи) протягом 15 років після звільнення працівника.

2.17. За результатами періодичних медичних оглядів (протягом місяця після їх закінчення) Комісія оформляє Заключний акт за результатами періодичного медичного огляду працівників (далі - Заключний акт) за формою, зазначеною у додатку 9, який складається у шести примірниках - один примірник залишається в ЛПЗ, що проводив медогляд, інші надаються роботодавцю, представнику профспівкової організації або вповноваженій працівниками особі, профпатологу, закладу державної санітарно-епідеміологічної служби, робочому органу виконавчої дирекції Фонду.

2.18. У разі необхідності Комісія має право направити працівника з підозрою на захворювання, а також працівника зі стажем роботи більше 10 років на додаткові обстеження, консультації та оздоровчі заходи в спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади, на кафедри та курси професійних захворювань вищих медичних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти.

2.19. Якщо при проведенні періодичного медичного огляду виникають підозри щодо наявності в працівника професійного захворювання, ЛПЗ надсилає запит на складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці працівника при підозрі в нього професійного захворювання (отруєння) до державної санітарно-епідеміологічної служби, що обслуговує територію, де міститься підприємство, у відповідності до Порядку складання та вимог до санітарно-гігієнічних характеристик умов праці, затвердженого наказом МОЗ України від 13.12.2004 N 614, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.02.2005 за N 260/10540, а також надсилає його в установленому порядку до профпатолога міста, району, області, які направляють хворого в спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань.

2.20. Термін зберігання Заключного акта 5 років.

2.21. Роботодавець зберігає за працівником на період проходження медогляду місце роботи (посаду) і середній заробіток та за результатами медичного огляду інформує працівника про можливість (неможливість) продовжувати роботу за професією.

2.22. Контроль за організацією проведення попередніх та періодичних медоглядів покладається на заклади державної санепідслужби, за якістю проведення медоглядів - на органи охорони здоров'я та спеціалізовані ЛПЗ, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань.

2.23. Науково-дослідні установи гігієнічного профілю разом із закладами державної санепідслужби проводять вибірково експертну оцінку медичних оглядів працівників певних категорій відповідно до визначених наказом МОЗ України та АМН України від 08.05.2002 N 166/32 "Щодо закріплення за науково-дослідними інститутами гігієнічного профілю галузей економіки та адміністративних територій з питань

гієни праці та профпатології" галузей економіки та адміністративних територій з питань гієни праці та профпатології.

2.24. Оперативна інформація за результатами проведення попереднього (періодичних) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці за формою, зазначеною у додатку 10, надається ЛПЗ та закладами державної санітарно-епідеміологічної служби до закладів охорони здоров'я вищого рівня за підпорядкуванням - Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам головних управлінь та управлінь охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, керівникам закладів охорони здоров'я, підпорядкованих МОЗ України, а також іншим центральним органам виконавчої влади, головному державному санітарному лікарю Автономної Республіки Крим, головним державним санітарним лікарям областей, міст Києва і Севастополя, на водному, залізничному, повітряному транспорті, об'єктам з особливим режимом роботи, Міністерству оборони України, Міністерству внутрішніх справ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Службі безпеки України, Державному департаменту України з питань виконання покарань та профпатологу міста, району, області.

2.25. Питання розслідування, обліку профзахворювань, відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю або життю працівника при виконанні ним трудових обов'язків, визначення ступеня втрати працездатності, інвалідності, пенсійного забезпечення у зв'язку з професійними захворюваннями регламентуються чинним законодавством України.

2.26. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади можуть з метою врахування особливостей галузі розробляти за узгодженням з Міністерством охорони здоров'я України галузеві нормативні акти щодо проведення медичних оглядів працівників конкретних категорій.

2.27. Результати медичного огляду можуть бути оскаржені роботодавцем або громадянином у ЛПЗ вищого рівня або в судовому порядку.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНИХ ОГЛЯДІВ РОБОТОДАВЦЕМ

Роботодавець:

3.1. Організовує лабораторні дослідження умов праці з визначенням шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на конкретних робочих місцях працівників відповідно до гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості і напруженості трудового процесу з метою визначення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду, і подає ці дані відповідній санітарно-епідеміологічній станції.

3.2. Повинен під час укладання трудового договору поінформувати працівника під підписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

Працівнику не може пропонуватися робота, яка за медичним висновком протипоказана йому за станом здоров'я. До виконання робіт підвищеної небезпеки та тих, що потребують професійного добору, допускаються особи за наявності висновку психофізіологічної експертизи.

3.3. Погоджує план-графік проведення медичних оглядів ЛПЗ.

3.4. Забезпечує своєчасну та організовану явку працівників на медичні огляди та обстеження.

3.5. Здійснює контроль за проведенням медоглядів у строки, погоджені з ЛПЗ, призначає відповідальних осіб за організацію медогляду.

3.6. Відсторонює від роботи працівників, які не пройшли в установлений термін медичні огляди, та не допускає до роботи працівників, яким за медичним висновком така робота протипоказана за станом здоров'я.

3.7. Забезпечує проведення відповідних оздоровчих заходів Заключного акта у повному обсязі та усуває причини, що призводять до професійних захворювань (отруень).

3.8. Забезпечує за свій рахунок позачерговий медичний огляд працівників:

- за заявою працівника, якщо він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці;

- за своєю ініціативою, якщо стан здоров'я працівника не дає змоги йому виконувати свої трудові обов'язки.

3.9. Має право в установленому законодавством порядку притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду, до дисциплінарної відповідальності, та відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

3.10. Приймає на роботу неповнолітніх лише після попереднього медичного огляду.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ МЕДОГЛЯДІВ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНИМИ ТА СА- НІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИМИ ЗАКЛАДАМИ

4.1. Лікувально-профілактичні заклади:

4.1.1. Укладають договір з роботодавцем про проведення попереднього (періодичних) медичного огляду працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

4.1.2. Видає наказ про створення комісії з проведення медоглядів з визначенням часу, місця їх проведення, переліку лікарів, обсягів лабораторних, функціональних та інших досліджень згідно з Переліком шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу та Переліком робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичні огляди працівників.

4.1.3. Залучає до проведення медоглядів лікарів, які мають підготовку з профпатології та обізнані з умовами праці працівників, особливостями виробництва та шкідливими факторами виробничого середовища, їх гігієнічною оцінкою й можливою професійною патологією на даній ділянці, у цеху, на виробництві.

4.1.4. Визначає оздоровчі заходи (рекомендації) як щодо кожного працівника, так і професійних груп, до яких входять: динамічне обстеження та лікування, реабілітація, диспансерний нагляд за станом здоров'я працівників груп ризику професійних захворювань, тимчасове переведення за станом здоров'я на іншу роботу, направлення на медико-соціально-експертну комісію (МСЕК), військово-лікарську комісію (ВЛК) тощо.

4.1.5. Приймає рішення про профпридатність працівника, про що робиться запис у Картці працівника.

4.2. Спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань, кафедри та курси професійних захворювань вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти:

4.2.1. Розробляють:

а) нормативні і методичні документи з науково-організаційних засад проведення медичних оглядів та профдобору, експертизи їх якості та оцінки результатів;

б) критерії визначення категорій працівників, які підлягають медичним оглядам та профдобору;

в) медико-біологічні показники та маркери розвитку професійних захворювань (отруєнь) і критерії віднесення захворювань до виробничо зумовлених;

г) стандарти:

- профілактики, ранньої діагностики та лікування профзахворювань;

- медичної реабілітації працівників з ризиком розвитку профзахворювань та хворих на профзахворювання;

г) методи:

- вивчення віддалених наслідків дії на організм шкідливих чи небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, експертизи якості та оцінки результатів медичних оглядів.

4.2.2. Проводять поглиблене медичне обстеження працівників за направленням головного спеціаліста з професійної патології Автономної Республіки Крим, області, міста для уточнення діагнозу, лікування, медичної реабілітації.

4.2.3. Проводять на підставі укладеного договору з роботодавцем медичні огляди працівників підприємств з оформленням результатів проведених медоглядів у відповідності до визначеного порядку. Про терміни проведення медоглядів і їх результати повідомляють заклади державної санепідслужби.

4.2.4. За результатами медоглядів здійснюють диспансеризацію працівників групи ризику, а також з підозрою на профзахворювання, їх лікування та реабілітацію.

4.2.5. Проводять підвищення кваліфікації фахівців з професійної патології: навчання профпатологів, голів комісій з проведення медоглядів працівників, лікарів-терапевтів та лікарів інших спеціальностей, які проводять медичні огляди з питань сучасних методів проведення медоглядів.

4.3. Заклади державної санітарно-епідеміологічної служби:

4.3.1. Здійснюють контроль за своєчасністю та повнотою проведення медоглядів.

4.3.2. Погоджують списки працівників, які підлягають періодичним медоглядам, та план-графік проведення медогляду ЛПЗ.

4.3.3. Беруть участь:

а) в ознайомленні лікарів ЛПЗ щодо особливостей умов праці та можливого впливу шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на працівників;

б) у складанні Заключного акта працівників за встановленою Порядком формою;

в) у розробці санітарно-протиепідемічних заходів;

г) за результатами медоглядів, на запит ЛПЗ, складають санітарно-гігієнічну характеристику умов праці або інформаційну довідку про умови праці працівника при підозрі в нього професійного захворювання (отруєння);

г) в експертній оцінці своєчасності, повноти якості проведення медичних оглядів, виконанні оздоровчих заходів Заключного акта разом з профпатологом.

4.3.4. У межах повноважень вирішують питання про тимчасове призупинення медоглядів або притягнення до адміністративної відповідальності роботодавців і керівників лікувально-профілактичних закладів згідно з чинним законодавством.

4.3.5. Подають роботодавцю та, у разі потреби, органам виконавчої влади та місцевого самоврядування, робочому органу виконавчої дирекції Фонду пропозиції щодо профілактики професійних захворювань (отруєнь), поліпшення умов праці.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

ПОГОДЖЕНО:

**Заступник Міністра
аграрної політики України**

В. К. Моцний

Додаток 1

до пункту 2.2 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

АКТ

визначення категорії працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду

_____ (найменування підприємства, відомча належність)

від " ____ " _____ 200 р.

Лікарем з гігієни праці

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (назва закладу державної санепідслужби)

за участю роботодавця

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

та представника профспілкової організації або уповноваженої працівниками особи

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

визначено категорії працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду в 200_ році.

N з/п	Назва цеху (діль-	Професія (посада) за ДК	Кількість працівників за цією професією (тіль-	Назва шкідливих та небезпечних факторів і N пункту та під-	Назва робіт і N пункту та підпунктів Переліку	Кількість осіб, які підлягають огляду (тіль-
-------	-------------------	-------------------------	--	--	---	--

	ниці)	003:2005	ки для періодичних медичних оглядів)	пунктів Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язковий попередній (періодичний) медичний огляд працівників	робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичний) медичний огляд працівників	ки для періодичних медичних оглядів)	
						усього	у т. ч. жінок
1	2	3	4	5	6	7	8
Усього							

Лікар з гігієни праці

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

М. П.

Роботодавець

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

М. П.

Представник профспілкової

організації (вповноважена особа)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 2

до пункту 2.3 Порядку проведення медичних огля-
дів працівників певних категорій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Роботодавець

(найменування підприємства)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по бать-
кові)

М. П.

Дата _____
(число, місяць, рік)

СПИСОК

працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам

_____ у 200_ році

(найменування підприємства)

Табельний № з/п	Цех, ді- льни- ця	Прі- зви- ще, ім'я, по бать- кові	Ст ат ь (ч /ж)	Дата і рік на- ро- джен- ня	Про- фе- сія, (по- сада) за ДК 003:2 005	Ста ж ро- бо- ти в да- них ум ова х	Да- та ос- та- н- ня ог о г ля ду	Назва шкідли- вих та небез- печних факто- рів і № пункту та під- пунктів Перелі- ку шкід- ливих та не- безпеч- них фа- кторів вироб- ничого середо- вища і трудо- вого проце- су, при роботі з якими обов'я- зковий попе- редній (періо- дичні) медич- ний огляд праців- ників	Назва робіт і № пун- кту та підпу- нктів Пере- ліку робіт, для вико- нання яких є обо- в'яз- ковим попе- редній (періо- дичні) медич- ний огляд праців- ників	Підлягає огляду ¹	
										лі- ка- рів	ла- бо- ра- тор- ні, фун- кціо- на- льні та інші дос- лід- жен ня (ука- зати, які)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

¹ Графи 11 та 12 заповнюються комісією ЛПЗ, що проводить медичний огляд.

Уповноважена роботодав-
цем особа

(підпис)

—
(прізвище, ім'я, по батькові)

Погоджено:

Лікар з гігієни праці

(підпис)

—
(прізвище, ім'я, по батькові)

М. П.

Дата

(число, місяць, рік)

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 3

до пункту 2.4 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

НАПРАВЛЕННЯ

на обов'язковий попередній медичний огляд працівника

Прізвище

Ім'я

–

По батькові

Рік народження

Обрана професія (посада) за ДК 003:2005

Характеристика умов праці:

Назва шкідливих та небезпечних факторів і N пункту та підпунктів Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язковий попередній (періодичні) медичний огляд працівників

Назва робіт і N пункту та підпунктів Переліку робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників

Підпис уповноваженої роботодавцем
особи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Дата _____

(число, місяць, рік)

(зворотний бік)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник головного лікаря з лікувальної роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М. П.

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Рік народження

Працевлаштовується за професією (посадою)

Висновок медичної комісії

Придатний (не придатний) до роботи

(прізвище, ім'я, по батькові)

за професією за ДК 003:2005

(перелічити фактори виробничого середовища)

у несприятливих умовах праці.

Лікар-терапевт цехової (територіальної,
лікарняної) дільниці

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Особиста печатка

Заступник головного лікаря
з лікувальної роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка ЛПЗ

Дата " ____ " _____

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 4

до пункту 2.6 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

ПЕРЕЛІК

шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язкові попередній (періодичні) медичний огляд працівників

Загальні положення:

1. У медичних оглядах обов'язкова участь терапевта; фахівці іншого медичного профілю залучаються до складу медичних комісій з урахуванням характеру дії шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на стан здоров'я працівників.
2. Обов'язково враховуються перелік загальних медичних протипоказань до роботи із шкідливими та небезпечними факторами виробничого середовища і трудового процесу, додаткові протипоказання у відповідності до конкретних виробничих факторів, що приведені в цьому Переліку.
3. Працівникам, які підлягають попередньому (періодичним) медичним оглядам, в обов'язковому порядку проводиться: дослідження крові (Hb, лейкоцити, ШОЕ) та ЕКГ.
4. При попередньому медичному огляді обов'язково проводиться рентгенографія органів грудної клітки у прямій проекції, а при періодичному - флюорографія, за винятком пунктів цього додатка, де вказана обов'язкова рентгенографія органів грудної клітки.
5. При проведенні попереднього (періодичних) медичних оглядів жінок оглядає акушер-гінеколог з проведенням бактеріологічного (на флору) і цитологічного (на атипичні клітини) дослідження. Строки таких оглядів повинні збігатися зі строками періодичних медичних оглядів, але не рідше ніж 1 раз на рік.
6. Речовини, які визначені в переліку значком "А", належать до алергенів, значком "К", - до канцерогенів, значком "П" - до подразнювальних, значком "Ф" - до тих, що володіють фіброгенною дією, значком "Н" - до тих, що мають наркотичний ефект. За необхідності уточнення віднесення конкретної хімічної речовини до класу алергенів та канцерогенів слід керуватися гігієнічними нормативами - Переліком промислових алергенів, затвердженим наказом МОЗ України від 02.03.2007 за N 99, зареєстрованим в Мін'юсті 28.03.2007 за N 285/13552, та Переліком речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових та природних факторів, канцерогенних для людини, затвердженим наказом МОЗ України від 13.01.2006 за N 7, зареєстрованим у Мін'юсті 06.02.2006 за N 100/11974.

N з/п	Шкідливі та небезпечні фактори виробничого середовища і трудового процесу	Періодичність оглядів у ліку-	Фах лікарів, що беруть участь у медичних оглядах	Лабораторні, функціональні та інші дослідження	Медичні протипоказання (на доповнення до загальних ме-
-------	---	-------------------------------	--	--	--

		валь- но- профі- лак- тично- му за- кладі			дичних про- типоказань)
1	2	3	4	5	6
1. Хімічні речовини та їх сполуки та елементи					
1.1	Неорганічні сполуки азоту (аміак, кислота азотна, азоту оксиди, азоту діоксид (у перерахунку на NO ₂) ін.)	1 раз на 2 роки	оторинола- ринголог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені субатрофічні зміни всіх відділів ВДШ 2. Гіперпластичний ларингіт 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.2	Альдегіди аліфатичні (насичені, ненасичені) і ароматичні (формальдегід ^{АК} , ацетальдегід, акролеїн, бензальдегід, фталевий альдегід та ін.)	1 раз на рік	оторинола- ринголог невропатолог дерматолог онколог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Алергічні захворювання
1.3	Альдегідів і кетонів галогенопохідні (хлорбензальдегід, фторацетон, хлорацетофенон і ін.)	1 раз на 2 роки	оторинола- ринголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Хронічні захворювання шкіри 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ

					3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.4	Аміни, амідні органічних кислот, анілін і інші похідні (діметилформамід, діметилацетамід, капролактама ^А та ін.)	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог дерматолог уролог офтальмолог	загальний аналіз крові (за наявності алергенної дії), АЛТ*, АСТ*, білірубін крові*, ФЗД, загальний аналіз сечі	1. Хронічні захворювання нервової системи 2. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 5. Алергічні захворювання 6. Виражена вегетативно-судинна дисфункція з пароксизмальними станами 7. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи 8. Хронічні захворювання сечовидільної системи
1.5	Берилій та його сполуки ^{А,К}	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог офтальмолог (при роботі з	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія грудної клітки (див. п. 3.1)	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолегене-

			розчинними сполуками)		невої системи 3. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 4. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 5. Гіперпластичний ларингіт (при роботі з розчинними сполуками берилію) 6. Хронічні захворювання периферичного відрізка ока
1.6	Бор і його сполуки (бору карбід ^Ф , нітрит ^Ф і ін.)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог	рентгенографія грудної клітки (див. п. 3.1, 3.4)	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи
1.6.1	Бороводні	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД, білірубін крові*, АЛТ*, АСТ*	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи

1.7 Галогени					
1.7. 1	Хлор, бром ^А , йод ^А , сполуки з воднем, оксиди	1 раз на рік	оторинола- ринголог дерматолог офтальмолог	ФЗД, загальний аналіз крові	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання ВДШ 3. Хронічні захворювання bronхолег- невої систе- ми** 4. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.7. 2	Фтор і його неоргані- чні сполуки	1 раз на рік	оторинола- ринголог дерматолог стоматолог офтальмолог невропатолог хірург	ФЗД, рентгеногра- фія трубчастих кісток при стажі більше 5 років, 1 раз на 3 роки зі збе- реженням усіх рентгенограм в архіві, АЛТ*, білірубін*	1. Хронічний субатрофічний і атрофічний риніт. Гіперп- ластичний ла- рингіт. Ерозія слизової обо- лонки порож- нини носа 2. Хронічні захворювання центральної і периферичної нервової сис- теми 3. Хронічні захворювання bronхолег- невої систе- ми** 4. Хронічні рецидивні захворювання шкіри

					<p>5. Захворювання порожнини рота</p> <p>6. Хронічні захворювання переднього відрізка ока; катаракта</p> <p>7. Хронічні захворювання кістково-м'язової системи з ураженням кісткової структури</p> <p>8. Хронічний гепатит</p> <p>9. Виразкова хвороба</p>
1.7.3	Фосгени	1 раз на рік	оториноларинголог	ФЗД	1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.8	Гідразин і його похідні (фенілгідразин та ін.)	1 раз на рік	дерматолог невропатолог оториноларинголог	загальний аналіз крові білірубін крові, АЛТ* визначення рівня ксантуренової кислоти	<p>1. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи *</p> <p>2. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p> <p>3. Вегетативні дисфункції</p> <p>4. Гіпертрофічні риніти та ларингіти</p> <p>5. Хронічні захворювання центральної та периферичної нервової системи</p>

1.9	Залізо та його оксиди	1 раз на рік	дерматолог невропатолог ендокринолог онколог	% НТЗ (насичення трансферину залізом), цукор у крові, білірубін крові, АЛТ*, рентгенограма органів грудної клітки (див. п. 3.5)	1. Порушення вуглеводного обміну 2. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання суглобів 5. Гіпогонадизм
1.10	Кадмій ^к і його сполуки	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог стоматолог*	ФЗД, загальний аналіз крові, аналіз сечі, рентгенограма органів грудної клітки (див. п. 3.4, 3.1), АЛТ*, АСТ*	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання нирок 5. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи
1.11	Карбоніли металів: нікелю ^{А,к} , кобальту ^А , заліза та ін.	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенограма органів грудної клітки	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання

					гепатобіліарної системи
1.12	Кетони аліфатичні та ароматичні (ацетон, метилетилкетон, ацетофенон та ін.)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог	ФЗД, загальний аналіз крові, ГГТФ*	1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Токсикоманія 3. Наркоманія
1.13	Кислоти органічні (мурашина, оцтова, пропіонова, масляна, валеріанова, капронова, щавлева, адипінова, акрилова, нафтенова і ін.) та їх ангідриди Кислот органічних галогенопохідні (хлороцтова, трихлороцтова, перфтормасляна, трихлорпропіонова та ін.) та їх ангідриди	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, активність холінестерази	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.13.1	Кислота ізофталева ^А терефталева ^А фталевий ангідрид та його похідні	1 раз на рік	як у п. 1.12	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 3. Хронічні захворювання ВДШ, бронхіальна астма 4. Розповсюджені захворювання усіх відділів ВДШ: гіперпластич-

					ний ларингіт 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.14	Кобальтта його неорганічні сполуки ^A	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, рентгенографія органів грудної клітки (див. п. 3.4, 3.1), ФЗД	1. Хронічні рецидивні, захворювання органів дихання і шкіри 2. Алергічні захворювання 4. Захворювання серцевого м'яза
1.14 .1	Ванадій	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, рентгенографія грудної клітки (див. п. 3.4, 3.1), ФЗД	1. Хронічні рецидивні, захворювання органів дихання і шкіри 2. Алергічні захворювання 3. Захворювання серцевого м'яза
1.14 .2	Молібден, вольфрам, ніобій, тантал і їх сполуки	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, рентгенографія органів грудної порожнини, ФЗД	1. Хронічні рецидивні захворювання органів дихання і шкіри 2. Алергічні захворювання
1.15	Органічні сполуки кремнію (сілани) ^A	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Гіперпластичний ларингіт 3. Хронічні

					захворювання бронхолегеневої системи** 4. Алергічні захворювання** 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.16	Марганець і його сполуки	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія органів грудної клітини (див. п. 3.1)	1. Хронічні захворювання нервової системи 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Алергічні захворювання
1.17	Мідь та її сполуки срібло, золото та їх сполуки ^A	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, АЛТ* та білірубін крові* АСТ*, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока

1.18	<p>Метали лужні та їх сполуки (натрій, калій, рубідій, цезій та їх гідроксиди)</p> <p>Метали лужноземельні (кальцій, стронцій, барій та їх сполуки)</p>	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p>
1.18 .1	Метали рідкісноземельні* (лантан, скандій, церій та їх сполуки)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.18 .2	Літій та його сполуки	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові*, загальний аналіз сечі	<p>1. Хронічні захворювання центральної нервової системи</p> <p>2. Захворювання зорового нерва та сітківки</p> <p>3. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>4. Алергічні захворювання</p> <p>5. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p>
1.19	Луги їдкі	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні рецидивні захворювання</p>

					<p>шкіри</p> <p>4. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p>
1.20	Арсен і його неорганічні ^к та органічні сполуки ^к	1 раз на рік	<p>невропатолог</p> <p>оториноларинголог</p> <p>дерматолог</p>	<p>загальний аналіз крові, ретикулоцити, АЛТ*, білірубін крові*, АСТ*</p>	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>4. Хронічні захворювання нервової системи</p> <p>5. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p> <p>6. Доброякісні пухлини будь-якої локалізації</p> <p>7. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи</p>
1.21	Нікель і його сполуки ^{а,к}	1 раз на рік	<p>оториноларинголог</p> <p>дерматолог</p>	<p>загальний аналіз крові, рентгенографія грудної клітки (див. п. 3.1) і ФЗД</p>	<p>1. Поширені та ізольовані дистрофічні захворювання ВДШ</p> <p>2. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>3. Захворювання органів дихання і сер-</p>

					<p>цево-судинної системи, що перешкоджають праці в протигазі</p> <p>4. Алергічні захворювання</p> <p>5. Доброякісні пухлини будь-якої локалізації (навіть в анамнезі)</p> <p>6. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p>
1.22	Озон	1 раз на рік	оториноларинголог	загальний аналіз крові	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p>
1.23	<p>Органічні оксиди, пероксиди та гідропероксиди (етилену, пропілену тощо)</p> <p>Пероксиди неорганічні (пергідроль)</p>	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові АЛТ*, АСТ*	<p>1. Хронічні захворювання шкіри</p> <p>2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>3. Алергічні захворювання</p> <p>4. Доброякісні пухлини будь-якої локалізації</p> <p>5. Захворювання гепатобіліарної системи</p>

1.24	Олово і його неорганічні сполуки ^Ф	1 раз на 2 роки	невропатолог	ФЗД, рентгенографія органів грудної клітки	1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.24.1	Олово і його органічні сполуки	1 раз на рік	невропатолог		1. Хронічні захворювання ЦНС
1.25	Платинові метали та їх сполуки ^А (рутений, родій, паладій, осмій, іридій, платина)	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД, загальний аналіз сечі	1. Поширені та ізольовані дистрофічні захворювання ВДШ 2. Алергічні захворювання ВДШ 3. Хронічні рецидивні захворювання бронхолегеневої системи 4. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.26.	Ртуть та її неорганічні сполуки	1 раз на рік	невропатолог стоматолог дерматолог	визначення ртуті в сечі АЛТ*, АСТ*	1. Хронічні захворювання нервової системи 2. Хвороби зубів і слизової оболонки (хронічний гінгівіт, стоматит, пародонтит) 3. Хвороби

					<p>нирок</p> <p>4. Хронічні захворювання органів травлення</p> <p>5. Хронічні захворювання гепатобілярної системи</p> <p>6. Хронічні захворювання шкіри</p>
1.27	Свинець, його неорганічні та органічні сполуки	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог	кількість еритроцитів, ретикулоцитів, еритроцитів з базофільною зернистістю, дельта- АЛК (амінолевуленова кислота) та КП (копропорфірин) у сечі, АЛТ та білірубін крові*	<p>1. Уміст гемоглобіну менш як 130 г/л у чоловіків і 120 г/л у жінок</p> <p>2. Хронічні захворювання нервової системи</p> <p>3. Хронічні захворювання печінки та нирок</p> <p>4. Ретинопатія, звуження поля зору</p>
1.28	Селен, телур та їх сполуки	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог невропатолог	ФЗД, загальний аналіз крові, АЛТ та білірубін крові	<p>1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>2. Хронічні захворювання гепатобілярної системи з порушенням функції печінки**</p> <p>3. Хронічні алергічні захворювання</p>

1.29 Сірка та її сполуки					
1.29 .1	Сірка елементарна Оксиди сірки Ангідрид сірчаної та сірчистої кислот Кислота сірчана	1 раз на 2 роки	оторинола- ринголог офтальмолог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені субатрофічні захворювання ВДШ 2. Хронічні захворювання bronхолеген- невої систе- ми* 3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.29 .2	Сірководень	1 раз на 2 роки	оторинола- ринголог офтальмолог невропатолог дерматолог*	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Хронічні захворювання bronхолеген- невої систе- ми** 3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.29 .3	Сірковуглець	1 раз на рік	невропато- лог, офтальмолог	загальний аналіз крові, глюкоза крові, γ- глутаміл- ранс- фераза (ГГТФ)	1. Хронічні захворювання нервової сис- теми 2. Захворю- вання органів дихання і сер- цево-судинної системи, що перешкоджа- ють праці в

					<p>протигази</p> <p>3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока</p> <p>4. Виражена вегетативно-судинна дисфункція</p> <p>5. Захворювання ендокринної системи</p>
1.29 .4	Тетраметилтиурам-дисульфід ^А (тиурам Д)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог дерматолог	загальний аналіз крові, АЛТ*, білірубін*	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>4. Алергічні захворювання</p> <p>5. Хронічні захворювання нервової системи</p> <p>6. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи**</p>
1.30	Спирти аліфатичні одноатомні та багатоатомні, ароматичні та їх похідні (етиловий, пропіловий, бутиловий, аліловий, бензиловий, етиленгліколь, пропіленгліколь, етилцеллозольв та ін.)	1 раз на 2 роки	невропатолог	загальний аналіз крові, АЛТ*, білірубін крові, ГГТФ*, АСТ*	<p>1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>2. Алкоголізм</p> <p>3. Токсикоманія</p>

					<p>4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи</p> <p>5. Хронічні захворювання нервової системи</p> <p>6. Анемія</p>
1.30 .1	Спирт метиловий	1 раз на 2 роки	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, дослідження очного дна, ГГТФ*	<p>1. Захворювання зорового нерва та сітківки</p> <p>2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>3. Хронічні захворювання нервової системи</p> <p>4. Алкоголізм, наркоманія</p>
1.31	Сурма та її сполуки	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>4. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>5. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p>

1.32	Талій, індій, галій та їх сполуки	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог дерматолог стоматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, аналіз сечі на уміст цих металів*, ФЗД	1. Хронічні захворювання нервової системи 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Алергічні захворювання 4. Катаракта 5. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 6. Хронічні гінгівіти, стоматити, парадонтоз 7. Захворювання периферичного відрізка ока
1.33	Титан ^ф , цирконій ^ф , гафній, германій та їх сполуки	1 раз на рік	оториноларинголог	ФЗД, див. п. 3.1	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.34	Монооксид вуглецю Вуглецю оксид (IV) Вуглецю (II) оксид	1 раз на 2 роки	невропатолог	еритроцити, ретикулоцити, карбоксигемоглобін	1. Виражена вегетативно-судинна дисфункція 2. Хронічні захворювання нервової системи
	Вуглеводні аромати-	1 раз		загальний	1. На роботу,

1.35	<p>чні:</p> <p>бензол^к та його похідні (толуол, ксилол, стирол, етилбензол, діетилбензол тощо)</p>	на рік	невропатолог дерматолог	аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, ГГТФ*, білірубін, АЛТ, АСТ	<p>яка пов'язана з виробництвом бензолу, жінок не допускати</p> <p>2. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків і 120 г/л у жінок; лейкоцитів менше 4,4 x 10⁹ г/л, еритроцитів менш 3,5 x 10¹² г/л, тромбоцитопенія</p> <p>3. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи</p> <p>4. Доброякісні пухлини статевих органів при роботі з бензолом</p> <p>5. Порушення менструальної функції, яка супроводжується дисфункціональними матковими кровотечами</p> <p>6. Хронічні захворювання шкіри (псоріаз, нейродерміт, вітіліго). Доброякісні пухлини шкіри</p> <p>7. Наркоманія</p> <p>8. Токсикоманія</p>
1.35.1	Вуглеводні ароматичні: аміно- і нітросполуки та їх похідні (анілін, м-, п-	1 раз на рік	невропатолог за показан-	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тільця Гейнца,	1. Уміст гемоглобіну менше як 130 г/л у чоловіків і 120

	толуїдин, нітроамінобензоли, нітрохлорбензоли, нітро-, амінофеноли, тринітротолуол, фенілендіаміни ^А , хлораніліни, анізидини, ніазон, ксилідини тощо)		нями: онколог, дерматолог, офтальмолог (для працюючих з нітропохідними толуолу), уролог	білірубін у крові, АЛТ, біомікроскопія (для працюючих з нітропохідними толуолу)	г/л у жінок 2. Хронічні захворювання гепатобілярної системи 3. Катаракта (при роботі з нітропохідними толуолу) 4. Доброякісні пухлини будь-якої локалізації 5. Алергічні захворювання
1.35 .1.1	Ізоціанати (толуїлендіізоціанат ^А та ін.)	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог оториноларинголог, дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія грудної клітки	1. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
1.35 .1.2	О-толуїдин ^К , бензидин ^К , β-нафтиламін ^К	1 раз на рік	невропатолог уролог	загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, цистоскопія	1. Захворювання нирок і сечовивідних шляхів 2. Передракові захворювання сечовивідних шляхів
1.35 .2	Вуглеводнів ароматичних галогенопохідні (галоген у бензольному кільці ^Н : хлорбензол, хлортолуол,	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, ГТФ, АЛТ*,	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні

	бромбензол та ін.)			білірубін*	захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків, 120 г/л у жінок, лейкоцитів менше 4,4 x 10 ⁹ г/л, зниження тромбоцитів 5. Токсикоманія 6. Наркоманія 7. Захворювання гепатобіліарної системи
1.35.3	Вуглеводнів ароматичних галогенопохідні (галоген у боковому ланцюзі: бензил хлористий, бензотрихлорид, бензотрифторид, бензиліден хлористий та ін.)	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог офтальмолог дерматолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.36	Вуглеводні ароматичні поліциклічні та їх похідні (нафталін, нафтоли, бенз/а/пірен ^к , антрацен, бензантрон ^к , бензантрацен, фена-	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої систе-

	нтррен, нафталани хлоровані тощо)				ми* 3. Алергічні захворювання 4. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків і 120 г/л у жінок, лейкоцитів менше 4,5 x 10 г/л 5. Передпухлинні захворювання
1.37	Вуглеводні гетероциклічні (фуран ^А , фурфурол ^А , піридин і його сполуки, піразол, піперидін, морфолін, альтакс ^А , каптакс ^А та ін.)	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, білірубін у крові*, АЛТ*	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 4. Уміст гемоглобіну менше як 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жінок, тромбоцитопенія 6. Хронічні захворювання шкіри 7. Гіперпластичний ларингіт 8. Захворювання переднього відрізка ока

1.38	Вуглеводні насичені та ненасичені: аліфатичні, аліциклічні терпени (метан, пропан, парафіни, етилен, пропілен, ацетилен, циклогексан та ін.)	1 раз на 2 роки	невропатолог дерматолог офтальмолог оториноларинголог	загальний аналіз крові	1. Алергічні захворювання органів дихання і шкіри 2. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жінок; лейкоцитів менше $4,5 \times 10^9$ л 3. Токсикоманія 4. Наркоманія 5. Захворювання периферичного відрізка ока 6. Хронічні захворювання периферичної нервової системи
1.38 .1	Дивініл	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог дерматолог	лейкоцитарна формула, ГГТФ*	1. Алергічні захворювання органів дихання і шкіри 2. Токсикоманія, наркоманія
1.38 .2	Камфора ^А , скипідар	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД, АЛТ	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання гепатобілярної системи**
1.38 .3	Вуглеводні аліфатичних галогенопохідних насичені (дихлоретан, чотирьоххлорис-	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, білірубін крові*, АЛТ*, ана-	1. Хронічні захворювання гепатобіляр-

	тий вуглець, метилена хлорид, хлористий метил, хлороформ, брометил, перфторизобутилен тощо) та ненасичені (трихлоретилен, хлоропрен)		дерматолог уролог	ліз сечі ГГТФ*	ної системи* 2. Захворювання органів дихання і серцево-судинної системи, що перешкоджають праці в протигазі 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 4. Хронічні захворювання, у тому числі передпухлинні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання сечовивідних шляхів 6. Наркоманія 7. Токсикоманія 8. Полінейропатії
1.38 .3.1	Вінілхлорид ^к	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог дерматолог оториноларинголог хірург	загальний аналіз крові, рентгенографія кісток 1 раз на 3 роки, білірубін крові, АЛТ*, ГГТФ*	1. Хронічні захворювання периферичної нервової системи (при праці з вінілхлоридом) 2. Хвороба Рейно та облітеруючий ендартеріит 3. Передракові хвороби 4. Хронічні захворювання гепатобіляр-

					ної системи** 5. Алергічні захворювання 6. Наркоманія 7. Токсикоманія
1.38 .3.2	Вуглеводні аліфатичних, ациклічних, аміно- і нітросполук та їх похідні метиламін, етиленімін ^А , гексаметилендіамін ^А , циклогексиламін та ін.)	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити	1. Поширені субатрофічні зміни ВДШ 2. Гіперпластичний ларингіт 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання шкіри. Периодичні захворювання шкіри 5. Алергічні захворювання 6. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жінок
1.39	Фенол і його похідні (хлорфенол, крезол тощо)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, білірубін крові*, АЛТ*	1. Хронічні захворювання ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 4. Хронічні захворювання

					гепатобілярної системи 5. Хронічні захворювання шкіри
1.40	Фосфор і його сполуки				
1.40 .1	Фосфор і його неорганічні сполуки (білий фосфор, фосфін, фосфіди металів, галогеніди фосфору та ін.)	1 раз на рік	стоматолог невропатолог оториноларинголог офтальмолог	загальний аналіз крові, рентгенографія щелеп (при роботі з білим фосфором) 1 раз на 3 роки при стажі більше 5 років, білірубін крові, АЛТ*, ФЗД	1. Хвороби порожнини рота 2. Поширені дистрофічні розлади та алергічні захворювання ВДШ 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 5. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 6. Хронічні захворювання кістково-м'язової системи з ураженням кісткової структури 7. Хронічні захворювання гепатобілярної системи**
	Червоний фосфор	1 раз на 2 роки			
1.40	Органічні сполуки фосфору: трикрезил-	1 раз	невропатолог	за показанням	1. Хронічні захворювання

.2	фосфат тощо	на рік	оториноларинголог офтальмолог	активність хо- лінестерази, АЛТ*, АСТ*	периферичної нервової сис- теми
1.41	Хінони та їх похідні (нафтохінони, бенза- хінони, гідрохінон, антрахінон, пірокате- хін)	1 раз на 2 роки	оторинола- ринголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тільця Гейнця, білірубін кро- ві*, АЛТ*	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 5. Хронічні захворювання гепатобіліар- ної системи** 6. Хронічні захворювання сечовивідної системи
1.42	Сполуки хрому (III) ^А , сполуки хрому (IV) ^{АК}	1 раз на рік	оторинола- ринголог 1 раз на 3 місяці, дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади і за- хворювання дихальних шляхів 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолеге- невої сис- теми** 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 5. Наявність пухлини будь-

					якої локалізації, навіть в анамнезі
1.43	Водню ціанід, ціаніди	1 раз на 2 роки	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	<ol style="list-style-type: none"> 1. Захворювання органів дихання і серцево-судинної системи, що перешкоджають праці в протигазі 2. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 3. Хронічні захворювання ЦНС та вегетативної нервової системи
1.44	Нітрити органічних кислот, ацетонітрил, бензонітрил та ін. Акрилонітрил ^A	1 раз на рік	дерматолог, оториноларинголог офтальмолог, невропатолог	загальний аналіз крові, ФЗД	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 3. Поширені дистрофічні зміни ВДШ 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
1.45	Цинк і його сполуки ^A	1 раз на 2 роки	оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої систе-

					ми**
1.46	Ефіри складні (етилацетат, бутилацетат та ін.) ^н	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог офтальмолог дерматолог	загальний аналіз крові, білірубін крові*, АЛТ*, АСТ*, ГГТФ*	1. Поширені дистрофічні розлади та алергічні захворювання ВДШ 2. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи
1.46 .1	Ефіри складні акрилової та метакрилової кислот: метилакрилат, метилметакрилат, бутилакрилат	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог дерматолог	загальний аналіз крові, білірубін крові, АЛТ*, ФЗД, ГГТФ*, АСТ*	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 4. Хронічні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 6. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 7. Наркоманія

					8. Токсикоманія
1.46 .2	Ефіри складні фталєвої кислоти: дибутилфталат, диметилтєрсифталат тощо.	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання бронхолегєневої системи** 4. Хронічні захворювання периферичної нервової системи* 5. Хронічні захворювання переднього відрізка ока (повік, роговиці, кон'юнктиви, слєзозивідних шляхів)
2 Складні хімічні суміші, композиції, хімічні речовини визначеного призначення					
2.1	Барвники і пігменти органічні: (азобарвники* бензидинові*, фталєціанінові, хлортиазинові, антрахінові, арилптанові тіоіндигоїдні полієфірні тощо)		невропатолог* дерматолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, аналіз сечі, білірубін, АЛТ, АСТ	1. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 2. Хронічні захворювання гепатобілярної та сечовивідної системи** 3. Алергічні захворювання
	виробництво	1 раз на рік			
	застосування	1 раз на 2			

		роки			
2.2	Пестициди				
2.2.1	Хлорорганічні (метоксихлор, гептахлор, хлориндан, дихлор, гексахлорбензол, гексахлорциклогексан, харнес, трофі тощо)	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог офтальмолог дерматолог алерголог	загальний аналіз крові, білірубін крові, АЛТ*, лужна фосфатаза, аналіз сечі, ФЗД, ГГТФ*, АСТ*, аудіограма	1. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 2. Алергічні захворювання, у тому числі шкіри 3. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 4. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 5. Неврит слухового нерва 6. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 7. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 8. Уміст гемоглобіну менше 120 г/л у жінок і 130 г/л у чоловіків 9. Хронічні захворювання нирок**
2.2.2	Фосфороорганічні (метафос, метилетіофос, меркаптофос, метилмеркаптофос, карбофос, ак-	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, активність холінестерази,	ті самі, що й у п. 2.2.1

	телік, рогор, дифос гліфосат, хлорофос, гліфосат гардона, валексон тощо) ^А		дерматолог офтальмолог	білірубін крові*, АЛТ*, аналіз сечі, ФЗД	
2.2.3	Ртутьорганічні (гранозан ^А , меркурбензол тощо)	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог* дерматолог стоматолог	загальний аналіз крові, лужна фосфатаза*, загальний аналіз сечі, уміст ртуті в сечі, АЛТ*, АСТ*,	ті самі, що й у п. 2.2.1, окрім п.п. 5, 7, 8
2.2.4	Похідні карбомінових кислот (каратан, авадекс, дихлоральсечовина, метурин, бенлат, фундазол, десмедифам, фенмедифам, карбендозим, фенурон, севін ^А , манеб ^А , дикрезил, ялан, ептам, карбатион ^А , цинеб ^А тощо)	1 раз на рік	невропатолог дерматолог оториноларинголог офтальмолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тільця Гейнца, метгемоглобін, білірубін та АЛТ*, активність холінестерази*, аналіз сечі	ті самі, що й у п. 2.2.1, окрім п. 5
2.2.5	Похідні хлорованих аліфатичних кислот (хлороцтова кислота та ін.)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Хронічні поширені дистрофічні захворювання ВДШ 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 3. Алергічні захворювання**
2.2.6	Похідні хлорбензойної кислоти (дикамба)	1 раз на 2 роки	невропатолог, оториноларинголог, офтальмолог, дер-	загальний аналіз крові, аналіз сечі	ті самі, що й у п. 2.2.1

			матолог, алерголог		
2.2. 7	Похідні хлорфенок- сиоцтової кислоти (2,4-Д)	1 раз на рік	невропато- лог, отори- ноларинго- лог, офталь- молог, дер- матолог, алерголог	загальний аналіз крові, аналіз сечі	ті самі, що й у п. 2.2.1
2.2. 8	Похідні хлорфенок- сималяної кислоти	1 раз на рік	невропато- лог, отори- ноларинго- лог, офталь- молог, дер- матолог, алерголог	загальний аналіз крові, ретикулоцити	ті самі, що й у п. 2.2.1
2.2. 9	Галоїдзаміщені ані- ліди карбонових кис- лот	1 раз на рік	невропато- лог, отори- ноларинго- лог, офталь- молог, дер- матолог, алерголог	загальний аналіз крові, ретикулоцити	ті самі, що й у п. 2.2.1.
2.2. 10	Похідні сечовини та гуанідину (дихло- раль-сечовина, топ- син-м)	1 раз на рік	невропато- лог, отори- ноларинго- лог, офталь- молог, дер- матолог, алерголог, ендокрино- лог*	загальний аналіз крові, аналіз сечі	ті самі, що й у п. 2.2.1. 1. Захворю- вання щито- подібної залоз- и
2.2. 11	Похідні симтриазинів (атразин, прометрин)	1 раз на рік	невропатолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, аналіз сечі	1. Виражена вегетативно- судинна дис- функція 2. Хронічні органічні і ви- ражені функ- ціональні за- хворювання ЦНС та вегета-

					тивно-нервової системи 3. Захворювання нирок** 4. Тромбоцитопенія
2.2.12	Гетероциклічні сполуки різних груп: зоокумарин, ратиндан, морестан, пірамін, тіазон	1 раз на рік	невропатолог	загальний аналіз крові, ретикулоцити, тромбоцити, аналіз сечі	1. Виражена вегетативно-судинна дисфункція 2. Хронічні органічні і виражені функціональні захворювання ЦНС та вегетативно-нервової системи 3. Захворювання нирок* 4. Тромбоцитопенія
2.3	Синтетичні мийні засоби (сульфанол, алкіламіди, сульфат натрію і ін.) ^А	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Алергічні захворювання органів 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
2.4	Синтетичні полімерні матеріали: смоли, лаки, клей, пластмаси, прес-порошки, волокна, мастилоохолоджувальні рідини, герметики, фарби, емалі				
2.4.	Амінопласти ^{АФ} сечовино-формальдегідні	1 раз на 2	дерматолог	загальний аналіз крові,	1. Алергічні захворювання

1	(карбомідні) смоли: карбопласти меламіно- формальдегідні смо- ли	роки	оторинола- ринголог	ФЗД	органів ди- ханья, шкіри і ін. 2. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 3. Хронічні захворювання бронхолеге- невої систе- ми*
2.4. 2	Поліакрилати: полі- метакрилат (оргскло, плексиглас), поліак- рилонітрил, поліак- риламід тощо (виро- бництво)	1 раз на 2 роки	невропатолог оторинола- ринголог дерматолог	загальний аналіз крові, білірубін кро- ві, АЛТ*, ФЗД	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолеге- невої систе- ми** 3. Хронічні захворювання периферичної нервової сис- теми 4. Поширені дистрофічні зміни ВДШ 5. Гіперплас- тичний ларин- гіт 5. Хронічні захворювання гепатобіліар- ної системи*
2.4. 3	Поліаміди ^А (капрон ^Ф , нейлон тощо), виробництво	1 раз на 2 роки	дерматолог	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Алергічні захворювання
2.4. 4	Полівінілхлорид (ПВК, вінілпласти, перхлорвінілова смола) дибутилфталат, хло-		невропатолог оторинола- ринголог дерматолог	загальний аналіз крові, білірубін*, АЛТ*,	Поширені дистрофічні розлади ВДШ 1. Алергічні захворюван-

	ристовий виніл, етилацетат, поліметилметакрилат		хірург	ФЗД	ня. 2. Хронічний гіперпластичний ларингіт
	виробництво	1 раз на рік		рентгенографія кисті 1 раз на 3 роки при стажі більш 10 років	3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
	застосування	1 раз на 2 роки			4. Передракові захворювання, доброякісні пухлини 5. Облітеруючі захворювання артерій, периферичний агіоспазм 6. Хронічні захворювання периферичної нервової системи
2.4. 5	Поліолефіни (поліетилен, поліпропілен), гаряча обробка	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог	загальний аналіз крові	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання периферичної нервової системи
2.4. 6	Полісилоксани виробництво та переробка	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	загальний аналіз крові	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Алергічні захворювання
2.4. 7	Полістироли виробництво та переробка	1 раз на 2 роки	оториноларинголог* невропатолог дерматолог	загальний аналіз крові, тромбоцити, ФЗД	1. Уміст гемоглобіну менше як 130 г/л у чоловіків і 120 г/л у жінок, лейкоцитів менш як 4,5 x 10 г/л, тром-

					<p>боцитопенія</p> <p>2. Алергічні захворювання при роботі з поліефірними смолами і лаками, при гарячому пресуванні пластмас</p>
2.4.8	<p>Поліуретани (пінополіуретан) виробництво та переробка</p> <p>монофенілуретан (монофеніл-2,4-толуїлена ізоціанат)</p> <p>4,4-дифенілметандіізоціанат, поліізоціанат</p>	1 раз на 2 роки	<p>оториноларинголог</p> <p>дерматолог</p> <p>невропатолог</p>	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи*</p> <p>2. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ</p> <p>3. Алергічні захворювання</p>
2.4.9	<p>Поліефіри (лавсани та ін.)</p> <p>виробництво та переробка</p>	1 раз на 2 роки	<p>невропатолог</p> <p>оториноларинголог,</p> <p>дерматолог</p>	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Алергічні захворювання</p> <p>2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**</p> <p>3. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ</p>
2.4.10	<p>Фенопласти^А (фенольна смола, 4-(1-метил-1-фенілетил)-фенол три пропеленфенол, бакелітовий лак і ін.) - виробництво та термічна переробка</p>	1 раз на 2 роки	<p>дерматолог</p> <p>оториноларинголог</p> <p>офтальмолог</p>	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ</p> <p>2. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої систе-</p>

					ми* 4. Алергічні захворювання Хронічні захворювання переднього відрізка ока
2.4.11	Фторопласти фторопласт ^Ф -4 (політетрафторетилен, тефлон і ін.) виробництво та термічна переробка	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог невропатолог*	загальний аналіз крові, ФЗД	1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 4. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 5. Хронічні, часто рецидивні захворювання шкіри
2.4.12	Фуранові полімери ^А фуран	1 раз на 2 роки	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові	1. Поширені дистрофічні розлади ВДШ 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 3. Алергічні захворювання 4. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи** 5. Уміст гемоглобіну менш

					<p>як 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жінок, тромбоцитопенія</p> <p>6. Хронічні захворювання шкіри</p> <p>7. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>8. Захворювання переднього відрізка ока</p>
2.4. 13	Епоксидні полімери ^А (епоксидні смоли, компаунди, клеї тощо)		дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД, АЛТ*, АСТ*,	<p>1. Алергічні захворювання</p> <p>2. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи</p>
	епіхлоргідрин виробництво	1 раз на рік	невропатолог*		
	застосування	1 раз на 2 роки			
2.4. 14	Синтетичні каучуки, латекси, гума (виробництво та застосування)	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог, невропатолог	загальний аналіз крові, ФЗД, АЛТ	1. Алергічні захворювання
2.5	Суміш вуглеводнів нафти: бензин ^Н , гас ^Н , мазути ^К , бітум ^К , асфальти ^К , кам'яно-вугільні і нафтові смоли і пеки ^К , мінеральні масла (нафтові і сланцеві) неочищені та непов-	1 раз на рік	невропатолог* дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ</p> <p>2. Гіперпластичний ларингіт</p> <p>3. Алергічні захворювання</p>

	ністю очищені ^к				<p>4. Захворювання шкіри, які пов'язані з підвищеною чутливістю до сонячного світла (сонячна екзема, сонячний свербіць тощо)</p> <p>5. Передракові захворювання шкіри (гіперкератози, дискератози)</p> <p>6. Жирна себорея, захворювання фолікулярного апарату шкіри</p> <p>7. Хронічні захворювання периферичної нервової системи</p>
2.6	Добрива				1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ
2.6.1	Фосфорне добриво (амофос [®] нітрофоска) виробництво, використання	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи</p>
2.6.2	Азотне добриво (нітрат амонію - аміачна селітра, нітрати натрію, калію, кальцію) та інші	1 раз на 2 роки	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, тільця Гейнця, метгемоглобін, ЕКГ*, ФЗД	<p>1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ</p> <p>2. Алергічні захворювання</p> <p>3. Хронічні рецидивні захворювання</p>

					<p>шкіри</p> <p>4. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи</p> <p>5. Хронічні захворювання шлунково-кишкового тракту та гепатобіліарної системи</p>
2.7 Фармакологічні засоби					
2.7.1	<p>Антибіотики^А</p> <p>Виробництво та професійне використання</p>	1 раз на рік	<p>дерматолог</p> <p>оториноларинголог*</p> <p>невропатолог</p> <p>офтальмолог</p> <p>уролог</p>	загальний аналіз крові, ФЗД	<p>1. Алергічні захворювання</p> <p>2. Хронічні захворювання бронхолегеневого апарату</p> <p>3. Кандидоз, мікози, дисбактеріоз</p> <p>4. Хронічні захворювання сечовивідних шляхів</p> <p>5. Ревматизм, системні васкуліти</p> <p>6. Хронічні захворювання переднього відрізка ока</p> <p>7. Піодермії та інші дерматози</p>
2.7.2 Протипухлинні препарати^{А,К}					
		1 раз	оторинола-	загальний	Уміст гемо-

	Виробництво	на 6 міс.	ринголог дерматолог офтальмолог невропатолог	аналіз крові, тромбоцити	глобіну менш як 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жінок, лейкоцитів менш як $4,5 \times 10^9$ г/л, тромбоцитопенія Алергічні захворювання органів дихання і шкіри Піодермії та інші дерматози Усі види пухлин Захворювання переднього відрізка ока
	Застосування	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог офтальмолог невропатолог	загальний аналіз крові, тромбоцити рентгенографія грудної клітки	Алергічні захворювання Поширені дистрофічні захворювання ВДШ Усі види пухлин
2.7.3	Сульфаніламід ^A	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, тільця Гейнця, аналіз сечі, глюкоза крові*	Алергічні захворювання. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ Хронічні захворювання переднього відрізка ока Уміст гемоглобіну менш як 130 г/л у чоловіків та 120 г/л у жі-

					нок, лейкоцитів менш як $4,5 \times 10^9$ г/л Піодермії та інші дерматози Захворювання нирок Цукровий діабет
2.7. 4	Гормони				
	Виробництво	1 раз на 6 міс.	дерматолог офтальмолог ендокринолог*	загальний аналіз крові	1. Алергічні захворювання 2. Ендокринні захворювання 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
2.7. 5	Вітаміни ^A Виробництво та професійне використання	1 раз на рік	оториноларинголог* дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові	1. Алергічні захворювання 2. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ 3. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
2.7. 6	Наркотики ^H , психотропні препарати виробництво	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог оторинола-	ГГТФ*	1. Хронічні захворювання нервової системи, гіпото-

			ринголог дерматолог нарколог		нія 2. Алергічні захворювання 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 4. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 6. Токсикоманія 7. Наркоманія 8. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи**
2.7.7	Лікарські препарати, які не ввійшли до п. п. 2.7.1 - 2.7.6 виробництво та професійне використання	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання нервової системи 3. Хронічні захворювання переднього відрізка ока 4. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 5. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 6. Поширені дистрофічні

					захворювання ВДШ
3. Промислові аерозолі переважно фіброгенного та змішаного типу дії					
3.1	Кремнію (IV) оксид кристалічний (кварц, кристобаліт, тридиміт) ^{к, ф} при вмісті в пилу більше 70 %	1 раз на рік	оториноларинголог за показанням: дерматолог фтизіатр онколог	рентгенографія органів грудної порожнини згідно з роз'ясненням; ФЗД	1. Поширені дистрофічні захворювання ВДШ 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи 3. Скривлення носової перегородки, яке перешкоджає носовому диханню 4. Хронічні, часто рецидивні захворювання шкіри 5. Алергічні захворювання при праці з аерозолями, що мають алергенну дію 6. Туберкульоз легень навіть у неактивній фазі (при прийманні на роботу)
3.2	Кремнієвмісні, які містять аерозолі вільного діоксиду кремнію 10 % і більше ^{ф, к} Кремнію діоксид аморфний у вигляді аерозолю конденсації при умісті від 10 до 60 %	1 раз на рік	оториноларинголог фтизіатр*	як у п. 3.1	як у п. 3.1.

	Кремнію діоксид аморфного із складом вільного діоксиду кремнію 10 % і менше ^Ф				
3.3	Кремнію карбід (волокнисті кристали) ^{Ф,А} (карборунд)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог фтизіатр	ті самі, що й у п. 3.1	як у п. 3.1.
3.4	Силікати та силікатовмісні:				
3.4.1	Азбест і азбестовмісні (азбесту більше 10 %) ^{Ф,К}	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	як у п. 3.1 зонографія плеври 1 раз на 5 років, після 10 років 1 раз на 2 роки	як у п. 3.1 та гіперпластичний ларингіт
3.4.2	Азбестоскладні (азбесту менше 10 %) (азбестобакеліт азбестогума і ін.) ^{Ф,К}	1 раз на рік	так само, як у п. 3.4.1	як у п. 3.1	ті самі, що й у п. 3.1
3.5 Інші силікатовмісні, у т. ч. ШМВР (штучні мінеральні волокнисті речовини):					
3.5.1	Глина, шамот, боксити, нефелінові сіеніти, дістенсилініти, олівін, апатити, слюди, кремнію діоксид кристалічний при умісті у пилу від 10 до 70 %, дуніти, вапняки, барити, інфузорна земля, туфи, пемзи перліт, форстерит тощо ^Ф	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог* фтизіатр*	як у п. 3.1	як у п. 3.1
3.5.2	Цемент ^Ф , хромомагнезит ^Ф	1 раз на рік	оториноларинголог,	як у п. 3.1	як у п. п. 3.1, 1.9

			так як у п. 1.9	як у п. 1.9	алергічні захворювання шкіри
3.5.3	ШМВР-штучні мінеральні волокнисті речовини: скловолокну, вата мінеральна тощо ^{Ф,А}	1 раз на 2 роки, при стажі більше 15 років 1 раз на рік	як у п. 3.4.1	як у п. 3.1	як у п. 3.5.2
3.5.4	Аерозолі залізорудних і поліметалічних концентратів, металургійних агломератів ^Ф	1 раз на рік	оториноларинголог, дерматолог також як у п. 1.9	як у п. 3.1 та п. 1.9	як у п. 3.1, 1.9
3.5.5	Аерозолі металів (залізо, алюміній) і їх сплавів, які утворились у процесі сухого шліфування (отримання та виробництва) металічних порошків тощо ^Ф	1 раз на рік	оториноларинголог, дерматолог, та як у п. 1.9	як у п. 3.1, та у п. 1.9	як у п. п. 3.1, 1.9
3.6	Абразивні та абразивновмісні (електрокорунди, карбід бору, ельбору, карбід кремнію тощо), у т. ч. домішки зв'язуючих ^Ф	1 раз на 2 роки	оториноларинголог, дерматолог	як у п. 3.1	як у п. 3.1
3.7	Вуглецевий пил				
3.7.1	Антрацит та інші виокопні вугілля ^Ф	1 раз на 2 роки	оториноларинголог, дерматолог*	як у п. 3.1	як у п. 3.1

			фтизіатр*		
3.7. 2	Вуглецевородний пил з умістом вільного діоксиду кремнію від 5 до 10 % ^Ф	1 раз на 2 роки	як у п. 3.6	як у п. 3.1	як у п. 3.1
3.7. 3	Кокси - кам'яновугільний, пековий, нафтовий, сланцевий ^{Ф,К}	1 раз на рік	як у п. 3.6	як у п. 3.1	як у п. 3.1 7. Гіперпластичний ларингіт
3.7. 4	Алмази природні та штучні ^Ф	1 раз на 2 роки	як у п. 3.6.	як у п. 3.1.	як у п. 3.1
3.7. 5	Алмаз металізований ^Ф	1 раз на 2 роки	як у п. 3.6	як у п. 3.1	як у п. 3.1
3.7. 6	Сажі чорні промислові ^{Ф,К}	1 раз на 2 роки	як у п. 3.6. дерматолог*	як у п. 3.1	як у п. 3.1 7. Гіперпластичний ларингіт
3.7. 7	Вуглецеві волокнисті матеріали на основі гідратцелюлозних і поліакрилонітрильних волокон ^{Ф,К}	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	як у п. 3.1.	як у п. 3.1, а також урахувати протипоказання для хімічних речовин, що складають вказані матеріали
3.7. 8	Вуглецевмісні з полімерними скріплювачами, бактеріальним забрудненням і у сполученні з іншими шкідливими хімічними речовинами ^{Ф,А}	1 раз на рік	як у п. 3.7.7.	як у п. 3.1.	як у п. 3.7.7

3.8	Руди поліметалічні, які містять кольорові та рідкісноземельні метали, що містять вільний діоксид кремнію менше 10 % ^{Ф, А, К}	1 раз на рік	оториноларинголог, дерматолог	як у п 3.1	як у п. 3.1, а також урахувати протипоказання для металів, що входять до складу руд
3.8.1	Підземний видобуток гематиту у сукупності з експозицією до радону	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог	як у п. 3.1	як у п. 3.1 та п. 1.9, а також з урахуванням протипоказань п. 5.1
3.9. Аерозолі, що утворюються при зварюванні					
3.9.1	Які містять марганець (20 % і більш), нікель, хром, залізо, сполуки фтору, берилій, свинець і ін., у т. ч. у поєднанні з газовими компонентами (озон, оксид азоту та вуглецю) ^{Ф, А, К}	1 раз на рік	оториноларинголог дерматолог невропатолог та як у п. 1.9	як у п. 3.1 та як у п. 1.9	як у п. п. 3.1, 1.9, а також урахувати протипоказання для шкідливих речовин - компонентів зварювального аерозолію
3.9.2	Уміст менш 20 % марганцю оксидів заліза, алюмінію, магнію, титану, міді, цинку, молібдену, ванадію, вольфраму та ін., у т. ч. у поєднанні з газовими компонентами (озон, оксид азоту та вуглецю) ^{Ф, К, А}	1 раз на 2 роки	як у п. 3.9.1 та як у п. 1.9	як у п. 3.1 та як у п. 1.9	як у п. п. 3.1, 1.9, а також урахувати протипоказання для шкідливих речовин - компонентів зварювального аерозолію
3.10	Пил рослинного і тваринного походження (бавовни, льону, коноплі, кенафу, джуту, зерна, тютюну, деревини, торфу, хмелю, борошна, паперу, вовни,	1 раз на 2 роки	оториноларинголог дерматолог офтальмолог	як у п. 3.1. загальний аналіз крові	як у п. 3.1

	пуху, натурального шовку тощо, у т. ч. з бактеріальним забрудненням) ^{Ф, А}				
4	Біологічні фактори				
4.1	Гриби-продуценти, білково-вітамінні концентрати (БВК), кормові дріжджі, комбікорми ^А виробництво та професійне використання	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія органів грудної клітки	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 3. Кандидоз та інші мікози
4.2	Ферментні препарати, біостимулятори ^А	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія грудної клітки	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
4.3	Алергени для діагностики та лікування, препарати крові, імунобіологічні препарати ^А , виробництво та професійне використання	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, ФЗД, рентгенографія органів грудної клітки	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи**
4.4	Інфікований матеріал і матеріал, що заражений паразитами	1 раз на рік	дерматолог оториноларинголог інфекціоніст	загальний аналіз крові, лабораторні дослідження на гельмінтози, рентгенографія органів грудної клітки	1. Алергічні захворювання 2. Хронічні захворювання бронхолегеневої системи** 3. Кандидоз та інші мікози

4.5 Збудники інфекційних захворювань					
4.5.1	Бруцельоз, туберкульоз, сибірка, бореліоз, туляремія лептоспіроз, орнітоз, кліщовий енцефаліт, сказ, КУ- лихоманка, сап тощо (виробництво, контроль продукції)	1 раз на рік	інфекціоніст невропатолог* хірург, уролог та інші спеціалісти в залежності від клінічних проявів	загальний аналіз крові, рентгенографія органів грудної клітки; специфічні реакції крові при підозрі на профзахворювання, дослідження крові за реакцією Хеддельсона, при позитивних результатах або при виявленні симптомів з підозрою на бруцельоз, проводити надалі клінічне і повне лабораторне обстеження для виключення підтвердження бруцельозу та інших зоонозів	1. Загальні протипоказання 2. Особи з позитивною лабораторною діагностикою на бруцельоз 3. Особи віком до 18 років, вагітні та матері, що годують немовлят
	Зооантропози				
4.5.2	Збудник туберкульозу (професійний контакт з туберкульозними хворими та інфікованими біосередовищами)	1 раз на рік	фтизіатр	загальний аналіз крові, рентгенографія органів грудної клітки, специфічні реакції	1. Загальні протипоказання 2. Хворі на туберкульоз будь-якої форми
5. Фізичні фактори					
5.1	Іонізуюче випромінювання Радіоактивні речовини	1 раз на рік	гематолог, невропатолог	загальний аналіз крові, тромбоцити, ФЗД та рентге-	1. Уміст гемоглобіну менше 130 г/л у чоловіків і 120

	<p>ни і джерела іонізуючих випромінювань^к (персонал категорії А)</p>		<p>офтальмолог оториноларинголог дерматолог хірург</p>	<p>нографія органів грудної клітки, УЗД щитоподібної залози при роботі з радіоактивними речовинами та інші за показаннями</p>	<p>г/л у жінок</p> <p>2. Лейкоцитів менше 4,5 x 10⁹ г/л, тромбоцитів менше 180000</p> <p>3. Імунодефіцитні стани</p> <p>4. Облітеруючі захворювання артерій, ангіоспазми периферичних судин</p> <p>5. Передпухлинні захворювання, схильні до переродження та рецидивування; злоякісні пухлини; новоутворення (без індивідуального допуску)</p> <p>6. Доброякісні пухлини та захворювання, які заважають носити спецодяг і здійснювати туалет шкіри</p> <p>7. Хронічні панкреатити, гастроентерити і коліти*</p> <p>8. Променева хвороба II - IV ступеня важкості або наявність стійких наслідків (при променевої хворобі I ступеня важкості, працездатність визначається індиві-</p>
--	---	--	--	---	---

					<p>дуально)</p> <p>9. Хронічні гнійні захворювання придаткових пазух носа, хронічні середні отити** (при атрофічних процесах працездатність визначається індивідуально)</p> <p>10. Хронічні та грибкові захворювання шкіри</p> <p>11. Гострота зору з корекцією не менш як 0,5 на одному оці та 0,2 на другому. Рефракція скіаскопічно: короткозорість при нормальному очному дні до 10 ОД, далекозорість до 6 ОД, астигматизм не більш 3 ОД</p> <p>12. Катаракта, анофтальм</p> <p>13. Захворювання щитоподібної залози</p>
5.2	Неіонізуюче випромінювання				
5.2.1	Лазерні випромінювання від лазерів III і IV класу небезпеки	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, тромбоцити, ретикулоцити,	1. Хронічні рецидивні захворювання шкіри

			дерматолог	ЕКГ	2. Катаракта 3. Дегенеративно-дистрофічні захворювання сітківки очей 4. Хронічні захворювання переднього відрізка ока
5.2. 2	Електромагнітні поля частотою 1 КГц - 300 ГГц (НЧ, СЧ, ВЧ, ДВЧ, УВЧ, НВЧ, НЗВЧ)	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, тромбоцити	1. Катаракта 2. Дегенеративно-дистрофічні захворювання сітківки очей 3. Виражена вегетативно-судинна дистонія 4. Функціональні захворювання ЦНС та вегетативної нервової системи
5.2. 3	Постійні магнітні поля Електромагнітні поля: - промислової частоти 50 Гц - нижче 50 Гц	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог	загальний аналіз крові, тромбоцити,	1. Катаракта 2. Виражена вегетативно-судинна дистонія
5.2. 4	Користувачі персональних електронно-обчислювальних машин (ПЕОМ) з відеотерміналом (ВДТ)	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог оториноларинголог	загальний аналіз крові, Нв, тромбоцити, визначення гостроти зору, характер зору	1. Виражені нейроциркуляторні порушення 2. Передопухлинний стан, схильний до

					<p>переродження і рецидиву</p> <p>3. Гострота зору з корекцією не менш як 0,5 на одному оці і 0,2 на другому</p> <p>4. Аномалії рефракції: міопія 6,0 Д, гіперметропія більше 4,0 Д; астигматизм більше 2,0 Д</p> <p>5. Глаукома</p> <p>6. Відсутність бінокулярного зору</p> <p>7. Виразний ністагм</p> <p>8. Лагофталъм</p> <p>9. Хронічні захворювання повік, кон'юнктиви, рогівки, слъозовивідних шляхів</p> <p>10. Захворювання зорового нерва, сітківки</p>
5.3	Вібрація				
5.3.1	Локальна вібрація	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог хірург* ортопед*	альгезиметрія, холодова проба, вібраційна чутливість (палестезіометрія); за показаннями: РВГ периферичних судин,	1. Облітеруючі захворювання артерій, периферичний ангіодистонічний синдром 2. Виражена вегетативно-судинна дистонія

				ЕНМГ, аудиометрія	<p>3. Аномалії жіночих статевих органів</p> <p>4. Хронічні запальні захворювання матки і придатків*</p> <p>5. Висока і ускладнена короткозорість (вище 8,0 Д)</p> <p>6. Не брати на роботу жінок при перевищенні ГДР вібрації за санітарними нормами на 3 дБА і більше</p> <p>7. Гіпертонічна хвороба на будь-якій стадії</p> <p>8. Ішемічна хвороба серця в усіх випадках</p> <p>9. Виражений ентероптоз, грижі, випадіння прямої кишки і жіночих статевих органів</p> <p>10. Поліневрити різної етіології</p>
5.3. 2	Загальна вібрація	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог, хірург*, офтальмолог*, ортопед*	Вібраційна чутливість (палестезіометрія); за показаннями: РВГ периферичних су-	<p>Як у п. 5.3.1 та церебральні ангіодистонічні розлади</p> <p>Захворювання кістково-м'язової сис-</p>

				дин, РЕГ; аудиометрія, рентгеногра- фія опорно- рухового апа- рата (хребта)	теми
5.4	Виробничий шум		оторинола- ринголог невропатолог	аудиометрія, дослідження вестибулярно- го апарата (за показанням)	<p>1. Стійке зни- ження слуху, навіть на одне вухо, будь- якої етіології</p> <p>2. Отосклероз та ін. хронічні захворювання слухового апарата з не- сприятливим прогнозом</p> <p>3. Порушення функції вести- булярного апарата будь- якої етіології, у т. ч. хвороба Меньєра</p> <p>4. Гіпертоніч- на хвороба на будь-якій ста- дії</p> <p>5. Виражена вегетативно- судинна дис- тонія</p>
	- від 81 до 99 дБА	1 раз на 2 роки			
	- від 100 дБА і вище	1 раз на рік			
5.5	Ультразвук (контакт- на передача)	1 раз на рік	невропатолог офтальмолог хірург	вібраційна чу- тливність за по- казанням: РВГ периферичних судин	<p>1. Хронічні захворювання периферичної нервової сис- теми</p> <p>2. Облітеруючі захворювання артерій, пе- риферичний ангіоспазм</p>

5.6	Інфразвук	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог	дослідження вестибулярного апарата, аудіометрія	<p>1. Стійке зниження слуху, навіть на одне вухо, будь-якої етіології</p> <p>2. Отосклероз та ін. хронічні захворювання слухового апарата з несприятливим прогнозом</p> <p>3. Порушення функції вестибулярного апарата будь-якої етіології, у т. ч. хвороба Мен'єра</p> <p>4. Гіпертонічна хвороба на будь-якій стадії</p>
5.7	Підвищений атмосферний тиск (робота в кесонах, водолазні роботи, робота в барокамерах)	1 раз на рік	оториноларинголог невропатолог офтальмолог хірург	рентгенографія органів грудної клітки, дослідження вестибулярного апарата	<p>1. Виражені вади розвитку опорно-рухового апарата та наслідки травми</p> <p>2. Хронічний отит, атрофічні рубці барабанних перетинок, хронічний евстахіїт</p> <p>3. Хронічні захворювання ВДШ, бронхолегеневого апарата</p> <p>4. Порушення функції вестибулярного апарата, у т. ч. хвороба Мен'єра</p> <p>5. Будь-яке захворювання</p>

					<p>очей, що веде до стійкого порушення функції зору; гострота зору нижче 0,8 на одне око і нижче 0,5 на друге (без корекції)</p> <p>6. Хронічні захворювання центральної та периферичної нервової системи</p> <p>7. Хвороби серця незалежно від ступеня їх компенсації</p> <p>8. Грижі зі схильністю до защемлення</p> <p>9. Поширене варикозне розширення вен, геморой, облітеруючі захворювання судин</p> <p>10. Гіпертонічна хвороба на будь-якій стадії</p>
5.8	Знижена температура повітря в приміщенні та робота на відкритих площадках	1 раз на рік	невропатолог хірург оториноларинголог дерматолог	за показанням: термометрія з холододим навантаженням, РВГ периферичних судин	<p>1. Хронічні захворювання периферичної нервової системи</p> <p>2. Облітеруючі захворювання периферичних судин (ангіоспазм)</p> <p>3. Виражене варикозне розширення</p>

					вен, тромбофлебіт 4. Хронічні запальні захворювання матки і придатків* 5. Хронічний простатит*
5.9	Підвищена температура повітря в приміщенні та на відкритих площадках	1 раз протягом першого року, потім 1 раз на 2 роки	невропатолог дерматолог за показанням: офтальмолог	Загальний аналіз крові, терморезистентність еритроцитів	1. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 2. Виражена вегетативно-судинна дистонія 3. Гіпертонічна хвороба на будь-якій стадії 4. Алергічні захворювання**
5.10	Теплове випромінювання	1 раз протягом першого року, потім 1 раз на 2 роки	невропатолог дерматолог офтальмолог	загальний аналіз крові, терморезистентність еритроцитів	1. Хронічні рецидивні захворювання шкіри 2. Виражена вегетативно-судинна дистонія 3. Гіпертонічна хвороба на будь-якій стадії 4. Катаракта
6. Фізичне перевантаження та перенапруження окремих органів і систем та інші фактори трудового процесу					

6.1.1	Підняття та ручне переміщення вантажу (маса вантажу в кг)	1 раз на рік	невропатолог хірург уролог*	динамометрія, за показанням: електронейроміографія та РВГ периферичних судин	1. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 2. Облітеруючі захворювання артерій, периферичні ангіоспазми 3. Виражене варикозне розширення вен нижніх кінцівок, тромбофлебіт, трофічні порушення, геморої
6.1.1.1	Підняття і переміщення вантажу (постійно більш 2-х раз на годину) чоловіки - більше 15 кг - жінки - більше 7 кг	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	4. Виражений ентероптоз, грижі, випадання прямої кишки 5. Аномалії жіночих статевих органів. Опущення (випадання) жіночих статевих органів
6.1.1.2	Підняття і переміщення вантажу при чергуванні з іншою роботою (до 2 раз на годину) - чоловіки - більше 30 кг - жінки - більше 10 кг	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	6. Хронічні запальні захворювання матки і придатків** 7. Ішемічна хвороба серця 8. Хронічні захворювання внаслідок травм і вади розвитку опорно-рухового апарата незалежно від ступеня декомпенсації

6.1.2 Сумарна маса вантажу (в кг), який переміщується протягом кожної години зміни					
6.1.2.1	Підняття з робочої поверхні: чоловіки - більше 870 жінки - більше 350	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1.2.2	Підняття з підлоги: чоловіки - більше 435 жінки - більше 175	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1.2.3	Періодичне тримання вантажу (деталей, інструменту тощо) вага прикладання зусилля (кг, сек) протягом зміни	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	1) однією рукою чоловіки - від 36001 - 70000 кгс жінки - від 21601 - 42000 кгс чоловіки - більше 70000 кгс жінки - більше 42000 кгс	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	2) двома руками чоловіки - від 70001 - 140000 кгс жінки - від 42001 - 84000 кгс	1 раз на 2 роки	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1.2.3.1	чоловіки - більше 140000 кгс жінки - більше 84000	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1

	кгс				
6.1. 2.3. 2	з участю м'язів кор- пуса і ніг чоловіки - від 100001 - 200000 кгс жінки - від 60001 - 120000 кгс	1 раз на 2 роки	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1. 2.3. 3	чоловіки - більше 200000 кгс жінки - більше 120000 кгс	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1. 3	Роботи пов'язані з: - локальними м'язо- вими напруженнями переважно м'язів кісток і пальців рук (кількість рухів за зміну)		як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	чоловіки та жінки від 40001 - 60000 більше 60000	1 раз на 2 роки 1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	- регіональними м'я- зовими напружен- нями переважно м'я- зів рук і плечового пояса (кількість рухів за зміну) чоловіки та жінки від 20001 - 30000	1 раз на 2 роки	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	більше 30000	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1

6.1.4	Роботи, що пов'язані з вимушеними нахилами корпусу (за візуальною оцінкою більше 30° від вертикалі) більше 100 разів за зміну	1 раз на 2 роки	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.1.5	Перебування у вимушеній робочій позі (на колінах, навпочіпки та ін.):				
	до 25 % часу зміни	1 раз на 2 роки	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
	більше 25 % часу зміни	1 раз на рік	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1	як у п. 6.1.1
6.2	Зорово-напружені роботи: прецизійні, роботи з оптичними приладами і спостереження за екраном	1 раз на рік	офтальмолог	як у п. 6.1.1.	як у п. 6.1.1
6.2.1	Прецизійні роботи з об'єктом розрізнення до 0,3 мм	1 раз на рік	офтальмолог	визначення гостроти зору, скіаскопія, рефрактометрія, визначення об'єму акомодатції, тонометрія, визначення кольоровідчуття	1. Гострота зору з корекцією при попередньому профогляді нижче 1,0; при періодичних медоглядах нижче 0,8 на одному оці та 0,5 на другому оці 2. Аномалії рефракції: при попередньому медогляді - міопія вище 2,0 Д, гіперметропія вище

					<p>2,0 Д, астигматизм вище 1,0 Д; при повторних медоглядах: міопія вище 8,0 Д, гіперметропія вище 6,0 Д, астигматизм 3,0 Д</p> <p>3. Відсутність бінокулярного зору</p> <p>4. Зниження акомодативної функції нижче вікових норм</p> <p>5. Лагофталм</p> <p>6. Хронічні захворювання переднього відрізка очей (повіки, кон'юнктивіти, роговиці, слезовивідні шляхи)</p> <p>7. Захворювання зорового нерва, сітківки</p> <p>8. Глаукома</p> <p>9. Епілепсія та синкопальні стани</p>
6.2.2	Зорово-напружені роботи з об'єктом розрізнення від 0,3 до 1 мм	1 раз на рік	офтальмолог	ті самі, що й у п. 6.2.2.	<p>1. Гострота зору з корекцією не нижче як 0,5 Д на одне око та 0,2 Д на друге око</p> <p>2. Аномалії рефракції: при попередньому медогляді - міопія вище</p>

					<p>6,0 Д, гіперметропія вище 4,0 Д, астигматизм вище 2,0 Д; при повторних медоглядах: міопія вище 10,0 Д, гіперметропія вище 6,0 Д, астигматизм 4,0 Д</p> <p>3. Відсутність бінокулярного зору</p> <p>4. Зниження акомодативної здатності нижче вікових норм</p> <p>5. Лагофтальм</p> <p>6. Захворювання зорового нерва, сітківки</p> <p>7. Хронічні захворювання переднього відрізка ока</p> <p>8. Глаукома</p>
6.2.3	<p>Зорово-напружені роботи, що пов'язані з безперервним стеженням за екраном відеотерміналів (дисплеїв):</p> <p>менше 4 годин (за 8-годинну зміну)</p>	1 раз на рік	офтальмолог невропатолог		<p>1. Гострота зору не менше 0,5 Д на одному оці та 0,2 на другому при попередньому профогляді; не менше 0,4 на одному оці та 0,2 Д на другому оці при повторних періодичних медоглядах</p> <p>2. Аномалії рефракції: при попередньо-му медогляді -</p>

					<p>міопія не більше 8,0 Д, гіперметропія не більше 8,0 Д, астигматизм не більше 3,0 Д; при попередньому медогляді: міопія не більше 8,0 Д, астигматизм не більше 4,0 Д при повторному періодичному медогляді</p> <p>3. Зниження акомодативної функції нижче вікових норм</p> <p>4. Порушення кольоровідчуття, якщо колір несе інформаційне навантаження</p> <p>5. Лагофталм</p> <p>6. Хронічні запальні або алергічні захворювання захисного апарата та оболонок очного яблука</p> <p>7. Захворювання зорового нерва, сітківки</p> <p>8. Наростаючий офтальмотонус</p> <p>9. Глаукома</p> <p>10. Епілепсія та синкопальні стани</p>

	більш 4 годин (за 8-годинну зміну)	1 раз на рік	офтальмолог невропатолог		<p>1. Гострота зору не менш 0,9 Д на одному оці та 0,6 на другому при попередньому медогляді; не менше 0,7 на одному оці та 0,5 Д на другому при повторному періодичному медогляді</p> <p>2. Аномалії рефракції: міопія не більше 5,0 Д, гіперметропія не більш 2,0 Д, астигматизм не більше 1,5 Д при попередньому медогляді; міопія не більше 6,0 Д, гіперметропія не більше 3,0 Д, астигматизм не більше 2,0 Д при повторних періодичних медоглядах</p> <p>3. Зниження акомодації нижче вікових норм</p> <p>4. Порушення кольоровідчуття, якщо колір несе інформаційне навантаження</p> <p>5. Лагофталъм</p> <p>6. Хронічні запальні або алергічні захворювання захисного</p>
--	------------------------------------	--------------	-----------------------------	--	--

					апарату і оболонок очного яблука 7. Захворювання зорового нерва, сітківки 8. Наростаючий офтальмотонус 9. Глаукома 10. Епілепсія та сінкопальні стани
6.3	Перенапруга голосового апарата (викладацька, дикторська, вокальна роботи, розмовні види роботи на телефонній станції та ін.)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог	ларингоскопія	1. Хронічні захворювання, що пов'язані з розладами функції голосового апарата (хронічний ларингіт, фарингіт та ін.)

* Проведення цього дослідження обов'язкове при попередньому медичному огляді та за показаннями при періодичному;

** За наявності захворювання питання про професійну придатність вирішується індивідуально з урахуванням його перебігу та стажу роботи.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

Директор Департаменту державного

Додаток 5

до пункту 2.6 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

ПЕРЕЛІК

робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників

Загальні положення

1. У медичних оглядах обов'язкова участь терапевта; фахівці іншого медичного профілю залучаються до складу медичних комісій з урахуванням характеру дії шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу на стан здоров'я працівників.
2. Обов'язково враховується перелік загальних медичних протипоказань до роботи із шкідливими та небезпечними факторами виробничого середовища і трудового процесу і додаткові протипоказання у відповідності до конкретних умов праці, що наведені в цьому Переліку.
3. Працівникам, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду, в обов'язковому порядку проводяться: дослідження крові (НВ, лейкоцити, ШОЕ) та ЕКГ.
4. При попередньому медичному огляді обов'язково проводиться рентгенографія органів грудної клітки у прямій проекції, а при періодичному - флюорографія, за винятком тих пунктів додатка, де вказана обов'язкова рентгенографія грудної клітки.
5. При проведенні попереднього (періодичних) медичного огляду жінок акушер-гінеколог здійснює бактеріологічне (на флору) і цитологічне (на атипічні клітини) дослідження. Строки таких оглядів повинні збігатися зі строками періодичних медичних оглядів, але не рідше ніж 1 раз на рік.

--	--	--	--	--	--

N з/п	Характер здійснюваної роботи	Періодичність оглядів	Участь лікарів	Лабораторні, функціональні та інші дослідження	Медичні протипоказання в доповнення до загальних медичних протипоказань
1	2	3	4	5	6
1	Робота на висоті***, верхолазні роботи**** і роботи, пов'язані з підйманням на висоту, а також з обслуговування підймальних механізмів	1 раз на 2 роки	невропатолог офтальмолог оториноларинголог хірург	Дослідження вестибулярного апарата, сенсомоторні реакції, увага, пам'ять зорова та слухова, емоційна стійкість та відчуття тривоги, стійкість до впливу стресів, недбалість, орієнтація у просторі, здібність до адаптації, ГГТФ*	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грижі, що заважають праці та мають схильність до защемлення 2. Доброякісні пухлини, що перешкоджають виконанню робіт середньої важкості 3. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 4. Облітеруючий ендартеріт 5. Виражене варикозне розширення вен. Тромбофлебіт, геморой* з кровотечами, трофічні порушення
1. 1	Робота машиніста крана	1 раз на 2 роки			<ol style="list-style-type: none"> 6. Артеріальна гіпертензія 7. Захворювання опорно-рухового апарата з порушенням функції 8. Стійке зниження слуху будь-якої етіології одно- та двобічне (шепітна мова менше 3 м) 9. Порушення функції вестибулярного апарата, у тому числі хвороба Мен'єра 10. Хвороби органів

					<p>зору:</p> <p>а) гострота зору без корекції нижче 0,5 на одному оці і нижче 0,2 на другому;</p> <p>б) обмеження поля зору більш ніж 20°;</p> <p>в) дакріоцистити і сльозотечі, що не піддаються лікуванню;</p> <p>г) глаукома</p> <p>11. Не придатні за психофізіологічними показниками</p>
1. 2	Робота ліфтера (до прийняття на роботу ліфтером звичайних ліфтів протипоказань немає)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог офтальмолог	дослідження вестибулярного апарата	<p>1. Порушення функції вестибулярного апарата, у тому числі хвороба Мен'єра</p> <p>2. Стійке зниження слуху будь-якої етіології (шепітна мова менше 3 м)</p> <p>3. Гострота зору з корекцією нижче 0,5 на одне око і нижче 0,2 на друге або 0,7 при відсутності бінокулярного зору</p>
2	Електротехнічний персонал, що виконує роботи з оперативного обслуговування і ремонту діючих електроустановок напругою 127 В і вище змінного струму і 110 В постійного струму, а також монтажні та налагоджувальні роботи, дослідження	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог офтальмолог	дослідження гостроти зору і полів зору, дослідження вестибулярного апарата	<p>1. Стійке зниження слуху будь-якої етіології, одно- або двобічне (шепітна мова менше 3 м) (окрім робіт з ремонту та експлуатації ЕОМ)</p> <p>2. Гострота зору з корекцією нижче 0,5 на одне око і нижче 0,2 на друге</p> <p>3. Стійка сльозотеча, яка не піддається</p>

	та вимірювання у цих електроустановках				лікуванню 4. Обмеження поля зору, більш ніж на 20° 5. Порушення функції вестибулярного апарата, у тому числі хвороба Мен'єра
3	Роботи у лісовій охороні, по валу, сплаву, транспортуванню та первинній обробці лісу	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог хірург офтальмолог	дослідження вестибулярного апарата	1. Виражене варикозне розширення вен. Тромбофлебіт нижніх кінцівок, геморой* з кровотечею 2. Облітеруючий ендартеріт 3. Грижі, що заважають роботі та мають схильність до защемлення 4. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 5. Стійке зниження слуху будь-якої етіології (шепітна мова менше 3 м) 6. Порушення функції вестибулярного апарата, у тому числі хвороба Мен'єра 7. Гострота зору з корекцією нижче 0,5 на одне око та нижче 0,2 на друге
4	Роботи у нафтовій та газовій промисловості та при морському бурінні	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог хірург офтальмолог	загальний аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ*, білірубін,	Для пунктів 4,1; 4,2; 4,3; 4,4: 1. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 2. Облітеруючий

			дерматолог	АЛТ	ендартеріїт, виражене варикозне розширення вен, тромбофлебіт, геморой*, кровотеча 3. Грижі зі схильністю до защемлення, випадіння прямої кишки 4. Стійке зниження слуху будь-якої етіології (шепітна мова менше 3 м) 5. Порушення функції вестибулярного апарата, у тому числі хвороба Мен'єра 6. Поширені субатрофічні зміни усіх відділів ВДШ 7. Гострота зору з корекцією на одне око нижче 0,5, на друге нижче 0,2 8. Стійка сльозотеча, яка не піддається лікуванню 9. Хронічні захворювання шкіри, що часто загострюються 10. Хронічні захворювання гепатобіліарної системи, підшлункової залози*
4.1	Усі види підземних робіт	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог хірург офтальмолог дерматолог	загальний аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ*, білірубін, АЛТ	ті самі, що у п. 4, та гіпертонічна хвороба** на будь-якій стадії
4.	Робота на гідро-	1 раз на	невропатолог	загальний	ті самі, що у п. 4

2	метеорологічних станціях, спорудженнях зв'язку	рік	оториноларинголог хірург офтальмолог дерматолог	аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ*	
4. 3	Геологорозвідувальні, топографічні, будівельні та інші роботи (у тому числі вахтово-експедиційним методом, при роботах, що пов'язані з бурінням)	1 раз на 2 роки	невропатолог оториноларинголог хірург офтальмолог дерматолог	загальний аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ*	ті самі, що у п. 4
4. 4	Роботи, що виконуються згідно з організованим набором в районах Крайньої Півночі та прирівнених до них місцевостях	підлягають тільки попередньому медичному огляду	невропатолог оториноларинголог хірург офтальмолог дерматолог	загальний аналіз крові, сечі, ЕКГ, ГГТФ*	ті самі, що у п. 4
5	Роботи, що пов'язані з обслуговуванням ємностей під тиском	1 раз на 3 роки	оториноларинголог офтальмолог дерматолог невропатолог	дослідження гостроти та полів зору, дослідження вестибулярного апарата	1. Гострота зору з корекцією на одному оці нижче 0,5 і на другому оці нижче 0,2 2. Обмеження полів зору більш ніж на 20° 3. Стійка сльозотеча, яка не піддається лікуванню 4. Стійке зниження слуху будь-якої етіології, одно- і двобічне (шепітна мова менше 3 м) 5. Порушення функ-

					<p>ції вестибулярного апарата</p> <p>6. Виражені форми захворювання ВДШ та органів дихання з порушенням функції</p> <p>7. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p> <p>8. Захворювання, що перешкоджають роботі у протигазі</p>
6	Машиністи (кочегари), оператори котельних, працівники служби газнагляду	1 раз на 2 роки	оториноларинголог офтальмолог дерматолог	Рентгенографія органів грудної клітки, дослідження вестибулярного апарата	<p>1. Гострота зору з корекцією на одному оці нижче 0,5 і на другому оці нижче 0,2</p> <p>2. Обмеження полів зору більше ніж на 20°</p> <p>3. Стійка сльозотеча, яка не піддається лікуванню</p> <p>4. Стійке зниження слуху будь-якої етіології, одно- і двобічне (шепітна мова менше 3 м)</p> <p>5. Порушення функції вестибулярного апарата</p> <p>6. Виражені форми захворювання ВДШ та органів дихання з порушенням функції</p> <p>7. Хронічні рецидивні захворювання шкіри</p> <p>8. Захворювання, що перешкоджають роботі у протигазі</p>
7	Роботи, що пов'язані з застосу-	1 раз на	офтальмолог	досліджен-	1. Хронічні захворювання перифери-

	ванням вибухових речовин, роботи у вибухово-і пожежонебезпечних виробництвах	рік	оториноларинголог невропатолог	лярного апарата	чної нервової системи 2. Стійке зниження слуху будь-якої етіології, одно- і двобічне (шепітна мова менше 3 м) 3. Стійка сльозотеча, яка не піддається лікуванню 4. Гострота зору з корекцією на одному оці нижче 0,5 і на другому оці нижче 0,2 5. Катаракта
8	Роботи у військовій охороні, службах спецзв'язку, апараті інкасації, банківських структурах, інших закладах та службах, яким дозволено носити вогнепальну зброю та її застосовувати	1 раз на рік	невропатолог оториноларинголог офтальмолог хірург дерматолог	дослідження гостроти зору, загальний аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ	1. Відсутність кінцівки кисті, стопи 2. Захворювання периферичних судин (облітеруючий ендартеріт, варикозне розширення вен тощо) 3. Хронічні захворювання периферичної нервової системи 4. Хронічні захворювання шкіри, у тому числі мікози 5. Гострота зору з корекцією нижче 0,5 на одне око, нижче 0,2 на друге або 0,7 на одне око при відсутності зору на другому 6. Стійке зниження слуху будь-якої етіології (сприйняття шепітної мови менше 3 м)
	Газорятувальна	1 раз на	оторинола-	Рентгеног-	1. Глаукома усіх

9.	служба, добровільні газорятувальні дружини, військові частини і загони з попередження виникнення і ліквідації відкритих газових і нафтових фонтанів, військові гірничі, гірничорятувальні служби міністерств та закладів, пожежна охорона	рік (позачерговий медичний огляд проводиться після перенесеного тяжкого захворювання, отруєння, травми)	ринголог невропатолог офтальмолог хірург дерматолог	рафія органів грудної клітки, загальний аналіз сечі, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ, сомоторні реакції, увага, реакція на об'єкт, що рухається, швидкість переключення уваги, емоційна стійкість та відчуття тривоги, стійкість до дії стресів, орієнтація у просторі, утомлюваність, здатність приймати рішення в екстремальних умовах	стадій 2. Хронічні захворювання периферичної нервової системи з порушенням функції 3. Виражені форми вегетативно-судинної дистонії 4. Усі захворювання серцево-судинної системи, навіть за наявності компенсації 5. Усі хронічні захворювання органів дихання навіть без порушення функції 6. Хвороби зубів, порожнини рота, відсутність зубів, що заважає захопленню загубника, наявність знімних протезів, альвеолярна піорея, стоматити, періодонтит, анкілози і контрактури щелепи, щелепний артрит 7. Загальний фізичний недорозвиток та недорозвиток опорно-рухового апарата 8. Деформація грудної клітки, що спричиняє порушення дихання та перешкоджає роботі у протигазах 9. Хвороби органів черевної порожнини, що спричиняють порушення їх функції або перешкоджають виконанню фізичної роботи 10. Будь-які захво-
----	---	---	---	---	--

					<p>рювання хребта, верхніх та нижніх кінцівок з порушенням їх функції</p> <p>11. Доброякісні пухлини, що заважають виконанню робіт у протигазах</p> <p>12. Грижі (усі види)</p> <p>13. Облітеруючий ендартеріт</p> <p>14. Варикозне розширення вен (трофічні виразки нижніх кінцівок)*, тромбофлебіт и. Геморой з частими кровотечами та випаданням прямої кишки</p> <p>15. Скривлення носової перегородки з порушенням функції носового дихання</p> <p>16. Поширені дистрофічні зміни верхніх дихальних шляхів</p> <p>17. Хронічні захворювання середнього вуха</p> <p>18. Зниження слуху (навіть на одне вуха) будь-якої етіології (сприйняття шепітної мови менше 3 м)</p> <p>19. Порушення функції вестибулярного апарата</p> <p>20. Зниження гостроти зору нижче 0,8 на одне око і нижче 0,5 на друге, корекція не допускається</p> <p>21. Хронічні захворювання сльозови-</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>відних шляхів, повік, органічні дефекти повік, що перешкоджають повному їх змиканню, вільному руху очного яблука</p> <p>22. Обмеження полів зору більше ніж на 10°</p> <p>23. Неактивні форми туберкульозу будь-якої локалізації**</p> <p>24. Віддалені наслідки перенесених гострих інфекційних та паразитарних захворювань**</p> <p>25. ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД</p>
10	Аварійно-рятувальні служби (роботи) з ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру	1 раз на рік (позачерговий медичний огляд проводиться після перенесеного тяжкого захворювання, отруєння, травми)	оториноларинголог невропатолог офтальмолог хірург дерматолог	Рентгенографія органів грудної клітки, загальний аналіз сечі, ФЗД, дослідження вестибулярного апарата, ГГТФ, сенсомоторні реакції, увага, реакція на об'єкт, що рухається, швидкість переключення уваги, емоційна стійкість та відчуття тривоги, стійкість до дії стресів, орієнтація в просторі, втомлюваність, здат-	

				ність приймати рішення в екстремальних умовах	
11	Роботи на механічному обладнанні (токарних, фрезерних та ін. станках, штампувальних пресах тощо)	1 раз на 2 роки	оториноларинголог невропатолог офтальмолог хірург	дослідження вестибулярного апарата, дослідження гостроти зору	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гострота зору з корекцією на одному оці нижче 0,5 і на другому оці нижче 0,2 2. Порушення функції вестибулярного апарата 3. Варикозне розширення вен (трофічні виразки нижніх кінцівок)*, тромбофлебіти. 4. Геморой з частими кровотечами та випаданням прямої кишки 5. Епілепсія, сінкопальні стани

* Проведення дослідження обов'язкове при попередньому медичному огляді та за показаннями при періодичному.

** При наявності захворювання питання про професійну придатність вирішується індивідуально з урахуванням їх перебігу та стажу роботи.

*** Роботами на висоті слід уважати всі роботи, які виконуються на висоті 1,5 м від поверхні ґрунту, покриття або робочого настилу, над якими здійснюються роботи з монтажних пристосувань чи безпосередньо з елементів конструкції, обладнання, машин, механізмів при їх установці, експлуатації, монтажу.

**** Верхолазними визнавати усі роботи, коли основним засобом забезпечення робітників від падіння з висоти в усі моменти роботи і пересування є запобіжний пояс.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 6

до п. 2.15 Порядку проведення медичних оглядів
працівників певних категорій

ПЕРЕЛІК

загальних медичних протипоказань до роботи із шкідливими та небезпечними факторами виробничого середовища і трудового процесу

1. Спадкові аномалії органів із вираженою недостатністю їх функції⁴.
2. Органічні захворювання центральної нервової системи зі стійкими вираженими порушеннями функції.
3. Психічні захворювання та подібні їм стани, що підлягають обов'язковому диспансерному нагляду в психоневрологічних диспансерах, епілепсія та інші пароксизмальні розлади свідомості. У разі виражених форм пограничних психічних захворювань питання про придатність до певних робіт вирішується комісією психоневрологічного закладу індивідуально¹.
4. Наркоманії, токсикоманії, хронічний алкоголізм¹.
5. Захворювання ендокринної системи, що супроводжуються значними порушеннями функції (стадія декомпенсації).

6. Злоякісні новоутворення (після проведення лікування питання може бути вирішене індивідуально при відсутності абсолютних протипоказань).
7. Усі злоякісні хвороби системи крові.
8. Гіпертонічна хвороба III стадії та II стадії (кризовий перебіг)².
9. Хвороби серця з недостатністю кровообігу^{3,2}, з стійкими порушеннями ритму.
10. Хронічні захворювання легенів з дихальною і легенево-серцевою недостатністю^{3,2}.
11. Бронхіальна астма тяжкого перебігу з розладами дихання та кровообігу.
12. Активні форми туберкульозу будь-якої локалізації.
13. Виразкова хвороба шлунка, 12-палої кишки з хронічним рецидивним перебігом та схильністю до ускладнень.
14. Цирози печінки та активні хронічні гепатити.
15. Хронічні хвороби нирок із проявами ниркової недостатності².
16. Системні хвороби сполучної тканини.
17. Хвороби периферичної нервової та кістково-м'язової системи зі стійкими розладами функції.
18. Вагітність та період лактації.
19. Звичне невиношування вагітності та аномалії плоду в анамнезі у жінок дітородного періоду.
20. Глаукома декомпенсована.

21. Професійне захворювання є протипоказанням для роботи в умовах із шкідливим та небезпечним фактором виробничого середовища і трудового процесу, вплив якого призвів до його розвитку².

22. Не допускається залучення неповнолітніх до праці на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці.

¹ Заключення психіатра, нарколога.

² При періодичному медогляді питання про профпридатність вирішується індивідуально.

³ Ступінь порушення функції органів (систем) установлюється відповідним фахівцем з урахуванням лабораторно-інструментальних методів дослідження.

⁴ Глухі від народження чи з дитинства можуть працювати тільки в індивідуально створених умовах.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 7

до пункту 2.16 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

працівника, який підлягає попередньому (періодичному) медичному огляду

1. Прізвище, ім'я, по батькові

2. Стать ч/ж _____

3. Рік народження _____

4. Місце проживання _____

5. Місце роботи (назва підприємства) _____

6. Цех, дільниця _____

7. Професія (посада) за ДК
003:2005 _____

8. Шкідливі та небезпечні виробничні фактори і трудового процесу*

(перелічити всі фактори)

9. Підстава для попереднього (періодичного) медогляду* _____

(указати конкретні пункти

додатків 4, 5)

10. Підлягає огляду _____ раз _____ на

11. Фахівцями (лікарями) _____

12. Лабораторні, функціональні та інші дослідження

(перелічити)

Вага _____, зріст _____, АТ _____

1. Дані огляду спеціалістами комісії ЛПЗ

1.1. Терапевт**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.2. Невропатолог**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.3. Окуліст**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.4. ЛОР**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.5. Хірург**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.6. Гінеколог**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

1.7. Інші фахівці**

(підпис)

(дата, прізвище та ініціали)

2. Лабораторні дослідження

3. Рентгенівські обстеження

4. Функціональні та інші дослідження

5. Діагнози

* Згідно з Переліком шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язкові попередні (періодичні) медичні огляди працівників, та Переліком робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичні огляди працівників.

Пункти 1 - 12 заповнюються в ході підготовки до медоглядів медичною сестрою або фельдшером ЛПЗ згідно із списком працівників, які підлягають медичному огляду.

** Кожний лікар уносить скарги, анамнез, об'єктивний стан, повний діагноз, який завіряється особистою печаткою лікаря.

*** Працівник власноручним підписом підтверджує наявність або відсутність скарг на стан здоров'я на момент обстеження.

При ризику розвитку алергічних та онкозахворювань обов'язковий спадковий анамнез при попередньому медогляді.

ВИСНОВОК: **Придатний** для роботи за професією

(назва професії за

ДК 003:2005)

Придатний тільки на період

за умови

(заповнюється тільки при періодичних медичних оглядах)

Непридатний

(назва професії за ДК 003:2005 та причини)

Рекомендації комісії

Підписи лікарів

Підпис голови комісії

(особистий підпис)

(П. І. Б.)

М. П.

Дата заповнення картки

" " _____

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 8

до пункту 2.16 Порядку проведення медичних огля-
дів працівників певних категорій

Медична довідка

**про проходження попереднього (періодичного) медичного огляду
працівника № ____**

Видана _____ дійсна до

(дата, місяць, рік)

(дата, місяць, рік)

Прізвище, ім'я, по батькові _____ вік

(повністю)

що влаштовується (працює) за професією

(найменування підприємства)

(професія за ДК 003:2005)

Пройшов попередній/періодичний медогляд відповідно до пунктів Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язкові попередні (періодичні) медичні огляди працівників, та Переліку робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичні огляди працівників

(непотрібне ви-

креслити)

у комісії ЛПЗ

_____ району

(найменування ЛПЗ)

Висновок комісії про стан здоров'я

Висновок комісії:

Придатний для роботи за професією

(вказати професію за ДК 003:2005)

Придатний тільки на період _____ за умови

(заповнюється при періодичних медичних

оглядах)

Не придатний для роботи за професією

(вказати професію за ДК 003:2005 та причину)

Рекомендації комісії

Голова комісії

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

М. П.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 9

до пункту 2.17 Порядку проведення медичних огля-
дів працівників певних категорій

ЗАКЛЮЧНИЙ АКТ

за результатами періодичного медичного огляду працівників

(найменування підприємства, цех)

від "___" _____ 200 р.

Комісія в складі:

голови Комісії

_____ /
(П. І. Б.)

лікарів _____ /
(П. І. Б. і фак)

представників роботодавця

_____ /
(П. І. Б., посада)

представників профкому підприємства (уповноваженої особи)

_____ /
(П. І. Б.)

за участю лікаря з гігієни праці

_____ /
(П. І. Б., назва СЕС)

установила:

N з/п	Кількість працівників, які підпадають під дію шкідливих чи небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу	Підлягало огляду за планом (осіб)		Оглянуто (осіб)		Процент виконання	
		усього	жінок	усього	жінок	усього	жінок
1	Усього працівників, з них: - осіб віком до 21 року - осіб пенсійного віку, що працюють - осіб, стаж роботи яких більше 10 років						
2	Підпадають дії шкідливих та небезпечних факторів виробничого						

	середовища і трудового процесу:						
2.1	хімічні речовини (указати назви)						
2.2	пил						
2.3	шкідливі речовини біологічного походження (указати назви)						
2.4	шум						
2.5	інфразвук						
2.6	ультразвук						
2.7	вібрація (загальна, локальна)						
2.8	неіонізуючі випромінювання (діапазон)						
2.9	мікроклімат						
2.1	освітлення						
0	іонізуюче випромінювання						
2.1	важкість праці						
1							
2.1	напруженість праці						
2							
2.1							
3							

Кількість не оглянутих _____ у т. ч. жінок _____
 _____ (усього) _____ (усього) _____ (%) _____ (%)

Причини

3. При огляді виявлено*:

3.1. Кількість працівників з підозрою на профзахворювання (отруєння) усього _____ з них кількість працівників, яким підтверджено діагноз профзахворювання (отруєння), у тому числі професійний рак _____, з них жінок _____

3.2. Кількість працівників, які вперше одержали інвалідність з профзахворювання, _____

3.3. Кількість працівників, які потребують переведення на іншу роботу внаслідок профзахворювання вперше _____

3.4. Кількість працівників, які підлягають дообстеженню, усього _____, з них жінок _____

3.5. Кількість працівників, у яких уперше виявлені загальні захворювання, усього _____, з них жінок _____

3.6. Кількість працівників, які потребують тимчасового переведення на іншу роботу за станом здоров'я, усього _____, з них жінок _____

3.7. Кількість працівників, які потребують переведення на іншу роботу за станом здоров'я, усього _____, з них жінок _____

3.8. Кількість працівників, яких необхідно направити на МСЕК, усього _____

3.9. Кількість працівників, яким встановлено діагноз профзахворювання (отруєння) за останні 5 років усього _____, з них жінок _____

3.10. Кількість працівників, які підлягають направленню:

3.10.1. На амбулаторне лікування _____

3.10.2. На стаціонарне лікування _____

3.10.3. На санаторно-курортне лікування _____

3.10.4. У спеціалізовані ЛПЗ _____, у т. ч. у профпатологічні _____

3.11. Кількість працівників, які потребують дієтичного харчування і лікувально-профілактичного харчування, _____

3.12. Кількість працівників, які перебувають на диспансерному нагляді на кінець звітної року, усього _____ за формами патології згідно з МКХ-10.

4. Перевірено результати виконання заходів попереднього заключного акта від _____ року _____

(перелічити)

Невиконані санітарно-протиепідемічні заходи

(перелічити)

Причини невиконання

(перелічити)

Лікар з гігієни праці

(підпис)

(прізвище та ініціали)

* У пунктах 3.1 - 3.12 подаються списки працівників із зазначенням П. І. Б., цеху (дільниці), професії, шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, стажу

роботи в умовах їх дії, діагнозу.

5. За результатами медичного огляду комісія пропонує комплекс оздоровчих заходів:

5.1. Роботодавцю.

5.2. Голові профспілкової організації.

5.3. Головному лікарю лікувально-профілактичного закладу, що проводить диспансерний нагляд за працівниками підприємства.

А також

санітарно-протиепідемічних заходів

(перелічити всі заходи)

Підписи

Голова комісії

*Лікар з гігієни
праці*

Роботодавець

*Голова
профспілкової
організації
або вповноважена
особа*

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та
ініціали)

(підпис) (прізвище та
ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Із заключним актом ознайомлені та одержали

1. Роботодавець.

2. Представник профспілкової організації або вповноважена особа.

3. Заступник головного лікаря з лікувальної роботи.

4. Районний профпатолог.

5. Заклад державної санепідемслужби.

6. Представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

Додаток 10

до пункту 2.24 Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ

за результатами проведення періодичних медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці

за 200_ рік

(найменування лікувально-профілактичного закладу)

I. Кількість оглянутих працівників, які підлягали періодичному медичному огляду

№ з/п	Найменування показника	Підлягало періодичному медичному огляду, осіб	Оглянуто осіб	% виконання
1	2	3	4	5
1	Усього працівників			
	У т. ч. осіб зі стажем роботи понад 10 років			
	У т. ч. осіб до 21 року			
	У т. ч. жінок			
	У т. ч. осіб пенсійного віку			
2	У т. ч. підлягають дії шкідливих факторів			
2.1	Хімічні речовини (у разі потреби розшифрувати) - усього			
	З них жінок			
2.1.2	Пил - усього			
	З них жінок			

2.1.3	Шкідливі речовини біологічного походження (у разі потреби розшифрувати) - усього			
	З них жінок			
2.1.4	Шум - усього			
	З них жінок			
2.1.5	Вібрація - усього			
	З них жінок			
2.1.6	Неіонізуюче випромінювання - усього			
	З них жінок			
2.1.7	Іонізуюче випромінювання - усього			
	З них жінок			
2.1.8	Мікроклімат - усього			
	З них жінок			
2.1.9	Важкість праці - усього			
	З них жінок			
2.1.10	Атмосферний тиск - усього			

2.1.11	Напруженість праці - усього			
	З них жінок			

	<i>Результати періодичних медичних оглядів</i>	Кількість осіб
3	Виявлено осіб з підозрою на професійне захворювання усього _____ у т. ч. професійний рак _____	
3.1	У тому числі жінок	
3.2	Кількість осіб, яким уперше встановлено діагноз профза- хворювання _____ у т. ч. професійний рак _____	
4	Кількість осіб, у яких виявлені загальні захворювання усього	
4.1	У тому числі жінок	
5	Кількість осіб, які переведені на іншу роботу	
5.1	Підлягало	
5.2	Переведено	
5.3	Кількість осіб, які переведені на інвалідність у зв'язку з професійним захворюванням	
	Кількість працівників, які пройшли обстеження та лікуван-	

6	ня в спеціалізованому профпатологічному ЛПЗ	
7	Узято на диспансерний облік за звітний період	
8	Знаходиться під диспансерним наглядом на кінець звітнього періоду	
9	Кількість осіб, які підлягають лікуванню	
9.1	Стационарному	
9.2	Амбулаторному	
10	Кількість осіб, які підлягають оздоровленню	
10.1	У санаторіях	
10.2	Будинках відпочинку	
10.3	Санаторіях-профілакторіях	
10.4	Потребують дієтичного харчування	
11	Кількість оздоровлених осіб (за даними минулого року)	
11.1	У стаціонарах	
11.2	У санаторіях	
11.3	У будинках відпочинку	
11.4	У профілакторіях	

11.5	Одержали дієтичне харчування	
------	------------------------------	--

Керівник ЛПЗ

**Керівник закладу державної
санітарно-епідеміологічної служби**

**Директор Департаменту
розвитку медичної допомоги**

М. П. Жданова

**Директор Департаменту державного
санітарно-епідеміологічного нагляду**

А. М. Пономаренко

**МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА У СПРАВАХ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАСЛІДКІВ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ**

Н А К А З

29.09.2003 № 368

Зареєстровано в Міністерстві

юстиції України

11 грудня 2003 р.

за № 1147/8468

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ПОСАД, ПРИ ПРИЗНАЧЕННІ НА ЯКІ ОСОБИ ЗОБОВ'ЯЗАНІ ПРОХОДИТИ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ, ТА ПОРЯДКУ ЇХ ОРГАНІЗАЦІЇ І ТИПОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ІНСТРУКТАЖІ, СПЕЦІАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ ТА ОРГАНІЗАЦІЯХ УКРАЇНИ

На виконання Закону України "Про пожежну безпеку", постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1994 року № 508 "Про заходи щодо виконання Закону

України "Про пожежну безпеку" та постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2003 року № 873 "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України з питань державного управління у сфері пожежної безпеки" Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Перелік посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, та порядок їх організації і Типове положення про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України, що додаються.
2. Державному департаменту пожежної безпеки МНС України до 1 березня 2004 року перевірити наявність в центральних органах виконавчої влади розроблених програм навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки.
3. Державному департаменту пожежної безпеки МНС України разом з центральними органами виконавчої влади організувати навчання і перевірку знань посадових осіб з питань пожежної безпеки.
4. Начальникам Головних управлінь пожежної безпеки та аварійно-рятувальних робіт МНС України в Автономній Республіці Крим, м. Києві та Київській області та Управлінь пожежної безпеки та

аварійно-рятувальних робіт МНС України в областях та м. Севастополі встановити контроль за навчанням і перевіркою знань посадових осіб, інших працівників з питань пожежної безпеки.

Міністр

Г.В.Рева

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ МНС України

29.09.2003 № 368

Зареєстровано в Міністерстві

юстиції України

11 грудня 2003 р.

за № 1147/8468

ПЕРЕЛІК

**посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити
навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки,
та порядок їх організації**

1. Перелік посад

Цей перелік посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, поширюється на міністерства, центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи та організації незалежно від форм власності та видів їх діяльності, концерни, корпорації та інші об'єднання підприємств, створених за галузевим принципом.

1.1. Центральні органи виконавчої влади, які у своєму штатному розписі мають такі посади:

1.1.1. Перші заступники та заступники міністрів, керівників інших центральних органів виконавчої влади.

1.1.2. Перші заступники та заступники міністрів, керівників інших центральних органів виконавчої влади Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

1.1.3. Керівники, заступники керівників, фахівці структурних підрозділів, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки об'єктів, установ та організацій.

1.1.4. Керівники, заступники керівників, фахівці служб пожежної безпеки.

1.2. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування:

1.2.1. Перші заступники та заступники голів місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

- 1.2.2. Заступники керівників обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, виконкомів місцевих рад народних депутатів, функціональні обов'язки яких пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки.
- 1.2.3. Керівники, заступники керівників, фахівці структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки.
- 1.3. Концерни, акціонерні товариства, корпорації та інші об'єднання підприємств, створених за галузевим принципом, а також підприємства, установи та організації:
- 1.3.1. Керівники концертів, акціонерних товариств, корпорацій та інших об'єднань підприємств, створених за галузевим принципом, функціональні обов'язки яких пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки підвідомчих об'єктів, установ та організацій.
- 1.3.2. Керівники, заступники керівників, фахівці структурних підрозділів концертів, акціонерних товариств, корпорацій та інших об'єднань підприємств, створених за галузевим принципом, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки об'єктів, установ та організацій.
- 1.3.3. Керівники, заступники керівників, фахівці служб пожежної безпеки концертів, акціонерних товариств, корпорацій та інших об'єднань підприємств, створених за галузевим принципом.
- 1.3.4. Керівники, заступники керівників, фахівці, інші посадові особи підприємств, установ та організацій, виробничих і науково-виробничих об'єднань незалежно від форм власності та характеру виробничої діяльності, їх структурних підрозділів, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням пожежної безпеки.
- 1.3.5. Керівники, заступники керівників та фахівці науково-дослідних, конструкторських і технологічних установ, робота яких пов'язана з проведенням експертизи проектно-конструкторської документації, на яку поширюються вимоги документів з пожежної безпеки, а також з розробками з питань пожежної безпеки.
- 1.3.6. Керівники та заступники керівників підприємств, що орендують приміщення та офіси, торговельно-складські та виробничі площі, заклади з масовим перебуванням людей.
- 1.3.7. Вчителі та викладачі предмета (курсу) "Безпека життєдіяльності".
- 1.3.8. Посадові особи, які організують проведення видовищних заходів із застосуванням піротехнічних ефектів.
- 1.3.9. Особи, які беруть безпосередню участь у виробничому процесі в приміщеннях категорій за вибухопожежною та пожежною небезпекою А, Б і В, а також виконують роботи на устаткуванні, обладнанні, апаратах, де перебувають в обігу легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, речовини та матеріали, здатні вибухати або горіти в результаті взаємодії з водою, киснем повітря та один з одним.
- 1.3.10. Електрогазозварювальники.
- 1.3.11. Електрики, що працюють з електроустановками у вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зонах.
- 1.3.12. Працівники складського господарства та торговельних підприємств, де зберігаються пожежонебезпечні та (або) вибухопожежонебезпечні матеріали та речовини.
- 1.3.13. Інші категорії працівників, які визначаються керівниками підприємств, установ, організацій діяльність яких потребує більш глибоких знань з питань пожежної безпеки та навичок на випадок виникнення пожежі.

2. Порядок організації навчання

2.1. Згідно з цим Переліком у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, концернах, корпораціях, об'єднаннях підприємств, на підприємствах, в установах та

організаціях складаються і затверджуються керівництвом конкретні переліки посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з пожежної безпеки, із зазначенням відповідних термінів.

2.2. Особи, посади яких зазначені в підпунктах 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3 пункту 1.1, пункті 1.2, підпунктах 1.3.1, 1.3.2 пункту 1.3 Переліку, проходять навчання та перевірку знань з пожежної безпеки до початку виконання своїх обов'язків у навчальних закладах Державного комітету з нагляду за охороною праці України, а інші особи - до початку виконання своїх обов'язків у навчальних закладах МНС України, Добровільного пожежного товариства України, підприємствах і організаціях, які мають досвідчених фахівців з питань пожежної безпеки та необхідне програмно-методичне забезпечення. Програми навчання мають погоджуватися з центральним органом державного пожежного нагляду.

Подальше навчання і перевірка знань посадових осіб з пожежної безпеки здійснюються періодично (один раз на три роки) у вищевказаних навчальних закладах, підприємствах та організаціях.

2.3. Особи, посади яких зазначені у підпунктах 1.3.9, 1.3.10, 1.3.11, 1.3.12, 1.3.13 Переліку, проходять спеціальне навчання та перевірку знань з пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях, які мають досвідчених фахівців з питань пожежної безпеки, необхідне програмно-методичне та матеріальне забезпечення. Програми навчання погоджуються з територіальними органами державного пожежного нагляду.

2.4. Навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки можуть проводити тільки фахівці, що мають спеціальну (пожежно-технічну) освіту та стаж роботи за фахом не менше 5 років.

2.5. Після закінчення навчання особам, які успішно склали заліки, видається посвідчення (додаток).

2.6. Особи, які показали незадовільні знання, повинні протягом одного місяця пройти повторну перевірку знань з питань пожежної безпеки.

2.7. Позачергова перевірка знань посадових осіб з питань пожежної безпеки за рішенням керівників підприємств, установ та організацій проводиться:

при введенні в дію нових нормативних актів з пожежної безпеки;

у разі технічного переоснащення підприємства, пов'язаного з підвищенням пожежної небезпеки;

при переміщеннях посадової особи на іншу посаду, яка потребує додаткових знань з пожежної безпеки;

на вимогу органів державного пожежного нагляду, якщо встановлено факти необізнаності посадової особи з нормативними актами з питань пожежної безпеки.

Начальник відділу Держпожбезпеки

Е.М.Марчук

Додаток

до пункту 2.5 Переліку посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, та порядку їх організації

ФОРМА

посвідчення про проходження навчання з питань пожежної безпеки та відомостей про перевірку знань

ПОСВІДЧЕННЯ

про проходження навчання з питань пожежної безпеки

Видано _____

(прізвище та ініціали)

Фах (посада) _____

Місце роботи _____

(підприємство, цех,

дільниця, тощо)

Місце проведення навчання _____

(вказується

підприємство, організація, установа,

навчальний заклад, на базі якого

проведено навчання)

Власник посвідчення пройшов навчання та склав заліки.

Підстава: протокол засідання комісії від

"__" _____ 20__ року № _____

М.П. Голова комісії _____

(прізвище, підпис)

ВІДОМІСТЬ

про перевірку знань

Перевірку знань пройшов _____

(прізвище,

ім'я та по батькові)

(коли, де)

М.П.

Підстава: протокол засідання комісії від
"__" _____ 20__ року № _____

Голова комісії _____

(прізвище, підпис)

" ___ " _____ 20__ року № _____

Реєстраційний № _____

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З НАГЛЯДУ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Н А К А З

15.11.2004 № 255

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
1 грудня 2004 р.
за № 1526/10125

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТИПОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО СЛУЖБУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Відповідно до Закону України "Про охорону праці" **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Типове положення про службу охорони праці (далі - Типове положення), що додається.
2. Управлінню нормативно-правового та юридичного забезпечення (Кубієвич М.В.):
 - подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;
 - внести відповідні зміни до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці;
 - розмістити цей наказ на веб-сайті Держнаглядохоронпраці України;
 - спільно з Головним навчально-методичним центром Держнаглядохоронпраці (Баженов О.К.), загальним відділом (Деньгін А.П.) у тижневий термін після реєстрації у Міністерстві юстиції України розробити та забезпечити реалізацію заходів щодо впровадження Типового положення.
3. Загальному відділу (Деньгін А.П.) у тижневий термін після реєстрації у Міністерстві юстиції України довести цей наказ до відома територіальних управлінь, експертно-технічних центрів та Національного науково-дослідного інституту охорони праці.
4. Редакції журналу "Охорона праці" (Яковенко М.Г.) опублікувати цей наказ у черговому номері журналу.
5. Визнати таким, що втратив чинність наказ Держнаглядохоронпраці від 03.08.93 № 73 "Про Типове положення про службу охорони праці", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.09.93 за № 140.
6. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Голови Комітету Семка О.П.

Голова Комітету

С.Сторчак

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держнаглядохоронпраці
України
15.11.2004 № 255

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
1 грудня 2004 р.
за № 1526/10125

**ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СЛУЖБУ ОХОРОНИ ПРАЦІ
НПАОП 0.00-4.21.-04**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Згідно з Законом України "Про охорону праці" служба охорони праці створюється роботодавцем для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці.

1.2. На основі Типового положення про службу охорони праці (далі - Типове положення) з урахуванням специфіки виробництва та видів діяльності, чисельності працівників, умов праці та інших факторів, роботодавець розробляє і затверджує Положення про службу охорони праці відповідного підприємства, визначає структуру служби охорони праці, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників, відповідно до законодавства.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в положенні про структурний підрозділ з охорони праці враховують вимоги цього Типового положення.

Порядок створення та організації роботи структурних підрозділів з охорони праці місцевих органів виконавчої влади визначається відповідно до статті 34 Закону України "Про охорону праці".

Об'єднання підприємств у разі виконання ними делегованих функцій в галузі охорони праці розробляють і затверджують Положення про службу охорони праці відповідно до статті 36 Закону України "Про охорону праці" та цього Типового положення.

1.3. Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо роботодавцю.

1.4. Служба охорони праці створюється на підприємствах з кількістю працюючих 50 і більше осіб.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 50 осіб функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва (суміщення) особи, які мають відповідну підготовку.

На підприємстві з кількістю працюючих менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах,

які мають виробничий стаж роботи не менше трьох років і пройшли навчання з охорони праці.

1.5. Керівники та спеціалісти служби охорони праці за своїми посадами та заробітною платою прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб. Повинні відповідати кваліфікаційним вимогам, зазначеним у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 1), професії працівників, які є загальними для всіх видів економічної діяльності затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики від 16 лютого 1998 року № 24 (із змінами).

1.7. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці працівників служби охорони праці проводиться в установленому законодавством порядку під час прийняття на роботу та періодично один раз на три роки.

1.8. Працівники служби охорони праці підприємства в своїй діяльності керуються законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах підприємства.

1.9. Ліквідація служби охорони праці допускається тільки в разі ліквідації підприємства чи припинення використання найманої праці фізичною особою.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

2.1. В разі відсутності впровадженої системи якості відповідно до ISO 9001, опрацювання ефективної системи управління охороною праці на підприємстві та сприяння удосконаленню діяльності у цьому напрямку кожного структурного підрозділу і кожного працівника. Забезпечення фахової підтримки рішень роботодавця з цих питань.

2.2. Організація проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози життю або здоров'ю працівників.

2.3. Вивчення та сприяння впровадженню у виробництво досягнень науки і техніки, прогресивних і безпечних технологій, сучасних засобів колективного та індивідуального захисту працівників.

2.4. Контроль за дотриманням працівниками вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, положень (у разі наявності) галузевої угоди, розділу "Охорона праці", колективного договору та актів з охорони праці, що діють в межах підприємства.

2.5. Інформування та надання роз'яснень працівникам підприємства з питань охорони праці.

3. ФУНКЦІЇ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

3.1. Розроблення спільно з іншими підрозділами підприємства комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці, планів, програм поліпшення умов праці, запобігання виробничому травматизму,

професійним захворюванням, надання організаційно-методичної допомоги у виконанні запланованих заходів.

3.2. Підготовка проектів наказів з питань охорони праці і внесення їх на розгляд роботодавцю.

3.3. Проведення спільно з представниками інших структурних підрозділів і за участю представників професійної спілки підприємства або, за її відсутності, уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці перевірок дотримання працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

3.4. Складання звітності з охорони праці за встановленими формами.

3.5. Проведення з працівниками вступного інструктажу з охорони праці.

3.6. Ведення обліку та проведення аналізу причин виробничого травматизму, професійних захворювань, аварій, заподіяної ними шкоди.

3.7. Забезпечення належного оформлення і зберігання документації з питань охорони праці, а також своєчасної передачі їх до архіву для тривалого зберігання згідно з установленим порядком.

3.8. Складання за участю керівників підрозділів підприємства переліків професій, посад і видів робіт, на які повинні бути розроблені інструкції з охорони (безпеки) праці, що діють в межах підприємства, надання методичної допомоги під час їх розроблення.

3.9. Інформування працівників про основні вимоги законів, інших нормативно-правових актів та актів з охорони праці, що діють в межах підприємства.

3.10. Розгляд:

питань про підтвердження наявності небезпечної виробничої ситуації, що стала причиною відмови працівника від виконання дорученої роботи, відповідно до законодавства (у разі необхідності);

листів, заяв, скарг працівників підприємства, що стосуються питань додержання законодавства про охорону праці.

3.11. Організація:

забезпечення підрозділів нормативно-правовими актами та актами з охорони праці, що діють в межах підприємства, посібниками, навчальними матеріалами з цих питань;

роботи кабінету з охорони праці, підготовки інформаційних стендів, кутків з охорони праці тощо;

нарад, семінарів, конкурсів тощо з питань охорони праці;

пропаганди з питань охорони праці з використанням інформаційних засобів.

3.12. Участь у:

розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, відповідно до Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1112;

складанні санітарно-гігієнічної характеристики робочих місць працівників, які проходять обстеження щодо наявності профзахворювань;

проведенні внутрішнього аудиту охорони праці та атестації робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці;

роботі комісії з приймання в експлуатацію закінчених будівництвом, реконструкцією або технічним переозброєнням об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення, відремонтованого або модернізованого устаткування в частині дотримання вимог охорони (безпеки) праці;

розробленні положень, інструкцій, розділу "Охорона праці" колективного договору, актів з охорони (безпеки) праці, що діють у межах підприємства;

складанні переліків професій і посад, згідно з якими працівники повинні проходити обов'язкові попередні і періодичні медичні огляди;

організації навчання з питань охорони праці;

роботі комісії з перевірки знань з питань охорони праці.

3.13. Забезпечення організаційної підтримки (в разі наявності) роботи комісії з питань охорони праці підприємства.

3.14. Контроль за:

виконанням заходів, передбачених програмами, планами щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, колективним договором та заходами, спрямованими на усунення причин нещасних випадків та професійних захворювань;

проведенням ідентифікації та декларуванням безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

наявністю в підрозділах інструкцій з охорони праці згідно з переліком професій, посад і видів робіт, своєчасним внесенням в них змін;

своєчасним проведенням необхідних випробувань і технічних оглядів устаткування;

станом запобіжних і захисних пристроїв, вентиляційних систем;

своєчасним проведенням навчання з питань охорони праці, всіх видів інструктажів з охорони праці;

забезпеченням працівників відповідно до законодавства спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту, мийними та знежелевальними засобами;

організацією зберігання, прання, хімічного чищення, сушіння, знепилювання і ремонту спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту;

санітарно-гігієнічними і санітарно-побутовими умовами працівників згідно з нормативно-правовими актами;

своєчасного і правильного надання працівникам пільг і компенсацій за важкі та шкідливі умови праці, забезпечення їх лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними йому харчовими продуктами, газованою солоною водою, наданням оплачуваних перерв санітарно-оздоровчого призначення тощо відповідно до вимог законодавства та колективного договору;

дотриманням у належному безпечному стані території підприємства, внутрішніх доріг та пішохідних доріжок;

організацію робочих місць у відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці;

використання цільових коштів, виділених для виконання комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

застосування праці жінок, інвалідів і осіб молодших 18 років відповідно до законодавства;

виконання приписів посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці та подання страхового експерта з охорони праці;

проведення попередніх (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці, або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічних обов'язкових медичних оглядів осіб віком до 21 року.

4. ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Спеціалісти служби охорони праці мають право:

видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи (за формою згідно з додатком) щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці.

Припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише роботодавець. Припис складається в 2 примірниках, один з яких видається керівникові робіт, об'єкту, цеху, другий залишається та реєструється у службі охорони праці, і зберігається протягом 5 років. Якщо керівник структурного підрозділу підприємства відмовляється від підпису в одержані припису, спеціаліст з охорони праці надсилає відповідне подання на ім'я особи, якій адміністративно підпорядкований цей структурний підрозділ, або роботодавцю;

зупиняти роботу виробництв, дільниці, машин, механізмів, устаткування у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працівників;

вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли передбачених законодавством медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимоги нормативно-правових актів з охорони праці;

надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності посадових осіб та працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці;

за поліпшення стану безпеки праці вносити пропозиції про заохочення працівників за активну працю;

залучати, за погодженням з роботодавцем і керівниками підрозділів підприємства, спеціалістів підприємства для проведення перевірок стану охорони праці.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

5.1. Робота служби охорони праці підприємства повинна здійснюватись відповідно до плану роботи та графіків обстежень, затверджених роботодавцем.

5.2. Робочі місця працівників служби охорони праці мають розміщуватись (як правило) в окремому приміщенні, забезпечуватись належною оргтехнікою, технічними засобами зв'язку і бути зручними для приймання відвідувачів.

5.3. Для проведення навчання, інструктажів, семінарів, лекцій, виставок тощо має бути створений кабінет з охорони праці відповідно до Типового положення про кабінет охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 18.07.97 №191, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.10.97 за № 458/2262.

5.4. Роботодавець забезпечує стимулювання ефективної роботи працівників служби охорони праці.

5.5. Працівники служби охорони не можуть залучатися до виконання функцій, не передбачених Законом України "Про охорону праці" та цим Типовим положенням.

5.6. Служба охорони праці взаємодіє з іншими структурними підрозділами, службами, фахівцями підприємства та представниками профспілки, а за її відсутності - з уповноваженими найманими працівниками особами з питань охорони праці.

Заступник начальника управління
нормативно-правового та
юридичного забезпечення

М.Кубієвич
Додаток
до Типового положення
про службу охорони праці
Форма 1 – ОП

СЛУЖБА ОХОРОНИ ПРАЦІ

(найменування підприємства, установи, організації, якій

належить служба охорони праці)

ПРИПИС

№ _____ від " _____ " _____ 20 ____ року

Кому _____

(П.І.Б., посада особи, якій видається припис)

Відповідно до Закону України "Про охорону праці", з метою створення належних безпечних і здорових умов праці пропоную Вам усунути такі порушення та недоліки:

№ п/п	Виявлені порушення (зазначається сутність правопорушення, а також недоліки системи управління)	Нормативно-правовий акт, пункт, абзац вимоги яких порушено (зазначається конкретно пункт, абзац та найменування порушених нормативно-правових актів з охорони праці)	Запропонований термін усунення порушень (зазначається дата, місяць та рік усунення порушень)	Відмітка про виконання (зазначається дата фактичного виконання заходів і підписуються особою, що видала припис і особою, що отримала припис)
1	2	3	4	5

Порушення, що вказані в пунктах _____ припису, призвели до створення виробничої ситуації, що загрожує життю (здоров'ю) працюючих.

Керуючись статті 15 Закону України "Про охорону праці", забороняю з _____ годин " _____ " _____ 20____ року експлуатацію (виконання робіт)

(вказати назву об'єкта, дільниці, цеху, виробництва, машини,

механізму устаткування)

Зупинені роботи можуть бути поновлені з мого письмового дозволу після усунення вказаних порушень. Про виконання припису із закінченням вказаних в ньому термінів прошу письмово повідомити мене.

Припис видав

_____ (П.І.Б., посада)

_____ (підпис)

Припис одержав

_____ (П.І.Б., посада)

_____ (підпис)

(В разі відмови від підпису в одержані припису, робиться запис: "Від підпису відмовився" та вказується дата).

Заступник начальника управління
нормативно-правового та
юридичного забезпечення

М.Кубієвич

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 25 серпня 2004 р. № 1112

Київ

Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановами Кабінету Міністрів України
від 25 травня 2006 року № 726,
від 29 листопада 2006 року № 1658,
від 20 квітня 2007 року № 648

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити такі, що додаються:

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві;

перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.

2. Внести до Порядку проведення витрат на поховання у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2001 р. № 826 (Офіційний вісник України, 2001 р., № 29, ст. 1313), такі зміни:

1) пункт 2 викласти у такій редакції:

"2. Витрати на поховання провадяться у разі смерті потерпілого, що настала за обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України";

2) пункти 3 і 4 виключити.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2001 р. № 1094 "Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" (Офіційний вісник України, 2001 р., № 35, ст. 1625);

постанову Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2002 р. № 1363 "Про внесення зміни до Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" (Офіційний вісник України, 2002 р., № 38, ст. 1773);

пункт 79 змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2003 р. № 1402 (Офіційний вісник України, 2003 р., № 37, ст. 1981).

4. Міністерству охорони здоров'я разом з іншими заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити і затвердити до 1 жовтня 2004 року:

Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості;

Порядок складення та вимоги до санітарно-гігієнічних характеристик умов праці.

5. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести до 1 жовтня 2004 р. власні нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.

6. Надати право роз'яснювати вимоги Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві:

Державному комітету з нагляду за охороною праці - щодо розслідування та ведення обліку нещасних випадків і аварій на виробництві;

Міністерству охорони здоров'я - щодо розслідування та ведення обліку хронічних професійних захворювань і отруень.

7. Ця постанова набирає чинності з 1 жовтня 2004 року.

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 25 серпня 2004 р. № 1112

ПОРЯДОК
розслідування та ведення обліку нещасних випадків, профе-
сійних захворювань і аварій на виробництві

НПАОП 0.00–6.02–04

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, що сталися на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду економічної діяльності або в їх філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах чи у фізичних осіб - підприємців, які відповідно до законодавства використовують найману працю (далі - підприємство), а також тих, що сталися з особами, які забезпечують себе роботою самостійно, за умови добровільної сплати ними внесків на державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання (далі - особи, які забезпечують себе роботою самостійно).

2. Дія цього Порядку поширюється на:

власників підприємств або уповноважені ними органи (далі - роботодавці);

осіб, у тому числі іноземців та осіб без громадянства, які відповідно до законодавства уклали з роботодавцем трудовий договір (контракт) або фактично були допущені до роботи в інтересах підприємства (далі - працівники), а також на осіб, які забезпечують себе роботою самостійно.

3. Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань, що сталися з працівниками, які перебували у відрядженні за кордоном, проводиться згідно з цим Порядком, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України.

4. Згідно з цим Порядком проводиться розслідування та ведеться облік нещасних випадків, професійних захворювань, що сталися з особами, які відповідно до законодавства про працю працюють за трудовим договором (контрактом) у військових частинах (підрозділах) або на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Міноборони, МВС, Держспецзв'яз-

ку, Мінтрансв'язку, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Адміністрації Держприкордонслужби, Державного департаменту з питань виконання покарань, МНС.

(абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з
постановами Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 р. № 726,
від 29.11.2006 р. № 1658,
від 20.04.2007 р. № 648)

Дія цього Порядку не поширюється на військовослужбовців та інших осіб, які проходять військову службу в зазначених частинах чи на підприємствах згідно із статутами військової служби.

5. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, стажистами, клінічними ординаторами, аспірантами, докторантами під час навчально-виховного процесу, у тому числі під час виробничого навчання, практики на виділеній ділянці підприємства під керівництвом уповноважених представників навчального закладу, визначається МОН за погодженням з Держнаглядохоронпраці, відповідним профспілковим органом і виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань (далі - Фонд).

6. Проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з працівниками під час прямування на роботу чи з роботи пішки, на громадському, власному або іншому транспортному засобі, що не належить підприємству і не використовувався в інтересах підприємства, здійснюється згідно з Порядком розслідування та обліку нещасних випадків невикробничого характеру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2001 р. № 270.

Розслідування та облік нещасних випадків

7. Розслідування проводиться у разі раптового погіршення стану здоров'я працівника або особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, одержання ними поранення, травми, у тому числі внаслідок тілесних ушкоджень, заподіяних іншою особою, гострого професійного захворювання і гострого професійного та інших отруєнь, одержання теплового удару, опіку, обмороження, у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням, одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани тощо), контакту з представниками тваринного і рослинного світу, що призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день чи більше або до необхідності переведення його на іншу (легшу) роботу не менш як на один робочий день, у разі зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків, а також у разі смерті працівника на підприємстві (далі - нещасні випадки).

До гострих професійних захворювань і гострих професійних отруєнь належать захворювання та отруєння, спричинені впливом небезпечних факторів, шкідливих речовин не більше ніж протягом однієї робочої зміни.

Гострі професійні захворювання спричиняються впливом хімічних речовин, іонізуючого та неіонізуючого випромінювання, значним фізичним навантаженням та перенапруженням окремих органів і систем людини. До них належать також інфекційні, паразитарні, алергійні захворювання.

Гострі професійні отруєння спричиняються в основному шкідливими речовинами гостроспрямованої дії.

8. Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, чи інша особа - свідок нещасного випадку повинні негайно повідомити безпосереднього керівника робіт чи іншу уповноважену особу підприємства і вжити заходів до подання необхідної допомоги потерпілому.

У разі настання нещасного випадку безпосередній керівник робіт (уповноважена особа підприємства) зобов'язаний:

терміново організувати подання першої медичної допомоги потерпілому, забезпечити у разі необхідності його доставку до лікувально-профілактичного закладу;

повідомити про те, що сталося, роботодавця, керівника первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважену найманими працівниками особу з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;

зберегти до прибуття комісії з розслідування (комісії із спеціального розслідування) нещасного випадку обстановку на робочому місці та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент нещасного випадку (якщо це не загрожує життю чи здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків), а також вжити заходів до недопущення подібних випадків.

9. Лікувально-профілактичний заклад повинен про кожне звернення потерпілого з посиланням на нещасний випадок на виробництві без направлення підприємства передати протягом доби з використанням засобів зв'язку екстрене повідомлення за формою згідно з додатком 1:

підприємству, де працює потерпілий;

робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, де працює потерпілий, або за місцем настання нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно;

установі (закладу) державної санітарно-епідеміологічної служби (далі - установа державної санітарно-епідеміологічної служби), які обслуговують підприємство, де працює потерпілий, або такій установі за місцем настання нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння).

10. Роботодавець, одержавши повідомлення про нещасний випадок (крім випадків, передбачених пунктом 41 цього Порядку), зобов'язаний негайно:

1) повідомити з використанням засобів зв'язку про нещасний випадок:

робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства за встановленою Фондом формою;

підприємство, де працює потерпілий, - якщо потерпілий є працівником іншого підприємства;

органи державної пожежної охорони за місцезнаходженням підприємства - у разі нещасного випадку, що стався внаслідок пожежі;

установу державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння);

2) утворити наказом комісію з розслідування нещасного випадку (далі - комісія) у складі не менше ніж три особи та організувати розслідування.

11. До складу комісії включаються керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавцем покладено виконання функцій спеціаліста з питань охорони праці (голова комісії), керівник структурного підрозділу підприємства, на якому стався нещасний випадок, представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства (за згодою), представник первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки, інші особи.

У разі настання нещасного випадку з тяжкими наслідками, у тому числі з можливою інвалідністю потерпілого, до складу комісії обов'язково включається представник робочого органу Фонду за місцезнаходженням підприємства.

До складу комісії не може включатися керівник робіт, який безпосередньо відповідає за стан охорони праці на робочому місці, де стався нещасний випадок.

У разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) до складу комісії включається також представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

На підприємствах, де немає структурних підрозділів, до складу комісії включається представник роботодавця.

На суднах морського, річкового та рибпромислового флоту під час плавання або перебування в іноземних портах комісія утворюється капітаном, про що повідомляється власник судна.

Потерпілий або особа, яка представляє його інтереси, не включається до складу комісії, але має право брати участь у її засіданнях, висловлювати свої пропозиції, додавати до матеріалів розслідування документи, що стосуються нещасного випадку, давати відповідні пояснення, в тому числі викладати в усній і письмовій формі особисту думку щодо обставин і причин нещасного випадку та одержувати від голови комісії інформацію про хід проведення розслідування.

Члени комісії мають право одержувати письмові та усні пояснення від роботодавця, посадових осіб та інших працівників підприємства, а також проводити опитування потерпілих та свідків нещасного випадку.

12. У разі коли нещасний випадок стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно (крім випадків, передбачених пунктом 41 цього Порядку), розслідування організовує робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцем настання нещасного випадку, для чого утворює наказом комісію у складі не менше ніж три особи.

До складу комісії включаються представники робочого органу виконавчої дирекції Фонду (голова комісії) за місцем настання нещасного випадку, райдержадміністрації - у разі настання нещасного випадку у місті районного значення чи районі м. Києва і Севастополя, або облдержадміністрації - у разі настання нещасного випадку у місті обласного значення (далі - місцева держадміністрація), первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, потерпілий або особа, яка представляє його інтереси. У разі гострого професійного захворювання (отруєння) до складу комісії також включа-

ється представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби за місцем настання нещасного випадку.

13. Комісія зобов'язана протягом трьох діб:

обстежити місце нещасного випадку, одержати пояснення потерпілого, якщо це можливо, опитати свідків нещасного випадку та причетних до нього осіб;

визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;

з'ясувати обставини і причини нещасного випадку;

визначити, чи пов'язаний цей випадок з виробництвом;

установити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, розробити заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам;

скласти акт розслідування нещасного випадку за формою Н-5 згідно з додатком 2 у трьох примірниках (далі - акт форми Н-5), а також акт про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом, за формою Н-1 згідно з додатком 3 у шести примірниках (далі - акт форми Н-1), якщо цей нещасний випадок визнано таким, що пов'язаний з виробництвом, або акт про нещасний випадок, не пов'язаний з виробництвом, за формою НПВ згідно з додатком 4, якщо цей нещасний випадок визнано таким, що не пов'язаний з виробництвом (далі - акт форми НПВ), і передати їх на затвердження роботодавцю;

у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, крім акта форми Н-1 скласти також у чотирьох примірниках карту обліку професійного захворювання (отруєння) за формою П-5 згідно з додатком 5 (далі - карта форми П-5).

Акти форми Н-5 і форми Н-1 (або форми НПВ) підписуються головою і всіма членами комісії. У разі незгоди із змістом зазначених актів член комісії письмово викладає свою окрему думку, яка додається до акта форми Н-5 і є його невід'ємною частиною, про що робиться запис в акті форми Н-5.

У випадках, зазначених у пункті 35 цього Порядку, або у разі виникнення потреби у проведенні лабораторних досліджень, експертизи, випробувань для встановлення обставин і причин нещасного випадку строк розслідування може бути продовжено за погодженням з територіальним органом Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням підприємства, але не більше ніж на місяць, про що роботодавець видає наказ.

14. Визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки, що сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків, у тому числі у відрядженні, а також ті, що сталися у період:

перебування на робочому місці, на території підприємства або в іншому місці, пов'язаному з виконанням роботи, починаючи з моменту прибуття працівника на підприємство до його відбуття, який повинен фіксуватися відповідно до вимог правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, у тому числі протягом робочого та надурочного часу, або виконання завдань роботодавця в неробочий час, під час відпустки, у вихідні, святкові та неробочі дні;

підготовки до роботи та приведення в порядок після закінчення роботи знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, а також виконання заходів особистої гігієни, пересування по території підприємства перед початком роботи і після її закінчення;

проїзду на роботу чи з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству, або на іншому транспортному засобі, наданому роботодавцем;

використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства з дозволу або за дорученням роботодавця в установленому роботодавцем порядку;

виконання дій в інтересах підприємства, на якому працює потерпілий, тобто дій, які не належать до трудових обов'язків працівника (подання необхідної допомоги іншому працівникові, дій щодо запобігання аваріям або рятування людей та майна підприємства, інших дій за розпорядженням або дорученням роботодавця);

ліквідації аварії, наслідків надзвичайної ситуації техногенного і природного характеру на виробничих об'єктах і транспортних засобах, що використовуються підприємством;

подання необхідної допомоги або рятування людей, виконання дій, пов'язаних із запобіганням нещасним випадкам з іншими особами у процесі виконання трудових обов'язків;

надання підприємством шефської допомоги;

перебування у транспортному засобі або на його стоянці, на території вахтового селища, у тому числі під час змінного відпочинку, якщо настання нещасного випадку пов'язане з виконанням потерпілим трудових обов'язків або з впливом на нього небезпечних чи шкідливих виробничих факторів або середовища;

прямування працівника до об'єкта (між об'єктами) обслуговування за затвердженими маршрутами або до будь-якого об'єкта за дорученням роботодавця;

прямування до/чи з місця відрядження згідно з установленим завданням.

15. Визнаються пов'язаними з виробництвом також випадки:

раптового погіршення стану здоров'я працівника або його смерті внаслідок гострої серцево-судинної недостатності під час перебування на підземних роботах (видобування корисних копалин, будівництво, реконструкція, технічне переоснащення і капітальний ремонт шахт, рудників, копалень, метрополітенів, підземних каналів, тунелів та інших підземних споруд, геологорозвідувальні роботи, які проводяться під землею) чи після виведення працівника на поверхню з ознаками гострої серцево-судинної недостатності, що підтверджено медичним висновком;

скоєння самогубства працівником плавскладу на судах морського, річкового та рибпромислового флоту в разі перевищення обумовленого колективним договором строку перебування у рейсі або його смерті під час перебування у рейсі внаслідок впливу психофізіологічних, небезпечних чи шкідливих виробничих факторів.

16. Нещасні випадки, пов'язані із завданням тілесних ушкоджень іншою особою, або вбивство працівника під час виконання чи у зв'язку з виконанням ним трудових (посадових) обов'язків чи дій в інтересах підприємства незалежно від порушення кримінальної справи розслідуються відповідно до цього Порядку. Такі випадки визнаються пов'язаними з виробництвом (крім випадків, що сталися з особистих мотивів).

17. Нещасні випадки, що сталися внаслідок раптового погіршення стану здоров'я працівника під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків (крім випадків, зазначених у пункті 15 цього

Порядку, у разі відсутності умов, зазначених у пункті 18 цього Порядку), визнаються пов'язаними з виробництвом за умови, що погіршення стану здоров'я працівника сталося внаслідок впливу небезпечних чи шкідливих виробничих факторів, що підтверджено медичним висновком, або якщо потерпілий не проходив медичного огляду, передбаченого законодавством, а робота, що виконувалася, протипоказана потерпілому відповідно до медичного висновку про стан його здоров'я.

Медичний висновок щодо зв'язку погіршення стану здоров'я працівника з впливом на нього небезпечних чи шкідливих виробничих факторів або щодо протипоказання за станом здоров'я працівника виконувати зазначену роботу видається лікувально-профілактичним закладом за місцем лікування потерпілого на запит роботодавця та/або голови комісії.

18. Не визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки, що сталися з працівниками:

за місцем постійного проживання на території польових і вахтових селищ;

під час використання ними в особистих цілях транспортних засобів, машин, механізмів, устаткування, інструментів, що належать або використовуються підприємством (крім випадків, що сталися внаслідок їх несправності);

унаслідок отруєння алкоголем, наркотичними засобами, токсичними чи отруйними речовинами, а також унаслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо), за наявності відповідного медичного висновку, якщо це не пов'язане із застосуванням таких речовин у виробничих процесах чи порушенням вимог безпеки щодо їх зберігання і транспортування або якщо потерпілий, який перебував у стані алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, до нещасного випадку був відсторонений від роботи відповідно до вимог правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства або колективного договору;

у разі підтвердженого відповідним медичним висновком алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, не зумовленого виробничим процесом, яке стало основною причиною нещасного випадку за відсутності технічних та організаційних причин його настання;

під час скоєння ними злочину, що встановлено обвинувальним вироком суду;

у разі смерті або самогубства (крім випадків, зазначених у пункті 15 цього Порядку).

19. Роботодавець, а у разі нещасного випадку, що стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, - керівник робочого органу виконавчої дирекції Фонду, який призначив комісію, повинен розглянути і затвердити примірники актів форми Н-5 і форми Н-1 (або форми НПВ) протягом доби після одержання матеріалів, підготовлених комісією за підсумками її роботи (далі - матеріали розслідування).

До першого примірника акта форми Н-5 додаються примірник акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірник карти форми П-5 - у разі гострого професійного захворювання (отруєння), пояснення свідків та потерпілого (у разі їх наявності), витяги з експлуатаційної документації, схеми, фотографії, інші документи, що характеризують стан робочого місця (машини, механізму, устаткування, апаратури тощо), а у разі потреби - також висновок лікувально-профілактичного закладу про стан сп'яніння, наявність в організмі потерпілого алкоголю, наркотичних чи отруйних речовин.

На вимогу потерпілого або особи, яка представляє його інтереси, голова комісії зобов'язаний ознайомити його з документами, що містяться в матеріалах розслідування.

20. Нещасні випадки реєструються у журналі за формою згідно з додатком 6 роботодавцем, а у разі нещасного випадку, що стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, - робочим органом виконавчої дирекції Фонду, в якому зареєстровано цю особу.

21. Примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ) і примірником матеріалів розслідування карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), протягом трьох діб надсилаються роботодавцем керівникові (спеціалістові) служби охорони праці або посадовій особі (спеціалісту), на яку роботодавцем покладено виконання функцій з питань охорони праці, підприємства, працівником якого є потерпілий.

22. Примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірник карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) протягом трьох діб надсилаються роботодавцем:

потерпілому або особі, яка представляє його інтереси;

робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Примірник затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ) протягом трьох діб надсилається роботодавцем:

керівникові структурного підрозділу підприємства, де стався нещасний випадок, для здійснення заходів щодо запобігання подібним випадкам;

територіальному органу Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням підприємства;

первинній організації профспілки, представник якої брав участь у роботі комісії, або уповноваженій найманими працівниками особі з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки.

Копія акта форми Н-1 надсилається органу, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі відсутності такого органу - місцевій держадміністрації.

У разі гострого професійного захворювання (отруєння) копія акта форми Н-1 надсилається разом з примірником карти форми П-5 до установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, працівником якого є потерпілий, і веде облік випадків гострих професійних захворювань (отруєнь).

23. У разі розслідування нещасного випадку, що стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, робочий орган виконавчої дирекції Фонду, який призначив комісію, протягом трьох діб надсилає примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірником карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння):

потерпілому або особі, яка представляє його інтереси;

робочому органу виконавчої дирекції Фонду, в якому зареєстровано особу, яка забезпечує себе роботою самостійно, разом з матеріалами розслідування.

Примірник затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ) протягом трьох діб надсилається:

місцевій держадміністрації для здійснення заходів щодо запобігання подібним випадкам;
територіальному органу Держнаглядохоронпраці за місцем настання нещасного випадку;
профспілковій організації, представник якої брав участь у роботі комісії.

У разі гострого професійного захворювання (отруєння) копія акта форми Н-1 надсилається разом з примірником карти форми П-5 також до установи державної санітарно-епідеміологічної служби за місцем настання нещасного випадку, яка веде облік випадків гострих професійних захворювань (отруєнь).

24. Примірник акта форми Н-5 разом з примірником акта форми Н-1 (або форми НПВ), карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), матеріалами розслідування підлягає зберіганню на підприємстві протягом 45 років, у разі реорганізації підприємства - передаються правонаступникові, який бере на облік цей нещасний випадок, а у разі ліквідації підприємства - до державного архіву.

У робочому органі виконавчої дирекції Фонду примірник акта форми Н-5 разом з примірником акта форми Н-1 (або форми НПВ), карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) підлягає зберіганню протягом 45 років.

25. По закінченні періоду тимчасової непрацездатності або у разі смерті потерпілого внаслідок травми, одержаної під час нещасного випадку, роботодавець, який бере на облік нещасний випадок, складає повідомлення про наслідки нещасного випадку за формою Н-2 згідно з додатком 7 і в десятиденний строк надсилає його організаціям і особам, яким надсилався акт форми Н-1 (або форми НПВ).

Повідомлення про наслідки нещасного випадку обов'язково додається до акта форми Н-1 або форми НПВ і зберігається разом з ним відповідно до цього Порядку.

26. Нещасний випадок, про який своєчасно не було повідомлено безпосереднього керівника чи роботодавця потерпілого або внаслідок якого втрата працездатності настала не одразу, розслідується і береться на облік згідно з цим Порядком протягом місяця після надходження заяви потерпілого чи особи, яка представляє його інтереси (незалежно від строку, коли він стався).

У разі реорганізації підприємства, на якому стався такий випадок, розслідування проводиться його правонаступником, а у разі ліквідації підприємства встановлення факту нещасного випадку розглядається у судовому порядку.

27. Нещасний випадок, що стався з працівником на території підприємства або в іншому місці роботи під час перерви, що надається згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, а також під час перебування працівника на території підприємства у зв'язку з проведенням виробничої наради, одержанням заробітної плати, проходженням обов'язкового медичного огляду або проведенням з дозволу чи з ініціативи роботодавця професійних та кваліфікаційних конкурсів і тренувальних занять, розслідується та береться на облік згідно з вимогами цього Порядку.

28. Нещасний випадок, що стався на певному підприємстві з працівником іншого підприємства під час виконання ним завдання в інтересах свого підприємства, розслідується комісією підприємства, на якому стався нещасний випадок, за участю представників підприємства, працівником якого є потерпілий. Такий випадок береться на облік підприємством, працівником якого є потерпілий.

Підприємство, на якому стався нещасний випадок, зберігає примірник акта форми Н-1 протягом періоду, необхідного для виконання передбачених актом профілактичних заходів щодо запобігання подібним випадкам, але не менше ніж один рік.

29. Нещасний випадок, що стався з працівником, який тимчасово був переведений в установленому порядку на інше підприємство або виконував роботи за сумісництвом, розслідується і береться на облік підприємством, на яке його було переведено або на якому він працював за сумісництвом.

30. Нещасний випадок, що стався з працівником під час виконання роботи під керівництвом посадових осіб підприємства, на якому він працює, на виділеній території, об'єкті, ділянці іншого підприємства, розслідується і береться на облік підприємством, працівником якого є потерпілий. У розслідуванні такого випадку бере участь представник підприємства, на якому стався нещасний випадок.

31. Нещасний випадок, що стався з працівником особового складу аварійно-рятувальної служби, залученим до роботи на об'єктах підприємства за договором (угодою) під керівництвом посадових осіб підприємства, розслідується і береться на облік цим підприємством. У розслідуванні такого випадку бере участь представник аварійно-рятувальної служби.

32. Нещасний випадок, що стався з працівником Державної служби охорони або з працівником суб'єкта господарювання, який має ліцензію на провадження діяльності з надання послуг, пов'язаних з охороною державної та іншої власності, а також з охороною громадян, під час виконання своїх обов'язків, розслідується і береться на облік Державною службою охорони та цим суб'єктом господарювання. У розслідуванні такого випадку бере участь представник підприємства, де стався нещасний випадок.

33. Нещасний випадок, що стався з водієм транспортного засобу, який виконував роботи у складі зведеної транспортної колони, сформованої підприємством, розслідується цим підприємством за участю представника підприємства, яке направило водія на зазначені роботи. Такий випадок береться на облік підприємством, яке сформувало транспортну колону.

34. Нещасні випадки, що сталися з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, стажистами, клінічними ординаторами, аспірантами, докторантами під час проходження ними виробничого навчання, практики або виконання робіт на підприємстві під керівництвом його посадових осіб, розслідуються і беруться на облік цим підприємством. У розслідуванні бере участь представник навчального закладу.

35. Нещасні випадки, що сталися з водіями, машиністами, пілотами (екіпажем) транспортних засобів (автомобілів, поїздів, літаків, морських та річкових суден тощо) під час перебування в рейсі, внаслідок катастроф, аварій та подій на транспорті розслідуються відповідно до цього Порядку з обов'язковим використанням матеріалів з розслідування катастроф, аварій та подій на транспорті, складених відповідними органами.

Відомості про обставини і причини катастроф, аварій та подій на транспорті, що призвели до нещасних випадків, а також про осіб, які допустили порушення вимог законодавства, незалежно від порушення кримінальної справи передаються відповідними органами у десятиденний строк після закінчення розслідування підприємству, працівниками якого є потерпілі.

36. Нещасні випадки, що сталися з громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які входять до складу екіпажів (бригад) транспортних засобів (автомобілів, поїздів, літаків,

морських та річкових суден тощо), під час перебування за кордоном (в портах, аеропортах, доках, станціях, судноремонтних заводах, майстернях тощо), розслідуються відповідно до цього Порядку, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України.

37. Контроль за своєчасністю і об'єктивністю розслідування нещасних випадків, їх документальним оформленням та обліком, виконанням заходів щодо усунення причин нещасних випадків здійснюють органи державного управління, органи державного нагляду за охороною праці, виконавча дирекція Фонду та її робочі органи відповідно до компетенції.

Громадський контроль здійснюють профспілки через свої виборні органи і представників, а також уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці.

Зазначені у цьому пункті органи та особи мають право вимагати у межах своєї компетенції від роботодавця проведення повторного (додаткового) розслідування нещасного випадку, затвердження чи перегляду затвердженого акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ), визнання нещасного випадку пов'язаним з виробництвом і складення акта форми Н-1, якщо ними виявлено порушення вимог цього Порядку чи інших нормативно-правових актів з охорони праці.

38. Посадова особа органу Держнаглядохоронпраці має право у разі відмови роботодавця скласти або затвердити акт форми Н-5, акт форми Н-1 (або форми НПВ) чи незгоди потерпілого або особи, яка представляє його інтереси, із змістом акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ), надходження скарги або незгоди з висновками розслідування про обставини та причини нещасного випадку чи приховання нещасного випадку видавати обов'язкові для виконання роботодавцем або робочим органом виконавчої дирекції Фонду - у разі нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, приписи за формою Н-9 згідно з додатком 8 щодо необхідності проведення розслідування (повторного розслідування) нещасного випадку, затвердження чи перегляду затвердженого акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ), визнання чи невизнання нещасного випадку пов'язаним з виробництвом і складення акта форми Н-1 (або форми НПВ).

Рішення посадової особи органу Держнаглядохоронпраці може бути оскаржено у судовому порядку. На час розгляду справи у суді дія припису припиняється.

39. Роботодавець зобов'язаний у п'ятиденний строк після одержання припису за формою Н-9 видати наказ про виконання запропонованих у приписі заходів, а також притягнути до відповідальності працівників, які допустили порушення законодавства про охорону праці. Про виконання цих заходів роботодавець повідомляє письмово орган Держнаглядохоронпраці, посадова особа якого видала припис, в установленій ним строк.

Спеціальне розслідування нещасних випадків

40. Спеціальному розслідуванню підлягають:

нещасні випадки із смертельними наслідками;

групові нещасні випадки, які сталися одночасно з двома і більше працівниками, незалежно від ступеня тяжкості ушкодження їх здоров'я;

випадки смерті працівників на підприємстві;

випадки зникнення працівників під час виконання трудових (посадових) обов'язків;

нещасні випадки з тяжкими наслідками, у тому числі з можливою інвалідністю потерпілого (за рішенням органів Держнаглядохоронпраці).

Віднесення нещасних випадків до таких, що спричинили тяжкі наслідки, у тому числі до нещасних випадків з можливою інвалідністю потерпілого, здійснюється відповідно до Класифікатора розподілу травм за ступенем тяжкості, що затверджується МОЗ.

41. Про груповий нещасний випадок, нещасний випадок із смертельним наслідком, нещасний випадок з тяжким наслідком, випадок смерті працівника на підприємстві, а також випадок зникнення працівника під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків роботодавець зобов'язаний негайно передати з використанням засобів зв'язку повідомлення за формою згідно з додатком 9:

територіальному органу Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням підприємства;

органу прокуратури за місцем настання нещасного випадку;

робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства;

органу, до сфери управління якого належить підприємство (у разі його відсутності - місцевій держадміністрації);

установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, - у разі гострих професійних захворювань (отруєнь);

первинній організації профспілки, членом якої є потерпілий;

органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій за місцем настання нещасного випадку та іншим органам (у разі потреби).

Про груповий нещасний випадок, нещасний випадок із смертельним наслідком, нещасний випадок, що спричинив тяжкі наслідки, а також про випадок смерті або зникнення під час виконання робіт особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, робочий орган виконавчої дирекції Фонду зобов'язаний негайно передати з використанням засобів зв'язку повідомлення за формою згідно з додатком 9:

територіальному органу Держнаглядохоронпраці за місцем настання нещасного випадку;

органу прокуратури за місцем настання нещасного випадку;

місцевій держадміністрації;

установі державної санітарно-епідеміологічної служби за місцем настання нещасного випадку - у разі гострих професійних захворювань (отруєнь);

органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та іншим органам (у разі потреби).

Зазначені у цьому пункті органи (організації) повідомляють про нещасний випадок органи (організації) вищого рівня.

Повідомлення надсилається також у разі, коли смерть потерпілого настала внаслідок нещасного випадку, що стався раніше. Спеціальне розслідування такого випадку здійснюється в установленому порядку з використанням матеріалів раніше проведеного розслідування.

42. Спеціальне розслідування нещасного випадку (крім випадків, передбачених пунктом 43 цього Порядку) проводиться комісією із спеціального розслідування нещасного випадку (далі - спеціальна комісія), що призначається наказом керівника територіального органу Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням підприємства або за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, чи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, за погодженням з органами, представники яких входять до її складу.

До складу спеціальної комісії включаються:

посадова особа територіального органу Держнаглядохоронпраці (голова комісії);

представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства або за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, чи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

представник органу, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі його відсутності - місцевій держадміністрації, якщо нещасний випадок стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, чи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;

керівник (спеціаліст) служби охорони праці підприємства або інший представник роботодавця;

представник первинної організації профспілки підприємства, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;

представник профспілкового органу вищого рівня;

представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, або такої установи за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, - у разі розслідування випадку гострого професійного захворювання (отруєння);

представник інспекції державного технічного нагляду Мінагрополітики - якщо нещасний випадок стався під час експлуатації зареєстрованих в інспекції сільськогосподарських машин (трактори, самохідні шасі, самохідні сільськогосподарські, дорожньо-будівельні і меліоративні машини, тракторні причепа, обладнання тваринницьких ферм, посівні та збиральні машини).

Залежно від кількості загиблих, характеру і можливих наслідків аварії до складу спеціальної комісії можуть бути включені спеціалісти органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, представники органів охорони здоров'я та інших органів.

Потерпілий або особа, яка представляє його інтереси, не включається до складу спеціальної комісії, але має право брати участь у засіданнях комісії, висловлювати свої пропозиції, додавати до матеріалів розслідування документи, що стосуються нещасного випадку, викладати особисту думку щодо обставин і причин нещасного випадку та одержувати від голови комісії інформацію про хід проведення розслідування.

Роботодавець (якщо постраждав роботодавець - орган, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі його відсутності - місцева держадміністрація або виконавчий орган місцевого самоврядування) зобов'язаний забезпечити належні умови і сприяти роботі спеціальної комісії.

Члени спеціальної комісії мають право одержувати письмові та усні пояснення від роботодавця, посадових осіб, працівників підприємства, а також проводити опитування потерпілих та інших осіб - свідків нещасного випадку.

43. Спеціальне розслідування групового нещасного випадку, під час якого загинуло 5 і більше осіб або травмовано 10 і більше осіб, проводиться спеціальною комісією, яка призначається наказом Держнаглядохоронпраці. До складу цієї комісії включаються керівники Держнаглядохоронпраці, органу, до сфери управління якого належить підприємство, місцевого органу виконавчої влади, виконавчої дирекції Фонду, галузевого або територіального об'єднання профспілок, роботодавця, представники первинних організацій профспілок, членами яких є потерпілі, або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, якщо потерпілі не є членами профспілок, відповідного органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій (у разі необхідності), органів охорони здоров'я та інших органів.

Спеціальне розслідування групового нещасного випадку, під час якого загинуло від 2 до 4 осіб, проводиться спеціальною комісією, яка призначається наказом Держнаглядохоронпраці або за його дорученням наказом територіального органу Держнаглядохоронпраці і до складу якої входять представники органів, зазначених в абзацах третьому - десятому пункту 42 цього Порядку, за погодженням з цими органами. Залежно від кількості загиблих, характеру і можливих наслідків аварії, причетності кількох підприємств склад спеціальної комісії може бути доповнено представниками інших підприємств, установ і організацій.

У разі коли Кабінетом Міністрів України прийнято спеціальне рішення щодо утворення комісії з розслідування групового нещасного випадку (аварії, що призвела до нещасних випадків), головою спеціальної комісії призначається посадова особа Держнаглядохоронпраці, яка входить до складу комісії, утвореної Кабінетом Міністрів України.

Спеціальне розслідування нещасних випадків, що сталися на ядерних установках, підконтрольних Держатомрегулювання, проводиться комісією, яка призначається Держатомрегулювання.

Спеціальне розслідування нещасних випадків, що сталися з працівниками або особами, які забезпечують себе роботою самостійно, і спричинили тяжкі наслідки, у тому числі нещасних випадків з можливою інвалідністю потерпілого, проводиться за рішенням територіального органу Держнаглядохоронпраці залежно від характеру і ступеня тяжкості травми спеціальною комісією, до складу якої входять представники органів, зазначених в абзацах 3 - 10 пункту 42 цього Порядку. Про рішення щодо проведення (відмови у проведенні) спеціального розслідування такого нещасного випадку територіальний орган Держнаглядохоронпраці протягом доби повідомляє роботодавця та відповідний робочий орган виконавчої дирекції Фонду з використанням засобів зв'язку в установленому Держнаглядохоронпраці порядку.

Якщо територіальним органом Держнаглядохоронпраці не прийнято рішення про проведення спеціального розслідування такого нещасного випадку, розслідування проводиться роботодавцем або відповідним робочим органом виконавчої дирекції Фонду згідно з пунктами 3 - 36 цього Порядку.

44. Спеціальне розслідування нещасних випадків, що сталися під час катастроф, аварій та подій на транспорті, проводиться з обов'язковим використанням матеріалів з їх розслідування, складених відповідними органами в установленому порядку.

Відомості про обставини і причини катастроф, аварій та подій на транспорті, що призвели до цих нещасних випадків, а також про осіб, які допустили порушення вимог законодавства, незалежно від порушення кримінальної справи передаються органами, які в установленому порядку розслідують їх обставини і причини, у десятиденний строк після закінчення розслідування голові спеціальної комісії.

У разі коли нещасний випадок стався за кордоном і представник Держнаглядохоронпраці, відповідного робочого органу виконавчої дирекції Фонду, профспілки, членом якої є потерпілий, не можуть прибути на місце події, проведення розслідування може бути доручено цими органами представникові роботодавця.

45. Спеціальне розслідування нещасного випадку проводиться протягом 10 робочих днів. У разі необхідності строк спеціального розслідування може бути продовжений органом, який призначив спеціальну комісію.

46. Спеціальна комісія зобов'язана:

обстежити місце, де стався нещасний випадок, одержати письмові чи усні пояснення від роботодавця і його представників, посадових осіб, працівників підприємства, потерпілого, якщо це можливо, опитати інших осіб - свідків нещасного випадку та осіб, причетних до нього;

визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;

з'ясувати обставини і причини нещасного випадку;

визначити, чи пов'язаний цей випадок з виробництвом;

установити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, а також розробити заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам;

зустрітися з потерпілими або членами їх сімей чи особами, які представляють їх інтереси, з метою розгляду питань щодо розв'язання соціальних проблем, які виникли внаслідок нещасного випадку, внесення пропозицій щодо їх розв'язання відповідним органам, а також дати потерпілим (членам їх сімей, особам, які представляють інтереси потерпілих) роз'яснення щодо їх прав у зв'язку з настанням нещасного випадку.

47. У разі потреби у проведенні лабораторних досліджень, випробувань, технічних розрахунків, експертизи для встановлення причини нещасного випадку і розроблення заходів щодо запобігання подібним випадкам роботодавець зобов'язаний за рішенням спеціальної комісії утворити експертну комісію із залученням до її роботи за рахунок коштів підприємства експертів - спеціалістів науково-дослідних, проектно-конструкторських, експертних та інших організацій, органів виконавчої влади та державного нагляду за охороною праці.

Після ознайомлення з необхідними матеріалами, обстеження місця події та проведення лабораторних досліджень, випробувань, технічних розрахунків, експертизи експертна комісія складає висновок, у якому стисло викладаються обставини, визначаються причини нещасного випадку, гост-

рого професійного захворювання (отруєння), зазначаються допущені порушення вимог нормативно-правових актів з охорони праці, а також заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам.

48. Медичні заклади, заклади судово-медичної експертизи, органи прокуратури і внутрішніх справ та інші органи зобов'язані безоплатно надавати на запит голови спеціальної комісії відповідні матеріали та висновки, що стосуються нещасного випадку, у визначені цим Порядком строки розслідування, а у випадках, коли необхідні висновки судово-гістологічної та судово-токсикологічної експертизи, - після проведення відповідних досліджень.

49. Під час спеціального розслідування роботодавець зобов'язаний:

зробити у разі необхідності фотознімки місця, де стався нещасний випадок, пошкоджених об'єктів, машин, механізмів, устаткування, інструменту, а також надати спеціальній комісії технічну документацію та інші необхідні матеріали;

створити належні умови для роботи спеціальної комісії, забезпечити її для цілей розслідування транспортними засобами, засобами зв'язку, службовими приміщеннями;

організувати у разі розслідування випадків гострого професійного захворювання (отруєння) медичне обстеження працівників відповідної ділянки підприємства;

забезпечити проведення необхідних лабораторних досліджень, випробувань, технічних розрахунків, експертизи тощо;

організувати друкування, тиражування і оформлення в необхідній кількості матеріалів спеціального розслідування, передбачених пунктом 54 цього Порядку.

50. Роботодавець, працівником якого є потерпілий, компенсує витрати, пов'язані з діяльністю спеціальної комісії та залучених до її роботи спеціалістів. Відшкодування витрат на відрядження працівників, які є членами спеціальної комісії або залучені до її роботи, роботодавець здійснює в розмірах, передбачених нормами відшкодування витрат на відрядження за рахунок валових витрат, шляхом переказу відповідної суми на реєстраційні рахунки, відкриті в органах Державного казначейства бюджетним установам, та поточні рахунки, відкриті у банківських установах на території України суб'єктами господарювання.

51. За результатами спеціального розслідування складаються акт форми Н-5, акт форми Н-1 стосовно кожного потерпілого, нещасний випадок з яким визнано таким, що пов'язаний з виробництвом, або форми НПВ в іншому випадку, карта форми П-5 стосовно кожного потерпілого у разі настання гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, а також оформляються інші матеріали спеціального розслідування, передбачені пунктами 54 і 55 цього Порядку.

Кількість примірників акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ), карти форми П-5 визначається залежно від кількості потерпілих та органів, яким зазначені документи надсилаються відповідно до пунктів 56 і 57 цього Порядку.

В акті спеціального розслідування нещасного випадку, який стався внаслідок аварії, зазначається її категорія.

Примірники актів форми Н-5, форми Н-1 (або форми НПВ) підписуються головою і всіма членами спеціальної комісії протягом п'яти днів після оформлення матеріалів спеціального розслідування. У разі незгоди із змістом акта форми Н-5, форми Н-1 (або форми НПВ) член комісії письмово ви-

кладає окрему думку, яка додається до акта і є його невід'ємною частиною, про що зазначається в акті форми Н-5.

52. У разі коли комісія із спеціального розслідування випадку зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків з урахуванням конкретних обставин дійде висновку, що зникнення працівника зумовлено настанням нещасного випадку, пов'язаного з виробництвом, акт форми Н-5 з таким висновком комісії видається сім'ї цього працівника або особі, яка представляє його інтереси, для звернення до суду із заявою про оголошення працівника померлим.

Після оголошення судом працівника померлим орган Держнаглядохоронпраці, який призначив комісію із спеціального розслідування цього випадку, відповідно до акта форми Н-5 визнає цей випадок пов'язаним з виробництвом, складає акт форми Н-1, а роботодавець бере цей випадок на облік в установленому порядку.

53. Керівник органу Держнаглядохоронпраці або Держатомрегулювання, який призначив спеціальну комісію, повинен розглянути і затвердити примірники актів форми Н-5 та форми Н-1 (або форми НПВ) протягом доби після надходження матеріалів спеціального розслідування.

На вимогу потерпілого або особи, яка представляє його інтереси, голова спеціальної комісії зобов'язаний ознайомити їх з документами, що містяться в матеріалах спеціального розслідування.

54. До матеріалів спеціального розслідування належать:

копія рішення Кабінету Міністрів України про створення комісії з розслідування групового нещасного випадку (аварії з потерпілими), якщо воно приймалося;

копія наказу органу Держнаглядохоронпраці або Держатомрегулювання про призначення спеціальної комісії;

примірник акта форми Н-5;

примірник акта форми Н-1 (або форми НПВ) стосовно кожного потерпілого, примірник карти форми П-5 стосовно кожного потерпілого у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом;

протокол огляду місця, де стався нещасний випадок, згідно з додатком 10;

ескіз місця, де стався нещасний випадок, згідно з додатком 11, необхідні плани, схеми, фото-знімки такого місця, пошкоджених об'єктів, машин, механізмів, устаткування, інструменту тощо;

висновок експертної комісії, якщо вона утворювалася, та висновок експертизи (науково-технічної, медичної тощо), якщо вона проводилася;

медичний висновок про причини смерті або характер і ступінь тяжкості травми потерпілого, а також про стан алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння;

висновок лікувально-профілактичного закладу про розслідування випадків виявлення гострих професійних захворювань (отруєнь), результати санітарно-гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, проведених установами, організаціями, лабораторіями, яким надано право проводити такі дослідження (у разі їх проведення);

протоколи рішень спеціальної комісії про розподіл функцій між членами цієї комісії та про призначення експертної комісії;

протоколи опитування та пояснювальні записки потерпілих, свідків та інших осіб, причетних до нещасного випадку, згідно з додатком 12;

копії документів про проходження потерпілим навчання та інструктажів з охорони праці;

витяги із законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги яких були порушені;

копії приписів, протоколів про адміністративні правопорушення, що стосуються нещасного випадку, виданих роботодавцеві посадовими особами органів державного нагляду за охороною праці до настання нещасного випадку і під час його розслідування;

довідка про матеріальну шкоду, заподіяну внаслідок настання нещасного випадку, та надання потерпілому чи членам його сім'ї матеріальної допомоги.

55. Спеціальне розслідування випадку смерті працівника на підприємстві проводиться з урахуванням вимог пунктів 15 і 17 цього Порядку.

Матеріали спеціального розслідування випадку смерті працівника на підприємстві повинні містити:

копію наказу органу Держнаглядохоронпраці або Держатомрегулювання про призначення комісії із спеціального розслідування цього випадку;

примірник акта форми Н-5;

примірник акта форми Н-1 (або форми НПВ) стосовно потерпілого, примірник карти форми П-5 стосовно потерпілого у разі настання гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом;

протокол огляду місця, де стався такий випадок, за встановленою формою;

медичний висновок про причини смерті, а також про стан алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння;

інші документи залежно від обставин і причин цього випадку.

56. Роботодавець у п'ятиденний строк після затвердження акта форми Н-5 зобов'язаний:

видати наказ про виконання запропонованих спеціальною комісією заходів та запобігання виникненню подібних випадків, який обов'язково додається до матеріалів спеціального розслідування, а також притягнути згідно із законодавством до відповідальності працівників, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, посадових (робочих) інструкцій. Про виконання запропонованих заходів роботодавець повідомляє у письмовій формі органи, які брали участь у розслідуванні, у зазначені в акті форми Н-5 строки;

надіслати за рахунок підприємства копії матеріалів, зазначених у пунктах 54 і 55 цього Порядку, органам прокуратури, іншим органам, представники яких брали участь у спеціальному розслідуванні, Держнаглядохоронпраці, Національному науково-дослідному інституту охорони праці, вико-

навчій дирекції Фонду, а у разі розслідування випадків виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) - також установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, працівником якого є потерпілий.

Примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірником карти форми П-5 - у разі гострого професійного захворювання (отруєння) надсилається:

- потерпілому, членам його сім'ї або особі, яка представляє його інтереси;
- робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства;
- територіальному органу Держнаглядохоронпраці за місцезнаходженням підприємства.

Примірник матеріалів спеціального розслідування залишається на підприємстві та зберігається відповідно до пункту 24 цього Порядку.

57. У разі спеціального розслідування нещасного випадку, що стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 або форми НПВ, примірник карти форми П-5 - у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) у п'ятиденний строк з моменту затвердження акта форми Н-5 надсилаються:

- потерпілому, членам його сім'ї або особі, яка представляє його інтереси;
- робочому органу виконавчої дирекції Фонду, в якому зареєстровано особу, яка забезпечує себе роботою самостійно, разом з примірником інших матеріалів спеціального розслідування.

Копії матеріалів спеціального розслідування надсилаються органам прокуратури, іншим органам, представники яких брали участь у спеціальному розслідуванні.

У разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) копія акта форми Н-1 надсилається разом з примірником карти форми П-5 також до установи державної санітарно-епідеміологічної служби за місцем настання нещасного випадку, яка веде облік випадків гострих професійних захворювань (отруєнь).

58. У разі надходження скарги або незгоди з висновками спеціальної комісії щодо обставин та причин нещасного випадку керівник Держнаглядохоронпраці або його територіального органу з метою забезпечення об'єктивності спеціального розслідування має право призначити повторне (додаткове) спеціальне розслідування такого випадку спеціальною комісією в іншому складі і за результатами її роботи скасувати висновки попередньої спеціальної комісії, вжити заходів до активізації роботи щодо запобігання виникненню подібних випадків, притягнення до відповідальності посадових осіб підприємства та органів Держнаглядохоронпраці, які порушили вимоги законодавства про охорону праці.

59. У разі незгоди роботодавця, потерпілого або члена його сім'ї чи особи, яка представляє його інтереси, із змістом затвердженого акта форми Н-5, форми Н-1 (або форми НПВ) рішення спеціальної комісії може бути оскаржено у судовому порядку.

60. Орган, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі його відсутності - місцева держадміністрація після одержання матеріалів спеціального розслідування повинні розглянути

обставини і причини нещасного випадку і за результатами розгляду розробити заходи щодо запобігання подібним випадкам.

61. За зверненням Держнаглядохоронпраці та його територіальних органів органи прокуратури надають їм інформацію про рішення, прийняте за розглядом матеріалів спеціального розслідування.

62. У разі виявлення під час проведення спеціального розслідування ознак злочину керівники Держнаглядохоронпраці та його територіальних органів зобов'язані передавати в установленому порядку матеріали органам прокуратури для притягнення винних осіб до відповідальності.

Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин

63. Роботодавець на підставі актів форми Н-1 та форми НПВ подає відповідним організаціям державну статистичну звітність про потерпілих за формою, затвердженою Держкомстатом, та несе відповідальність за її достовірність.

64. Роботодавець зобов'язаний проводити аналіз причин нещасних випадків за підсумками кварталу, півріччя і року та розробляти і виконувати заходи щодо запобігання подібним випадкам.

65. Органи, до сфери управління яких належать підприємства, місцеві держадміністрації зобов'язані на підставі актів форми Н-1 проводити аналіз обставин і причин нещасних випадків за підсумками кожного півріччя і року в цілому, доводити його результати до відома підприємств, що належать до сфери їх управління, а також розробляти і виконувати заходи щодо запобігання подібним випадкам.

66. Органи державного управління охороною праці, органи державного нагляду за охороною праці, виконавча дирекція Фонду та її робочі органи, профспілки перевіряють в межах своєї компетенції ефективність роботи з профілактики нещасних випадків.

67. Підприємства та органи, до сфери управління яких вони належать, а також робочі органи виконавчої дирекції Фонду ведуть облік усіх нещасних випадків.

Держнаглядохоронпраці, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві держадміністрації ведуть оперативний облік нещасних випадків, які підлягають спеціальному розслідуванню.

Органи державної пожежної охорони ведуть облік осіб, які постраждали під час пожеж, а установи державної санітарно-епідеміологічної служби та робочі органи виконавчої дирекції Фонду - облік осіб, які постраждали від гострих професійних захворювань (отруень).

Збирання статистичних даних та розроблення форм державної статистичної звітності про осіб, які постраждали від нещасних випадків на підприємствах, здійснюють органи державної статистики.

Розслідування та облік випадків хронічних професійних захворювань і отруень

68. Усі виявлені випадки хронічних професійних захворювань і отруєнь (далі - професійні захворювання) підлягають розслідуванню.

Професійний характер захворювання визначається експертною комісією у складі спеціалістів спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу згідно з переліком, що затверджується МОЗ.

У разі необхідності до роботи експертної комісії залучаються спеціалісти (представники) підприємства, робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки.

69. Віднесення захворювання до професійного проводиться відповідно до процедури встановлення зв'язку захворювання з умовами праці згідно з додатком 13.

70. Зв'язок професійного захворювання з умовами праці працівника визначається на підставі клінічних даних і санітарно-гігієнічної характеристики умов праці, що складається установою державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, де працює хворий, за участю спеціалістів (представників) підприємства, первинної організації профспілки, членом якої є хворий, або уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства. Санітарно-гігієнічна характеристика видається на запит керівника лікувально-профілактичного закладу, що обслуговує підприємство, або спеціаліста з професійної патології міста (області, Автономної Республіки Крим), завідуючого відділенням професійної патології міської (обласної, Автономної Республіки Крим) лікарні.

Порядок складення та вимоги до санітарно-гігієнічної характеристики умов праці затверджуються МОЗ.

71. У разі підозри на професійне захворювання лікувально-профілактичний заклад направляє працівника з відповідними документами, перелік яких визначено процедурою встановлення зв'язку захворювання з умовами праці згідно з додатком 13, на консультацію до головного спеціаліста з професійної патології міста, області, Автономної Республіки Крим.

72. Для встановлення діагнозу і зв'язку захворювання з впливом шкідливих виробничих факторів і трудового процесу головний спеціаліст з професійної патології міста, області, Автономної Республіки Крим (штатний або позаштатний) направляє хворого до спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу.

До такого закладу направляється для встановлення діагнозу також хворий, який проходив обстеження в іншому науково-дослідному інституті медичного профілю.

Спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади проводять амбулаторне та стаціонарне обстеження працівників за відповідним направленням. Відповідальність за встановлення діагнозу щодо хронічних професійних захворювань, перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України, покладається на керівників цих закладів.

73. Перелік спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати діагноз щодо професійних захворювань, через кожні п'ять років переглядається та затверджується МОЗ.

74. У спірних випадках для остаточного вирішення питання про наявність професійного захворювання особа направляється до Інституту медицини праці Академії медичних наук (м. Київ). У разі незгоди хворого або роботодавця з рішенням Інституту щодо встановлення діагнозу і зв'язку захворювання із впливом шкідливих виробничих факторів і трудового процесу воно може бути оскаржено в судовому порядку.

Повідомлення про професійні захворювання та розслідування причин виникнення професійного захворювання

75. Спеціалізованими лікувально-профілактичними закладами стосовно кожного хворого складається повідомлення за формою П-3 згідно з додатком 14. Протягом трьох днів після встановлення діагнозу це повідомлення надсилається роботодавцю та керівнику підприємства, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до виникнення професійного захворювання, установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує це підприємство, робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

У разі реорганізації підприємства, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до настання професійного захворювання, зазначене повідомлення надсилається правонаступнику.

76. Роботодавець організовує розслідування причин виникнення професійного захворювання та наказом призначає комісію з розслідування причин виникнення професійного захворювання (далі - комісія з розслідування), до складу якої входять представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство (голова комісії), представники лікувально-профілактичного закладу, що обслуговує підприємство, підприємства, працівником якого є потерпілий, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки, робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства. До розслідування в разі потреби можуть залучатися представники інших органів.

Розслідування випадку професійного захворювання проводиться протягом десяти робочих днів після надходження повідомлення за формою П-3.

У розслідуванні причин професійного захворювання інфекційної та паразитарної етіології обов'язково беруть участь фахівці з епідеміології та паразитології установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

У разі потреби роботодавець продовжує за поданням голови комісії з розслідування строк розслідування, але не більше ніж на один місяць. Копія наказу надсилається всім членам комісії.

Розслідування причин двох та більше професійних захворювань, на які страждає одна особа, проводиться у міру встановлення професійного характеру цих захворювань за наявності повідомлення. В акті розслідування зазначається, чи раніше у цієї особи було виявлено професійне захворювання, діагноз, рік його виявлення.

77. Роботодавець зобов'язаний подати комісії з розслідування дані санітарно-гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, важкості та напруженості праці на робочому місці, нормативні документи (ДСТУ, ГОСТ тощо), технологічні регламенти виробництва, ві-

домості про професійні обов'язки працівника, забезпечити комісію приміщенням, транспортними засобами і засобами зв'язку, організувати друкування, розмноження і оформлення в необхідній кількості матеріалів розслідування.

У разі відсутності даних санітарно-гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, важкості та напруженості праці на робочому місці, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до настання професійного захворювання, роботодавець за власні кошти негайно організовує дослідження умов праці. Якщо робоче місце потерпілого не збереглося, використовуються результати дослідження факторів виробничого середовища і трудового процесу та санітарно-гігієнічна характеристика аналогічного робочого місця.

78. Комісія з розслідування зобов'язана:

розробити програму розслідування причин виникнення професійного захворювання;

розподілити функції між членами комісії;

розглянути питання про необхідність залучення до її роботи експертів;

провести розслідування обставин та причин виникнення професійного захворювання;

скласти акт розслідування хронічного професійного захворювання за формою П-4 (далі - акт форми П-4) згідно з додатком 15, у якому відобразити заходи щодо запобігання розвитку професійного захворювання та забезпечення нормалізації умов праці, а також установити осіб, які не виконали відповідні вимоги законодавства про охорону праці і про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

У разі коли роботодавець або інші члени комісії відмовляються підписати акт форми П-4, складається відповідний акт, який є невід'ємною частиною акта форми П-4.

Акт форми П-4 затверджує головний державний санітарний лікар області (міста, району), на водному, повітряному, залізничному транспорті, Міноборони, МВС, Держспецзв'язку, СБУ, Адміністрації Держприкордонслужби, Державного департаменту з питань виконання покарань, Державного лікувально-оздоровчого управління, якому підпорядкована установа державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

(абзац восьмий пункту 78 із змінами, внесеними згідно з

постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2007 р. № 648)

79. Комісія з розслідування проводить гігієнічну оцінку умов праці працівника за матеріалами раніше проведених атестацій робочих місць, результатів обстежень і досліджень, проведених відповідними установами державної санітарно-епідеміологічної служби або санітарними лабораторіями, атестованими в установленому порядку МОЗ, вивчає приписи органів державного нагляду за охороною праці, подання посадових осіб робочих органів виконавчої дирекції Фонду, інструкції з охорони праці працівника, акти проходження планових періодичних медичних оглядів, накази та розпорядження адміністрації підприємства про порушення працівником вимог правил та інструкцій з охорони праці, строків проходження періодичних медичних оглядів, картки обліку індивідуальних доз опромінення на робочих місцях джерелами радіаційного випромінювання, одержує письмові пояснення посадових осіб, інших працівників з питань, пов'язаних з розслідуванням причин професійного захворювання.

80. Акт форми П-4 складається комісією з розслідування у шести примірниках протягом трьох днів після закінчення розслідування та надсилається роботодавцем потерпілому, лікувально-профілактичному закладу, що обслуговує це підприємство, робочому органу виконавчої дирекції Фонду та первинній організації профспілки, членом якої є потерпілий або уповноваженій найманими працівниками особі з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки. Примірник акта надсилається установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, для аналізу і контролю за виконанням заходів.

Примірник акта форми П-4 залишається на підприємстві та зберігається відповідно до вимог пункту 24 цього Порядку.

81. Роботодавець зобов'язаний у п'ятиденний строк після закінчення розслідування причин професійного захворювання розглянути його матеріали та видати наказ про заходи щодо запобігання професійним захворюванням, а також про притягнення до відповідальності осіб, з вини яких допущено порушення санітарних норм і правил, що призвели до виникнення професійного захворювання.

Про виконання запропонованих комісією з розслідування заходів щодо запобігання професійним захворюванням роботодавець письмово інформує установу державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, протягом зазначеного в акті форми П-4 строку.

У разі втрати працівником працездатності внаслідок професійного захворювання лікувально-профілактичний заклад, що обслуговує підприємство, працівником якого є потерпілий, направляє потерпілого на медико-соціальну експертну комісію для встановлення ступеня втрати ним професійної працездатності.

82. Контроль за своєчасністю і об'єктивністю розслідування причин професійних захворювань, документальним оформленням, виконанням заходів щодо усунення причин здійснюють установи державної санітарно-епідеміологічної служби, робочі органи виконавчої дирекції Фонду, профспілки та уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці відповідно до їх компетенції.

Розслідування причин виникнення професійних захворювань у працівників, направлених на роботу за межі підприємства

83. Розслідування причин виникнення професійних захворювань у працівників, направлених на роботу за межі підприємства, проводиться комісією з розслідування під головуванням представника установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до виникнення професійного захворювання.

84. Підприємство, де виявлено професійне захворювання, повинне повідомити про це підприємство, працівником якого є потерпілий, та робочий орган виконавчої дирекції Фонду.

У роботі комісії з розслідування такого випадку обов'язково бере участь представник підприємства, працівником якого є потерпілий, робочого органу Фонду за місцезнаходженням цього підприємства та профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки.

85. Реєстрація та облік професійних захворювань у працівників, які направлені на роботу за межі підприємства, здійснюється підприємством, працівником якого є потерпілий, робочим органом виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням цього підприємства та установою державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

Розслідування причин професійних захворювань у непрацюючих пенсіонерів, а також у працівників, які змінили місце роботи та проживання

86. Встановлення професійного захворювання у осіб, які працювали за межами України на підприємствах колишнього СРСР, проводиться згідно з пунктами 71 - 75 цього Порядку на підставі нотаріально завіреної копії трудової книжки.

У разі виявлення професійного захворювання у непрацюючих пенсіонерів, які працювали на території України, розслідування проводиться згідно з пунктами 75 - 81 цього Порядку на підприємстві, причетному до настання професійного захворювання.

87. Підтверджені випадки професійних захворювань у працівників, які змінили місце роботи, або у непрацюючих пенсіонерів підлягають реєстрації та обліку на останньому підприємстві, де були умови для виникнення професійного захворювання (незалежно від стажу роботи на ньому), у робочому органі виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням цього підприємства та в установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

Реєстрація та облік професійних захворювань

88. Реєстрація та облік професійних захворювань ведеться в журналі згідно з додатком 16:

на підприємстві, у робочих органах виконавчої дирекції Фонду та в установах державної санітарно-епідеміологічної служби, на підставі повідомлень про професійні захворювання та актів форми П-4;

у лікувально-профілактичних закладах на підставі медичної картки амбулаторного хворого, виписки з історії хвороби, діагнозу, встановленого під час обстеження в стаціонарі, а також повідомлення про професійне захворювання.

До цього журналу також вносяться дані щодо працездатності кожного працівника, в якого виявлено професійне захворювання.

У разі виявлення кількох професійних захворювань потерпілий реєструється в журналі один раз із зазначенням усіх діагнозів.

Професійні захворювання, виявлені в осіб, які приїхали на постійне проживання в Україну з інших країн, реєструються лікувально-профілактичними закладами, установами державної санітарно-епідеміологічної служби та робочими органами виконавчої дирекції Фонду за місцем проживання потерпілого в Україні, а розслідування причин цих професійних захворювань проводиться в порядку, передбаченому міжнародними договорами України.

89. Установи державної санітарно-епідеміологічної служби на підставі актів форми П-4 складають карти форми П-5, які зберігаються протягом 45 років в цих установах та МОЗ.

90. Порядок збирання та передачі інформації для автоматизованої системи обліку і аналізу професійних захворювань визначається МОЗ.

91. Карти форми П-5 щороку до 1 лютого і 1 серпня надсилаються МОЗ.

92. Форми державної статистичної звітності щодо професійних захворювань затверджуються МОЗ.

Розслідування та облік аварій

93. Розслідування проводиться у тому разі, коли сталася:

1) аварія першої категорії, внаслідок якої:

загинуло 5 чи травмовано 10 і більше осіб;

спричинено викид отруйних, радіоактивних та небезпечних речовин за межі санітарно-захисної зони підприємства;

збільшилася концентрація забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі більш як у 10 разів;

зруйновано будівлі, споруди чи основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я працівників підприємства чи населення;

2) аварії другої категорії, внаслідок якої:

загинуло до 5 чи травмовано від 4 до 10 осіб;

зруйновано будівлі, споруди чи основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я працівників цеху, ділянки підприємства з чисельністю працюючих 100 чоловік і більше.

Випадки порушення технологічних процесів, роботи устаткування, тимчасової зупинки виробництва внаслідок спрацювання автоматичних захисних блокувань та інші локальні порушення у роботі цехів, ділянок і окремих об'єктів, падіння опор та обрив проводів ліній електропередачі тощо не належать до аварій першої чи другої категорії і розслідуються відповідно до законодавства.

З метою врахування специфіки галузей, визначення переліку аварій першої чи другої категорії центральними органами виконавчої влади у разі потреби затверджуються власні документи про розслідування аварій за погодженням з Держнаглядом праці.

94. Особа - свідок аварії повинна негайно повідомити про аварію безпосереднього керівника робіт або іншу посадову особу підприємства, які зобов'язані поінформувати роботодавця.

95. Роботодавець або особа, яка керує виробництвом під час зміни, зобов'язані діяти згідно з планом ліквідації аварії, вжити першочергових заходів для рятування потерпілих і подання їм медичної допомоги, запобігання подальшому розвитку аварії, встановлення меж небезпечної зони та обмеження доступу до неї людей.

96. Роботодавець зобов'язаний негайно повідомити про аварію територіальний орган Держнаглядочоронпраці, орган, до сфери управління якого належить підприємство, відповідну місцеву держадміністрацію, штаб цивільної оборони та з надзвичайних ситуацій, прокуратуру за місцем виникнення аварії і відповідний профспілковий орган, а в разі травмування або загибелі працівників також відповідний робочий орган виконавчої дирекції Фонду.

97. Розслідування аварії, що спричинила нещасні випадки, проводиться згідно з пунктами 3 - 62 цього Порядку.

Якщо з приводу розслідування аварії, що не спричинила нещасні випадки, не прийнято спеціальне рішення Кабінету Міністрів України, розслідування проводиться комісіями, що утворюються:

у разі аварії першої категорії - наказом центрального органу виконавчої влади чи розпорядженням місцевої держадміністрації за погодженням з відповідними органами державного нагляду за охороною праці і МНС;

у разі аварії другої категорії - наказом керівника органу, до сфери управління якого належить підприємство, чи розпорядженням місцевої держадміністрації за погодженням з відповідними органами державного нагляду за охороною праці і МНС.

Головою комісії призначається представник органу, до сфери управління якого належить підприємство, або представник органу державного нагляду за охороною праці чи МНС.

98. У ході розслідування комісія визначає характер аварії, з'ясовує обставини і причини, встановлює факти порушення вимог законодавства про охорону праці, цивільної оборони, правил експлуатації устаткування та технологічних регламентів, визначає якість виконання будівельно-монтажних робіт або окремих вузлів і конструкцій, їх відповідність вимогам технічних і нормативних документів та проекту, встановлює осіб, що несуть відповідальність за виникнення аварії, визначає заходи щодо ліквідації її наслідків та запобігання таким випадкам.

99. Комісія зобов'язана протягом десяти робочих днів розслідувати обставини і причини аварії та скласти акт за формою Н-5 згідно з додатком 2. Шкода, заподіяна аварією, визначається з урахуванням наведених у додатку 17 відомостей про матеріальні втрати.

Залежно від характеру аварії у разі потреби зазначений строк може бути продовжений органом, який утворив комісію, з метою проведення додаткових досліджень або експертизи.

100. За результатами розслідування аварії роботодавець видає наказ, яким на підставі висновків комісії затверджує заходи щодо запобігання подібним аваріям і притягає згідно із законодавством до відповідальності працівників за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Роботодавець згідно з вимогами законодавства з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та охорони праці затверджує:

план запобігання надзвичайним ситуаціям, у якому визначаються можливі аварії та інші надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, прогнозуються наслідки, передбачаються заходи щодо їх ліквідації, строки виконання цих заходів, а також сили і засоби, що залучаються з цією метою;

план ліквідації аварій (надзвичайних ситуацій), у якому визначаються всі можливі аварії та інші надзвичайні ситуації, дії посадових осіб і працівників підприємства у разі їх настання, обов'язки

особового складу аварійно-рятувальних служб або працівників інших підприємств, які залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій.

101. Матеріали розслідування аварії складаються з документів, зазначених в пункті 54 цього Порядку, а також доповідної записки про роботу аварійно-рятувальних служб або підрозділів державної пожежної охорони, якщо вони залучалися до ліквідації цієї аварії.

102. Друкування, тиражування і оформлення в необхідній кількості матеріалів розслідування аварії проводить підприємство, де сталася аварія, яке в п'ятиденний строк після закінчення розслідування надсилає їх прокуратурі та органам, представники яких брали участь у розслідуванні.

У разі розслідування аварії, що не спричинила нещасних випадків, примірник акта форми Н-5 зберігається на підприємстві до завершення виконання заходів, визначених комісією, але не менше ніж два роки.

103. Роботодавець зобов'язаний проаналізувати причини аварії та розробити заходи щодо запобігання таким випадкам.

104. У разі коли аварія сталася через проектні недоробки або конструктивні недоліки устаткування, для участі в роботі комісії залучаються представники підприємства-розробника.

Роботодавець зобов'язаний надіслати підприємствам - розробнику і виготовлювачу устаткування обґрунтовані рекламації, а їх копії - органам, до сфери управління яких належать підприємства (у разі відсутності таких органів - місцевій держадміністрації).

105. Облік аварій першої і другої категорій ведуть підприємства і органи державного управління охороною праці та органи державного нагляду за охороною праці з реєстрацією у журналі згідно з додатком 18.

Форми державної статистичної звітності щодо аварій затверджуються Держкомстатом за поданням Держнаглядохоронпраці.

Письмову інформацію про виконання заходів, визначених комісією, роботодавець подає у зазначені в акті форми Н-5 строки організаціям, представники яких брали участь у розслідуванні.

106. Контроль та нагляд за своєчасним і об'єктивним розслідуванням, документальним оформленням та обліком аварій, виконанням заходів щодо усунення їх причин покладається на органи державного управління охороною праці та органи державного нагляду за охороною праці.

Прикінцеві положення

107. Посадові особи, які проводили розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, несуть відповідальність згідно із законодавством за своєчасне і об'єктивне їх розслідування та обґрунтованість прийнятих рішень.

108. Особи, які допустили порушення або не виконують вимоги цього Порядку, несуть відповідальність згідно із законодавством.

Зразок

(найменування лікувально-профілактичного закладу,

ініціали та прізвище керівника)

найменування підприємства,

ініціали та прізвище керівника)

ЕКСТРЕНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
про звернення потерпілого з посиланням на нещасний
випадок на виробництві

1. Прізвище, ім'я та по батькові потерпілого

2. Вік _____

_____ (роки, місяці)

3. Місце проживання _____

4. Найменування і місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий

5. Попередній діагноз _____

6. Дата:

захворювання	_____	_____	20	_____	р.
встановлення діагнозу	_____	_____	20	_____	р.
госпіталізації	_____	_____	20	_____	р.

7. Місце госпіталізації _____

_____ (найменування лікувально-профілактичного закладу)

8. Шкідливий виробничий фактор, який спричинив захворювання (отруєння)

9. Дата і час передачі первинної інформації _____

(Посада особи, яка надіслала повідомлення)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(Посада особи, яка одержала повідомлення)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Зразок

Форма Н-5

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (посада роботодавця або керівника органу,

_____ який призначив комісію)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 20 _____ р.

_____ МП

**АКТ
(спеціального) розслідування нещасного випадку
(аварії), що стався (сталася)**

_____ 200 _____ р. о _____ год. _____ хв.

на _____

_____ (найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ,

_____ найменування органу, до сфери управління якого належить

_____ підприємство)

_____ (дата складення акта)

_____ (місце складення акта)

Комісія, призначена наказом

від _____ 200 _____ р. № _____

_____ (найменування органу, який утворив комісію)

у складі голови

членів комісії:

_____ (прізвище ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

_____ (прізвище ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

_____ (прізвище ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

за участю:

_____ (прізвище ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

провела у період з _____ 200 _____ р. по _____ 200 _____ р.

(спеціальне) розслідування нещасного випадку (аварії), що стався (сталася)

(зазначається місце події і кількість потерпілих, у тому числі із смертельним наслідком)

1. Відомості про потерпілого (потерпілих)

(прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, професія (посада),

стаж роботи - загальний, у тому числі на підприємстві, за

професією; дата проходження навчання, інструктажу, перевірки

знань з охорони праці, первинного та періодичного медичного

огляду, професійного добору;

наслідки нещасного випадку)

(відомості про членів сім'ї, які перебувають на утриманні

потерпілого, - прізвище, ім'я та по батькові, рік народження,

ступінь родинного зв'язку, рід занять, - у разі нещасного випадку

із смертельним наслідком)

2. Характеристика об'єкта, ділянки та місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

(стисла характеристика об'єкта, ділянки та місця, де стався

(сталася) нещасний випадок (аварія), із зазначенням відомостей про

проектний, затверджений та фактичний режим роботи об'єкта

(устаткування) до настання нещасного випадку (аварії)

(стан об'єкта (ділянки), устаткування (конструкцій) і матеріалів

перед нещасним випадком (аварією); висновок про їх відповідність

нормативним вимогам)

(відомості про аналогічні нещасні випадки (аварії)

на підприємстві)

опис організації на підприємстві роботи з охорони праці та її

недоліків (зазначаються тільки у разі групового нещасного випадку

та нещасного випадку із смертельним наслідком)

3. Обставини, за яких стався (сталася) нещасний випадок

(опис подій, що сталися, робіт, що проводилися до нещасного

випадку (аварії), їх процесу з початку зміни із зазначенням

керівника робіт, його вказівок, дій потерпілого (потерпілих) та

інших осіб, причетних до настання нещасного випадку (аварії)

(послідовний виклад подій із зазначенням небезпечних та шкідливих

виробничих факторів, які впливали на потерпілого, перелік машин,

інструментів, устаткування, експлуатація яких призвела до

нещасного випадку, небезпечних умов і небезпечних дій

потерпілого або інших осіб, характеру аварії)

(перелік заходів, вжитих відповідно до плану ліквідації наслідків

нещасного випадку (аварії), надзвичайної ситуації або плану

локалізації аварійних ситуацій)

4. Причини нещасного випадку (аварії)

(основні технічні, організаційні та психофізіологічні причини

нещасного випадку (аварії), включаючи перевищення гранично

допустимих концентрацій (рівнів) небезпечних і шкідливих

виробничих факторів, невідповідність засобів колективного,

індивідуального та медичного захисту встановленим

вимогам та їх недостатність (якщо це вплинуло на подію)

(узагальнені результати перевірки стану охорони праці на

підприємстві, проведеної органами державного нагляду за охороною

праці та іншими органами - тільки у разі групового нещасного

випадку та нещасного випадку із смертельним наслідком)

5. Заходи щодо усунення причин виникнення нещасного випадку (аварії)

(заходи щодо усунення безпосередніх причин виникнення нещасного

випадку і запобігання подібним випадкам)

(заходи щодо ліквідації наслідків аварії - у разі необхідності)

6. Висновок комісії

(нещасний випадок вважається (не вважається) пов'язаним з

виробництвом)

(складається акт форми Н-1 або форми НПВ, картка форми П-5 - у

разі гострого професійного захворювання (отруєння)

(відомості про осіб, у тому числі потерпілого, працівників іншого

підприємства або сторонніх осіб, дії або бездіяльність яких

призвели до нещасного випадку (аварії), перелік порушень вимог

законодавства про охорону праці, посадових інструкцій тощо (із

зазначенням статей, розділів, пунктів)

(пропозиції щодо притягнення до відповідальності осіб, дії або

бездіяльність яких призвели до нещасного випадку (аварії)

(запис про зустріч членів комісії з розслідування з потерпілими

або членами їх сімей чи особами, які представляють їх інтереси,

з метою розгляду питань щодо розв'язання соціальних проблем, які

виникли внаслідок нещасного випадку, пропозиції щодо їх

розв'язання відповідними органами, роз'яснення потерпілим (членам

їх сімей, особам, які представляють їх інтереси) прав у зв'язку з

настанням нещасного випадку)

7. Перелік матеріалів, що додаються

Голова комісії	(підпис)	(ініціали та прізвище)
Члени комісії	(підпис)	(ініціали та прізвище)

ПОЯСНЕННЯ

для заповнення акта форми Н-5

Пункт 1. У разі групового нещасного випадку зазначаються відомості про кожного потерпілого.

Відомості про членів сім'ї, які перебувають на утриманні потерпілого можуть бути викладені у формі таблиці.

Пункт 2. Якщо нещасний випадок стався внаслідок аварії, зазначаються категорія аварії, обсяги втрати продукції (у натуральному виразі та в гривнях), розмір матеріальних втрат, спричинених аварією (в гривнях).

Пункт 4. Після викладення кожної причини відзначається, які вимоги законодавства про охорону праці та захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, інструкцій з безпечного ведення робіт і посадових інструкцій було порушено (із зазначенням статті, розділу, пункту тощо).

Пункт 5. Заходи щодо усунення причин настання нещасного випадку (аварії) можуть бути викладені у формі таблиці або перелічені у тексті із зазначенням строків і відповідальних за їх виконання.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада, підпис, ім'я, по батькові та прізвище роботодавця) (посада
роботодавця або керівника, який призначив

комісію)

(підпис) _____ (ініціали та прізвище)
“ ” _____ 200__р.
_____ (печатка)

АКТ № _____
про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом

(прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

(місце проживання потерпілого)

1. Дата і час настання нещасного випадку _____
(число, місяць, рік)

(година, хвилина)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий _____
(найменування)

2.1. Місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий:

Автономна Республіка Крим, область, _____

район _____

населений пункт _____

2.2. Форма власності _____

2.3. Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань:

Реєстраційний номер страхувальника _____

Дата реєстрації _____

Найменування основного виду діяльності та його код згідно з КВЕД _____

Встановлений клас професійного ризику виробництва _____

2.4. Найменування і місцезнаходження підприємства, де стався нещасний випадок

2.5. Цех, дільниця,
місце, де стався нещасний випадок

3. Відомості про потерпілого:

3.1. Стать: чоловіча, жіноча

3.2. Число, місяць, рік народження

--	--	--	--	--	--	--	--

3.3. Професія (посада)

розряд (клас)

3.4. Стаж роботи загальний

3.5. Стаж роботи потерпілого за професією
(посадою)

Ідентифікаційний код

4. Проведення навчання потерпілого та інструктажу з охорони праці:

4.1. Навчання за професією чи видом роботою, під час виконання якої
стався нещасний випадок

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

Проведення інструктажу:

4.2. Вступного

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

4.3. Первинного

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

4.4. Повторного

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

4.5. Цільового

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

4.6. Перевірка знань за професією чи видом роботи, під час виконання
якої стався нещасний випадок (для робіт підвищеної небезпеки)

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

Робота в умовах дії шкідливих або небезпечних факторів

5. Проходження медичного огляду:

5.1. Попереднього

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

5.2. Періодичного

--	--	--	--	--	--	--	--

(число, місяць, рік)

6. Обставини, за яких стався нещасний випадок

6.1. Вид події

6.2. Шкідливий або небезпечний фактор та його значення

7. Причини нещасного випадку

основна

супутні:

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку

(найменування, тип, марка,

рік випуску, підприємство-виготовлювач)

9. Діагноз за згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу

9.1. Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння

(так, ні)

10. Особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці:

(прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада,

підприємство, порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони законодавства про охорону праці

із зазначенням статей, параграфів, розділів, пунктів тощо)

11. Свідки нещасного випадку

(прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання)

12. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

№ п/п	Найменування заходів заходу	Термін Строк виконання	Виконавець	Відмітка про виконання

Голова комісії

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (ініціали та прізвище)

Члени комісії

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (ініціали та прізвище)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (ініціали та прізвище)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (ініціали та прізвище)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (ініціали та прізвище)

" ___ " _____ 20__ р.

ПОЯСНЕННЯ

для заповнення актів форми Н-1 та форми НПВ

Акт складається з текстової і кодової частин, які заповнюються відповідно до міжгалузевих, галузевих класифікаторів з використанням установлених термінів.

Коди зазначаються в клітинках.

Кодування відомостей актів форми Н-1 та форми НПВ обов'язкове.

Пункт 1. У першому рядку число та місяць кодуються відповідно до їх порядкових номерів, а рік – двома останніми цифрами, наприклад:

дата "1 грудня 1998 р." Кодується так

0	1	1	2	9	8
---	---	---	---	---	---

У другому рядку зазначається і кодується час, коли стався нещасний випадок, наприклад:

час "22 год. 30 хв." Кодується так:

2	2	3	0
---	---	---	---

Пункт 2. Найменування підприємства кодується відповідно до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (ЄДРПОУ).

Адреса підприємства кодується відповідно до Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство, кодується відповідно до загального міжгалузевого класифікатора "Система позначення органів державного управління (СПОДУ) 1.74.001".

Назва цеху, дільниці кодується відповідно до галузевого класифікатора (кодіфікатора), а якщо його немає, зазначається назва цеху, дільниці відповідно до затвердженого переліку підрозділів підприємства.

Стать кодується так: 1 – чоловіча, 2 – жіноча.

Значається число, місяць і рік народження, а кодується число повних років потерпілого на час настання нещасного випадку.

Наприклад: 45 років –

45

Професія (посада), розряд (клас) записуються і кодуються відповідно до Державного класифікатора професій (ДК-003-95).

У разі коли потерпілий має кілька професій, зазначається та, під час роботи за якою стався нещасний випадок.

Зазначається і кодується число повних років стажу роботи (загального, за основною професією (посадою), на яку оформлений потерпілий, за виконуваною роботою, під час якої стався нещасний випадок.

Наприклад:

20 років

20

15 років

15

5 років

5

Якщо стаж не досягає року, в текстовій частині зазначається кількість місяців (днів), а кодується, наприклад, так:

9 місяців 2 дні

00

Пункт 4. Заповнюється відповідно до Типового положення про навчання з питань охорони праці, затвердженого наказом _в._о виробництва_аці, дата кодується, як в пункті 1.

Наприклад:

04.12.95 – дата проведення (завершення) навчання за професією, вступного, первинного, повторного або цільового інструктажу, останньої перевірки знань з охорони праці –

0	4	1	2	9	5
---	---	---	---	---	---

У разі відсутності даних для заповнення будь-якої позиції навпроти неї ставляться нулі –

00

Пункт 5. Заповнюється відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом МОЗ.

Дата кодується, як в пункті 1.

Пункт 6. Під час опису обставин нещасного випадку дається стисла характеристика умов праці та дій потерпілого, викладається послідовність подій, що відбувалися перед настанням нещасного випадку, описується процес праці, а також зазначається, хто керував роботою або організував її.

Відомості про вид події зазначаються і кодуються відповідно до розділу 1 наведеного нижче класифікатора.

Відомості про шкідливий або небезпечний фактор та його значення зазначаються відповідно до ГОСТ 12.0.003 "Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація".

Шкідливий фактор кодується відповідно до класифікатора №6, затвердженого наказом МОЗ.

Пункт 7. Зазначаються і кодуються три причини нещасного випадку відповідно до розділу 2 наведеного нижче класифікатора.

Основна причина нещасного випадку зазначається і кодується першою.

Якщо причин нещасного випадку більше ніж три, інші причини зазначаються лише у текстовій частині акта.

Пункт 8. Устаткування кодується відповідно до розділу 3, наведеного нижче класифікатора.

Наприклад:

верстати металорізальні –

381

устаткування гірничошахтне –

314

Пункт 9. Діагноз зазначається згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу і кодується відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем здоров'я (МХК-10).

У разі перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння кодується –

1

Запис робиться на підставі висновку, що складається лікарем, який проводив огляд потерпілого.

Пункт 10. Зазначаються посадові особи і працівники, у тому числі потерпілий, працівники іншого підприємства або сторонні особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці і дії чи бездіяльність яких стали основною або супутньою причиною нещасного випадку (відповідно до пункту 7).

Закони та інші нормативно–правові акти про охорону праці кодуються відповідно до Державного реєстру міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.

Пункт 12. Зазначається кожний захід окремо. Не слід вносити до цього пункту заходи щодо накладення стягнень.

КЛАСИФІКАТОР

1. Вид події, що призвела до нещасного випадку

01 – дорожньо-транспортна пригода,

у тому числі

01.1 – наїзд транспортних засобів

02 – падіння потерпілого,

у тому числі:

02.1 – під час пересування

02.2 – з висоти

02.3 – в колодязь, ємність, яму тощо

03 – падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо,

у тому числі:

03.1 – обрушення, обвалення будівель, споруд та їх елементів

03.2 – обвалення та обрушення породи, ґрунту тощо

04 – дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються,

у тому числі:

04.1 – дія рухомих і таких, що обертаються, деталей обладнання, машин і механізмів

04.2 – дія предметів, що розлітаються в результаті вибуху або руйнування приладів, посудин, які перебувають під тиском, у вакуумі

05 – ураження електричним струмом,

у тому числі

- 05.1 – у разі доторкання до ліній електропередачі та обірваних проводів
- 06 – дія підвищених температур (крім пожеж)
- 07 – дія шкідливих і токсичних речовин
- 08 – дія іонізуючого випромінювання
- 09 – показники важкості праці
- 10 – показники напруженості праці
- 11 – ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами, іншими представниками фауни, а також флори
- 12 – утоплення
- 13 – асфіксія
- 14 – навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою
- 15 – стихійне лихо
- 16 – пожежа
- 17 – вибух
- 18 – інші види

2. Причини нещасного випадку

Технічні:

- 01 – конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва
- 02 – конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів
- 03 – неякісне розроблення або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, обладнання, устаткування тощо
- 04 – неякісне виконання будівельних робіт
- 05 – недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки
- 06 – незадовільний технічний стан:
 - 06.1 – виробничих об'єктів, будинків, споруд, території
 - 06.2 – засобів виробництва
 - 06.3 – транспортних засобів
- 07 – незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимих концентрацій (рівнів) небезпечних та шкідливих виробничих факторів)
- 08 – інші

Організаційні:

09 – незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці

10 – недоліки під час навчання безпечним прийомам праці,

у тому числі:

10.1 – відсутність або неякісне проведення інструктажу;

10.2 – допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці

11 – неякісне розроблення, недосконалість інструкцій з охорони праці або їх відсутність

12 – відсутність у посадових інструкціях визначення функціональних обов'язків з питань охорони праці

13 – порушення режиму праці та відпочинку

14 – відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (профвідбору)

15 – невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними

16 – виконання робіт з відключеними, несправними засобами колективного захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення тощо

17 – залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією)

18 – порушення технологічного процесу

19 – порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо

20 – порушення вимог безпеки під час експлуатації транспортних засобів

21 – порушення правил дорожнього руху

22 – незастосування засобів індивідуального захисту (за їх наявності)

23 – незастосування засобів колективного захисту (за їх наявності)

24 – порушення трудової і виробничої дисципліни,

у тому числі

24.1 – невиконання посадових обов'язків

24.2 – невиконання вимог інструкцій з охорони праці

25 – інші

Психофізіологічні:

26 – алкогольне, наркотичне сп'яніння, токсикологічне отруєння

27 – низька нервово-психічна стійкість

28 – незадовільні фізичні дані або стан здоров'я

- 29 – незадовільний психологічний клімат у колективі
- 30 – травмування внаслідок протиправних дій інших осіб
- 31 – інші причини

3. Обладнання, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку

- 311 – устаткування енергетичне
- 313 – устаткування для чорної та кольорової металургії
- 314 – устаткування гірничошахтне
- 315 – устаткування підіймально-транспортне (крани)
- 316 – устаткування підіймально-транспортне (конвеєри)
- 317 – устаткування підіймально-транспортне (крім кранів і конвеєрів)
- 318 – устаткування і рухомий склад залізниць
- 331 – машини електричні малої потужності
- 332 – електродвигуни змінного струму потужністю від 0,25 кВт і більше
- 334 – електродвигуни вибухозахищені, врубово-комбайнові і електробури
- 336 – машини електричні постійного струму
- 337 – генератори змінного струму, перетворювачі, підсилювачі електромашинні, електростанції та електроагрегати живлення
- 338 – машини електричні великі, агрегати електромашинні, турбо- і гідрогенератори
- 341 – трансформатори і трансформаторне устаткування, апаратура високовольтна, силова перетворювальна техніка, прилади силові напівпровідникові, детектори ядерного і нейтронного випромінювання, електрохімічні перетворювачі інформації
- 342 – апарати електричні напругою до 1000 В
- 343 – комплектне обладнання напругою до 1000 В
- 344 – устаткування спеціальне технологічне, шинопроводи низької напруги
- 345 – електротранспорт (крім засобів міського транспорту і моторвагонних поїздів), електроустаткування для електротранспорту і підіймально-транспортних машин
- 346 – устаткування світлотехнічне і виробництва електроустановлювальні, лампи електричні, виробництва культурно-побутового призначення і широкого вжитку
- 348 – джерела струму хімічні, фізичні, генератори електрохімічні та термоелектричні
- 361 – устаткування хімічне і запасні частини до нього
- 362 – устаткування для переробки полімерних матеріалів і запасні частини до нього

- 363 – насоси (відцентрові, парові та привідні поршневі)
- 364 – устаткування кисневе, криогенне, компресорне, холодильне, для газополуменевої обробки металів, насоси, агрегати вакуумні і _в._о виробницт, комплектні технологічні лінії, установки та агрегати
- 365 – устаткування целюлозно-паперове
- 366 - устаткування нафтопромислове, бурове, геологорозвідувальне і запасні частини до нього
- 367 – устаткування технологічне і апаратура для нанесення лакофарбового покриття на вироби машинобудування
- 368 – устаткування нафтогазопереробне
- 381 – верстати металорізальні
- 382 – машини ковальсько-пресові (без машин з ручним і ножним приводами)
- 383 – устаткування деревообробне
- 384 – устаткування технологічне для ливарного виробництва
- 385 – устаткування для гальванопокриття виробів машинобудування
- 386 – устаткування для зварювання тертям, холодного зварювання і допоміжне зварювальне обладнання
- 451 – автомобілі
- 452 – автомобілі спеціалізовані, автопоїзди, автомобілі-тягачі, кузови-фургони, причепи, тролейбуси, автонавантажувачі, мотоцикли, велосипеди
- 472 – трактори
- 473 – машини сільськогосподарські
- 474 – машини для тваринництва, птахівництва і _в._о виробництва
- 481 – машини для землерийних і меліоративних робіт
- 482 – машини дорожні, устаткування для приготування будівельних сумішей
- 483 – устаткування і машини будівельні
- 484 – устаткування для промисловості будівельних матеріалів
- 485 – устаткування технологічне для лісозаготівельної і торф'яної промисловості, машинобудування комунальне
- 486 – устаткування для кондиціювання повітря і вентиляції
- 493 – устаткування і прилади для опалення і гарячого водопостачання
- 511 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для легкої промисловості

512 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для вироблення хімічного волокна

513 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для харчової, м'ясної, молочної та рибної промисловості

514 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для борошномельних, комбікормових підприємств та зерносховищ

515 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для торгівлі, громадського харчування та блоків харчування, устаткування холодильне і запасні частини до нього, виробу культурно-побутового призначення та господарського вжитку

516 – устаткування поліграфічне і запасні частини до нього

517 – устаткування технологічне і запасні частини до нього для скляно-ситалової промисловості, кабельної промисловості, для розвантаження, розфасування та упакування мінеральних добрив і отрутохімікатів

525 – устаткування та оснащення спеціальні для ремонту та експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин, транспортування та складської переробки вантажів, пуску і налагоджування, технічного обслуговування та ремонту машин і устаткування тваринницьких та птахівницьких ферм, а також конструкції, устаткування та оснащення споруд захищеного ґрунту

945 – устаткування медичне

947 – устаткування технологічне для медичної промисловості і запасні частини до нього

968 – устаткування, інвентар та приладдя театральних-видовищних підприємств і закладів культури

Зразок

Додаток 4
до Порядку
Форма НПВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (посада роботодавця або керівника органу,

_____ який призначив комісію)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 200 ____ р.
МП

**АКТ № ____
про нещасний випадок на підприємстві,
не пов'язаний з виробництвом**

_____ (прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

_____ (місце проживання потерпілого)

1. Дата і час настання нещасного випадку _____

_____ (число, місяць, рік)

_____ (год., хв.)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий

Місцезнаходження підприємства:

Автономна Республіка

Крим, область _____

район _____

населений пункт _____

Форма власності _____

Орган, до сфери управління
якого належить підприємство _____

Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника)
у Фонді соціального страхування від нещасних випад-
ків на виробництві та професійних захворювань:

реєстраційний номер страхувальника _____

дата реєстрації _____

найменування основного виду діяльності та його код _____

згідно з КВЕД _____

встановлений клас професійного ризику виробництва _____

Найменування і місцезнаходження підприємства, де
стався нещасний випадок _____

Цех, дільниця, місце, де стався нещасний випадок _____

3. Відомості про потерпілого:	
стать: чоловіча, жіноча	_____
число, місяць, рік народження	_____
професія (посада)	_____
розряд (клас)	_____
стаж роботи загальний	_____
стаж роботи за професією(посадою)	_____
ідентифікаційний код	_____
4. Проведення навчання та інструктажу з охорони праці: навчання за професією чи роботою, під час виконання якої стався нещасний випадок	
	(число, місяць, рік)
проведення інструктажу:	
вступного	(число, місяць, рік)
первинного	(число, місяць, рік)
повторного	(число, місяць, рік)
цільового	(число, місяць, рік)
перевірка знань за професією чи видом роботи, під час виконання якої стався нещасний випадок (для робіт підвищеної небезпеки)	(число, місяць, рік)
Робота в умовах дії шкідливих або небезпечних факторів	
5. Проходження медичного огляду:	
попереднього	(число, місяць, рік)
періодичного	(число, місяць, рік)
6. Обставини, за яких стався нещасний випадок	

Вид події	_____

Шкідливий або небезпечний фактор та його значення	_____

7. Причини нещасного випадку:	
основна	_____
супутні:	_____

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку	

(найменування, тип, марка, рік випуску, підприємство-виготовлювач)	

9. Діагноз згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу

Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння

_____ (так, ні)

10. Особи, які допустили порушення законодавства про охорону праці:

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада, підприємство,

_____ порушення вимог законодавства про

_____ охорону праці із зазначенням статей, розділів, пунктів тощо)

ДНАОП

11. Свідки нещасного випадку

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання)

12. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

Голова комісії

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Члени комісії

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 20 _____ р.

Зразок

Форма П-5

**КАРТА ОБЛІКУ
професійного захворювання (отруєння)**

Дата заповнення Реєстраційний номер

Зміст інформації	N	Код
1	2	3
Автономна Республіка Крим або область _____	1	<input type="text"/>
Район, місто, село _____	2	
Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____	3	<input type="text"/>
Основний вид економічної діяльності підприємства, код згідно з КВЕД _____	4	<input type="text"/>
Найменування підприємства, код згідно з ЄДР-ПОУ _____	5	<input type="text"/>
Цех, дільниця _____	6	<input type="text"/>
Дата одержання повідомлення про профзахворювання _____	7	<input type="text"/>
Кількість одночасно потерпілих з урахуванням даної особи _____	8	<input type="text"/>
Прізвище, ім'я та по батькові потерпілого _____	9	
Стать: чоловіча - 1, жіноча – 2 _____	10	<input type="text"/>
Вік (кількість повних років) _____	11	<input type="text"/>
Професія _____	12	<input type="text"/>
Стаж роботи за даною професією _____	13	<input type="text"/>
Стаж роботи в умовах дії шкідливого виробничого фактору, що спричинив професійне захворювання (отруєння) _____	14	<input type="text"/>
Шкідливі виробничі фактори, що спричинили професійне захворювання (отруєння) згідно з гігієнічною класифікацією праці Основний _____	15	<input type="text"/>
(конкретні найменування згідно з класифікатором N 6)		
Супутній _____	16	<input type="text"/>
(конкретні найменування згідно з класифікатором N 6)		
Параметри факторів _____		

Основного _____	17 ☐ ☐ ☐ ☐

Супутнього _____	18 ☐ ☐ ☐ ☐

Обставини виникнення професійного захворювання (отруєння):	
1. _____	19 ☐ ☐

2. _____	20 ☐ ☐

Вид професійного захворювання:	
захворювання – 1, отруєння – 2 _____	21 ☐
Форма професійного захворювання:	
гостре -1, хронічне – 2 _____	22 ☐
Діагноз:	
1. Основний _____	23 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2. Супутній - виробничо обумовлений _____	24 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Стадії захворювання (1, 2, 3)	
основного _____	25 ☐
супутніх _____	26 ☐
Професійне захворювання (отруєння) виявлено:	
під час медогляду – 1,	
під час звернення – 2 _____	27 ☐
Діагноз встановлено:	
лікувально-профілактичним закладом – 1,	
відділенням професійної патології – 2,	
науково-дослідним інститутом – 3 _____	28 ☐
Тяжкість захворювання:	
без втрати працездатності – 1,	
з втратою працездатності – 2,	
смерть – 3 _____	29 ☐
Пенсіонер: не працює – 1, працює – 2 _____	30 ☐
Заходи, вжиті установою державної санітарно-епідеміологічної служби _____	31 ☐ ☐

(підпис санітарного лікаря)

(ініціали та прізвище)

МП

Зразок

ЖУРНАЛ
реєстрації осіб, що потерпіли від нещасних випадків

на

(найменування підприємства, робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування

від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань)

№ з/п	Дата і час події	Прізвище ім'я та по батькові потерпілого	Професія (посада)	Місце події (цех, дільниця, об'єкт тощо)	Обставини і причини нещасного випадку	Наслідки нещасного випадку, діагноз захворювання (отруєння), пов'язаного з умовами праці	Заходи щодо запобігання нещасним випадкам	Відмітка про виконання заходів	Дата видачі актів форми Н-5, форми Н-1 або форми НПВ і підпис особи, яка їх одержала
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Примітка. Порядковий номер реєстрації повинен відповідати номеру акта форми Н-1 або форми НПВ.

Найменування підприємства

№ та дата відправлення

(найменування підприємства,

код згідно з ЄДРПОУ,

реєстраційний номер підприємства

у Фонді соціального страхування

від нещасних випадків на виробництві

та професійних захворювань)

(найменування організації,

прізвище, ім'я та по батькові

її керівника чи особи, яким

надсилається повідомлення,

адреса)

ПОВІДОМЛЕННЯ

**про наслідки нещасного випадку, пов'язаного з виробництвом,
що стався “__” _____ 200__ р.**

з

(професія (посада), прізвище, ім'я, по батькові потерпілого)

(акт за формою форми Н-1 або НТ (НПВ) про нещасний випадок від “__” _____ 200__ р. № __).

1. Діагноз за згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу

2. Найменування лікувально-профілактичного закладу, що встановив діагноз

3. Наслідок нещасного випадку

(потерпілий одужав, переведений

на більш легку легшу роботу, встановлено інвалідність I, II, III групи, помер)

4. Тривалість виконання потерпілим легшої роботи,

робочих днів

5. Звільнено (за згідно з листком непрацездатності) від роботи з “___” _____ 200__ р. по “___” _____ 200__ р., тривалість

тимчасової непрацездатності, робочих днів

6. Витрати підприємства внаслідок нещасного випадку:

6. Витрати підприємства, зумовлені нещасним

випадком (усього), гривень

в тому числі за рахунок коштів Фонду, соціального страхування від нещасних випадків та професійного захворювання

(далі—Фонд)

у тому числі:

1) сума відшкодування витрат згідно з листком непрацездатності, всього

у тому числі за рахунок коштів Фонду

2) сума витрат на поховання потерпілого, всього

у тому числі за рахунок коштів Фонду

3) сума відшкодування потерпілому у разі його переведення на легшу роботу, всього

у тому числі за рахунок коштів Фонду

4) сума штрафів, що сплачена посадовими особами підприємства за порушення вимог законодавства про охорону праці, пов'язані з нещасним випадком, у тому числі його приховання

5) вартість зіпсованого у зв'язку з нещасним випадком (аварією) устаткування, інструменту, зруйнованих будівель, споруд

6) інші витрати

у тому числі за рахунок коштів Фонду

6.1. Сума відшкодування витрат за листком непрацездатності Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та

професійних захворювань, грн.

6.2. Сума штрафу, що сплачена підприємством за нещасний випадок або його приховування, грн.

6.3. Вартість зіпсованого у зв'язку з нещасним випадком (аварією) устаткування, інструменту, зруйнованих будівель, споруд, грн.

6.4. Інші витрати, грн.

6.5. Сумарні витрати, грн.

Роботодавець

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

Головний бухгалтер

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

МП

ПОЯСНЕННЯ

для заповнення бланка повідомлення

Кодування повідомлень є обов'язковим.

Пункт 1. Кодується згідно з Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та споріднених проблем здоров'я (МХК-10).

Тривалість тимчасової непрацездатності, зазначена в пунктах 4-5, кодується за кількістю робочих днів.

У пункті 6 зазначається:

загальна сума усіх витрат, наведених у підпунктах 1-6, у тому числі за рахунок коштів Фонду (сума, на яку зменшується страховий внесок підприємства до Фонду);

у підпункті 1 - сума виплат потерпілому згідно з листком непрацездатності;

у підпункті 2 - сума виплат на поховання потерпілого та пов'язаних з цим ритуальних послуг;

у підпункті 3 - сума відшкодування потерпілому у разі його переведення на легшу роботу;

у підпункті 4 - загальна сума сплачених посадовими особами підприємства штрафів за порушення вимог законодавства про охорону праці, пов'язані з нещасним випадком, у тому числі його приховання, накладених посадовими особами Держнаглядохоронпраці та Фонду;

у підпункті 5 - загальна вартість зіпсованого устаткування, інструменту, зруйнованих будівель, споруд. У разі групового нещасного випадку для кожного з потерпілих ця сума визначається шляхом ділення загальної вартості на кількість потерпілих;

у підпункті 6 - загальна сума коштів, витрачена підприємством на рятування потерпілого, подання медичної допомоги, розслідування нещасного випадку, у тому числі на оплату експертизи, транспортних засобів, засобів зв'язку тощо.

Витрати підприємства, зазначені в пункті 6, кодуються у гривнях.

Державний Герб України

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З НАГЛЯДУ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

(найменування територіального управління Держнаглядохоронпраці)

(назва державної інспекції)

(місце складання припису)

(дата)

ПРИПИС №

(кому - посада, підприємство,

ініціали та прізвище)

Мною

(посада, ініціали та прізвище)

на підставі вивчення і перевірки матеріалів щодо нещасного випадку

з

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

що стався « » 200 р. о год. хв,
встановлено

1) Нещасний випадок з

(ініціали та прізвище)

стався

(стислий опис місця події із зазначенням небезпечних

та шкідливих виробничих факторів)

2) Обставини, за яких стався нещасний випадок

(послідовність

подій, дії потерпілого та інших осіб, причетних до

нешасного випадку)

3) Причини нещасного випадку

(основні технічні, організаційні

і психофізіологічні причини нещасного випадку)

4) Порухення вимог законодавства про охорону праці, що призвели до нещасного випадку

(закони та інші нормативно-правові

акти про охорону праці, вимоги яких порушені, із зазначенням

статей, розділів, пунктів тощо)

5) Посадові особи і працівники, у тому числі потерпілий, або стороння особа, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, і дії чи бездіяльності яких призвели до нещасного випадку

(прізвище, ім'я та по батькові, професія (посада), місце роботи,

закони та інші нормативно-правові акти про охорону праці,

вимоги яких порушені, із зазначенням статей,

пунктів тощо)

З урахуванням порушень вимог законодавства про охорону праці вважаю цей нещасний випадок таким, що

(пов'язаний (не пов'язаний)

з виконанням трудових (посадових) обов'язків.

На підставі статей 22 і 39 Закону України "Про охорону праці" пропоную:

(провести повторне (додаткове) розслідування нещасного випадку,

визнати нещасний випадок пов'язаним (не пов'язаним) з виробництвом

і скласти акт форми Н-1 (НПВ),

затвердити (переглянути) акт форми Н-5 або акт форми Н-1 (НПВ))

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(Відбиток печатки місцевого органу державного нагляду за охороною праці або особистий штамп посадової особи)

Припис одержав

_____ 200 ____ р.

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Зразок

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про нещасний випадок**

1. Дата і час нещасного випадку _____

2. Найменування підприємства, органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить підприємство

3. Місце, де стався нещасний випадок (виробництво, цех, дільниця, приміщення, вибій тощо) і його стисла характеристика

4. Відомості про потерпілого (потерпілих): прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, професія (посада), місце роботи, стаж роботи (загальний та за професією), сімейний стан, характер травм

5. Стислий опис обставин і ймовірні причини нещасного випадку _____

6. Ініціали та прізвище державного інспектора з охорони праці, який контролює підприємство, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

7. Ініціали та прізвище страхового експерта Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, закріпленого за підприємством, де стався нещасний випадок

8. Дата і час передачі інформації, ініціали та прізвище особи, яка її передала.

Зразок

ПРОТОКОЛ
огляду місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

_____ 200 _____ р. о _____ год. _____ хв.

з _____
(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

на _____
(найменування підприємства та органу, до сфери

управління якого належить підприємство)

Комісія у складі
голови комісії

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада, місце роботи)

членів комісії:

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада, місце роботи)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада, місце роботи)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (посада, місце роботи)

у період _____ годин _____ хвилин _____ 200 _____ р.
до _____ годин _____ хвилин _____ 200 _____ р.

оглянула місце, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія):

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Зразок

(найменування підприємства)

ЕСКІЗ
місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

_____ 200 _____ р. о _____ год. _____ хв.

3

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

До події

Після події

Прив'язка до території
підприємства - копія
генерального плану
(плану гірничих робіт) з
прив'язкою до запасних
виходів

Окремі характерні місця,
вузли, розрізи тощо

Окремі характерні місця,
вузли, розрізи тощо

Голова комісії

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Члени комісії

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Ескіз склав

(посада, місце роботи)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Зразок

ПРОТОКОЛ
опитування потерпілого (потерпілих), свідків та інших осіб,
причетних до нещасного випадку (аварії),
що стався (сталася)

_____ 200 ____ р. о ____ год. ____ хв.

з _____

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

(або) _____

(категорія і характер аварії)

Прізвище, ім'я та
по батькові опиту-
ваної особи _____

Професія (посада) _____

Місце проживання _____

Про цей випадок (аварію) розповів:

(У довільній формі викладається розповідь про подію, що розслідується. Після запису відомих опитуваному фактів особою, яка проводить опитування, йому ставляться запитання для уточнення).

Запитання: _____

Відповідь: _____

Запитання: _____

Відповідь: _____

Запитання: _____

Відповідь: _____

Протокол прочитав(ла), записано з моїх слів правильно.

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Опитування провів і протокол склав.

_____ (посада особи, яка проводить опитування)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (дата опитування)

Зразок

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
потерпілого (потерпілих), свідків та інших осіб,
причетних до нещасного випадку (аварії),
що стався (сталася)

_____ 200 ____ р. о ____ год. ____ хв.

з _____

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

або _____

(категорія і характер аварії)

(прізвище, ім'я та по батькові особи,

що дає пояснення, її професія (посада), місце

роботи)

Місце проживання:

(У довільній формі дається пояснення відомих фактів, пов'язаних з подією, висловлюється думка щодо її обставин і причин. Зазначаються посадові особи, дії чи бездіяльність яких стали основною або супутньою причиною нещасного випадку (аварії), а також висловлюються пропозиції щодо запобігання подібним подіям).

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(дата подання пояснювальної записки)

Зразок

ПРОЦЕДУРА

встановлення зв'язку захворювання з умовами праці

1. Професійний характер захворювання (отруєння) встановлюється експертною комісією спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу, склад якої затверджує керівник цього закладу.

У разі потреби до роботи експертної комісії залучаються спеціалісти (представники) підприємства, робочого органу Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки.

2. Голова експертної комісії повинен пройти підготовку з питань професійної патології в клініках науково-дослідних інститутів гігієни праці та професійних захворювань або медицини праці з одержанням відповідного документа, а також мати досвід роботи у сфері професійної патології та стаж роботи за фахом не менше ніж 5 років.

3. Рішення про зв'язок захворювання з умовами праці приймається на підставі клінічних, функціональних досліджень (амбулаторних або стаціонарних) з урахуванням відомостей, зазначених у таких документах:

- копія трудової книжки - для визначення стажу роботи в умовах дії виробничих факторів;
- виписка з амбулаторної картки (форма 025/у) або з історії хвороби, у якій відображено початок та динаміку розвитку захворювання;
- медичний висновок головного спеціаліста з професійної патології Автономної Республіки Крим, області, м. Києва і Севастополя;
- санітарно-гігієнічна характеристика умов праці, що складається фахівцями установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство;
- висновки фтизіатра, нарколога та інші документи - у разі потреби;
- акт форми Н-5, акт форми Н-1 - у разі гострого професійного захворювання (отруєння).

4. Висновок експертної комісії спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу про наявність (відсутність) професійного характеру захворювання хворому не видається, а надсилається головному спеціалісту з професійної патології Автономної Республіки Крим, області, м. Києва і Севастополя за місцем роботи або проживання хворого.

Хворому видається довідка про стаціонарне (амбулаторне) обстеження в спеціалізованому лікувально-профілактичному закладі.

У висновку крім діагнозу обов'язково зазначається встановлення (не встановлення) професійного характеру захворювання.

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про професійне захворювання (отруєння)**

Прізвище, ім'я та по батькові _____

Стать _____ Вік _____
(повних років)

Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ, реєстраційний номер підприємства у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань _____

Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

Діагноз:

основний _____
супутній _____

Виробничий фактор, шкідлива речовина, найменування трудового процесу, що спричинив захворювання _____

Дата встановлення остаточного діагнозу _____
Найменування закладу, що встановив діагноз _____

Реєстраційний номер повідомлення _____ від _____ 200 ____ р.

Головний лікар _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

МП

Дата відправлення повідомлення _____ 200 ____ р.

_____ (посада особи, яка надіслала повідомлення) _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Дата одержання повідомлення _____ 200 ____ р.

_____ (посада особи, яка одержала повідомлення) _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Зразок

Додаток 15
до Порядку
Форма П-4

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (посада санітарного лікаря)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 200 ____ р.

_____ МП

**АКТ
розслідування хронічного професійного захворювання**

1. Дата складення ____ 20 ____ р.

2. Місце складення _____

_____ (район, місто, село)

3. Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ _____

4. Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань:

реєстраційний номер страхувальника _____

дата реєстрації _____

найменування основного виду діяльності та його код згідно з КВЕД _____

встановлений клас професійного ризику виробництва _____

5. Найменування цеху, дільниці, відділу _____

6. Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

7. Комісія _____

у складі голови _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

членів комісії _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

_____ (посада, місце роботи)

провела розслідування випадку хронічного професійного захворювання (отруєння) _____

_____ (діагноз)

8. Дата надходження повідомлення до установи державної санітарно-епідеміологічної служби ____ 20 ____ р.

9. Дата встановлення остаточного діагнозу ____ 20 ____ р.

10. Найменування лікувально-профілактичного закладу, який установив діагноз _____

11. Захворювання виявлено під час медичного огляду, звернення _____

(найменування лікувально-профілактичного закладу)

12. Відомості про хворого _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

ідентифікаційний код _____

стать _____

вік _____

(повних років)

професія (посада) _____

(згідно з класифікатором ДК-003)

стаж роботи _____

(загальний)

(за цією професією)

(у цьому цеху)

(в умовах впливу шкідливих факторів)

13. Висновок про наявність шкідливих умов праці _____

14. Діагноз _____

(найменування основного діагнозу та його код згідно з

класифікатором МКХ-10)

(найменування супутнього діагнозу та його код згідно з

класифікатором МКХ-10)

15. На момент розслідування потерпілий _____

(ініціали та прізвище)

на іншу роботу, перебуває на амбулаторному лікуванні, госпіталізований, переведений на інвалідність, помер (непотрібне закреслити).

16. Професійне захворювання виникло за таких обставин (азначаються конкретні факти невиконання технологічних регламентів виробничого процесу; порушень режиму експлуатації технологічного устаткування, приладів, робочого інструменту; аварійних ситуацій; пошкодження захисних засобів і механізмів, систем вентиляції, екранування, сигналізації, освітлення, кондиціонування повітря; порушення правил техніки безпеки, гігієни праці; відсутність (невикористання) засобів індивідуального захисту; недосконалість технології, механізмів, робочого інструменту; неефективність роботи систем вентиляції, кондиціонування повітря, захисних засобів, механізмів, засобів індивідуального захисту; відсутність заходів і засобів рятувального характеру тощо)

17. Причина професійного захворювання _____

(Зазначаються виробничі фактори, що призвели до захворювання: запиленість повітря робочої зони (концентрація пилу), у тому числі вміст вільного двоокису кремнію:

середній - _____, максимальний - _____ ;
загазованість повітря робочої зони шкідливими речовинами (концентрація речовин та їх гранично допустима концентрація);

підвищені та знижені температури, температура поверхні устаткування, матеріалів, повітря робочої зони;
рівень шуму;
рівень загальної та локальної вібрації;
рівень інфразвукового коливання, ультразвуку;
рівень електромагнітного випромінювання;
рівень барометричного тиску;
рівень вологості та рухомості повітря;
рівень іонізуючого випромінювання;
контакт із джерелами інфекційних захворювань, конкретні найменування захворювань;
рівень фізичного перевантаження (параметри, ступінь, важкість роботи);
інші виробничі фактори згідно з гігієнічною класифікацією праці).

18. З метою ліквідації і запобігання професійним захворюванням (отруєнням) пропонується

(прізвище, ім'я та по батькові, посада особи, якій адресована

пропозиція, найменування організаційних, технічних і

санітарно-гігієнічних заходів, строк їх виконання)

19. Прізвища, імена та по батькові, посади осіб, які порушили законодавство про охорону праці, гігієнічні регламенти і нормативи (закони та інші нормативно-правові акти, вимоги яких порушені, із зазначенням статей, пунктів тощо):

Голова комісії

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Зразок

**ЖУРНАЛ
обліку професійних захворювань (отруєнь)**

Розпочато " ___ " _____ 200__ р. Закінчено " ___ " _____ 200__ р.

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові хворого	Стать	Вік (повних років)	Найменування підприємства	Найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство	Найменування цеху, дільниці	Стаж роботи	
							Загальний	В умовах дії шкідливих виробничих факторів
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Найменування професії	Найменування шкідливих факторів (згідно з гігієнічною класифікацією), які сприяли виникненню професійного захворювання (отруєння)	Вид професійного захворювання (отруєння): гостре або хронічне	Діагноз		Захворювання встановлено	
			основний	супутний	Під час медогляду	Лікувально-профілактичним закладом
10	11	12	13	14	15	16

Назва спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу, що встановив остаточний діагноз	Наслідки професійного захворювання					
	тимчасова втрата працездатності	тимчасове переведення на іншу роботу	спроможний працювати за своєю професією	стійка втрата працездатності	група інвалідності	смерть
17	18	19	20	21	22	23

Зразок

ВІДОМОСТІ
щодо матеріальних втрат, викликаних аварією,
що сталася

_____ 200 _____ р. о _____ год. _____ хв.

(найменування підприємства, органу, до сфери управління якого належить підприємство)

1. Категорія і характер аварії

2. Прямі втрати, пов'язані з ліквідацією аварії, всього (тис. гривень) _____

у тому числі:

на підприємстві, де сталася аварія _____

на інших підприємствах _____

від ураження населення, житлового фонду і майна громадян _____

від забруднення навколишнього природного середовища _____

3. Втрати, пов'язані з невиробленою продукцією, всього (тис. гривень) _____

у тому числі:

у тому числі на підприємстві, де сталася аварія _____

на інших підприємствах _____

Роботодавець

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Дата складання

МП

_____ 200 _____ р.

Зразок

**ЖУРНАЛ
реєстрації аварій**

на

(найменування підприємства)

N п / п	Дата і час на- стан- ня аварії	Кате- горія і ха- рак- тер аварії	При- чини і сти- слий опис обста- вин аварії	Еко- номіч- ні втрати від аварії (тис. гри- вень)	Трива- лість простою об'єкта від по- чатку аварії до введення в екс- плуата- цію, го- дин (діб)	Заходи, запропо- новані комісією з розслі- дування причин аварії	Відмі- тка про вико- нання захо- дів
1	2	3	4	5	6	7	8

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗРОБКУ ІНСТРУКЦІЙ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Наказ Комітету по нагляду за охороною праці
Міністерства праці та соціальної політики України

від 29 січня 1998 року N 9

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

7 квітня 1998 р. за N 226/2666

НПАОП 0.00-4.15-98

На виконання Закону України "Про охорону праці", згідно з пунктом 3.1 ДНА-ОП 0.00-4.14-94 "Положення про опрацювання, прийняття, перегляд та скасування державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці" і з метою забезпечення єдиного системного і комплексного підходу до розробки, затвердження і розповсюдження інструкцій з охорони праці та підвищення ефективності їх застосування на підприємствах, в установах і організаціях (далі - підприємства) НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про розробку інструкцій з охорони праці (додається).

2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, виробничим, науково-виробничим та іншим об'єднанням підприємств, які здійснюють функції управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності:

2.1. Вжити необхідних підготовчих заходів щодо забезпечення до 31 грудня 1998 року виконання вимог цього Положення базовими організаціями з питань нормотворчої діяльності в сфері охорони праці, науково-дослідними, проектно-конструкторськими, проектно-технологічними та іншими організаціями-розробниками нормативних актів про охорону праці, а також удосконалення організації розробки, введення в дію та застосування інструкцій з охорони праці на підпорядкованих підприємствах;

2.2. Опрацювати, при необхідності, і подати до Національного НДІ охорони праці пропозиції щодо внесення змін і доповнень до зведеного плану розроблення (перегляду) державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці на 1998 рік і наступні роки стосовно інструкцій з охорони праці, подальше застосування яких виявиться недоцільним у зв'язку з введенням в дію цього Положення.

2.3. Організувати перевірку до 1 червня 1998 року базовими організаціями типових інструкцій з охорони праці на їх відповідність чинному законодавству України про

працю та охорону праці, цьому Положенню, іншим нормативним актам, сучасному рівню організації праці і технології виробництва, а також проведення аналізу ефективності їх дії. За результатами проведеної перевірки та аналізу включити до розділу "Відомчі документи" галузевих планів розроблення (перегляду) нормативних актів про охорону праці на 1998 і наступні роки відповідні роботи стосовно типових інструкцій з охорони праці, подальше застосування яких без перегляду і змін виявиться недоцільним.

3. Директору Національного НДІ охорони праці Ткачуку К. Н.:

3.1. Забезпечити координацію роботи базових організацій з питань нормотворчої діяльності в сфері охорони праці, науково-дослідних, проектно-конструкторських, проектно-технологічних та інших організацій-розробників інструкцій з охорони праці, подання їм відповідної методичної допомоги і реєстрацію затверджених інструкцій в порядку, встановленому цим Положенням;

3.2. Провести до 1 червня 1998 року перевірку інструкцій з охорони праці, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці, на їх відповідність чинному законодавству України про працю та охорону праці, цьому Положенню, іншим нормативним актам, сучасному рівню організації праці і технології виробництва, а також провести аналіз ефективності дії цих інструкцій з метою визначення доцільності подальшого їх застосування без перегляду і змін;

3.3. Забезпечити узагальнення зазначених у п. 2.2 цього наказу пропозицій та результатів перевірки інструкцій, передбаченої п. 3.2, опрацювання на їх основі відповідних змін і доповнень до зведеного плану розроблення (перегляду) ДНАОП, узгодити їх з галузевими управліннями (відділами) Комітету і подати на затвердження в установленому порядку;

3.4. У тижневий термін після реєстрації в Міністерстві юстиції України цього Положення забезпечити його тиражування і розсилку міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, об'єднанням підприємств, які здійснюють функції управління майном, що перебуває у загальнодержавній власності, управлінням і відділам, територіальним управлінням, експертно-технічним і навчальним центрам Комітету.

4. Роботодавцям вжити необхідних заходів щодо забезпечення до 31 грудня 1998 року виконання вимог цього Положення стосовно інструкцій з охорони праці, що діють на підприємстві.

5. Установити, що на період виконання передбачених цим наказом підготовчих заходів щодо впровадження даного Положення:

5.1. Інструкції з охорони праці, прийняті до набрання чинності цим Положенням, які не відповідають його вимогам, діють у частині, що не суперечить цьому Положенню, і підлягають перегляду та затвердженню у терміни, передбачені відповідними зведеним, галузевими планами і наказами роботодавців;

5.2. Інструкції з охорони праці, прийняті до набрання чинності цим Положенням, що не містять положень, які суперечать його вимогам, зберігають чинність і підлягають перегляду в установлені ним терміни;

5.3. Інструкції з охорони праці, що подаються на затвердження після набрання чинності цим Положенням, опрацьовуються згідно з його вимогами.

6. Начальникам управлінь і відділів Комітету, територіальних управлінь та інспекцій, державним інспекторам Держнаглядохоронпраці забезпечити систематичний контроль за виконанням цього наказу і дотриманням вимог цього Положення.

7. Головному редактору журналу "Охорона праці" Яковенку М. Г.:

7.1. Опублікувати Положення про розробку інструкцій з охорони праці після його реєстрації в Міністерстві юстиції України в черговому номері журналу;

7.2. Вжити протягом першого півріччя 1998 року необхідних заходів щодо забезпечення видання та розповсюдження інструкцій з охорони праці та систематичного висвітлення в журналі відомостей про їх затвердження і введення в дію в порядку, встановленому цим Положенням.

8. З введенням у дію цього Положення вважати таким, що втратив чинність на території України ДНАОП 0.00-4.15-85 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці", затверджений 5 грудня 1985 року заступником голови Держкомпраці СРСР і секретарем ВЦРПС.

9. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Головне управління охорони праці (Лесенко Г. Г.).

Голова Комітету

С. П. Ткачук

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Держнаглядохоронпраці

від 29 січня 1998 р. N 9

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України

7 квітня 1998 р. за N 226/2666

ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗРОБКУ ІНСТРУКЦІЙ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення встановлює вимоги до змісту, побудови і викладу інструкцій з охорони праці (далі - інструкції), визначає порядок опрацювання та введення в дію нових, перегляду та скасування чинних інструкцій.

Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх міністерств, інших органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій (далі - підприємства) незалежно від форм власності та видів їх діяльності.

1.2. Інструкція є нормативним актом, що містить обов'язкові для дотримання працівниками вимоги з охорони праці при виконанні ними робіт певного виду або за певною професією на робочих місцях, у виробничих приміщеннях, на території підприємства і будівельних майданчиках або в інших місцях, де за дорученням власника чи уповноваженого ним органу (далі - роботодавець) виконуються ці роботи, трудові чи службові обов'язки.

Інструкції поділяються на:

- інструкції, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці;
- примірні інструкції;
- інструкції, що діють на підприємстві.

1.3. Інструкції, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці, розробляються для персоналу, який провадить вибухові роботи, обслуговує електричні установки та пристрої, вантажопідіймальні машини та ліфти, котельні установки, посудини, що перебувають під тиском, і для інших працівників, правила безпеки праці яких установлені міжгалузевими нормативними актами про охорону праці, затвердженими органами державного нагляду за охороною праці.

Ці інструкції затверджуються відповідними органами державного нагляду за охороною праці за узгодженням з міністерствами або іншими органами, до компетенції яких належить дана інструкція або окремі її вимоги, і їх дотримання є обов'язковим для працівників відповідних професій або при виконанні відповідних видів робіт на всіх підприємствах незалежно від їх підпорядкованості, форми власності та виду діяльності.

1.4. Примірні інструкції затверджуються міністерствами або іншими органами виконавчої влади, виробничими, науково-виробничими та іншими об'єднаннями підприємств, які мають відповідну компетенцію, за узгодженням з органами державного нагляду за охороною праці, до компетенції яких належить дана інструкція або окремі її вимоги, і Національним НДІ охорони праці. Ці інструкції можуть використовуватись як основа для розробки інструкцій, що діють на підприємстві.

1.5. Інструкції, що діють на підприємстві, належать до нормативних актів про охорону праці, чинних у межах конкретного підприємства. Такі інструкції розробляються на основі чинних державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці, примірних інструкцій та технологічної документації підприємства з урахуванням конкретних умов виробництва та вимог безпеки, викладених в експлуатаційній та ремонтній документації підприємств-виготовлювачів обладнання, що використовується на даному підприємстві. Вони затверджуються роботодавцем і є обов'язковими для дотримання працівниками відповідних професій або при виконанні відповідних робіт на цьому підприємстві.

1.6. Інструкції повинні відповідати чинному законодавству України, вимогам державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці: правил, норм, стандартів, інших нормативних і організаційно-методичних документів про охорону праці, на основі яких вони розробляються.

1.7. Інструкції повинні містити тільки ті вимоги щодо охорони праці, дотримання яких обов'язкове самими працівниками. Порушення працівником цих вимог повинно розглядатися як порушення трудової дисципліни, за яке до нього може бути застосовано стягнення згідно з чинним законодавством.

1.8. Організація вивчення інструкцій працівниками забезпечується роботодавцем згідно з ДНАОП 0.00-4.12-94 "Типове положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці".

1.9. Постійний контроль за дотриманням працівниками вимог інструкцій покладається на роботодавця.

1.10. Громадський контроль за дотриманням всіма працівниками вимог інструкцій здійснюють трудові колективи через обраних ними уповноважених і професійні спілки в особі своїх виборних органів і представників.

2. ЗМІСТ І ПОБУДОВА ІНСТРУКЦІЙ

2.1. Кожній інструкції присвоюється назва і скорочене позначення (код, порядковий номер).

Інструкціям, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів, при їх включенні до Державного реєстру міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці присвоюються скорочені позначення, прийняті Держнаглядохоронпраці.

Примірним інструкціям, що затверджуються міністерствами чи іншими органами виконавчої влади та об'єднаннями підприємств, присвоюються скорочені позначення, прийняті Національним НДІ охорони праці.

Інструкціям, що розробляються і затверджуються на підприємствах, присвоюються порядкові номери службами охорони праці цих підприємств.

У назві інструкції стисло вказується для якої професії або виду робіт вона призначена, наприклад: "Інструкція з охорони праці для електрозварника", "Примірна інструкція з охорони праці при роботі з ручним електроінструментом".

2.2. Включенню до інструкцій підлягають загальні положення щодо охорони праці та організаційні і технічні вимоги безпеки, що визначаються на основі:

чинного законодавства України про працю та охорону праці, стандартів, правил, норм та інших нормативних і організаційно-методичних документів про охорону праці;

аналізу документів з охорони праці стосовно відповідного виробництва, професії (виду робіт);

характеристики робіт, що підлягають виконанню працівником конкретної професії у відповідності з її кваліфікаційною характеристикою;

вимог безпеки до технологічного процесу, виробничого обладнання, інструментів і пристроїв, що застосовуються при виконанні відповідних робіт, а також вимог безпеки, що містяться в експлуатаційній та ремонтній документації і в технологічному регламенті;

виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для даної професії (виду робіт) як при нормальному протіканні процесу, так і при відхиленнях від оптимального режиму, визначення заходів та засобів захисту від них, вивчення конструктивних та експлуатаційних особливостей і ефективності використання цих засобів;

аналізу обставин та причин найбільш імовірних аварійних ситуацій, нещасних випадків та професійних захворювань, характерних для даної професії (виду робіт);

вивчення передового досвіду безпечної організації праці та виконання відповідних робіт, визначення найбезпечніших методів та прийомів їх виконання.

2.3. Вимоги інструкцій викладаються відповідно до послідовності технологічного процесу і з урахуванням умов, у яких виконується даний вид робіт.

2.4. Інструкції повинні містити такі розділи:

- загальні положення;
- вимоги безпеки перед початком роботи;
- вимоги безпеки під час виконання роботи;
- вимоги безпеки після закінчення роботи;
- вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

За необхідності в інструкції можна включити й інші розділи. Наприклад, у примірних інструкціях може бути передбачений розділ "Вступ", у якому відображаються відповідні положення законодавства України про працю та охорону праці, вказівки щодо порядку внесення змін і доповнень до цих інструкцій тощо.

Для розміщення матеріалів, які доповнюють основну частину інструкцій, ілюструють чи конкретизують її окремі вимоги, може бути включений розділ "Додатки". У цьому ж розділі може бути наведений перелік нормативних актів, на підставі яких розроблена інструкція.

2.5. Розділ "Загальні положення" повинен містити:

відомості про сферу застосування інструкції;

загальні відомості про об'єкт розробки: визначення робочого місця працівника даної професії (виду робіт) в залежності від тривалості його перебування на ньому про-

тягом робочої зміни (постійне чи непостійне); коротка характеристика технологічного процесу та обладнання, що застосовується на цьому робочому місці, виробничій дільниці, в цеху;

умови і порядок допуску працівників до самостійної роботи за професією або до виконання відповідного виду робіт (вимоги щодо віку, стажу роботи, статі, стану здоров'я, проходження медоглядів, професійної освіти та спеціального навчання з питань охорони праці, інструктажів, перевірки знань тощо);

вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку, що стосуються питань охорони праці для даного виду робіт або професії, а також відомості про специфічні особливості організації праці і технологічних процесів та про коло трудових обов'язків працівників даної професії (що виконують даний вид робіт);

характеристику основних небезпечних та шкідливих виробничих факторів для даної професії (виду робіт), особливості їх впливу на працівника;

перелік видів спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, що належать до видачі працівникам даної професії (виду робіт) згідно з чинними нормами, із зазначенням стандартів або технічних умов на них;

вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник під час виконання роботи.

2.6. Розділ "Вимоги безпеки перед початком роботи" повинен містити:

порядок приймання зміни у випадку безперервної роботи, в тому числі при порушенні режиму роботи виробничого обладнання або технологічного процесу;

порядок підготовки робочого місця, засобів індивідуального захисту;

порядок перевірки справності обладнання, інструменту, захисних пристроїв небезпечних зон машин і механізмів, пускових, запобіжних, гальмових і очисних пристроїв, систем блокування та сигналізації, вентиляції та освітлення, знаків безпеки, первинних засобів пожежогасіння, виявлення видимих пошкоджень захисного заземлення (занулення) тощо;

порядок перевірки наявності та стану вихідних матеріалів (сировини, заготовок, напівфабрикатів);

порядок повідомлення роботодавця про виявлені несправності обладнання, пристроїв, пристосувань, інструменту, засобів захисту тощо.

2.7. Розділ "Вимоги безпеки під час роботи" повинен містити:

відомості щодо безпечної організації праці, про прийоми та методи безпечного виконання робіт, правила використання технологічного обладнання, пристроїв та інструментів, а також застереження про можливі небезпечні, неправильні методи та прийоми праці, які заборонено застосовувати;

правила безпечного поводження з вихідними матеріалами (сировиною, заготовками, напівфабрикатами), з готовою продукцією, допоміжними матеріалами та відходами виробництва, що являють небезпеку для працівників;

правила безпечної експлуатації внутрішньоцехових транспортних і вантажопідіймальних засобів і механізмів, тари; вимоги безпеки при вантажно-розвантажувальних роботах та транспортуванні вантажу;

вказівки щодо порядку утримання робочого місця в безпечному стані;

можливі види небезпечних відхилень від нормального режиму роботи обладнання та технологічного регламенту і способи їх усунення;

вимоги щодо використання засобів індивідуального та колективного захисту від шкідливих і небезпечних виробничих факторів;

умови, за яких робота повинна бути припинена (технічні, метеорологічні, санітарно-гігієнічні тощо);

вимоги щодо забезпечення пожежо- та вибухобезпеки;

порядок повідомлення роботодавця про нещасні випадки чи раптові захворювання, факти порушення технологічного процесу, виявлені несправності обладнання, устаткування, пристроїв, інструменту, засобів захисту та про інші небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що загрожують життю і здоров'ю працівників.

2.8. Розділ "Вимоги безпеки після закінчення роботи" повинен містити:

порядок безпечного вимикання, зупинення, розбирання, очищення і змачення обладнання, пристроїв, машин, механізмів та апаратури, а при безперервному процесі - порядок передачі їх черговій зміні;

порядок здавання робочого місця;

порядок прибирання відходів виробництва;

вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник після закінчення роботи;

порядок повідомлення роботодавця про всі недоліки, що виявились у процесі роботи.

2.9. Розділ "Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях" повинен містити:

відомості про ознаки можливих аварійних ситуацій, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо);

відомості про засоби та дії, спрямовані на запобігання можливим аваріям;

порядок дій, особисті обов'язки та правила поведінки працівника при виникненні аварії згідно з планом її ліквідації, в тому числі у випадку її виникнення під час передачі-приймання зміни при безперервній роботі;

порядок повідомлення роботодавця про аварії та ситуації, що можуть до них призвести;

відомості про порядок застосування засобів протиаварійного захисту та сигналізації;

порядок дій щодо подання першої медичної допомоги потерпілим під час аварії.

3. ВИКЛАДЕННЯ ТЕКСТУ ІНСТРУКЦІЙ

При викладенні тексту інструкції слід керуватися такими правилами:

текст інструкції повинен бути стислим, зрозумілим і не допускати різних тлумачень;

інструкція не повинна містити посилань на нормативні акти, вимоги яких враховуються при її розробці. За необхідності ці вимоги відтворюються дослівно;

слід вживати терміни і визначення, прийняті в Законі України "Про охорону праці", ДСТУ 2293-93 ССБП "Охорона праці. Терміни та визначення", ДК 003-95

"Державний класифікатор України. Класифікатор професій" та в інших нормативних актах;

у тексті інструкцій не допускається застосування не властивих для нормативних актів зворотів розмовної мови, довільних словосполучень, скорочення слів, використання для одного поняття різних термінів, а також іноземних слів чи термінів за наявності рівнозначних слів чи термінів в українській мові; допускається застосування лише загальноприйнятих скорочень і абревіатур, а також заміна застосованих у даній інструкції словосполучень скороченням або абревіатурою за умови повного відтворення цього словосполучення при першому згадуванні в тексті із зазначенням у дужках відповідного скорочення чи абревіатури;

у тексті інструкції слід уникати викладу вимог у формі заборони, а при необхідності слід давати пояснення, чим викликана заборона; не повинні застосовуватися слова "категорично", "особливо", "обов'язково", "суворо" та ін., оскільки всі вимоги інструкції є однаково обов'язковими;

для наочності окремі вимоги інструкцій можуть бути ілюстровані малюнками, схемами, кресленнями тощо;

якщо безпека роботи обумовлена певними нормами (величини відстаней, напруги та ін.), то вони повинні бути наведені в інструкції.

4. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ВВЕДЕННЯ ІНСТРУКЦІЙ В ДІЮ

4.1. Інструкції, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці.

4.1.1. Розробка, затвердження та введення в дію інструкцій, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці, здійснюються згідно з Положенням про опрацювання, прийняття, перегляд та скасування державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці і з урахуванням вимог цього Положення.

4.1.2. У разі неповного відображення в інструкції, що є державним міжгалузевим нормативним актом про охорону праці, вимог щодо охорони праці працівників, безпечного виконання робіт, умов безпечної експлуатації машин, механізмів, обладнання, установок і пристроїв, властивих для даного підприємства (дільниці, робочого місця), або за наявності в ній поряд з вимогами, обов'язковими для дотримання працівниками даного підприємства, вимог безпеки щодо робіт, не властивих для нього, роботодавця у порядку, встановленому пунктом 4.3.1 цього Положення, організовує розробку на основі цієї інструкції, з урахуванням конкретних умов підприємства, відповідної інструкції, що діє на підприємстві, і затверджує її за узгодженням з місцевими органами Держнаглядохоронпраці.

4.2. Примірні інструкції.

4.2.1. Примірні інструкції для працівників, зайнятих на роботах, що є провідними для певної галузі виробництва, регіону, виробничого, науково-виробничого чи іншого об'єднання підприємств, за винятком персоналу та працівників, зазначених у п.

1.3 цього Положення, розробляються базовими організаціями з питань нормотворчої діяльності в сфері охорони праці, науково-дослідними, проектно-конструкторськими і проектно-технологічними організаціями, регіональними навчально-методичними центрами (кабінетами) охорони праці, а також окремими підприємствами чи групами фахівців (далі - організація-розробник) під координацією і за методичною допомогою Національного науково-дослідного інституту охорони праці.

Призначення такої організації-розробника здійснюється міністерством чи іншим органом виконавчої влади, відповідним об'єднанням підприємств.

Примірні інструкції для працівників, які залучатимуться до виконання робіт за новими технологіями і впровадження нових технічних засобів виробництва, матеріалів, видів енергії і т. ін., опрацьовуються організаціями-розробниками цих технологій, засобів виробництва, матеріалів і підприємствами-виготовлювачами одночасно з розробкою відповідної технологічної, проектно-конструкторської, експлуатаційної та ремонтної документації і є невід'ємною складовою частиною цієї документації.

4.2.2. Розробка примірних інструкцій здійснюється згідно з планами робіт з охорони праці, затвердженими міністерствами чи іншими органами виконавчої влади, відповідними об'єднаннями підприємств, а також на підставі наказів (розпоряджень) їх керівників.

4.2.3. Розробка примірних інструкцій здійснюється за такими основними стадіями:

розробка першої редакції проекту примірної інструкції і направлення його на відзив;

розробка остаточної редакції проекту примірної інструкції;

узгодження і подання остаточної редакції проекту примірної інструкції на затвердження і реєстрацію;

видання (тиражування) затвердженої примірної інструкції і її розповсюдження.

4.2.4. Проект примірної інструкції, розроблений в першій редакції і підписаний керівником організації-розробника, направляється на відзив підприємствам, для яких дана професія (вид роботи) є провідною, згідно з переліком, затвердженим керівником служби охорони праці міністерства чи іншого органу виконавчої влади, об'єднання підприємств.

Зазначені підприємства складають і надсилають відповідний відзив на адресу організації-розробника у місячний термін з дня отримання проекту інструкції. Якщо відзив у зазначений термін не надіслано, вважається, що зацікавлене підприємство не має зауважень і пропозицій до проекту.

4.2.5. Організація-розробник узагальнює отримані відзиви, складає їх зведення і на підставі пропозицій та зауважень, що в них містяться, доопрацьовує проект примірної інструкції.

4.2.6. Доопрацьований з урахуванням відзивів проект примірної інструкції разом із зведенням відзивів подається на розгляд до відповідного міністерства чи іншого органу виконавчої влади, об'єднання підприємств.

За наявності суттєвих розбіжностей щодо проекту примірної інструкції організація-розробник розглядає їх та усуває згідно з поданими пропозиціями служби охорони праці цього органу (об'єднання).

4.2.7. У необхідних випадках орган (об'єднання), який затверджує проект примірної інструкції, може прийняти рішення про повернення його на доопрацювання чи проведення експертизи проекту відповідною компетентною організацією або власною експертною комісією.

У випадках, коли це доцільно, експерти від незалежних компетентних організацій можуть бути включені до складу експертної комісії, створеної цим органом (об'єднанням).

4.2.8. Розглянутий та завізований службою охорони праці зазначеного в п. 4.2.6 органу (об'єднання) проект примірної інструкції разом із зведенням відзвигів подається організацією-розробником на узгодження до відповідних органів державного нагляду, до компетенції яких належить дана інструкція або окремі її вимоги, і до Національного НДІ охорони праці. Узгоджувальні органи розглядають проект примірної інструкції і надсилають організації-розробнику свої висновки в термін, що не перевищує одного місяця від дня одержання проекту.

У разі виникнення суттєвих зауважень щодо проекту примірної інструкції під час її узгодження організація-розробник забезпечує їх розгляд та врахування до подання інструкції на затвердження.

4.2.9. Узгоджена остаточна редакція проекту примірної інструкції (у чотирьох примірниках), підписана керівником організації-розробника, із зведенням відзвигів та оригіналами документів, що підтверджують її узгодження, подається на затвердження до органу (об'єднання), на підставі плану роботи чи наказу (розпорядження) якого вона розроблена.

4.2.10. Розгляд узгодженої остаточної редакції проекту примірної інструкції та її затвердження міністерством чи іншим органом виконавчої влади або об'єднанням підприємств здійснюється в установленому ними порядку у термін, що не перевищує одного місяця від дня одержання проекту.

4.2.11. Примірні інструкції затверджуються наказом міністерства чи іншого органу виконавчої влади або об'єднання підприємств.

Титульний і заголовний аркуші примірної інструкції оформлюються згідно з додатками 1 і 2.

4.2.12. Міністерства та інші органи виконавчої влади і об'єднання підприємств ведуть облік затверджених ними примірних інструкцій в установленому ними порядку.

Крім того, затвержені примірні інструкції підлягають реєстрації з присвоєнням їм скорочених позначень у Національному науково-дослідному інституті охорони праці за поданням організацій-розробників у встановленому ним порядку, узгодженому з Держнаглядом охорони праці.

Контрольний примірник зареєстрованої примірної інструкції залишається у Національному НДІ охорони праці, один з примірників надсилається ним до редакції журналу "Охорона праці" для друку, інші примірники повертаються організації-розробнику та органу, який затвердив дану інструкцію.

4.2.13. Відомості про затвердження та видання зареєстрованих примірних інструкцій щоквартально публікуються в журналі "Охорона праці" та в інших виданнях органів державного нагляду за охороною праці за поданням Національного НДІ охорони праці.

4.2.14. Видання та розповсюдження примірних інструкцій у вигляді окремих брошур, односторонніх аркушів чи плакатів здійснюється редакцією журналу "Охорона праці" та іншими видавництвами в установленому порядку за рахунок коштів підприємств-замовників (користувачів) цих інструкцій.

4.3. Розробка, затвердження та введення в дію інструкцій на підприємстві.

4.3.1. Розробка, узгодження і затвердження інструкцій, що діють на підприємстві, здійснюються згідно з ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання і затвердження власником нормативних актів, що діють на підприємстві" і з урахуванням вимог цього Положення.

4.3.2. Інструкції, що діють на підприємстві, розробляються відповідно до переліку інструкцій, який складається службою охорони праці підприємства за участю керівників підрозділів, служб головних спеціалістів (головного технолога, головного механіка, головного енергетика, головного металурга тощо), служби організації праці та заробітної плати.

Перелік необхідних інструкцій розробляється на підставі затвердженого на підприємстві штатного розпису у відповідності з ДК 003-95 "Державний класифікатор України. Класифікатор професій".

Цей перелік, а також зміни чи доповнення до нього в разі зміни назви професії, впровадження нових видів робіт чи професій затверджуються роботодавцем і розсилаються в усі структурні підрозділи (служби) підприємства.

4.3.3. Загальне керівництво розробкою (переглядом) інструкцій на підприємстві покладається на роботодавця.

Роботодавець несе відповідальність за організацію своєчасної розробки (перегляду) та забезпечення всіх працівників необхідними інструкціями.

4.3.4. Розробка (перегляд) необхідних інструкцій, що діють на підприємстві, здійснюється безпосередніми керівниками робіт (начальник виробництва, цеху, дільниці, відділу, лабораторії та інших відповідних їм підрозділів підприємства), які несуть відповідальність за своєчасне виконання цієї роботи.

4.3.5. Здійснення систематичного контролю за своєчасною розробкою нових та відповідністю діючих на підприємстві інструкцій вимогам чинного законодавства, їх періодичним переглядом та своєчасним внесенням змін і доповнень до них, а також подання відповідної методичної допомоги розробникам і організація придбання для них примірних інструкцій, стандартів ССБП та інших нормативно-технічних і організаційно-методичних документів про охорону праці покладається роботодавцем на службу охорони праці підприємства.

4.3.6. У разі використання примірної інструкції як основи для розробки інструкції, що діє на підприємстві, вона підлягає оформленню, узгодженню і затвердженню в порядку, встановленому п.п. 4.3.1 і 4.3.9 цього Положення.

За необхідності до цієї інструкції вносяться зміни і доповнення стосовно конкретних умов даного підприємства (дільниці, робочого місця) і з урахуванням вимог нормативних актів, які набули чинності після затвердження відповідної примірної інструкції.

4.3.7. Для нових виробництв, що вводяться в дію вперше, допускається розробка тимчасових інструкцій, що діють на підприємстві. Тимчасові інструкції повинні відповідати вимогам цього Положення, а їх вимоги - забезпечувати безпечне здійснення технологічних процесів (робіт) і безпечну експлуатацію обладнання. Такі інструкції можуть розроблятися як за професіями, так і за видами робіт і вводяться в дію на термін до прийняття зазначених виробництв в експлуатацію державною приймальною комісією.

4.3.8. Інструкція, що діє на підприємстві, набуває чинності з дня її затвердження, якщо інше не передбачене наказом роботодавця.

Інструкція повинна бути введена в дію до впровадження нового технологічного процесу (початку виконання робіт), обладнання чи до початку роботи нового виробництва після відповідного навчання працівників.

4.3.9. Титульний аркуш, перша та остання сторінки інструкції, що діє на підприємстві, оформлюються згідно з додатками 3, 4, 5.

5. РЕЄСТРАЦІЯ, ОБЛІК І ВИДАННЯ ІНСТРУКЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

5.1. Інструкції, які вводяться в дію на даному підприємстві, реєструються службою охорони праці в журналі реєстрації (додаток 6) в порядку, встановленому роботодавцем.

5.2. Введені в дію інструкції видаються (тиражуються) або придбаються у вигляді брошур (для видачі працівникам на руки) або односторонніх аркушів чи плакатів (для вивішування на робочих місцях або виробничих дільницях).

5.3. Видача інструкцій керівникам структурних підрозділів (служб) підприємства провадиться службою охорони праці з реєстрацією в журналі обліку видачі інструкцій (додаток 7).

5.4. Інструкції видаються працівникам на руки безпосередніми керівниками робіт під розпис у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці під час проведення первинного інструктажу або вивішуються на його робочому місці.

5.5. У кожного керівника структурного підрозділу (служби) підприємства повинен постійно зберігатись комплект інструкцій, необхідних у даному підрозділі (службі) для працівників усіх професій і видів робіт даного підрозділу (служби), а також перелік цих інструкцій, затверджений роботодавцем.

На підприємствах, де структурні підрозділи відсутні, комплект інструкцій зберігається у роботодавця.

Крім того, повний комплект інструкцій зберігається у певному доступному для працівників місці, визначеному керівником структурного підрозділу (служби) підприємства з урахуванням забезпечення простоти та зручності ознайомлення з ними працівників.

5.6. Роботодавець безкоштовно забезпечує інструкціями працівників та керівників структурних підрозділів (служб).

6. ПЕРЕГЛЯД, ПРИПИНЕННЯ ЧИННОСТІ ТА СКАСУВАННЯ ІНСТРУКЦІЙ

6.1. Перегляд інструкцій, що належать до державних міжгалузевих нормативних актів про охорону праці та примірних інструкцій, проводиться в міру потреби, але не рідше одного разу на 10 років; перегляд інструкцій, що діють на підприємстві, - в терміни, передбачені державними нормативними актами про охорону праці, на підставі яких вони опрацьовані, але не рідше одного разу на 5 років, а для професій або видів робіт з підвищеною небезпекою - не рідше одного разу на 3 роки.

6.2. Інструкції переглядаються до закінчення термінів, зазначених у пункті 6.1 цього Положення:

у разі зміни законодавства України про працю та охорону праці;

у разі набуття чинності новими або переглянутими державними нормативними актами про охорону праці;

за вказівкою директивних органів, вищестоящих організацій, органів державного управління і нагляду за охороною праці;

у випадку аварійної ситуації або нещасного випадку, що викликали необхідність перегляду (зміни) інструкції;

при впровадженні нових технологій, зміні технологічного процесу або умов праці, а також при впровадженні нових видів обладнання, машин, механізмів, матеріалів, апаратури, пристроїв та інструментів, видів енергії тощо.

В останньому випадку перегляд інструкції проводиться до зазначених впроваджень чи змін.

6.3. Перегляд, тимчасове припинення чинності та скасування інструкцій, що є державними міжгалузевими нормативними актами, та примірних інструкцій здійснюються у порядку, визначеному ДНАОП 0.00-4.14-94 "Положення про опрацювання, прийняття, перегляд та скасування державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці", а інструкцій, що діють на підприємстві, - у порядку, визначеному ДНАОП 0.00-8.03-93 "Порядок опрацювання і затвердження власником нормативних актів, що діють на підприємстві".

6.4. Опрацювання, узгодження і затвердження змін до примірних інструкцій або прийняття нових примірних інструкцій за результатами перегляду чинних здійснюються в порядку, встановленому для примірних інструкцій, які розробляються вперше, згідно з п. 4.2 цього Положення.

Додаток 1

до пункту 4.2.11 Положення

про розробку інструкцій з

охорони праці

Форма титульного аркуша примірної інструкції з охорони праці

(найменування міністерства чи іншого органу виконавчої влади, об'єднання підприємств)

ПРИМІРНА ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

(назва)

(місце видання)

Додаток 2

до пункту 4.2.11 Положення

про розробку інструкцій

з охорони праці

Форма заголовного аркуша примірної інструкції з охорони праці

УЗГОДЖЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

(найменування органу, який узгоджує)

(найменування органу, який затверджує)

N

(число, місяць, рік)

(число, місяць, рік)

(скорочене позначення)

ПРИМІРНА ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

(назва)

(місце видання)

Додаток 3

до пункту 4.3.9 Положення

про розробку інструкцій

з охорони праці

Форма титульного аркуша інструкції з охорони праці, що діє на підприємстві

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ N _____**

(назва)

(місце видання)

Додаток 4

до пункту 4.3.9 Положення

про розробку інструкцій

з охорони праці

Форма першої сторінки інструкції з охорони праці, що діє на підприємстві

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

(посада роботодавця і

найменування підприємства)

N

(число, місяць, рік)

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ N _____**

(назва)

Додаток 5

до пункту 4.3.9 Положення
про розробку інструкцій
з охорони праці

Форма останньої сторінки інструкції з охорони праці, що діє на підприємстві

(Текст інструкції)

(посада керівника підрозділу
(організації) –(розробника)

(особистий підпис)

(прізвище, ініціали)

УЗГОДЖЕНО:

Керівник (спеціаліст) служби
охорони праці підприємства

(особистий підпис)

(прізвище, ініціали)

Юрисконсульт

(особистий підпис)

(прізвище, ініціали)

Головний технолог

(особистий підпис)

(прізвище, ініціали)

* У разі потреби проект інструкції узгоджується з іншими зацікавленими служ-
бами, підрозділами і посадовими особами підприємства, перелік яких визначає служба
охорони праці.

Додаток 6

до пункту 5.1 Положення

про розробку інструкцій

з охорони праці

**ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ ІНСТРУКЦІЙ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ**

NN п/п	Дата реєстрації	Найменування інструкції	Дата затвердження інструкції і введення її в дію	Код або номер інструкції	Плановий термін перегляду інструкції	Посада, прізвище, ініціали особи, яка проводила реєстрацію	Підпис особи, яка проводи- ла реєстрацію
1	2	3	4	5	6	7	8

ЖУРНАЛ ОБЛІКУ ВИДАЧІ ІНСТРУКЦІЙ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

NN п/п	Дата видачі	Код або номер інструкції	Найменування інструкції	Підрозділ (служба), якому видана інструкція	Кількість виданих примір- ників	од
1	2	3	4	5	6	

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Державного комітету України

з промислової безпеки, охорони праці

та гірничого нагляду

від 28.01.2008 № 8

ПОЛОЖЕННЯ

Положення про Громадську раду при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду

1. Загальні положення

1.1 Громадська рада при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (далі – Громадська рада) є консультативно-дорадчим органом, який утворюється при Державному комітеті України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (далі – Держгірпромнагляд) для координації заходів із забезпечення консультацій з громадськістю щодо формування та реалізації державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

1.2 У своїй діяльності Громадська рада керується Конституцією України, законами України, Указами Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Держгірпромнагляду та Положенням про Громадську раду (далі – Положення).

1.3 Рішення Громадської ради спрямовуються на формування та реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, охорони надр.

Зокрема здійснення комплексного управління у сфері промислової безпеки та охорони праці, додержання законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, а також сприяння створенню на підприємствах всіх форм власності безпечних і нешкідливих умов праці, вихованню у громадян України свідомого ставлення до вимог правил безпеки на виробництві, формуванню позитивного іміджу Держгірпромнагляду.

1.4 Діяльність Громадської ради ґрунтується на принципах гласності, відкритості, рівності та добровільності.

2. Основні завдання Громадської ради

2.1 Сприяти реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами з питань промислової безпеки, охорони праці, здійсненні державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

2.2 Вивчення громадської думки та надання пропозицій Держгірпромнаглядом для урахування під час реалізації (здійснення) своїх повноважень у сфері промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду.

2.3 Сприяння формуванню та підтримка позитивного іміджу Держгірпромнагляду у суспільстві.

2.4 Розробка та подання на розгляд Голові Держгірпромнагляду пропозицій для проведення консультацій з громадськістю.

2.5 Сприяння вдосконаленню механізмів взаємодії Держгірпромнагляду з центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та об'єднаннями, видавництвами, засобами масової інформації, а також іншими підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких впливає на стан промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду, виховання у громадян України свідомого ставлення щодо необхідності дотримуватися правил безпеки на виробництві.

2.6 Проведення роз'яснювальної роботи, популяризації у суспільстві перспективних ідей, пов'язаних зі зміною законодавства України в сфері промислової безпеки, охорони праці, гірничого нагляду та безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

3. Напрями діяльності Громадської ради

3.1 Участь у розробленні пропозицій з актуальних проблем законодавства у сфері промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, а також у громадській експертизі проектів нормотворчих актів (концепцій, програм, доктрин тощо), що стосуються діяльності Держгірпромнагляду.

3.2 Сприяння науковим дослідженням у сфері промислової безпеки, охорони праці, гірничого нагляду та безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення.

3.3 Розгляд питань щодо соціального захисту працівників в межах компетенції Держгірпромнагляду.

3.4 Інформування суспільства про завдання і проблеми Держгірпромнагляду через засоби масової інформації.

3.5 Роз'яснення заінтересованим організаціям та особам зміст програм та ініціатив, окремих напрямів діяльності Держгірпромнагляду.

3.6 Практична й методична допомога у вихованні у громадян України свідомого ставлення до виконання вимог правил безпеки на виробництві.

3.7 Опрацювання пропозицій і зауважень, отриманих під час консультацій з громадськістю щодо формування і реалізації державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, здійснення державного гірничого нагляду, безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, охорони надр, комплексного управління у сфері промислової безпеки та охорони праці, запобігання виробничого травматизму, а також сприяння створенню на підприємствах всіх форм власності безпечних і належних умов праці на виробництві та подання їх у визначеному порядку керівництву Держгірпромнагляду.

3.8 Систематичне інформування громадськості через засоби масової інформації про результати своєї діяльності, прийняті рішення та стан їх виконання.

4. Склад Громадської ради

4.1 До складу Громадської ради можуть залучатися представники об'єднань громадян, зареєстрованих відповідно до чинного законодавства України, професійних спілок, органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації, які діють згідно з чинним законодавством України.

4.2 Для набуття членства у Громадській раді, до неї подається заява майбутнього члена, копії статуту або положення та свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи, витяг з протоколу засідання керівного

органу об'єднання громадян, де зазначено особу, обрану представником у Громадську раду. Заява розглядається на черговому засіданні Громадської ради, рішення приймається шляхом відкритого голосування.

4.3 Кількість членів Громадської ради не обмежена. Представником будь-якого об'єднання громадян (орган місцевого самоврядування, професійна спілка, засіб масової інформації) в Громадській раді може бути тільки одна особа.

4.4 Члени Громадської ради беруть участь в її роботі на громадських засадах.

4.5 У засіданнях Громадської ради можуть брати участь Голова Держгірпромнагляду, його заступники, представники управлінь і структурних

відділів Держгірпромнагляду та представники територіальних управлінь Держгірпромнагляду.

4.6 Припинення членства у Громадській раді здійснюється на черговому засіданні за заявою об'єднання громадян та рішенням Громадської ради. Члена Громадської ради може бути виключено з її складу, якщо він не брав участі у трьох і більше засіданнях Громадської ради без поважних причин.

4.7 Громадську раду очолює голова, який обирається членами Громадської ради за пропозицією Голови Держгірпромнагляду терміном на два роки.

Голова Громадської ради організовує діяльність ради, скликає та здійснює підготовку її засідань, підписує документи від імені ради.

4.8 Голова Громадської ради має двох заступників зі складу членів Громадської ради, які за його поданням обираються на засіданні Громадської ради. У разі тимчасової відсутності голови Громадської ради виконання його обов'язків покладається на одного із заступників.

4.9 Голова Громадської ради та його заступники представляють Громадську раду у відносинах з центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та об'єднаннями, правозахисними, науковими, релігійними і творчими організаціями, видавництвами, засобами масової інформації, закладами мистецтва і культури.

4.10 Член Громадської ради має право:

вносити пропозиції на розгляд питання на засідання Громадської ради;

брати участь у діяльності експертних робочих груп або очолювати їх;

ініціювати залучення фахівців відповідних галузей до вивчення та вирішення питань, що розглядаються на засіданнях Громадської ради;

у випадку незгоди з прийнятим Громадською радою рішенням викласти власну думку, що заноситься до протоколу засідання Громадської ради.

4.11 Делегування повноважень члена Громадської ради не допускається.

4.12 Організаційне та документальне забезпечення діяльності Громадської ради покладається на секретаріат Громадської ради, який очолює

секретар Громадської ради. Голова Громадської ради визначає склад секретаріату Громадської ради та порядок його роботи.

4.13 Секретар Громадської ради зобов'язаний:

інформувати членів Громадської ради про дату, час, місце та порядок денний засідання;

забезпечувати членів Громадської ради необхідними документами та інформаційними матеріалами, а також організувати проведення засідань Громадської ради;

створювати умови для діяльності робочих та експертних груп Громадської ради;

вести діловодство Громадської ради та листування з питань її діяльності згідно з чинним законодавством;

організувати висвітлення діяльності Громадської ради в засобах масової інформації;

забезпечувати одержання в установленому порядку від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів центрального апарату Держгірпромнагляду та Територіальних управлінь, закладів, установ, підприємств і організацій інформації, матеріалів та документів, необхідних для виконання покладених на Громадську раду завдань.

5. Порядок діяльності Громадської ради

5.1 Організаційними формами роботи Громадської ради є її засідання та засідання утворених Громадською радою робочих і експертних груп, які проводяться за потребою.

5.2 Громадська рада діє згідно з планом роботи і проводить свої засідання за потребою, але не менше ніж один раз на квартал. Голова Громадської ради інформує Голову Держгірпромнагляду про засідання яке відбудеться не пізніше ніж за десять днів.

5.3 Засідання Громадської ради є правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж половина її членів.

5.4 Рішення Громадської ради ухвалюється простою більшістю голосів під час відкритого голосування її членів, присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

Рішення Громадської ради мають рекомендаційний характер і подаються на розгляд Голові Комітету визначеним порядком для врахування в роботі.

5.5 Результати обговорення розглянутих питань ухвалюються рішенням Громадської ради та складається протокол, який готується не пізніше ніж у триденний строк від дня проведення засідання і підписується особою, яка вела засідання Громадської ради, та секретарем Громадської ради.

5.6 Члени Громадської ради здійснюють свої повноваження, передбачені цим Положенням. Для забезпечення виконання завдань Громадська рада може створювати робочі та експертні групи з вивчення та підготовки до розгляду Громадською радою питань, віднесених до її компетенції.

У засіданнях робочих та експертних груп бере участь представник секретаріату Громадської ради, який веде протоколи засідання.

5.7 Рішення про утворення та припинення діяльності робочих та експертних груп, затвердження їх складу ухвалюються Громадською радою.

5.8 Для отримання консультацій та проведення експертизи документів Громадська рада має право залучати на громадських засадах (за згодою) державних службовців, наукових працівників та інших фахівців.

5.9 Матеріали з питань, що виносяться на засідання Громадської ради, мають містити пояснювальну записку, в якій обґрунтовується необхідність розгляду питання, довідкові та аналітичні документи, проект рішення Громадської ради, які надсилаються її членам та Голові Держгірпромнагляду не пізніше ніж за десять днів до чергового засідання.

5.10 Для оперативного вирішення поточних питань Громадська рада утворює правління, до складу якого входять голова Громадської ради, його заступники та керівники постійних і тимчасових робочих органів, що утворені Громадською радою.

6. Порядок припинення діяльності Громадської ради

6.1. Діяльність Ради може бути припинено за рішенням самої Громадської ради або іншим способом, передбаченим законодавством.

Начальник управління

В.В.Прохоров

РЕЕСТР

уповноважених організацій

Реєстраційний номер організації	Назва організації	Місце знаходження організації	Основна сфера діяльності	Відомості про органи управління майном	Дата видачі та номер наказу про призначення уповноваженою організацією	Відомості про дозволи, видані Держнаглядом	Функції, які здійснює уповноважена організація (проведення первинного технічного огляду устаткування підвищеної небезпеки перед введенням його в експлуатацію; проведення позачергового технічного огляду у разі закінчення граничного строку експлуатації, виникнення аварії або пошкодження, спричинених надзвичайною ситуацією природного чи техногенного характеру; ведення обліку даних про технічний стан устаткування наступні організації)
1	ДП «Вінницький експертно-технічний центр»	21100, м. Вінниця, пров. Цегельний, 12	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпромгірнадгляд	08.06.2006 № 95	№ 195.04.30-31.62.3 від 29.01.2004; 249.05.30-74.30.0 від 07.02.2005	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
2	ТОВ фірма „ДІАЛАБ” ЛТД	65009, м. Одеса, вул.Фонтанська дорога, 9-Б	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		08.06.2006 № 95 21.03.200	№ 760.04.30-74.30.0 від 19.05.2004;	Підймальних споруд, в тому числі порталних кранів (портальних, мобільних, монтажних, вантажопідймальних), перевантажувальних порталних комплексів, козлових, берегових та тилових

					8 № 51		кранів-перевантажувачів
3	ДП «Житомирський експертно-технічний центр»	10002, м.Житомир, пров. 2-й Госпітальний, 15	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпромгірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 16.ПР.96 від 12.01.1996	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підймальних споруд (крім порталних кранів), трубопроводів та технологічного обладнання основних виробництв хімічної, нафтогазопереробної промисловості, електроустановок та електрообладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
4	ДП «Кіровоградський експертно-технічний центр»	25006, м. Кіровоград, а/я 3/47, вул. Леніна, 24	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпромгірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 14.ПР.96 від 12.01.1996; № 278.03.30-31.62.3 від 17.03.2003; № 680.03.30-31.62.3 від 05.06.2003	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, трубопроводів та технологічного обладнання, обладнання основних виробництв хімічної, нафтогазопереробної промисловості, атракціонів ста-

							ціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
5	ДП «Київський експертно-технічний центр»	04073, м. Київ, вул. Ливарська, 1-а	КВЕД 73.10, 74.20, 74.84, 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держ-промгірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 7.ПР.96 від 12.01.1996; № 1260.05.30-74.30.0 від 01.06.2005; № 554.04.30-74.30.0 від 23.03.2004	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підіймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, трубопроводів та технологічного обладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
6	ДП «Луганський експертно-технічний центр»	91022, м. Луганськ, вул. Луначарського, 122	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держ-промгірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 6.ПР.96 від 12.01.1996; № 1003.05.30-74.30.0 від 29.05.2005; № 13.02.30.ПР від 25.05.2002	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підіймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
7	ДП „Атестаційний центр неруйнівного	03680, м.Київ-150, вул. Боженка,	КВЕД 80.42.0 (На-		08.06.2006	№ 338.06.30-74.30.0 від	Парових і водогрійних котлів, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа,

	контролю при ІЕЗ ім.Є.О.Патона НАН України”	11	вчання дорослих та інші види освіти); 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		№ 95	21.02.2006;	трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, вантажопідіймальних кранів (крім порталних).
8	ДП «Придніпровський експертно-технічний центр»	49050, м. Дніпропетровськ, вул. Козакова, 3	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпромгірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 4.ПР.96 від 12.01.1996; № 060.ПР.99 від 13.05.1999; № 496.04.30-74.30.0 від 16.03.2004; № 2492.04.30-74.30.0 від 23.12.2004	Парових і водогрійних котлів, у тому числі соререгенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підіймальних споруд (крім порталних кранів), обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості, обладнання призначеного для застосування у вибухонебезпечному середовищі, систем газопостачання, електроустановок та електрообладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
9	ТзОВ „Спільне українсько-німецьке підприємство „ТЮФ НОРД-	49010, м. Дніпропетровськ, Лоцманський узвіз, 10а	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і конт-		08.06.2006 № 95	№ 462.04.30-74.30.0 від 09.03.2004; № 478.04.30-74.30.0 від	Обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості, обладнання, призначено-

	ДІЕКС”		роль			12.03.2004; № 870.03.30-31.62.3 від 11.07.2003; № 2116.04.30-74.30.0 від 26.10.2004; № 455.04.30-29.22.1 від 09.03.2004; № 14.04.30-80.42.0 від 26.04.2004; № 1753.06.30-74.30.0 від 18.07.2006	го для застосування у вибухонебезпечному середовищі, парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підймальних споруд, електроустановок та електрообладнання.
10	ДП «Сумський експертно-технічний центр»	49050, м. Дніпропетровськ, вул. Козакова, 3	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	08.06.2006 № 95	№ 4.ПР.96 від 12.01.1996; № 060.ПР.99 від 13.05.1999; № 496.04.30-74.30.0 від 16.03.2004; № 2492.04.30-74.30.0 від 23.12.2004	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
11	ДП “Тернопільський експертно-технічний	46008, м. Тернопіль вул. Шпиталь	КВЕД 74.30.0 (Технічний	Держпром гірнагляд	08.06.2006	№ 035.ПР.99 від 04.03.1999; № 1378.02.30-	Парових і водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемператур-

	центр”	на,7	аналіз і контроль)	ляд	№ 95	31.62.3 від 27.12.2002;	ними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С, підймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
12	ДП “Черкаський експертно-технічний центр”	18002, м. Черкаси, вул. Байди Вишневецького, 47	КВЕД 74.20.1, 74.84.0, 80.42.0 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнаглед	08.06.2006 № 95	№ 2493.05.30-74.30.0 від 15.11.2005;	Обладнання для основних виробництв хімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості, обладнання та лінійні частини трубопроводів небезпечних хімічних речовин, обладнання призначеного для застосування у вибухонебезпечному середовищі, систем газопостачання, парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С, підймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
13	ДП “Чернігівський експертно-технічний центр”	14026, м. Чернігів, вул. Красносільського, 89	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнаглед	08.06.2006 № 95	№ 479.04.30-74.30.0 від 12.03.2004; № 082 04.74-74.30.0 від 20.09.2004	Парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою

							води вище 115°C, підіймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
14	ДП "Чорноморський експертно-технічний центр"	65045, м. Одеса, вул. Тираспільська, 12	КВЕД 74.84.0	Держпром гірнагляд	08.06.2006 № 95 20.09.2007 № 211	№ 10.ПР.96 від 12.01.1996; № 251.03.30-31.62.3 від 09.02.2004; № 55.04.03-29.22.1 від 12.01.2004; № 2149.04.30-74.30.0 від 29.10.2004	парових і водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C, підіймальних споруд (портальних кранів), електроустановок та електрообладнання, систем газопостачання, обладнання для основних виробництв хімічної, нафтогазопереробної промисловості, обладнання, призначеного для застосування у вибухонебезпечному середовищі, атракціонів стаціонарних та пересувних, технологічних транспортних засобів.
15	ДП „Волинський експертно-технічний центр“	43026, м. Луцьк, вул. Кравчука, 22В	КВЕД: 73.10.0 (Дослідження та розробки в галузі природних та технічних наук)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 16.ПР.98 від 06.03.1998; № 1363.03.30-29.22.1 від 07.10.2003; № 1829.03.30-31.62.3 від 10.12.2003	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних;

							технологічних транспортних засобів
16	ДП “Донецький експертно-технічний центр”	83015, Донецьк-15, вул. Челюскінців, 167А	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 5.ПР.96 від 12.01.1996; № 38.04.30-80.42.0 від 21.07.2004; № 783.05.30-74.30.0 від 07.04.2005	гірничошахтного та гірничовидобувного обладнання; парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання, обладнання основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; систем газопостачання, атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів; обладнання для основного виробництва та транспортування у металургійній, ливарній та коксохімічній промисловості.
17	ДП “Експертно-технічний центр “Діагностика”	61001 м. Харків, пр. Гагаріна, 43А	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 66.ПР.98 від 09.07.1998; № 709.06.30-74.30.0 від 24.03.2006; № 2160.06.30-74.30.0 від 21.08.2006;	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); обладнання основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної, металургійної промисловості; обладнання та лінійних частин магістральних газопроводів, нафтопроводів, продуктоп-

							роводів, трубопроводів небезпечних хімічних речовин та технологічного обладнання, яке використовується під час їх експлуатації, електроустановок та електрообладнання; систем газопостачання; атракціонів стаціонарних та пересувних
18	ДП "Запорізький експертно-технічний центр"	69600, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 77 оф.94	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 059.ПР.97 від 20.07.1997; № 1034.04.30-74.30.0 від 28.05.2004;	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; обладнання основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; систем газопостачання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
19	ДП "Західний експертно-технічний центр"	79037, м. Львів, вул. Богдана Хмельницького, 233А	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 059.ПР.97 від 20.07.1997; № 1034.04.30-74.30.0 від 28.05.2004;	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; систем газопостачання; обладнання для основних виробництв хімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; атракціонів стаціонарних та пересувних;

							технологічних транспортних засобів
20	ДП “Карпатський експертно-технічний центр”	67007, м. Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 15	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152 16.06.2009 № 96	№ 746.05.30-74.30.0 від 04.05.2004; № 537.04.30-74.30.0 від 22.03.2004 № 649.06.30-74.30.0 від 21.03.06 № 772.07.30-від 13.03.07	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та обладнання для основних виробництв нафтогазодобувної промисловості; обладнання для буріння та ремонту свердловин на суходолі та континентальному шельфі; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів; обладнання та лінійні частини магістральних газопроводів, нафтопроводів, нафтопродуктопроводів, трубопроводів небезпечних хімічних речовин та технологічного обладнання, яке використовується під час їх експлуатації; обладнання та лінійні частини газопроводів систем газопостачання природним і зрідженим газом, споруди на них та газокористувального обладнання.
21	ДП “Криворізький експертно-технічний центр”	50063, м. Кривий Ріг, вул. Коротченко, 1	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 02.01.30.ПР від 17.01.2001; № 345.03.30-31.62.3 від 03.05.2003; № 1929.04.30-74.30.0 від 04.10.2004	гірничошахтного та гірничовидобувного обладнання; парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тис-

							ком пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С; підймальних споруд (крім порталних кранів); обладнання основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; електроустановок та електрообладнання; технологічних транспортних засобів
22	ДП "Кримський експертно-технічний центр"	95000, м. Сімферополь, ГСП вул. Набережна, 71	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль); 74.20.1	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 21.ПР.96 від 12.01.1996; № 266.07.30-74.30.0 від 25.01.2007	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С; систем газопостачання; електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів; гірничошахтного і гірничорятувального обладнання; обладнання для основного виробництва та транспортування у металургійній, ливарній та коксохімічній промисловості; обладнання основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобуваної та нафтогазопереробної промисловості; обладнання для видобування, збагачення та транспортування корисних копалин; обладнання та лінійні частини магістральних газопроводів, нафтопроводів, нафтопродуктопроводів, трубопроводів небезпечних хімічних речовин; підймальних споруд (портальних кранів); обладнання основних виробництв для харчової, деревообробної,
					20.09.2007 № 211		

							легкої, текстильної промисловості, целюлозно-паперового виробництва, переробки пластмас, полімерних матеріалів і гумових виробів; обладнання призначене для застосування у вибухонебезпечному середовищі; обладнання, в якому використовуються небезпечні речовини
23	Дочірнє підприємство Експертний центр «Механіка»	69008, м. Запоріжжя, вул. Південне шосе, 636	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль);		18.09.2006 № 152	№ 1654.06.30-74.30.0 від 23.06.2006	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім портальних кранів); систем газопостачання; обладнання основних виробництв хімічної, нафтохімічної, та нафтогазопереробної промисловості
24	ДП «Подільський експертно-технічний центр»	29000, м. Хмельницький, вул. Франка, 2	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)	Держпромгірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 1072.05.30-74.30.0 від 13.05.2005; № 1123.05.30-74.30.0 від 18.05.2005	обладнання нафтохімічної промисловості, обладнання та лінійні частини трубопроводів небезпечних хімічних речовин; систем газопостачання; парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім портальних кранів); електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
25	ДП «Полтавський експертно-	36009, м. Полтава, вул. Зен-	КВЕД 74.30.0 (Технічний	Держпром	18.09.2006	№ 17.ПР.98 від 06.03.1998;	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що пра-

	технічний центр”	ківська, 19	аналіз і контроль); 80.42.0	гірнагляд	№ 152	№ 1080.04.30-74.30.0 від 03.06.2004	цюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; систем газопостачання; трубопроводів та технологічного обладнання, обладнання основних виробництв хімічної, нафтогазопереробної промисловості; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
26	ДП “Рівненський експертно-технічний центр”	33028, м. Рівне, вул. Лермонтова, 7	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль); 80.42.0	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 008.ПР.97 від 20.01.1997; № 123.04.30-31.62.3 від 21.01.2004; № 02.04.03-31.62.4 від 08.01.2004	парових і водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання; систем газопостачання; обладнання для видобування та транспортування корисних копалин; обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; обладнання магістральних газопроводів, нафтопроводів, нафтопродуктопроводів; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
27	ДП “Східний експертно-технічний	61002, м. Харків, вул. Чернишевського,	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і	Держпром гірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 9.ПР.96 від 12.01.1996; № 2392.06.30-	парових і водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоно-

	центр”	72	контроль);	ляд		74.30.0 від 14.09.2006	сіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С; підіймальних споруд (крім порталних кранів), електроустановок та електрообладнання; систем газопостачання; обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; обладнання магістральних газопроводів, нафтопроводів, нафтопродуктопроводів; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
28	ДП „Херсонський експертно-технічний центр”	73026, м. Херсон-26, а/с 93, пер.Пугачова, 5	КВЕД 74.20.1	Держ-пром гірнагляд	18.09.2006 № 152 20.09.2007 № 211	№ 19.ПР.96 від 12.01.1996; № 056.03.65-74.30.0 від 11.08.2003; № 037.04.65-80.42.0 від 11.05.2004; № 171.04.65-80.42.0 від 15.12.2004; № 061.00.30-80.22.0 від 18.01.2000; № 047.04.65-80.42.0 від 25.05.2004 № 1941.03.30-29.22.1 від 24.12.2003 № 2081.06.30-	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°С; підіймальних споруд (портальних кранів); систем газопостачання; електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів

						74.30.0 від 15.08.2006	
29	ДП "Центр сертифікації і контролю якості будівництва об'єктів нафтогазового комплексу"	49038, м. Дніпропетровськ, вул. Ленінградська, 68 корп. 9	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль);	Держпромгірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 1214.04.30-74.30.0 від 25.06.2004; № 1606.06.30-74.30.0 від 16.06.2006	парових і водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); систем газопостачання; обладнання для основних виробництв хімічної, біохімічної, нафтохімічної, нафтогазодобувної та нафтогазопереробної промисловості; обладнання магістральних газопроводів, нафтопроводів, нафтопродуктопроводів; систем газопостачання
30	ДП „Чернівецький експертно-технічний центр”	58003, м. Чернівці, вул. Зелена, 3	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль);	Держпромгірнагляд	18.09.2006 № 152	№ 18.ПР.98 від 06.03.1998; № 570.04.30-29.22.1 від 25.03.2004	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів
31	ДП „Закарпатський експертно-технічний центр”	88000, м. Ужгород, вул. Лесі Українки, 13	КВЕД 74.20.1 Діяльність у сфері архітектури	Держгірпромнагляд	18.12.2006 № 13	№ 117.ПР.97 від 18.08.1997; № 22.ПР.97 від 18.03.1998 № 1075.04.30-	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та

						29.22.1 від 02.06.2004	гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (крім порталних кранів); електроустановок та електрообладнання; атракціонів стаціонарних та пересувних; технологічних транспортних засобів.
32	ВАТ „Миколаївський експертно-технічний центр”	54055, м. Миколаїв, вул. Севастопольська, 67	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль);		18.12.2006 № 13 21.03.2008 № 51	№ 515.03.30-31.62.3 від 07.05.2003; № 1388.02.30-74.30.0 від 29.12.2002; № 93.06.30-74.30.0 від 30.01.2006;	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (портальних кранів); електроустановок та електрообладнання; обладнання основних виробництв хімічної, нафтохімічної та нафтогазопереробної промисловості; систем газопостачання; атракціонів стаціонарних та пересувних
33	ТОВ «РЕМО – ремонт енергосистем, модернізація обладнання»	04050, м. Київ, вул. Мельникова, 2/10, корп.14, к.15	КВЕД 29.22.2, 74.84.0		18.12.2006 № 13	№ 016.00.30-29.22.2 від 10.01.2000; № 874.02.30-31.62.3 від 22.08.2002; № 837.03.30-31.62.3 від 10.07.2003; № 1244.06.30-74.30.0 від 16.05.2006	ремонт енергосистем, модернізація обладнання” – парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (вантажопідймальних кранів, підйомників, зазначених у дозволі); обладнання основних виробництв нафтохімічної, промисловості; трубопроводів небезпечних хімічних речовин та технологічне обладнання, яке використовується

							під час їх експлуатації
34	ЗАТ „Науково-виробничий діагностичний центр”	50025, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., вул. Модривська, б. 87	КВЕД: 73.10.0 (Дослідження та розробки в галузі природних та технічних наук)		19.03.2007 № 52	№2735.05.30-74.30.0 від 12.12.2005; №1773.04.30-31.20.1 від 14.09.2004; №2465.05.30-74.30.0 від 11.11.2005; №1023.05.30-74.30.0 від 04.05.2005	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями, посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа, трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C
35	“Галузевий експертно-технічний центр” ВАТ “ВТП “Укреноргочормет”	61072, м. Харків, проспект Леніна, 58	КВЕД: 73.10.2 (Дослідження і розробка у галузі технічних наук)		18.06.2007 № 133	№739.00.30-31.62.3 від 21.09.2000; №1035.00.30-31.62.3 від 27.12.2000; №1631.03.30-31.62.3 від 17.11.2003; №3164.06.30-74.30.0 від 20.11.2006 №644.07.30-74.30.0 від 27.02.2007	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; обладнання основних виробництв хімічної, нафтохімічної та нафтогазопереробної промисловості
36	Науково-виробниче підприємство “Донтехексперт”	83017, м. Донецьк, б-р Шевченка, 31	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		18.06.2007 № 133 16.09.2008 № 204	№ 080.01.14.1110 0 від 01.03.2001 №2899.06.30-74.30.0	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тис-

						від 31.10.2006	ком пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (в тому числі порталних кранів)
37	Науково-виробнича фірма у формі ТОВ «Промсервісдіагностика»	03150, м. Київ, вул. Боженка, 23, корпус № 6, ІЕЗ ім. Є.О. Патона НАН України	КВЕД: 73.10.0 (Дослідження та розробки в галузі природних та технічних наук)		18.06.2007 № 133	№1447.04.30-74.30.0 від 28.07.2004 №1894.04.30-74.30.0 від 28.09.2004 №1930.04.30-74.30.0 від 04.10.2004 №1146.05.30-74.30.0 від 19.05.2005 №1699.07.30-74.30.0 від 8.06.2007	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (крім порталних кранів); систем газопостачання; обладнання основних виробництв хімічної, нафтохімічної та нафтогазопереробної промисловості; обладнання та лінійних частин магістральних газопроводів та нафтопроводів.
38	Виробничий кооператив «Експертно-технічний центр «Солар-1»	61202, м. Харків, пр. Перемоги, б. 52-А, кв. 21	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		20.09.2007 № 211	№1447.07.30-74.30.0 від 16.05.2007	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підймальних споруд (крім порталних кранів)
39	ТОВ «Лабораторія неруйнуючого контролю та технічного діагностування»	83086, м. Донецьк, вул. Артема, 41	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		20.09.2007 № 211	№1645.04.30-74.30.0 від 19.08.2004 №2922.06.30-74.30.0 від 02.11.2006	парових і водогрійних котлів, у тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і

							температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (крім порталних кранів)
40	ТОВ „Експертиза, проектування, сервіс”	04209, м. Київ, вул. Лебединська, буд.2	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		21.03.2008 № 51	№3072.06.30-74.30.0 від 13.11.2006 №3190.06.30-74.30.0 від 22.11.2006 №107.07.30-74.30.0 від 09.01.2007	підіймальних споруд
41	ПП «Енергомаш»	36009 м. Полтава, вул. Зінківська,19	КВЕД 74.20.1 Діяльність у сфері архітектури		18.12.2008 № 284	№1216.02.03-31.62.3 від 26.11.2002 № 2836.05.30-74.20.1 від 21.12.2005	парових та водогрійних котлів; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115°C; підіймальних споруд (вантажопідіймальних кранів; ліфтів; підйомників; канатних доріг; ескалаторів).
42	ПП «ТВС»	10003 м. Житомир, вул. Чехова, 1	КВЕД 74.87.0 послуги з експертизи		18.12.2008 № 284	№ 2571.05.30-29.22.1 від 22.11.2005 № 1618.08.30-74.30.0 від 11.06.2008	підйомних споруд (вантажопідіймальні крани – крани самохідні в/п до 36т; мостові в/п до 20т; козлові в/п до 20т; баштові в/п до 25т; кранбалки, електротельфери в/п до 10т; підйомники самохідні та причіпні в/п до 0,25кг.)
43	ТОВ «ПромТехДіагностика»	50086, м. Кривий Ріг, вул. Галенка, 4/24	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		17.06.2008 № 144	№ 1625.04.30-74.30.0 № 1769.07.30-74.30.0	Електроустановок та електрообладнання; вантажопідіймальних кранів (крім порталних) та машин; підйомників; вантажних та пасажирських ліфтів.

			роль)			№ 1152.08.30-74.30.0	
44	Інститут проблем надійності машин та споруд	79014, м. Львів вул. Богдана Котика, 7	КВЕД 73.10.0 (Дослідження та розробки в галузі природних та технічних наук)		16.06.2009 № 96	№ 179.07.30-74.30.0 від 16.01.07 № 2944.07.30-74.30.0 від 09.10.07	підймальних споруд: вантажопідймальних кранів, ліфтів, ескалаторів, підйомників самохідних та причіпних, канатних доріг та фунікулерів.
45	ТОВ «Центр діагностики сертифікації «ТИСК»	61057, м. Харків, вул. Пушкінська, 32	КВЕД 74.30.0 (Технічний аналіз і контроль)		16.06.2009 № 96	№ 1522.03.30-74.30.0 від 29.10.03 № 2740.06.30-74.30.0 від 19.10.06	підймальних споруд (електричні та гідравлічні ліфти вантажопідйомністю 40кг та більше, будівельні підйомники, вантажопідймальні крани); парових та водогрійних котлів, в тому числі содорегенераційних та тих, що працюють з високотемпературними органічними теплоносіями; обладнання та лінійні частини газопроводів систем газопостачання природним газом, споруд на них та газокористувального обладнання.
46	ТОВ «Укртеплосервіс»	08132, Київська обл., м. Вишневе, вул. Ломоносова, 40	КВЕД 29.24.1 (виробництво (без ремонту) ваговимірюва-		16.06.2009 № 96	№ 1137.04.30-74.30.0 від 15.06.04. № 2798.07.30-74.30.0	котлів парових та водогрійних; посудин, що працюють під тиском понад 0,07 МПа; трубопроводів пари та гарячої води з робочим тиском пари понад 0,07 МПа і температурою води вище 115 °С, підймальних споруд.

			льного облад- нання)			від 21.09.07 № 2620.08.30- 29.24.1 від 10.09.08.	
--	--	--	----------------------------	--	--	---	--

Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки

Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки"

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

1. Затвердити Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки, що додаються.

2. Кабінету Міністрів України:

розробити механізм реалізації завдань щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, які впливають із цього Закону;

у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

3. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України **В.ЮЩЕНКО**

м. Київ, 9 січня 2007 року

№ 537-V

ЗАТВЕРДЖЕНО

Законом України

від 9 січня 2007 року N 537-V

ОСНОВНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ НА 2007-2015 РОКИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб на-

дати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя.

Україна має власну історію розвитку базових засад інформаційного суспільства: діяльність всесвітньо відомої школи кібернетики; формування на початку 90-х років минулого століття концепції та програми інформатизації; створення різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій (далі - ІКТ) і загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем різного рівня та призначення.

За цей час сформовано певні правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято ряд нормативно-правових актів, які, зокрема, регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації.

Україна готує і має значну кількість висококваліфікованих фахівців з ІКТ, математики, кібернетики; у країні постійно зростає та поновлюється парк комп'ютерної техніки, сучасних систем та засобів телекомунікації, зв'язку; високою є ступінь інформатизації банківської сфери.

Ці та інші передумови дають підстави вважати, що вітчизняний ринок ІКТ перебуває у стані активного становлення та за певних умов може стати фундаментом розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Разом з тим ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України, оскільки:

відсутня координація зусиль державного і приватного секторів економіки з метою ефективного використання наявних ресурсів;

ефективність використання фінансових, матеріальних, кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію, впровадження ІКТ у соціально-економічну сферу, зокрема в сільське господарство, є низькою;

наявне відставання у впровадженні технологій електронного бізнесу, електронних бірж та аукціонів, електронних депозитаріїв, використанні безготівкових розрахунків за товари і послуги тощо;

рівень інформатизації окремих галузей економіки, деяких регіонів держави є низьким;

розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери недостатній;

створення інфраструктури для надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним і фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет відбувається повільно;

рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності населення є недостатнім, впровадження нових методів навчання із застосуванням сучасних ІКТ - повільним;

рівень інформаційної представленості України в Інтернет-просторі є низьким, а присутність україномовних інформаційних ресурсів - недостатньою;

рівень державної підтримки виробництва засобів інформатизації, програмних засобів та впровадження ІКТ є недостатнім, що не забезпечує всіх потреб економіки і суспільного життя;

спостерігаються нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення "інформаційної нерівності" між окремими регіонами, галузями економіки та різними верствами населення;

не вирішуються у повному обсязі питання захисту авторських прав на комп'ютерні програми, відсутні системні державні рішення, спрямовані на створення національних інноваційних структур (центрів, технополісів і технопарків) з розробки конкурентоспроможного програмного забезпечення.

Водночас склалися такі передумови, які вимагають прискореного розвитку інформаційного суспільства в Україні. Насамперед це пов'язано із соціально-економічною нерівністю, яка виникає між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються, внаслідок суттєвої різниці в темпах зростання обсягів та номенклатури товарів і послуг, які виробляються та надаються за допомогою ІКТ. Така нерівність негативно впливає на конкурентоспроможність країн і життєвий рівень людей.

Виконання масштабного, багатогранного завдання потребує гармонійного поєднання зусиль держави, суспільства, профспілок, бізнесу та громадян щодо впровадження відповідних Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки (далі - Основні засади).

II. ЗАВДАННЯ, ЦІЛІ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Основним завданням розвитку інформаційного суспільства в Україні є сприяння кожній людині на засадах широкого використання сучасних ІКТ можливостей створювати інформацію і знання, користуватися та обмінюватися ними, виробляти товари та надавати послуги, повною мірою реалізуючи свій потенціал, підвищуючи якість свого життя і сприяючи сталому розвитку країни на основі цілей і принципів, проголошених Організацією Об'єднаних Націй, Декларації принципів (995_c57) та Плану дій, напрацьованих на Всесвітніх зустрічах на вищому рівні з питань інформаційного суспільства (Женева, грудень 2003 року; Туніс, листопад 2005 року) та Постанови Верховної Ради України від 1 грудня 2005 року "Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні" (3175-15).

Основні засади є концептуальною основою для розробки завдань щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх ІКТ в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування визначається одним з пріоритетних напрямів державної політики.

1. Основні стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні:

прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку України і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості; розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція із світовою інфраструктурою; державна підтримка нових "електронних" секторів економіки (торгівлі, надання фінансових і банківських послуг тощо);

створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров'я, освіти, науки, культури, охорони довкілля;

збереження культурної спадщини України шляхом її електронного документування;

державна підтримка використання новітніх ІКТ засобами масової інформації;

використання ІКТ для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами;

досягнення ефективної участі всіх регіонів у процесах становлення інформаційного суспільства шляхом децентралізації та підтримки регіональних і місцевих ініціатив;

захист інформаційних прав громадян, насамперед щодо доступності інформації, захисту інформації про особу, підтримки демократичних інститутів та мінімізації ризику "інформаційної нерівності";

вдосконалення законодавства з регулювання інформаційних відносин;

покращення стану інформаційної безпеки в умовах використання новітніх ІКТ.

2. Досягнення зазначених цілей дасть змогу:

підвищити національну конкурентоспроможність за рахунок розвитку людського потенціалу, насамперед у високоінтелектуальних сферах праці, а також розширити експортний потенціал ІКТ-індустрії України;

поліпшити життєвий рівень населення завдяки економічному зростанню, забезпеченню прав і свобод людини, наданню рівного якісного доступу до інформації, освіти, послуг закладів охорони здоров'я та адміністративних послуг органів державної влади та органів місцевого самоврядування, створенню нових робочих місць і розширенню можливостей щодо працевлаштування населення, забезпеченню соціального захисту вразливих верств населення, зокрема людей, що потребують соціальної допомоги та реабілітації;

сприяти становленню відкритого демократичного суспільства, яке гарантуватиме дотримання конституційних прав громадян щодо участі у суспільному житті, прийнятті відповідних рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

3. Основними напрямками розвитку інформаційного суспільства в Україні визначити:

формування та впровадження правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, технологічних, методичних умов розвитку інформаційного суспільства в Україні з урахуванням світових тенденцій;

всебічний розвиток загальнодоступної інформаційної інфраструктури на засадах сприяння вітчизняному виробництву новітніх ІКТ та інформаційно-телекомунікаційних систем, подолання технічної і технологічної залежності від зарубіжних виробників;

забезпечення вільного доступу населення до телекомунікаційних послуг, зокрема до мережі Інтернет, ІКТ та інформаційних ресурсів;

збільшення різноманітності та кількості послуг населенню та бізнесу, що надаються за допомогою ІКТ;

створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів на основі врахування національних, світоглядних, політичних, економічних, культурних та інших аспектів розвитку України;

надання кожній людині можливості для здобуття знань, умінь і навичок з використанням ІКТ під час навчання, виховання та професійної підготовки;

створення умов для забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності усіх верств населення, створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ для формування широкого попиту на такі технології в усіх сферах життя суспільства;

забезпечення участі громадськості в побудові інформаційного суспільства, забезпечення конституційних прав людини, суспільства та держави в інформаційній сфері;

розробку та впровадження системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства в Україні з внесенням відповідних змін у систему державних статистичних спостережень з узгодженням їх з міжнародними стандартами і методологією та щорічним їх оприлюдненням.

Запровадження засад взаємодії учасників побудови інформаційного суспільства передбачає, що це суспільство розбудовується за умови співпраці і солідарності громадян, приватного сектору економіки, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, відповідних об'єднань громадян, коли:

органи державної влади визначають пріоритети розвитку, забезпечують їх досягнення і всебічну підтримку, координують та стимулюють виконання завдань, формують законодавчу базу і контролюють її виконання всіма учасниками побудови інформаційного суспільства;

приватний сектор економіки, здебільшого, забезпечує впровадження та використання ІКТ у всіх сферах життя, вдосконалює інформаційну інфраструктуру, надає інформаційні та комунікаційні послуги тощо;

об'єднання громадян взаємодіють з органами державної влади, органами місцевого самоврядування і приватним сектором економіки у питаннях забезпечення справедливого та рівного доступу до інформаційних і комунікаційних послуг, формують громадську думку щодо пріоритетів та перспектив розвитку інформаційного суспільства;

державна, приватний сектор економіки та об'єднання громадян сприяють встановленню і розширенню взаємовигідних відносин з міжнародними організаціями, в тому числі з міжнародними фінансовими установами, які відіграють провідну роль у розвитку інформаційного суспільства та оцінці прогресу в цій сфері.

III. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Національна політика розвитку інформаційного суспільства в Україні ґрунтується на засадах: пріоритетності науково-технічного та інноваційного розвитку держави; формування необхідних для цього законодавчих і сприятливих економічних умов; всебічного розвитку загальнодоступної інформаційної інфраструктури, інформаційних ресурсів та забезпечення повсюдного доступу до телекомунікаційних послуг та ІКТ; сприяння збільшенню різноманітності та кількості електронних послуг, забезпеченню створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів; поліпшення кадрового потенціалу; посилення мотивації щодо використання ІКТ; широкого впровадження ІКТ в науку, освіту, культуру, охорону здоров'я, охорону навколишнього середовища; забезпечення інформаційної безпеки. Така політика передбачає:

1. Перехід до пріоритетного науково-технічного та інноваційного розвитку

Пріоритетність науково-технічного та інноваційного розвитку України потребує зокрема:

впровадження ІКТ в усі сфери життєдіяльності суспільства та держави;

координації та консолідації зусиль держави, бізнесу і суспільства щодо реалізації Основних засад та завдань з розвитку інформаційного суспільства в Україні;

узгодженості загальнодержавних, галузевих, регіональних програм та бізнес-проектів у сфері розвитку і використання ІКТ;

удосконалення координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо створення елементів інформаційної інфраструктури, зокрема при побудові корпоративних інформаційно-аналітичних систем;

створення електронних інформаційних ресурсів, які повинні використовуватися в інформаційному обміні;

впровадження механізмів надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет;

усвідомлення змісту політики розвитку та становлення інформаційного суспільства в Україні керівниками громадських організацій, підприємств, установ і організацій усіх форм власності та різного підпорядкування, органів державної влади, органів місцевого самоврядування всіх рівнів;

підвищення ролі генерального державного замовника Національної програми інформатизації; вдосконалення механізму формування і виконання цієї програми, збільшення її фінансування з включенням до складу зазначеної програми всіх проектів інформатизації, які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України;

надання державної підтримки та стимулювання впровадження ІКТ в освіту, науку, бізнес, виробництво, ринок цінних паперів, біржі (товарні, сільськогосподарські та інші) тощо;

залучення до формування національної політики та розв'язання проблем розвитку інформаційного суспільства широкого кола фахівців із відповідних сфер (науковців, керівників, виробників, економістів, маркетологів, соціологів, викладачів тощо) і громадськості;

спрямування зусиль органів державної влади на формування сприятливих умов для впровадження та використання ІКТ, визначення їх у програмах розвитку України;

пропагування переваг побудови інформаційного суспільства - від використання можливостей ІКТ вразливими верствами населення, зокрема малозабезпеченими, людьми, що потребують соціальної допомоги та реабілітації, до створення новітніх знань та конкурентоспроможних технологій;

включення основних питань з розвитку інформаційного суспільства в Україні до програм діяльності Кабінету Міністрів України, державних програм економічного і соціального розвитку України.

2. Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства

З метою підвищення ефективності розвитку інформаційного суспільства необхідно створити цілісну систему законодавства, гармонізовану з нормами міжнародного права з питань розвитку інформаційного суспільства, зокрема здійснити кодифікацію інформаційного законодавства. Підготовка законопроектів повинна відбуватися з проведенням їх громадських обговорень.

При створенні інформаційного законодавства слід керуватися загальними принципами Конституції України (254к/96-ВР), а також базуватися на принципах свободи створення, отримання, використання та розповсюдження інформації; об'єктивності, достовірності, повноти і точності інформації; гармонізації інтересів людини, суспільства та держави в інформаційній діяльності; обов'язковості публікації інформації, яка має важливе суспільне значення; обмеження доступу до інформації виключно на підставі закону; мінімізації негативного інформаційного впливу та негативних наслідків функціонування ІКТ; недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації; гармонізації інформаційного законодавства та всієї системи вітчизняного законодавства.

З метою реалізації зазначених принципів необхідно підготувати та прийняти Інформаційний кодекс України, включивши до нього розділи, зокрема про засади електронної торгівлі, правову охорону прав на зміст комп'ютерних програм, удосконалення захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі авторського права при розміщенні та використанні творів у мережі Інтернет, про охорону баз даних, дистанційне навчання, телемедицину, надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет, комерційну таємницю тощо.

Підготувати та внести зміни до законодавства з питань інформатизації, зокрема з урахуванням вимог щодо: надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет; запровадження електронного документообігу та електронного цифрового підпису, дистанційного навчання, телемедицини, електронних платіжних систем, електронного бізнесу, електронних бірж, аукціонів і депозитаріїв.

3. Формування сприятливих економічних умов розвитку інформаційного суспільства

З урахуванням тенденцій розвитку світової економіки, які визначаються зростанням впливу ІКТ, поступовим переходом розвинутих країн від індустріальної економіки до економіки знань, основними макроекономічними завданнями у процесі розвитку інформаційного суспільства визначити:

підвищення конкурентоспроможності національної економіки, забезпечення сталого економічного зростання держави та матеріального добробуту її громадян за рахунок впровадження ІКТ;

забезпечення підвищення вкладу в економічне зростання держави підприємств, що провадять діяльність у сфері інформатизації, і галузей, які широко використовують ІКТ, шляхом формування збалансованої регуляторної та, зокрема, податкової політики;

сприяння підприємницькій діяльності у сфері ІКТ за рахунок формування системи адміністративних, правових і економічних механізмів, які стимулюватимуть попит на інформаційну продукцію, залучення інвестицій в ІКТ, розвитку конкуренції, просування вітчизняної продукції на міжнародний ринок.

Розглянути можливість:

включення вартості засобів ІКТ, придбаних для особистого користування, до складу податкового кредиту при нарахуванні податку на доходи фізичних осіб;

включення витрат, спрямованих підприємствами та організаціями на фінансування відповідних навчальних закладів та ІКТ-орієнтованих підрозділів з навчання та підвищення кваліфікації працівників сфери ІКТ, до складу валових витрат;

розробки та впровадження стимулів для підприємств, що провадять діяльність у сфері інформатизації;

створення бізнес-інкубаторів, технопарків, центрів високих інформаційних технологій та інших інноваційних структур та підтримки їх діяльності.

4. Розвиток загальнодоступної інформаційної інфраструктури

Загальнодоступна інформаційна інфраструктура держави формується шляхом:

розвитку національної, галузевих і регіональних інформаційних систем, мереж та електронних ресурсів, інформаційно-аналітичних систем органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

створення вітчизняними виробниками на основі фундаментальних і прикладних досліджень новітніх конкурентоспроможних ІКТ, засобів інформатизації та комп'ютерних програм, зокрема з відкритими кодами;

прискорення робіт, пов'язаних з розробкою, створенням та застосуванням суперкомп'ютерних систем, зокрема комп'ютерної інфраструктури на основі GRID та інших перспективних технологій;

активізації впровадження систем електронних розрахунків за придбані товари, виконані роботи та надані послуги;

створення в електронній формі архівних, бібліотечних, музейних фондів та інших фондів закладів культури, формування відповідних інформаційно-бібліотечних та інформаційно-пошукових систем з історії, культури, народної творчості, сучасного мистецтва України тощо;

виконання зобов'язань щодо міжнародного співробітництва, спрямованого на розвиток інформаційної інфраструктури та забезпечення розширення участі України у відповідних міжнародних ініціативах.

5. Забезпечення повсюдного доступу до телекомунікаційних послуг та інформаційних ресурсів

Повсюдний доступ до телекомунікаційних послуг та інформаційних ресурсів передбачає:

створення в усіх населених пунктах України можливостей для доступу до мережі Інтернет, у тому числі шляхом розбудови мережі пунктів колективного доступу;

прискорення проведення конверсії радіочастотного ресурсу на користь цивільних користувачів;

визначення стратегії розвитку універсальних телекомунікаційних послуг, розгляду доцільності створення фонду універсальних послуг для забезпечення доступу малозабезпечених верств населення до цих послуг, розроблення юридичного та фінансово-економічного механізму функціонування зазначеного фонду;

визначення найбільш сприятливих технічних, організаційних, економічних і комерційних умов взаємопідключення телекомунікаційних мереж різних операторів.

6. Сприяння збільшенню різноманітності та кількості електронних послуг

З метою збільшення різноманітності та кількості електронних послуг необхідно:

визначити статус і перелік обов'язкових електронних послуг, які повинні надаватися органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним і фізичним особам, забезпечити реалізацію принципу "єдиного вікна";

вжити додаткових заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для надання послуг із застосуванням ІКТ зокрема особам, які потребують соціальної допомоги та реабілітації;

подолати відставання у впровадженні сучасних ІКТ суб'єктами господарювання, зокрема у виробництві, використанні технологій електронної комерції;

сприяти діяльності існуючих та появи нових національних компаній - інтеграторів, розробників програмно-апаратних комплексів у сфері електронної комерції, опрацювати економічні механізми стимулювання переходу до цих технологій суб'єктам середнього і малого підприємництва;

прискорити впровадження ІКТ в аграрному секторі економіки України, передбачивши надання широкої номенклатури електронних послуг населенню сільської місцевості;

стимулювати створення мережі навчальних центрів, курсів з вивчення особливостей електронної комерції, з перепідготовки керівників, фахівців різних сфер діяльності для роботи в нових умовах;

підвищити ефективність та прозорість державних закупівель, передбачивши інтенсифікацію впровадження системи електронних закупівель, впровадити заходи щодо створення галузевих вертикальних Інтернет-порталів;

забезпечити підготовку нормативно-правових актів щодо використання фізичними та юридичними особами платіжних карток з метою поширення безготівкових розрахунків в Україні та розвитку національної системи масових електронних платежів.

7. Забезпечення створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів

При створенні загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів забезпечити:

зменшення нерівності в доступі до інформаційних ресурсів, насамперед осіб, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, малозабезпечених верств населення, селян;

гідну інформаційну ідентифікацію України у глобальному Інтернет-просторі;

генерування національних інформаційних ресурсів в економічній, науково-технічній, соціальній, національно-культурній сферах, охороні довілля тощо, звернувши особливу увагу на організацію української лінгвістичної системи та українського лінгвістичного порталу в мережі Інтернет;

відповідність електронних інформаційних ресурсів стандартам і технічним регламентам, загальнодержавним, галузевим та локальним класифікаторам і довідникам;

створення системи центрів даних, що надають послуги з їх зберігання і захисту, створення віртуальних серверів, веб-хостингу тощо;

сприяння демократичним перетворенням у суспільстві шляхом забезпечення доступу населення до інформаційних ресурсів і систем надання інформаційних послуг органами державної влади та органами місцевого самоврядування із застосуванням мережі Інтернет, зокрема шляхом оприлюднення проектів відповідних нормативно-правових актів, впровадження нових форм взаємодії з громадськістю з використанням ІКТ (стосовно опитувань, консультацій, громадських експертиз тощо);

створення необхідної технічної і технологічної інфраструктури, електронних інформаційних ресурсів в архівах, бібліотеках та музеях, науково-дослідних установах з визначенням вимоги щодо обов'язкового зберігання в єдиному електронному форматі результатів наукової діяльності та забезпечити вільний доступ до результатів наукових досліджень, створених за рахунок коштів Державного бюджету України;

збереження в електронному вигляді рідкісних даних, що зберігаються на носіях, які можуть зіпсуватися чи зруйнуватися, із визначенням умов їхнього збереження;

визначення юридичного статусу засобів масової інформації, що створюють виключно електронні інформаційні ресурси;

формування сприятливих умов співпраці держави та приватного сектору економіки при створенні загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів.

8. Підготовка людини для роботи в інформаційному суспільстві

Однією з головних умов успішної реалізації Основних засад є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві. Для цього необхідно:

розвивати національний науково-освітній простір, який ґрунтуватиметься на об'єднанні різних національних багатоцільових інформаційно-комунікаційних систем;

розробити методологічне забезпечення використання комп'ютерних мультимедійних технологій при викладанні шкільних предметів та дисциплін, врахування в системах навчання студентів педагогічних вищих навчальних закладів і перепідготовки вчителів особливостей роботи з ІКТ;

забезпечити пріоритетність підготовки фахівців з ІКТ;

вдосконалити навчальні плани, відкрити нові спеціальності з новітніх ІКТ, втілити принцип "освіта протягом усього життя";

створити системи дистанційного навчання та забезпечити на їх основі ефективне впровадження і використання ІКТ на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання;

забезпечити на відповідному рівні навчальні заклади та наукові установи сучасними економічними та ефективними засобами ІКТ і необхідними інформаційними ресурсами;

забезпечити вільний доступ до засобів ІКТ та інформаційних ресурсів, особливо у сільській місцевості та важкодоступних населених пунктах;

підвищити на засадах співпраці приватного сектору економіки та органів місцевого самоврядування комп'ютерну грамотність населення, зокрема пенсіонерів, малозабезпечених, людей, що потребують соціальної допомоги та реабілітації, селян;

забезпечити розвиток національної науково-освітньої інформаційної мережі та інформаційних ресурсів за головними галузями знань, її приєднання, зокрема, до європейських науково-освітніх мереж.

9. Створення системи мотивацій щодо впровадження і використання ІКТ

Розвиток інформаційного суспільства потребує створення відповідної системи мотивації населення щодо впровадження та використання ІКТ. З цією метою необхідно:

забезпечити комп'ютерну та інформаційну грамотність як основу розбудови інформаційного суспільства та сприяння розвитку людського потенціалу, звернувши особливу увагу на організацію допомоги пенсіонерам, малозабезпеченим, людям, що потребують соціальної допомоги та реабілітації, селянам;

розробити систему адміністративних, правових та економічних механізмів, які стимулюють попит на інформаційну продукцію;

сприяти підвищенню рівня життя кожної людини за рахунок використання ІКТ, зокрема суттєвого розширення номенклатури надання відповідних електронних послуг населенню; проводити дослідження щодо можливостей ІКТ для поліпшення якості життя людей;

поліпшити рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності державних службовців, проводити їх періодичну атестацію і заохочувати працівників, які активно використовують ІКТ у професійній діяльності;

постійно вивчати та оприлюднювати результати використання інформації та ІКТ у повсякденному житті людини, що дасть змогу своєчасно приймати певні політичні рішення, вносити необхідні корективи до відповідних стратегій і програм розвитку, зокрема - Основних засад.

10. Наука та культура в інформаційному суспільстві

Особливу увагу в розбудові інформаційного суспільства необхідно приділити випереджальному розвитку фундаментальних і прикладних досліджень та наукоємних технологій, розвитку вітчизняної індустрії програмування, інфраструктури виробництва ІКТ.

З метою підвищення ефективності науки та культури в інформаційному суспільстві вважати пріоритетними:

проведення фундаментальних та прикладних досліджень з питань розвитку інформаційного суспільства;

збереження і розвиток культурної, мовної, конфесійної різноманітності та культурних надбань в межах інформаційного суспільства, що задекларовано у відповідних документах ООН, зокрема в Загальній декларації ЮНЕСКО про культурне різноманіття;

запровадження ІКТ у бібліотеках, архівах, музеях та інших закладах культури, що сприятиме забезпеченню повного і постійного доступу населення до надбань культури, писемності, традицій та звичаїв усіх корінних народів і національних меншин України;

переведення в електронну форму національних надбань у сфері культури та мистецтва;

залучення можливостей вітчизняних програмістів для розроблення і поширення програмного забезпечення із застосуванням української мови, мов національних меншин України для більш повного залучення до використання ІКТ різних верств населення, зокрема пенсіонерів, малозабезпечених, людей, що потребують соціальної допомоги та реабілітації, селян.

11. Охорона здоров'я в інформаційному суспільстві

Залучення ІКТ для поліпшення демографічної ситуації, збереження і зміцнення здоров'я населення, підвищення якості та ефективності медико-санітарної допомоги, забезпечення соціальної справедливості та прав громадян на охорону здоров'я є одним з пріоритетних завдань для України.

Впровадження ІКТ у сферу охорони здоров'я потребує:

заохочення до спільних дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, фахівців галузі охорони здоров'я, представників приватного сектору економіки із залученням міжнародних організацій з метою створення надійних, високоякісних і доступних систем телемедицини, масових електронних медичних та оздоровчих засобів для домашнього користування;

підвищення організаційного і технологічного рівня розвитку ІКТ в охороні здоров'я, забезпечення готовності медичних працівників для роботи з ними;

розширення можливостей надання сучасних медичних послуг, яке має відбуватися за умови нормативно-правового та методологічного визначення послуг телемедицини;

забезпечення доступу до світових медичних знань та актуальних на місцевому рівні інформаційних ресурсів з метою підвищення ефективного виконання державних дослідницьких і профілактичних програм з охорони здоров'я (охорони здоров'я чоловіків і жінок), зокрема щодо репродуктивного здоров'я, інфекційних захворювань (СНІД, малярія, туберкульоз тощо);

розроблення стандартів обміну медичними даними за умови забезпечення недоторканності приватного життя.

12. Охорона навколишнього природного середовища

Сучасний розвиток суспільства, попри всі здобутки цивілізації, поставив світ, у тому числі й Україну, перед фактом критичного зменшення (вичерпання) природних ресурсів, а також забруднення навколишнього природного середовища. Тому питання охорони довкілля набувають для людства дедалі вагомішого і важливішого значення.

Виконання поставлених завдань може бути забезпечено шляхом:

розвитку співпраці органів державної влади та органів місцевого самоврядування з представниками громадськості, приватного сектору економіки, міжнародних екологічних організацій, вдосконалення системи управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та стабільного використання природних ресурсів за рахунок впровадження ІКТ;

розширення доступу громадськості до екологічної інформації, своєчасного інформування про результати регіонального екологічного аудиту та екологічного моніторингу, прийняття рішень щодо екологічних проблем і врахування інтересів громадськості при їхньому вирішенні.

13. Інформаційна безпека в інформаційному суспільстві

За умов швидкого розвитку глобального інформаційного суспільства, широкого використання ІКТ у всіх сферах життя особливого значення набувають проблеми інформаційної безпеки.

Інформаційна безпека - стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних техноло-

гій; несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації.

Вирішення проблеми інформаційної безпеки має здійснюватися шляхом:

створення повнофункціональної інформаційної інфраструктури держави та забезпечення захисту її критичних елементів;

підвищення рівня координації діяльності державних органів щодо виявлення, оцінки і прогнозування загроз інформаційній безпеці, запобігання таким загрозам та забезпечення ліквідації їх наслідків, здійснення міжнародного співробітництва з цих питань;

вдосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення інформаційної безпеки, зокрема захисту інформаційних ресурсів, протидії комп'ютерній злочинності, захисту персональних даних, а також правоохоронної діяльності в інформаційній сфері;

розгортання та розвитку Національної системи конфіденційного зв'язку як сучасної захищеної транспортної основи, здатної інтегрувати територіально розподілені інформаційні системи, в яких обробляється конфіденційна інформація.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Організаційно-правові основи розвитку інформаційного суспільства в Україні включають: інституційне, організаційне та ресурсне забезпечення; відповідні об'єднання громадян; механізми інтеграції України у світовий інформаційний простір та механізми реалізації Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки.

1. Інституційне, організаційне та ресурсне забезпечення розвитку інформаційного суспільства

Виконання головної мети побудови інформаційного суспільства потребує:

максимального сприяння зростанню громадської активності, розкриттю і продуктивному використанню потенціалу кожної людини;

постійного вдосконалення системи організаційно-правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства;

концентрації ресурсів держави на пріоритетних завданнях розвитку інформаційного суспільства;

організаційно-правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства на державних і громадських засадах;

створення з урахуванням міжнародного досвіду сприятливих регуляторних режимів для розвитку ІКТ, у тому числі створення програмного забезпечення.

2. Об'єднання громадян

Основним елементом громадянського суспільства виступає людина, інтереси та потреби якої виражаються через відповідні об'єднання громадян, такі як політичні партії, професійні об'єднання, асоціації, творчі спільноти тощо.

Розвиток інформаційного суспільства повинен здійснюватися через:

участь відповідних об'єднань громадян у підготовці рішень органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань інформаційного суспільства і контролю за їх виконанням;

організацію постійних зустрічей, "круглих столів", відеоконференцій з вищими посадовими особами держави, лідерами політичних партій для обговорення і розв'язання питань розвитку інформаційного суспільства України;

створення умов для забезпечення незалежності та плюралізму засобів масової інформації, а також їх залучення до обговорення проблем розвитку інформаційного суспільства.

3. Інтеграція України у глобальний інформаційний простір

Для забезпечення реалізації Основних засад визначальне значення має політика міжнародної співпраці України та її участь у розвитку глобального інформаційного суспільства. Ця співпраця має здійснюватися з метою узгодження стратегій розвитку інформаційного суспільства, сприяння в реалізації універсального підходу до спільних дій, зменшення цифрової та інформаційної нерівності.

Для вирішення зазначених завдань необхідно:

розширити співпрацю з провідними міжнародними організаціями з розвитку інформаційного суспільства в рамках міжнародних договорів України щодо науково-технічного співробітництва та міжнародної технічної допомоги;

забезпечити інтеграцію освіти, науки і культури України в глобальний культурний, освітній, науково-технічний інформаційний простір;

реалізувати в рамках міжнародних договорів України спільні проекти, які забезпечують інтеграцію України в глобальний інформаційний простір;

сприяти розвитку партнерських відносин між державним і приватним секторами економіки в контексті розбудови інформаційного суспільства відповідно до Декларації тисячоліття Організації Об'єднаних Націй.

4. Механізми реалізації Основних засад

Основні засади передбачається реалізувати через такі основні механізми:

планування соціально-економічного розвитку України з урахуванням потреб розвитку інформаційного суспільства із зазначенням очікуваних результатів такого розвитку; розробка та прийняття відповідних державних програм для забезпечення завдань розвитку інформаційного суспільства в Україні;

забезпечення громадської дискусії щодо засад формування інформаційного суспільства в Україні з метою доведення до населення прагнень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, приватного сектору економіки, об'єднань громадян щодо розвитку інформаційного суспільства як визначального чинника економічного і суспільного розвитку;

активна міжнародна співпраця з питань інформаційного суспільства;

гармонійне поєднання можливостей органів державної влади та органів місцевого самоврядування, приватного сектору економіки;

фінансування загальнодержавних програм, державних цільових програм з впровадження ІКТ, соціально важливих проектів, таких як забезпечення доступу до ІКТ у сільській місцевості, а також у важкодоступних районах;

координація розробки та реалізації загальнодержавних програм, державних цільових програм та бізнес-проектів з метою зменшення інвестиційних ризиків, зниження операційних витрат;

сприяння діяльності спеціалізованих бізнес-інкубаторів, технопарків, технополісів, центрів високих інформаційних технологій та інших інноваційних структур з ІКТ.

V. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Впровадження Основних засад розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки дасть можливість забезпечити позитивні зміни в життєдіяльності суспільства і людини, а саме: збільшити рівень захисту прав і свобод людини та її добробуту, активізувати участь громадян в управлінні державою, сприяти розвитку демократії; підвищити конкурентоспроможність України, ефективність державного управління, продуктивність праці у всіх сферах економіки, рівень інформаційної безпеки людини, суспільства, держави, ступінь розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, зокрема українського сегменту Інтернету; забезпечити перехід економіки до моделі науково-технічного та інноваційного розвитку, збільшити частку наукоємної продукції, сприяти якості та доступності послуг освіти, науки, культури, охорони здоров'я за рахунок впровадження ІКТ; розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних електронних ресурсів; створити нові робочі місця, поліпшити умови роботи і життя людини; поглибити запровадження нормативно-правових засад інформаційного суспільства.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я

від 15 серпня 2007 р. N 653-р Київ

Про затвердження плану заходів з виконання завдань, передбачених Законом України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки"

1. Затвердити план заходів з виконання завдань, передбачених Законом України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки" (537-16), що додається.
2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям подавати щороку до 10 січня, що настає за звітним періодом, Мінтрансв`язку інформацію про хід виконання заходів для її узагальнення та подання до 10 лютого Кабінетові Міністрів України.

Прем`єр-міністр України

В.ЯНУКОВИЧ

Інд. 49

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України

від 15 серпня 2007 р. N 653-р

ПЛАН

заходів з виконання завдань, передбачених Законом України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки"

1. Ураховувати під час розроблення програм економічного та соціального розвитку питання щодо розвитку інформаційного суспільства.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади.

Постійно.

2. Підготувати пропозиції щодо утворення при Кабінеті Міністрів України міжгалузевої ради з питань розвитку інформаційного суспільства як консультативно-дорадчого органу у складі представників центральних органів виконавчої влади та за участю громадських організацій.

Мінтрансзв'язку, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

Грудень 2007 року.

3. Запровадити проведення засідань за круглим столом, семінарів, відеоконференцій за участю керівників органів державної влади, лідерів політичних партій, учених та представників бізнесу для обговорення питань розвитку інформаційного суспільства.

Держкомтелерадіо, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

Постійно.

4. Забезпечувати висвітлення через засоби масової інформації та Інтернет даних про стан виконання заходів з розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Держкомтелерадіо, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

Постійно.

5. Сприяти створенню в засобах масової інформації тематичних рубрик та програм з питань розвитку інформаційного суспільства.

Держкомтелерадіо, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2008-2012 роки.

6. Утворити при органах виконавчої влади громадські ради для проведення експертної та консультативної діяльності з питань розвитку інформаційного суспільства.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2008 рік.

7. Визначити у центральних та місцевих органах виконавчої влади відповідальну особу з питань розвитку інформаційного суспільства з числа заступників керівника.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади.

Грудень 2007 року.

8. Покласти на структурні підрозділи з питань розвитку та впровадження інформаційних технологій обласних та районних держадміністрацій функції забезпечення розвитку інформаційного суспільства.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні,

Київська та Севастопольська міські держадміністрації.

Грудень 2007 року.

9. Удосконалити механізм формування і виконання Національної програми інформатизації.

Мінтрансв`язку, Мінфін, Мінекономіки, Держкомтелерадіо.

2007-2008 роки.

10. Забезпечити збільшення обсягів фінансування Національної програми інформатизації з включенням до її складу всіх програм та проектів інформатизації, які фінансуються за рахунок бюджетних коштів.

Мінтрансв`язку, Мінфін, Мінекономіки, Держкомтелерадіо.

2008 рік.

11. Забезпечити розроблення та запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства.

Мінтрансв`язку, Держкомтелерадіо, інші центральні органи виконавчої влади.

2007-2008 роки.

12. Підготувати пропозиції щодо внесення змін до системи державних статистичних спостережень з метою створення системи моніторингу розвитку інформаційного суспільства. Мінтрансв`язку.

2008-2009 роки.

13. Розробити проекти:

Інформаційного кодексу України.

Держкомтелерадіо, Мін`юст, інші центральні органи виконавчої влади.

2009 рік;

Закону України "Про електронну комерцію".

Мінтрансв`язку, Мінекономіки, Мін`юст, Мінфін.

2009 рік.

14. Розробити проекти законів про внесення змін до Законів України:

"Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні" (2782-12) (щодо удосконалення системи реєстрації друкованих засобів масової інформації з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій).

Мін`юст, інші центральні органи виконавчої влади.

2008-2009 роки;

"Про видавничу справу" (щодо удосконалення порядку внесення суб`єктів видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій).

Держкомтелерадіо, Мін`юст, інші центральні органи виконавчої влади.

2008-2009 роки;

"Про інформаційні агентства" (щодо удосконалення системи державної реєстрації інформаційних агентств та визначення правового статусу засобів масової інформації, що створюють виключно електронні інформаційні ресурси).

Держкомтелерадіо, Мін`юст, інші центральні органи виконавчої влади.

2008 рік;

"Про звернення громадян", "Про Національний архівний фонд і архівні установи" (щодо звернень громадян, які подаються з використанням Інтернет та цифрового підпису, запровадження в органах виконавчої влади систем електронного документообігу та електронного цифрового підпису).

Мінтрансв`язку, Мін`юст, Держкомтелерадіо,

інші центральні органи виконавчої влади.

2008 рік.

15. Підготувати проекти нормативно-правових актів з питань:

впровадження механізмів та регламентів надання органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування інформаційних послуг юридичним та фізичним особам через Інтернет.

Мінтрансв`язку, Голодержслужба, Держкомтелерадіо, Мін`юст,

інші центральні органи виконавчої влади.

2008-2010 роки;

забезпечення інформаційної безпеки, зокрема захисту інформаційних ресурсів, порядку виявлення, попередження, оцінювання та прогнозування загроз безпеці державних інформаційних ресурсів, визначення рівня захисту інформації від несанкціонованих дій в інформаційно-телекомунікаційних системах.

Держспецзв`язку, Держкомтелерадіо, Мін`юст.

2008-2009 роки;

визначення загальних вимог до програмних продуктів, які закуповуються та створюються на замовлення державних органів, у тому числі щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Мінтрансв`язку, МОН.

Грудень 2007 року;

визначення основних засад запровадження та функціонування систем забезпечення електронних бірж, аукціонів і депозитаріїв.

Мінекономіки, Мінтрансв`язку, Мін`юст,

інші центральні органи виконавчої влади.

2010 рік.

16. Забезпечити реалізацію податкових стимулів інноваційно-інвестиційного спрямування, зокрема для підприємств, що провадять діяльність у сфері інформатизації, з урахуванням Концепції реформування податкової системи, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2007 р. N 56 (Офіційний вісник України, 2007 р., N 13, ст. 481), після прийняття Податкового кодексу України.

Мінфін, Мінтрансв`язку, Мінекономіки, Мін`юст.

2010 рік.

17. Підготувати пропозиції щодо стимулювання інвестиційної діяльності у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Мінекономіки, Мінфін, Мінтрансв`язку.

2007-2008 роки.

18. Забезпечити обов`язкове висвітлення на веб-сайтах органів виконавчої влади інформації про інвестиційні об`єкти, їх характеристики, механізми залучення коштів для інноваційного інвестування підприємств.

Мінтрансв`язку, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2007-2015 роки.

19. Забезпечити представлення через засоби масової інформації зарубіжних країн та під час проведення заходів міжнародного характеру інвестиційних проектів у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Держкомтелерадіо, Мінекономіки, Мінтрансв`язку,

інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2007-2015 роки.

20. Сприяти залученню коштів міжнародних фінансових організацій для реалізації першочергових інвестиційних проектів у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Мінекономіки, Мінтрансв`язку,

інші центральні органи виконавчої влади.

2007-2015 роки.

21. Прискорити укладення двосторонніх угод про взаємне визнання сертифікатів відповідності у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій, насамперед з країнами ЄС.

Мінекономіки, інші центральні органи виконавчої влади.

2007-2010 роки.

22. Сприяти участі підприємств, установ та організацій у міжнародних виставках з питань інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Мінтрансзв'язку, Мінекономіки, Держкомтелерадіо, МЗС.

2007-2015 роки.

23. Забезпечити функціонування Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів.

Мінтрансзв'язку, Держспецзв'язку.

Постійно.

24. Розробити положення про проведення експертиз та рейтингових оцінок національних електронних інформаційних ресурсів.

Держкомтелерадіо.

2008 рік.

25. Створити електронний реєстр видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції, інформаційних агентств, друкованих засобів масової інформації та забезпечити доступ до них через Інтернет.

Держкомтелерадіо.

2007-2008 роки.

26. Створити та забезпечити введення в експлуатацію мережі цифрового наземного телерадіомовлення.

Мінтрансзв'язку, Держкомтелерадіо.

2008-2015 роки.

27. Розробити методичні рекомендації з питань побудови телекомунікаційної основи інформаційної інфраструктури відповідно до стандартів ЄС.

Мінтрансзв'язку.

2008-2015 роки.

28. Сприяти впровадженню технологій швидкісної передачі даних з використанням радіодоступу по всій території України.

Мінтрансзв'язку.

2007-2010 роки.

29. Включити до складу Національної програми інформатизації, у порядку, передбаченому постановою Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 р. N 1352 "Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації" (Офіційний вісник України, 1998 р., N 35, ст. 1308), завдання (проекти) з питань:

інформатизації охорони здоров'я, у тому числі розвитку телемедицини;

створення єдиної бази даних культурних цінностей, доступної через Інтернет;

створення і функціонування Єдиної інформаційно-телекомунікаційної системи правоохоронних органів;

впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у видавничу сферу;

формування національної інфраструктури геопросторових даних;

створення бази даних особових справ державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування;

створення системи моніторингу та прогнозування стану навколишнього природного середовища у системі Держводгоспу;

створення інформаційно-аналітичної системи управління лісовим господарством на базі геоінформаційних технологій;

інформатизації діяльності органів місцевого самоврядування.

Мінтрансзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади.

2007-2011 роки.

30. Розробити порядок створення та визначити вимоги до експлуатації сучасних комплексів та засобів захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в інформаційно-телекомунікаційних системах.

Держспецзв'язку.

2007-2015 роки.

31. Визначити механізми визначення рівня захисту інформаційно-телекомунікаційних систем від несанкціонованого доступу та створити засоби накопичення і аналізу даних про вчинення та/або спроби вчинення в інформаційно-телекомунікаційних системах несанкціонованих дій щодо державних інформаційних ресурсів.

Держспецзв'язку.

2008-2009 роки.

32. Створити типовий комплекс засобів захисту інформації від несанкціонованого доступу з метою застосування в інформаційно-телекомунікаційних системах для забезпечення захисту інформації від загроз порушення цілісності, конфіденційності та доступності із здійсненням адміністративного керування доступом в автоматизованих системах.

Держспецзв'язку, Мінтрансзв'язку.

2008-2009 роки.

33. Забезпечити розвиток та функціонування Національної системи конфіденційного зв'язку.

Держспецзв'язку, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2007-2015 роки.

34. Забезпечити розвиток національних, галузевих і регіональних інформаційних систем, мереж та електронних ресурсів, інформаційно-аналітичних систем органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2008-2009 роки.

35. Розробити концепцію та план заходів щодо впровадження у центральних органах виконавчої влади електронної системи "Електронне міністерство", забезпечивши реалізацію пілотного проекту цієї системи в Головдержслужбі.

Головдержслужба, Мінтрансзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади.

2007-2009 роки.

36. Сприяти реалізації пілотного проекту з надання юридичним та фізичним особам адміністративних послуг на основі електронної інформаційної системи "Електронний регіон" у визначеній облдержадміністрації.

Мінтрансзв'язку, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2007-2008 роки.

37. Підготувати пропозиції щодо впровадження в центральних та місцевих органах виконавчої влади систем "Електронне міністерство" і "Електронний регіон".

Мінтрансзв'язку, Головдержслужба, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади.

2009-2010 роки.

38. Підготувати методичні рекомендації щодо розроблення регіональних програм інформатизації.

Мінтрансзв'язку.

Грудень 2007 року.

39. Підготувати пропозиції щодо прискорення розвитку комп'ютерної інфраструктури на основі GRID та інших перспективних технологій.

МОН, Національна академія наук.

2008 рік.

40. Забезпечити створення мережі пунктів колективного доступу до глобальних інформаційних систем з використанням широкосмугових технологій.

Мінтрансв`язку.

2007-2011 роки.

41. Забезпечити реалізацію спільного проекту МОН, Представництва ООН в Україні та Всеукраїнської асоціації комп'ютерних клубів "Розвиток доступу до сучасних інформаційно-комунікаційних технологій населення на основі партнерства між школами і комп'ютерними клубами" із створенням пунктів колективного доступу до Інтернет у наукових установах, навчальних, культурних та громадських закладах.

МОН.

2007-2009 роки.

42. Забезпечити надання з використанням Інтернет загальнодоступних послуг щодо:

передплати на періодичні друковані видання України та зарубіжних країн.

Мінтрансв`язку, Держкомтелерадіо

Грудень 2007 року;

забезпечення захисту та підтвердження отримання електронних повідомлень.

Мінтрансв`язку.

2008-2009 роки.

43. Створити веб-портал електронних каталогів періодичних друкованих видань України та зарубіжних країн.

Мінтрансв`язку.

2007-2008 роки.

44. Розробити галузеву програму розвитку телерадіомовлення в Інтернеті із залученням державних телерадіоорганізацій.

Держкомтелерадіо.

2008-2009 роки.

45. Створити веб-портал "Інтернет-мовлення".

Держкомтелерадіо, Мінтрансв`язку.

2008-2009 роки.

46. Розробити методичні рекомендації щодо використання Інтернету під час проведення опитувань населення.

Держкомтелерадіо, інші центральні органи виконавчої влади.

2008-2009 роки.

47. Забезпечити розміщення на веб-сайтах органів виконавчої влади інформації про перелік, умови та порядок надання адміністративних послуг.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади,

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська

та Севастопольська міські держадміністрації.

Постійно.

48. Розробити технічні регламенти впровадження та функціонування систем електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Мінтрансв`язку, Держспецв`язку, Національна академія наук.

2007-2015 роки.

49. Забезпечити впровадження та функціонування в усіх центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських держадміністраціях систем електронного документообігу та електронного цифрового підпису.

Мінтрансв`язку, Мінекономіки, Рада міністрів Автономної Республіки Крим,

обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації.

2007-2010 роки.

50. Забезпечити викладання з використанням мультимедійних технологій предметів і дисциплін у середніх та вищих навчальних закладах.

МОН.

2007-2015 роки.

51. Розробити навчальні програми з підготовки спеціалістів у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій з урахуванням сучасного стану її розвитку.

МОН, Мінтрансв`язку.

2008-2009 роки.

52. Запровадити у вищих навчальних закладах відповідно до потреб ринку підготовку фахівців за новими спеціальностями у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій.

МОН, Мінтрансв`язку.

2008 рік.

53. Сформувати на базі навчальних і науково-дослідних закладів загальнодержавну мережу дистанційної освіти з використанням електронних бібліотечних фондів.

МОН, Мінтрансзв'язку, Головдержслужба,

інші центральні органи виконавчої влади.

2010-2015 роки.

54. Забезпечити співпрацю із структурами ЄС, зокрема Генеральним Директоратом Європейської комісії з питань інформаційного суспільства.

Мінтрансзв'язку, інші центральні органи виконавчої влади.

Постійно.

55. Забезпечити участь Адміністрації зв'язку та радіочастот України у роботі керівних і робочих органів Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), Форумі ООН з управління Інтернетом, Всесвітній асамблеї стандартизації електрозв'язку МСЕ, дослідних комісій і робочих груп з питань розвитку інформаційного суспільства.

Мінтрансзв'язку.

Постійно.

56. Провести аналіз стану виконання міжнародних договорів та зобов'язань України і підготувати пропозиції щодо розширення співпраці з міжнародними урядовими та неурядовими установами з питань розвитку інформаційного суспільства.

Мінтрансзв'язку, МОН, Національна академія наук.

2007-2008 роки.

57. Здійснити заходи щодо подальшої розбудови національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі та її інтеграції до Транс'європейської електронної науково-освітньої мережі GEANT.

МОН, Національна академія наук.

2007-2008 роки.